[Autor]
[Titlu]

Volumul - 2 –
Seria [NumeSerie], 2

Traducere: [Traducator]
Editura [Editura], [AnPublicare]

[Autor]
ALÉXANDROS – Le sabbies di Amon
[EdituraOrig], [AnOrig]

Versiune ebook: [x.x] cristian1971

www.all.ro
[Autor]
[TitluOrig]

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
MANFREDI, MASSIMO VALERIO
Alexandru cel Mare/ Valerio Massimo Manfredi; trad. Radu Gâdei. - Ed. a 2-a. - Bucureşti: ALLFA, 2006
3 vol.
ISBN (10) 973-724-060-X; ISBN (13) 978-973-724-060-6
Vol. 2: Nisipurile lui Amon*. - ISBN (10) 973-724-062-6; ISBN (13) 978-973-724-062-0*
I. Gâdei, Radu (trad.)
821.131.1-311.6=135.1
94(381)”-03” Alexandru III cel Mare(0:82-31)
929 Alexandru III cel Mare (0:82-31)

Valerio Massimo Manfredi
ALÉXANDROS - Le sabbie di Amon

Valerio Massimo Manfredi
ALEXANDRU CEL MARE - Nisipurile lui Amon

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MANFREDI, MASSIMO VALERIO
Alexandru cel Mare/ Valerio Massimo Manfredi; trad. Radu Gâdei. - Ed. a 2-a. - Bucureşti: ALLFA, 2006
3 vol.
ISBN (10) 973-724-060-X; ISBN (13) 978-973-724-060-6
Vol. 2: Nisipurile lui Amon. - ISBN (10) 973-724-062-6; ISBN (13) 978-973-724-062-0

I. Gâdei, Radu (trad.)

821.131.1-311.6=135.1
94(381)”-03” Alexandru III cel Mare (0:82-31)
929 Alexandru III cel Mare(0:82-31)

Editura ALLFA
Bd. Timişoara nr. 58, sector 6, cod 061317 – Bucureşti
Tel.: 402 26 00 Fax: 402 26 10
Departamentul distribuţie: Tel.: 402 26 75; 402 26 38
Comenzi la: comenzi@all.ro www.all.ro

Redactor: Olimpia Novicov
Design copertă: Andra Penescu

VALERIO MASSIMO
MANFREDI

ALEXANDRU CEL MARE

Traducere din limba italiană:
RADU GÂDEI

VOLUMUL 2

NISIPURILE LUI AMON

EDITURA

1

Din înaltul colinei, Alexandru îşi îndreptă privirea spre plajă contemplând o privelişte care se repeta aproape aidoma la distanţă de o mie de ani: sute de corăbii înşirate la malul mării, mii şi mii de războinici, dar oraşul care se afla în spatele său, Ilion, urmaş al anticei Troia, nu se pregătea acum de un asediu lung de zece ani, ci, dimpotrivă, îşi deschidea larg porţile pentru a-l primi pe el, coborâtorul nu numai din Ahile, dar şi din Priam.

Îşi zări tovarăşii de bătălii urcând spre el călare şi-i dădu pinteni lui Ducipal, îndreptându-se spre stâncă. Voia să intre el primul şi de unul singur în străvechiul sanctuar al Atenei. Lăsă căpăstrul în grija unui servitor şi trecu pragul templului.

Înăuntru, se cufundă în penumbra ce domnea peste tot, printre lucirile unor obiecte nedesluşite cu forme abia desluşite, şi trebui să aştepte câteva clipe pentru a-şi obişnui privirea până atunci copleşită de cerul orbitor al Troadei, încins de soarele la zenit.

Totul împrejur era înţesat de relicve, arme care aminteau de războiul cântat de Homer, de epopeea asediului de zece ani asupra zidurilor înălţate de zeii cei nemuritori. Fiecare dintre aceste mărturii ale timpurilor de mult apuse purta o dedicaţie, o inscripţie: lira cu care cânta Paris, armele lui Ahile cu marele său scut de legendă.

Privi împrejurul său, aţintindu-şi ochii asupra acelor relicve pe care mâinile nevăzute ale vizitatorilor le atinseseră cu pioasă curiozitate păstrându-le peste secole luciul de odinioară. Erau atârnate pe coloane, agăţate de grinzile tavanului şi prinse pe pereţii altarului: care dintre ele erau cele adevărate? Cât era rodul şireteniei preoţilor în goana lor continuă după câştig?

Simţea în acel moment că singurul lucru sincer în toată învălmăşeala aceea, care amintea mai mult de îngrămădeala de obiecte dintr-o piaţă decât de interiorul unui templu, era doar dragostea sa pentru poetul antic orb, admiraţia nemărginită pentru eroi pierduţi de mult timp în negurile trecutului şi ale nenumăratelor întâmplări care se învălmăşiseră între cele două ţărmuri ale Strâmtorilor.

Intrase acolo pe neaşteptate, aşa cum intrase tatăl său, Filip, în templul lui Apollo din Delfi, şi nu-l aşteptase nimeni. Auzi paşi uşori şi se ascunse în spatele unei coloane de lângă statuia de cult, o reprezentare impresionantă a zeiţei Atena, sculptată în piatră şi pictată, cu arme din metal adevărat: era o imagine ţeapănă şi primitivă, realizată dintr-un singur bloc de piatră închisă la culoare, cu ochi din perle care contrastau într-o manieră impresionantă cu figura înnegrită de trecerea anilor şi de fumul lămpilor folosite de preoţi.

O fată îmbrăcată într-un peplos alb imaculat, cu părul strâns într-o scufie de aceeaşi culoare, se apropie de statuie purtând într-o mână o găletuşă iar în cealaltă un şomoiog de cârpă.

Se urcă pe piedestal şi începu să şteargă piatra statuii, răspândind pe sub bârnele din înaltul tavanului o mireasmă puternică de aloe şi de levănţică. Alexandru se apropie pe nesimţite de ea şi o întrebă:

— Cine eşti?

Fata tresări şi scăpă din mână găletuşa care se răsturnă pe pardoseală şi se rostogoli până departe, oprindu-se la picioarele unei coloane.

— Nu te teme - o linişti regele. Sunt doar un pelerin care a venit să se închine în faţa zeiţei. Tu, cine eşti, cum te cheamă?

— Numele meu este Daunia şi sunt una dintre sclavele sacre - răspunse tânăra, impresionată de înfăţişarea lui Alexandru care, cu siguranţă, nu arăta a simplu pelerin. Sub mantia acestuia se întrezărea lucirea platoşei şi a

pulparelor şi, la fiecare mişcare, se auzea zgomotul zalelor care completau armura.

— O sclavă sacră? Nu s-ar spune. Ai trăsături frumoase, de aristocrată, şi o privire foarte mândră.

— Poate că tu eşti obişnuit să vezi doar sclave sacre ale Afroditei: acelea sunt simple sclave, înainte de a fi sacre, sclave pentru poftele bărbaţilor.

— Tu, însă, nu eşti aşa? - întrebă el şi-i culese de pe jos găletuşa după care i-o dădu.

— Eu sunt neprihănită. Aşa, ca zeiţa. N-ai auzit niciodată vorbindu-se despre oraşul femeilor? Eu vin de acolo.

Vorbea cu un accent foarte ciudat pe care regele nu-l mai auzise niciodată.

— N-am auzit niciodată că ar exista un oraş al femeilor. Unde este?

— Este în Italia. Se numeşte Locri şi are o aristocraţie formată doar din femei. A fost întemeiat de către o sută de familii, toate descendente din femeile fugite din Locrida, patria lor natală. Rămăseseră văduve şi se spune că se împreunaseră cu sclavii lor.

— Dar tu de ce te afli aici, într-o ţară atât de îndepărtată?

— Pentru a ispăşi un păcat.

— Un păcat? Ce păcat ar putea comite vreodată o fată atât de tânără?

— Nu eu. Acum o mie de ani, eroul nostru naţional, Aiax, fiul lui Oileu, a siluit-o, în noaptea în care Troia cădea, pe prinţesa Casandra, fiica lui Priam, chiar aici, pe piedestalul pe care se afla Palladionul sacru, minunata imagine a Atenei, căzută din cer. De atunci, locrienii plătesc acest sacrilegiu dăruind două fete din rândul celor mai nobile familii, care slujesc timp de un an întreg în templul zeiţei.

Alexandru scutură din cap ca şi cum nu-i venea să creadă cele auzite. Privi în jur în timp ce afară, pe pavajul din faţa intrării în templu, se auzea tropotul copitelor de cai: sosiseră prietenii săi.

În acel moment îşi făcu apariţia un preot care-şi dădu seama imediat pe cine avea în faţă şi făcu o plecăciune adâncă.

— Fii bine venit mărite rege. Îmi pare rău că nu ne-ai anunţat: ai fi fost primit cu totul altfel.

Îi făcu semn fetei să se îndepărteze. Alexandru, însă, o opri.

— Este mai bine aşa - spuse el. Fata asta mi-a spus o poveste extraordinară pe care nu mi-o puteam imagina. Am auzit că în templul acesta se păstrează relicve ale războiului din Troia. Aşa este?

— Desigur. Statuia din faţa ta este un Palladion: reproduce figura unei vechi statui a Atenei care căzuse direct din cer şi făcea ca oraşul în care se afla să devină de necucerit.

În clipa aceea intrară în templu Hefestion, Ptolemeu, Perdicas şi Seleucos.

— Dar statuia originală unde se află? întrebă Hefestion apropiindu-se.

— Unii spun că ar fi luat-o Diomede pentru a o duce în Argos; alţii spun că Ulise a plecat cu ea în Italia şi i-a dăruit-o regelui Latinus; sunt şi unii care afirmă că Enea ar fi dus-o într-un templu nu departe de Roma, unde s-ar mai afla şi acum. Oricum, multe oraşe se laudă că la ele s-ar afla adevărata statuie.

— Cred şi eu - remarcă Seleucos. O asemenea convingere îţi dă curaj.

— Aşa este - fu de acord şi Ptolemeu. Aristotel ar spune că o convingere sau o profeţie fac ca un eveniment să se producă.

— Dar prin ce anume se deosebeşte Palladionul cel adevărat de celelate statui? - întrebă Alexandru.

— Statuia cea adevărată - spuse preotul pe un ton solemn - poate să închidă ochii şi să mişte lancea.

— Asta nu-i greu - le spuse celorlalţi Ptolemeu. Oricare dintre inginerii noştri militari ar şti să construiască o asemenea jucărie.

Preotul îl fulgeră cu privirea şi chiar şi regele clătină din cap.

— O mai exista ceva în care să crezi şi tu, Ptolemeu?

— Sigur că da - răspunse tânărul punând mâna pe mânerul săbiei. Asta.

Şi, mai apoi, punând o mână pe umărul lui Alexandru:

— Şi prietenia.

— Şi totuşi - insistă preotul - obiectele pe care le vedeţi sunt venerate între aceste ziduri sacre din vremuri imemoriale, iar în mormintele străvechi de pe malul mării odihnesc din totdeauna osemintele lui Ahile, Patrocle şi Aiax.

Se auziră nişte paşi: era Calistene care îi ajunsese din urmă pentru a vizita şi el vestitul templu.

— Tu ce părere ai despre asemenea lucruri, Calistene? - îl întrebă Ptolemeu ieşindu-i în întâmpinare şi luându-l de braţ. Crezi că, într-adevăr, aceea să fie armura lui Ahile? Şi că aceasta, agăţată pe coloană, este lira lui Paris?

Atinse corzile făcând să se audă un sunet înăbuşit şi fără vlagă.

Alexandru părea că deja nu mai asculta cele ce vorbeau prietenii săi: o privea ţintă pe tânăra locriană care turna acum ulei parfumat în opaiţele din templu, îi privea formele perfecte care se întrezăreau prin peplumul devenit transparent datorită unei raze de lumină şi nu-i scăpă nici licărul tainic din privirea ei, altfel calmă şi supusă.

— Ştiţi bine că toate acestea nu au nici o importanţă - răspunse Calistene. La Sparta, în templul Dioscurilor, este expus oul din care s-ar fi născut cei doi fraţi gemeni ai Elenei, dar eu am impresia că este un ou de struţ, o pasăre din Libia înaltă cât un cal. Sanctuarele noastre sunt pline de asemenea relieve. Are importanţă doar ce vrea lumea să creadă, pentru că oamenii vor să creadă în ceva, au nevoie să viseze.

Spunând toate acestea, se întoarse către Alexandru.

Regele se apropie de panoplia uriaşă de bronz, cu ornamente din cositor şi bronz, şi atinse uşor cu degetele scutul purtând pe el bătute în relief scenele descrise de Homer şi coiful împodobit cu o creastă triplă.

— Cum o fi ajuns aici armura aceasta? - îl întrebă pe preot.

— Ulise a adus-o înapoi, cuprins de remuşcări pentru că i-o luase lui Aiax, şi a depus-o la mormântul acestuia ca ofrandă, rugându-se pentru propria sa întoarcere în Itaca. A fost, după aceea, adusă şi păstrată în acest templu.

Alexandru veni lângă preot.

— Ştii cine sunt?

— Da. Eşti Alexandru, regele macedonenilor.

— Aşa este. Şi sunt urmaşul direct, dinspre mama mea, al lui Pirus, fiul lui Ahile, cel care a întemeiat dinastia Epirului, şi sunt, prin urmare, moştenitorul lui Ahile. Aşa încât această armură şi armele lui îmi aparţin şi le vreau înapoi.

Preotul păli.

— Mărite Doamne...

— Ei poftim! - se încruntă Ptolemeu. Noi ar trebui să credem că această liră i-a aparţinut lui Paris, că astea sunt armele lui Ahile făurite de însuşi zeul Hefaistos şi tu nu crezi că regele nostru este urmaşul direct al lui Ahile, fiul lui Peleus?

— Oh, nu - bâigui preotul. Doar că este vorba despre obiecte sacre care nu se pot...

— Poveşti - interveni şi Perdicas. O să-i pui pe meşterii voştri să fie facă altă armură şi alte arme, exact la fel cu acestea. Nimeni n-o să-şi dea seama. Nu vezi că regele nostru doreşte să le aibă şi cum ele aparţineau strămoşului său...

Întinse în lături braţele ca şi cum ar fi vrut să spună: „O moştenire rămâne o moştenire”.

— Puneţi pe cineva să le ducă în tabără: vor fi înfăţişate în faţa oştenilor ca un adevărat simbol, înaintea oricărei bătălii - ordonă Alexandru. Acum, să ne întoarcem: vizita s-a terminat.

Ieşiră pe rând, mai zăbovind câte puţin pentru a mai privi de jur-împrejur mulţimea de obiecte atârnate pe coloane şi pe pereţi.

Preotul observase că Alexandru o privea insistent pe fată pe când aceasta ieşea din templu printr-o uşiţă laterală.

— În fiecare seară, după asfinţit, se scaldă în mare lângă gura de vărsare a râului Scamandros - îi şopti el regelui la ureche.

Alexandru o văzu sosind cu mers iute şi sigur prin întuneric, pe malul stâng al râului, şi oprindu-se acolo unde apele Scamandrosului se amestecau cu undele mării.

Era o noapte liniştită şi senină, iar luna începuse tocmai în acele momente să urce dinspre mare aşternând o lungă dîră argintie dinspre orizont către ţărm. Fata îşi lăsă veşmintele să alunece pe nisip, îşi răsfiră părul în lumina lunii şi intră în apă. Corpul său, mângâiat de valuri, lucea asemenea marmurii lustruite.

— Eşti frumoasă ca o zeiţă, Daunia - murmură Alexandru ieşind din umbra în care o aşteptase.

Fata se cufundă în apă până la bărbie şi se dădu înapoi.

— Să nu-mi faci rău. Sunt consacrată.

— Ca să ispăşeşti o silnicie de demult?

— Ca să ispăşesc orice silnicie. Femeile au avut întotdeauna de suferit.

Regele se dezbrăcă şi el şi intră în apă, în timp ce ea îşi încrucişa braţele peste piept pentru a-şi ascunde sânii.

— Se spune că Afrodita din Cnidos, sculptată de divinul Praxiteles, îşi acoperă sânii la fel cum faci tu acum. Chiar şi Afrodita este pudică... Nu te teme. Vino.

Fata se apropie mergând pe nisipul de pe fundul mării şi, pe măsură ce se apropia, corpul său dumnezeiesc ieşea

treptat din mare, acoperit de stropii de apă şi valurile îi mângâiau şoldurile şi pântecele.

— Du-mă la locul unde se află mormântul lui Ahile. Nu vreau să ne vadă nimeni.

— Vino cu mine - spuse Daunia. Sper că ştii să înoţi bine. Se lăsă pe o parte, alunecând pe valuri ca una dintre Nereide, o nimfă a adâncurilor mării.

Ţărmul mării forma un golf larg, luminat deja de focurile din tabăra macedonenilor, şi în depărtare se zărea un promontoriu la capătul căruia se ivea un tumul de pământ.

— Ştiu să înot - răspunse Alexandru înotând alături de ea.

Fata porni spre larg traversând golful la jumătatea lui şi se îndreptă drept spre promontoriu. Înota cu mişcări elegante, uşoare şi prelungi, aproape fără zgomot, despicând apele ca o creatură a mării.

— Eşti foarte bună - spuse Alexandru gâfâind de oboseală.

— M-am născut pe malul mării. Mai crezi că putem ajunge pe promontoriul Sigeos?

Alexandru nu răspunse şi continuă să înoate până când văzu de-a lungul ţărmului, în lumina lunii, spuma valurilor care se prelingeau până la temelia marelui tumul.

Ieşiră din apă ţinându-se de mână şi regele se apropie de zidul întunecat al mormântului lui Ahile. Simţea, sau avea impresia că simte, spiritul eroului pătrunzându-i întreaga fiinţă şi, când se întoarse spre tovarăşa sa de călătorie, i se păru că o vede pe Briseis cu obrajii ei îmbujoraţi. Daunia stătea acum în picioare în faţa lui scăldată în lumina de argint a lunii şi-i căuta privirea prin umbra care-i acoperea faţa.

— Doar zeilor le sunt permise clipe ca aceasta - şopti Alexandru către briza călduţă ce adia dinspre mare. Aici stătea Ahile deplângând moartea lui Patrocle. Aici, mama

sa, făptură a oceanului, a aşezat armele sale, făurite de un zeu.

— Crezi, deci, în această poveste? - îl întrebă fata.

— Da.

— De ce, atunci, în templu…

— Aici este altceva. Este noapte şi vocile de demult, amuţite de-acum, se mai pot încă auzi. Iar tu străluceşti fără veşminte în faţa mea.

— Eşti, într-adevăr, un rege?

— Priveşte-mă. Cine crezi că aş putea fi?

— Eşti tânărul care-mi apărea deseori în vis pe când dormeam împreună cu celelalte fete în templul zeiţei. Tânărul pe care aş fi dorit să-l iubesc.

Se apropie şi-şi rezemă capul pe pieptul lui.

— Mâine voi pleca şi doar peste câteva zile va trebui să port o bătălie grea: voi învinge sau voi muri.

— Atunci, dacă vrei, bucură-te de mine, pe nisipul acesta călduţ încă, şi lasă-mă să te strâng în braţe, chiar dacă, mai târziu, am putea regreta. Îl sărută lung, mângâindu-i părul.

— De asemenea clipe nu se pot bucura decât zeii. Vom fi şi noi nişte zei atât timp cât va ţine noaptea.

2

Alexandru se dezbrăcă în faţa armatei sale aliniate şi înconjură în fugă de trei ori mormântul lui Ahile, conform obiceiului străvechi iar Hefestion făcu la fel în jurul mormântului lui Patrocle. De fiecare dată când treceau prin faţa armatei, peste patruzeci de mii de glasuri strigau:

Alalalài!

— Ce actor extraordinar! - exclamă Calistene dintr-un ungher al taberei.

— Crezi? - replică Ptolemeu.

— N-am nici o îndoială. El nu crede în mituri şi legende mai mult decât credem noi, tu şi eu, dar se poartă ca şi cum toate acestea ar fi mai ceva decât realitatea: le demonstrează astfel oamenilor săi că visurile se pot îndeplini.

— Se pare că tu îl cunoşti foarte bine - spuse Ptolemeu pe un ton sarcastic.

— M-am învăţat să observ şi oamenii, nu numai natura.

— Atunci, ar trebui să ştii că nimeni nu poate afirma că-l cunoaşte pe Alexandru. Acţiunile sale sunt în văzul tuturor, dar ele nu pot fi prevăzute şi nu este posibil nici să înţelegi adevăratul lor înţeles. El crede, dar, în acelaşi timp, nu crede, este în stare să dea dovadă de o mare dragoste şi de accese nestăvilite de furie, este...

— Ce anume?

— Deosebit de toţi ceilalţi. Eu l-am întâlnit prima dată când avea şase ani şi încă nu pot spune că-l cunosc cu adevărat.

— Poate că ai dreptate. Dar acum toţi soldaţii săi cred că el este reîntruparea lui Ahile, iar Hefestion a lui Patrocle.

— Acum cred aceasta chiar şi ei doi. De fapt, nu tu ai fost acela care a stabilit, pe baza calculelor tale astronomice, că expediţia noastră are loc în aceeaşi lună în care a început războiul troian, cu exact o mie de ani în urmă?

Între timp, Alexandru îşi îmbrăcase armura şi Hefestion făcuse la fel. Amândoi încălecară. Generalul Parmenion ordonă să se sune din trâmbiţe şi Ptolemeu sări, la rândul său, în şa.

— Trebuie să ajung la detaşamentul meu. Alexandru începe să treacă oştirea în revistă.

Trâmbiţele se porniră să sune din nou, de mai multe ori, şi armata se alinie de-a lungul ţărmului, fiecare detaşament cu steagurile şi cu simbolurile sale.

Infanteria număra în total treizeci şi două de mii de oameni. Pe flancul stâng se aflau trei mii de „scutieri” şi, în continuare, şapte mii de aliaţi greci, doar aproape o zecime din cei care, cu o sută cincizeci de ani în urmă, luptaseră la Plateea împotriva persanilor. Purtau armurile grele tradiţionale ale infanteriei greceşti de linie şi aveau pe cap enorme coifuri corintiene care le ascundeau complet faţa până la baza gâtului, lăsând câte o deschizătură doar pentru ochi şi pentru gură.

În centru se aflau cele şase batalioane ale falangei, *peze-terii*: cam zece mii de oameni. Pe flancul drept, însă, se aflau soldaţii auxiliari din nord: cinci mii de traci şi de tribalii care răspunseseră la chemarea lui Alexandru, atraşi de plata promisă şi de eventualele jafuri. Erau foarte curajoşi, în stare de isprăvi temerare, neobosiţi, capabili să suporte frigul, foamea şi puteau efectua tot felul de munci. Îngrozitori la vedere, aveau părul roşu şi zburlit, bărbile lungi, pielea deschisă la culoare şi pistruiată şi corpul acoperit de tatuaje.

Printre aceşti barbari, cei mai sălbatici şi primitivi erau agrienii din munţii ilirici: nu înţelegeau deloc limba greacă şi era nevoie de un tălmaci pentru a putea vorbi cu ei, dar erau cei mai îndemânatici în căţăratul pe orice perete

stâncos, folosind frânghii din fibre vegetale, cârlige şi căngi. Toţi tracii, ca şi ceilalţi soldaţi auxiliari din nord, purtau coifuri şi platoşe din piele groasă, scuturi mici în formă de semilună şi săbii lungi cu care luptau înţepând sau tăind. În timpul luptei erau cruzi ca fiarele şi, în lupta corp la corp, deveneau atât de furioşi încât sfâşiau cu dinţii carnea inamicilor. În sfârşit, parcă pentru a compensa sălbăticia barbarilor, se aflau acolo şi alţi şapte mii de mercenari greci, infanterie grea şi uşoară.

Pe aripi, separată de infanterie, era aliniată cavaleria grea a *eterilor,* două mii opt sute de oameni în total, la care se adăugau tot atâţi călăreţi tesalieni şi cam patru mii de soldaţi auxiliari, plus cei cinci sute de călăreţi de elită care alcătuiau „Vârful”, escadronul lui Alexandru.

Regele, călare pe Ducipal, trecu în revistă armata, detaşament cu detaşament, urmat de tovarăşii săi. Printre aceştia se afla şi Eumene, înarmat până în dinţi, purtând un pieptar atenian din ţesătură groasă de in, împodobită şi întărită cu plăci de bronz lustruite ca oglinda. Gândurile pe care le avea în minte pe când trecea prin faţa acelei mulţimi de luptători erau destul de prozaice: calcula în gând cât grâu, câte legume, cât peşte sărat şi cât vin vor fi necesare pentru a sătura şi a potoli setea tuturor acelor oameni şi câţi bani va trebui să cheltuiască în fiecare zi pentru a cumpăra din pieţe toate cele necesare; se mai gândea şi cât timp îi vor ajunge rezervele de bani pe care le luase cu el pentru nevoile uriaşei armate.

Cu toate acestea, spera să-i poată oferi regelui, chiar în ziua aceea anumite sfaturi utile pentru reuşita expediţiei sale.

Când ajunseră la capătul formaţiei, Alexandru îi făcu semn lui Parmenion care dădu ordinul de plecare. Lunga coloană porni în marş: cavaleria pe flancuri, pe două rânduri, iar pedestrimea în mijloc. O luară către nord, de-a lungul ţărmului mării.

Armata se întindea precum un şarpe nesfârşit şi coiful lui Alexandru, având în vârf două pene lungi albe, se putea vedea de la mare depărtare.

Daunia apăru tocmai în clipa aceea în pragul templului Atenei şi se opri în capul scărilor. Tânărul căruia i se dăruise pe malul mării, în acea noapte înmiresmată de primăvară, se zărea acum mic cât un copil, strălucind în razele soarelui cu armura lui prea lustruită, prea bătătoare la ochi. Nu mai era el acela, nu mai exista.

Simţi în toată fiinţa ei un gol imens când îl văzu îndepărtându-se spre orizont. Când nu-l mai putu zări, se şterse la ochi cu o mişcare rapidă a palmei, intră din nou în templu şi închise uşa în urma ei.

Între timp, Eumene trimisese doi curieri cu escortă, unul la Lampsacus şi unul la Cysicus, două cetăţi greceşti puternice de pe malurile Strâmtorilor: prima se afla pe ţărmul propriu-zis, cealaltă, însă, pe o insulă. Le trimitea încă o dată propunerea din partea lui Alexandru de a le oferi libertatea şi posibilitatea unui tratat de alianţă.

Regele era încântat de peisajul pe care-l întâlnea şi, ori de câte ori drumul făcea o cotitură, se întorcea către Hefestion.

— Uită-te la satul acela, uită-te la copacul acela, uite ce statuie frumoasă...

Totul era nou pentru el, se minuna de tot ce vedea: satele albe de pe dealuri, templele divinităţilor greceşti şi barbare, pierdute în marea de verdeaţă, parfumul merilor înfloriţi, verdele strălucitor al rodierilor.

În afară de călătoria prin munţii înzăpeziţi ai Iliriei, acesta era primul său drum dincolo de hotarele Greciei.

În urma lui călăreau Ptolemeu şi Perdicas, iar toţi ceilalţi prieteni ai lui se aflau printre soldaţii pe care îi comandau.

Lisimah şi Leonatos închideau lunga coloană, comandând cele două detaşamente de ariergardă rămase puţin mai în urmă.

— De ce mergem spre nord? - întrebă Leonatos.

— Alexandru doreşte să aibă sub control malul asiatic al strâmtorii. În acest fel, nimeni nu va putea intra sau ieşi din Pontul Euxin fără permisiunea noastră iar Atena, care depinde de importurile de grâu din această regiune, va avea cele mai bune motive pentru a ne rămâne credincioasă. În plus, vom bloca toate provinciile persane cu ieşire la Marea Neagră. Este o mişcare foarte inteligentă.

— Ai dreptate.

Îşi continuară drumul sub soarele care începuse să urce către înaltul cerului. Leonatos deschise din nou discuţia:

— Este, totuşi, ceva ce nu înţeleg.

— Nu este posibil să înţelegi totul în viaţă - îl luă uşor peste picior Lisimah.

— O fi şi cum spui tu, dar explică-mi de ce împrejur este atâta linişte. Am debarcat cu patruzeci de mii de oameni în plină zi, Alexandru a vizitat templul din Ilion, a îndeplinit acel ceremonial în jurul mormântului lui Ahile şi nimeni nu ne-a întâmpinat. Vreau să spun, nici un persan. Nu ţi se pare ciudat?

— Câtuşi de puţin.

— De ce nu ţi se pare?

Lisimah se întoarse.

— Îi vezi pe cei doi de acolo? - îl întrebă arătându-i siluetele a doi călăreţi care se vedeau pe culmea munţilor Troadei. Se ţin după noi din zori şi sunt sigur că ne-au ţinut şi ieri sub observaţie şi că mai mişună o mulţime de jur împrejur.

— Să-i spunem atunci lui Alexandru că...

— Fii liniştit. Alexandru ştie asta foarte bine şi mai ştie şi că persanii ne vor pregăti o primire pe cinste.

Mărşăluiră fără probleme toată dimineaţa, până la popasul de amiază. Nu se vedeau decât ţăranii de pe ogoare, ocupaţi cu munca lor, sau cete de copii care alergau pe drum ţipând în gura mare şi încercând să atragă atenţia.

La căderea serii instalară tabăra nu departe de Abydos şi Parmenion ordonă să se pună santinele la o distanţă oarecare împrejurul corturilor şi trimise în cercetare mai multe pâlcuri de călăreţi pentru a evita vreun atac prin surprindere.

Îndată ce cortul lui Alexandru fu înălţat, se dădu prin sunetul trâmbiţei semnalul de adunare pentru generali şi aceştia se adunară în jurul unei mese la care fu servită cina. Era prezent şi Calistene, dar lipsea Eumene care îi anunţase să înceapă fără el.

— Băieţi, aici o ducem mult mai bine decât în Tracia! - exclamă Hefestion. Clima este foarte plăcută, oamenii par primitori, am văzut şi nişte fete drăguţe, iar persanii nu se arată. Parcă am fi la Mieza, când Aristotel ne punea să căutăm insecte prin pădure.

— Nu-ţi face iluzii - îi răspunse Leonatos. Lisimah şi cu mine am descoperit că doi călăreţi ne-au urmărit toată ziua şi sunt şi-acum pe-aici, pe undeva.

Parmenion, în maniera sa de general din vechea gardă, ceru respectuos să ia cuvântul.

— Tu nu ai nevoie să ceri permisiunea de a vorbi, Parmenion - îi răspunse Alexandru. Aici tu eşti omul cu cea mai mare experienţă şi noi toţi avem multe de învăţat de la tine.

— Mulţumesc - spuse bătrânul general. Vroiam să ştiu doar care îţi sunt intenţiile pentru mâine şi pentru următoarele zile.

— Să înaintez către interior, către teritoriul controlat direct de persani. Acolo nu vor mai avea de ales: vor trebui să ne înfrunte în câmp deschis şi noi îi vom bate.

Parmenion nu spuse nimic.

— Nu eşti de acord?

— Doar până la un punct, eu am avut de-a face cu persanii încă din prima campanie: pot să te asigur că sunt inamici de temut. În plus, se bazează pe un comandant formidabil: Memnon din Rodos.

— Un grec renegat! - nu se putu stăpâni Hefestion.

— Nu. Un soldat de meserie. Un mercenar.

— Şi nu-i tot aia?

— Nu-i acelaşi lucru, Hefestion. Există oameni care au luptat în multe războaie şi, spre sfârşitul vieţii nu mai au nici o convingere şi nici un ideal, dar sunt foarte pricepuţi şi au o mare experienţă. Într-un asemenea moment îşi vând spada celui care oferă mai mult, dar sunt oameni de onoare, şi Memnon este unul dintre aceştia, şi rămân cu orice preţ credincioşi angajamentelor luate. Altă patrie nu au în afara cuvântului dat şi o respectă până la capăt.

„Memnon reprezintă pentru noi un pericol, cu atât mai mult cu cât are sub comandă şi trupe de-ale sale: între zece şi cincisprezece mii de mercenari, toţi greci, cu toţii bine înarmaţi şi redutabili în câmp deschis."

— Am învins noi batalionul sacru al tebanilor - le aduse aminte Seleucos.

— Nu contează - reluă Parmenion. Aceştia sunt soldaţi de meserie: nu fac altceva decât să lupte şi când nu luptă se antrenează în vederea altor lupte.

— Parmenion are dreptate - îl aprobă Alexandru. Memnon este periculos şi falanga sa de mercenari este la fel, în special dacă luptă alături de cavaleria persană.

În clipa aceea intră Eumene.

— Îţi stă bine armura - îl luă peste picior Crater. Parcă ai fi un general. Păcat că ai picioarele strâmbe şi slăbănoage şi...

Izbucniră cu toţii în râs, dar Eumene începu să recite:

Nu-mi place un general frumos la înfăţişare şi elegant.
Fie el urât, chiar şi cu picioare strâmbe, dar inimă de leu să aibă.

— Bravo! - strigă Calistene. Arhiloh este unul dintre poeţii mei preferaţi.

— Lăsaţi-l să vorbească - îi potoli Alexandru. Eumene ne aduce veşti care sper să fie dintre cele mai bune.

— Şi bune şi rele, prietene. Tu hotărăşti cu care trebuie să încep.

Alexandru îşi reţinu cu greu nemulţumirea.

— Începe cu cele rele. Pentru cele bune este timp oricând. Daţi-i un scaun.

Eumene se aşeză, rămânând totuşi ţeapăn din cauza platoşei care-i împiedica mişcările.

— Locuitorii din Lampsacus au spus că se simt deja destul de liberi aşa că nu mai au nevoie de ajutorul nostru. Mă rog, ne sfătuiesc să ne lăsăm păgubaşi în privinţa lor.

Alexandru se întunecase la faţă şi se vedea că este pe cale să dea frâu liber mâniei. Eumene continuă de îndată:

— Veşti bune, în schimb, de la Cizic. Oraşul este de partea noastră şi acceptă să ni se alăture. Este într-adevăr o veste bună pentru că toate lefurile mercenarilor aflaţi în slujba persanilor sunt plătiţi în moneda din Cizic. Statere de argint, mai bine zis. Ca acesta.

Şi aruncă o monedă strălucitoare pe masă. Moneda mai întâi sări, după care începu să se învârtă ca un titirez şi doar mâna păroasă a lui Clito cel Negru o opri cu o lovitură puternică în masă.

— Şi ce-i cu asta? - întrebă generalul învârtind moneda între degete.

— În cazul în care oraşul Cizic nu mai bate monedă pentru provinciile persane - le explică Eumene - guvernatorii se vor afla curând în dificultate. Vor trebui să contribuie ei cu o cotă, sau să caute alte forme de plată care nu vor fi pe placul mercenarilor. Acelaşi lucru este valabil şi pentru aprovizionarea lor, pentru lefurile echipajelor flotei şi pentru toate celelalte.

— Dar cum ai făcut? - întrebă Crater.

— Este clar că n-am aşteptat să debarcăm în Asia pentru a acţiona - răspunse secretarul. Sunt de mai mult timp în

tratative cu oraşul. Încă de pe vremea când mai trăia încă... - şi coborî glasul - regele Filip.

La aceste cuvinte ale sale, sub cort se aşternu tăcerea, ca şi cum spiritul marelui suveran ucis de pumnalul unui asasin pe când se afla în culmea gloriei ar fi poposit printre cei prezenţi.

— Bine - încheie Alexandru. Asta nu ne schimbă cu nimic planurile. Mâine ne vom îndrepta spre interior: mergem să scoatem leul din bârlogul în care s-a ascuns.

În toată lumea cunoscută pe atunci, nimeni nu avea hărţi atât de precise şi de bine executate ca acelea ale lui Memnon din Rodos. Se spunea că erau rodul experienţei de mii de ani a marinarilor de pe insula sa şi al experienţei unui cartograf despre numele căruia nu se ştia nimic.

Mercenarul grec întinse harta pe masă, o fixă la colţuri cu patru sfeşnice, luă o fisă dintr-o casetă de joc şi o aşeză într-un anumit loc dintre Dardania şi Frigia.

— În acest moment, Alexandru se află cam aici.

Membrii statului-major persan stăteau cu toţii în picioare în jurul mesei, în ţinută de război, purtând pantaloni şi cizme: Arsamenes, guvernator al Pamfiliei, şi Arsites, al Frigiei, apoi Rheomitres, comandant al cavaleriei bactriene, Rosakes şi comandantul suprem, satrapul Lidiei şi al Ioniei, Spithridates, un iranian cu o statură impresionantă, cu pielea măslinie şi cu ochii negri înfundaţi în orbite, care prezida adunarea.

— Ce propui? - întrebă acesta din urmă în greceşte.

Memnon ridică privirea de pe hartă: cam de patruzeci de ani, avea tâmplele cărunte, braţele musculoase şi o barbă foarte bine îngrijită, potrivită cu briciul, care îl făcea să semene cu unul dintre personajele reprezentate de artiştii greci în basoreliefuri sau în imaginile de pe vasele create de ei.

— Ce veşti avem de la Susa? - întrebă el.

— Deocamdată nici una. Dar nu putem aştepta întăriri mai serioase decât peste cel puţin două luni: distanţele sunt foarte mari şi recrutările de soldaţi se fac foarte încet.

— Înseamnă că nu putem conta decât pe propriile noastre forţe.

— În mare parte, da - confirmă Spithridates.

— Suntem inferiori ca număr.

— Nu cu mult.

— Într-o asemenea situaţie, este destul de bine. Macedonenii sunt extraordinar de bine pregătiţi pentru luptă, sunt cei mai buni dintre toţi. Au înfrânt în câmp deschis armate de toate felurile şi de toate naţionalităţile.

— Aşadar?

— În acest moment, Alexandru încearcă să ne provoace, dar eu cred că ar fi mai bine să evităm o ciocnire frontală cu oastea lui. Iată care este planul meu: va trebui să trimitem un număr cât mai mare de iscoade călări care să ne ţină în permanenţă la curent cu mişcările lui, să infiltrăm spioni care să-i afle intenţiile şi, apoi, să ne retragem din faţa lui lăsând în urma noastră doar pământ pârjolit, fără nici un bob de grâu şi fără nici o picătură de apă de băut.

„Pâlcuri de cavalerie uşoară vor trebui să întreprindă incursiuni permanente împotriva detaşamentelor pe care el le va trimite în căutare de hrană pentru oameni şi de furaje pentru animale. Când duşmanii vor fi extenuaţi de foame şi sleiţi de puteri, îi vom ataca aruncând în luptă toate forţele pe care le avem, iar un corp expediţionar naval va debarca o armată pe teritoriul macedonean.”

Spithridates privi tăcut mult timp harta lui Memnon, îşi trecu o mână prin barba sa încreţită şi deasă, se întoarse pe călcâie şi se îndreptă către un balcon care dădea spre grădină.

Valea Djilah era minunată: din grădina care se întindea în jurul palatului se ridica mireasma amăruie a păducelului înflorit şi aceea, mai dulceagă şi mai delicată a iasomiei şi a crinilor; coroanele imaculate ale cireşilor şi ale piersicilor în

floare, arbori ai zeilor, care creşteau doar în acest *pairidaeza* străluceau în soarele primă văratic.

Privi pădurile care acopereau munţii şi palatele şi grădinile celorlalţi nobili persani prezenţi în jurul mesei din spatele lui şi-şi imagină toate acele minunăţii căzute pradă focului lui Memnon, marea aceea de verdeaţă ca smaraldul devenită o întindere de tăciuni şi de cenuşă peste care plutesc nori de fum. Se întoarse brusc şi spuse:

— Nu!

— Dar, înălţimea Ta...- obiectă Memnon apropiindu-se. Ai cântărit bine planul meu? Eu consider că...

— Nu se poate, comandante - îl întrerupse imediat satrapul. Nu putem să ne distrugem grădinile, ogoarele, palatele şi să fugim. În primul rând, aşa ceva nu este de demnitatea noastră şi, apoi, ar fi o crimă să aducem propriului nostru teritoriu pagube mai grave decât ne-ar putea aduce inamicul. Alexandru acesta este doar un băieţandru înfumurat care merită să i se dea o lecţie aspră.

— Te rog să ai în vedere că, în această zonă, se află şi casa şi proprietatea mea şi că sunt gata să sacrific totul pentru victorie.

— Nimeni n-a pus la îndoială cinstea ta - îi răspunse Spithridates. Spun doar că planul tău este irealizabil. Repet, vom lupta şi-i vom respinge pe macedoneni.

Se adresă, apoi, celorlalţi generali:

— Din clipa aceasta, toate trupele vor fi puse în stare de alarmă şi voi va trebui să-i înrolaţi pe toţi aceia care sunt capabili să lupte sub steagul nostru. Nu avem la dispoziţie prea mult timp.

Memnon clătină din cap.

— Greşiţi, şi mă tem că, atunci când vă veţi da seama de aceasta, va fi prea târziu.

— Nu fi aşa de pesimist - spuse persanul. Vom încerca să-i înfruntăm de pe o poziţie care să ne fie favorabilă.

— Ce vrei să spui?

Spithridates se aplecă asupra mesei, rezemându-se de ea cu braţul stâng, şi începu să caute ceva pe hartă cu vârful arătătorului de la mâna dreaptă. Se opri în dreptul unei linii albastre şerpuitoare, un râu care curgea către nord vărsându-se în Propontida.

— Eu aş fi de părere, aici.

— Pe Granicos?

Spithridates dădu din cap aprobator.

— Cunoşti zona, comandante?

— Destul de bine.

— Eu cunosc bine locurile acelea pentru că am fost acolo la vânătoare de mai multe ori. În acest loc, râul are maluri abrupte şi argiloase. Sunt greu, dacă nu chiar imposibil de trecut, pentru cavalerie; sunt, de asemenea, destul de incomode şi pentru infanteria grea. Îi vom respinge şi, chiar în seara de după bătălie, sunteţi cu toţii invitaţi la un ospăţ aici, în palatul meu din Djilah, pentru a sărbători izbânda noastră.

3

Memnon se întoarse noaptea târziu în palatul său: o construcţie măreaţă în stil oriental de pe culmea unui deal, înconjurată de un parc cu vânat de toate felurile şi de o moşie întinsă cu case, animale de muncă, lanuri de grâu, vii, livezi de măslini şi de pomi fructiferi.

Trăia de mulţi ani printre persani, aidoma lor, şi luase de nevastă o nobilă persană, Barsines, fiica satrapului Artabazos, o femeie de o frumuseţe răpitoare, cu pielea oacheşă, cu păr negru foarte lung şi cu un trup unduitor şi graţios ca al gazelelor de pe podişul anatolian.

Copiii săi, doi băieţi, unul de cincisprezece şi altul de unsprezece ani, vorbeau cu mare uşurinţă atât limba tatălui lor, cât şi pe aceea a mamei şi fuseseră educaţi în spiritul ambelor culturi. Ca nişte adevăraţi copii persani, fuseseră obişnuiţi să nu mintă niciodată, pentru nici un motiv, să tragă cu arcul şi să călărească; la fel ca tinerii greci, aveau un adevărat cult al curajului şi al onoarei pe câmpul de luptă, cunoşteau poemele homerice, tragediile lui Sofocle şi ale lui Euripide, ca şi doctrinele filosofilor ionici. Aveau tenul măsliniu şi părul negru al mamei, corpul musculos şi ochii verzi ai tatălui. Cel mare, Eteocles, avea un nume grecesc; al doilea, Phraates, un nume persan.

Vila familiei se înălţa în mijlocului unui parc în stil iranian, cultivat şi întreţinut de grădinari persani, cu plante şi cu animale rare, inclusiv cu minunaţii păuni indieni din Palimbotra, o cetate aproape legendară de pe fluviul Gange. În interiorul clădirii se aflau sculpturi persane şi babiloniene, vechi basoreliefuri hitite pe care Memnon le adusese dintr-o cetate părăsită de pe podiş, servicii splendide de ceramică atică pentru banchete, bronzuri de Corint şi din îndepărtata Etrurie, sculpturi din marmură de Paros pictate în culori vii.

Pe pereţi atârnau tablouri ale celor mai mari pictori ai acelor vremuri: Apelles, Zeusis, Parrasios, înfăţişând scene de vânătoare şi de bătălie, dar şi reprezentări mitologice ale aventurilor atribuite diferiţilor eroi greci şi devenite faimoase printr-o îndelungată tradiţie.

Totul în acea casă era un amestec de culturi diferite; totuşi, impresia celui care o vizita era de ciudată şi aproape inexplicabilă armonie.

Doi servitori ieşiră în întâmpinarea stăpânului lor, îl ajutară să-şi dezbrace armura şi-l duseră în sala de baie ca să se poată răcori puţin înainte de cină. Barsines veni şi ea aducându-i o cupă de vin rece şi se aşeză în preajma lui pentru a-i ţine companie.

— Ce veşti sunt despre invazie? - îl întrebă ea.

— Alexandru se îndreaptă spre interiorul provinciei, probabil cu intenţia de a ne provoca la o confruntare frontală.

— N-au vrut să te asculte şi acum inamicul este la porţile caselor noastre.

— Nimeni nu şi-ar fi închipuit că băieţandrul acela putea fi atât de cutezător. Credeau că războaiele din Grecia îl vor reţine ani întregi şi-i vor măcina forţele. A fost o presupunere cu totul greşită.

— Ce fel de om este? - îl întrebă Barsines.

— Cred că este greu să-l caracterizezi: este foarte tânăr, foarte frumos, impetuos şi pătimaş, dar se pare că, în faţa unui pericol, devine rece ca gheaţa şi este în stare să analizeze cu o detaşare incredibilă situaţiile cele mai delicate şi mai încâlcite.

— Dar nu are şi puncte slabe?

— Îi place vinul, îi plac femeile, dar se pare că nutreşte o afecţiune profundă doar pentru prietenul său Hefestion care este, probabil, pentru el mai mult decât un prieten. Se spune că ar fi iubiţi.

— Este însurat?

— Nu. A plecat în expediţie fără a lăsa moştenitori pentru tronul Macedoniei. Înainte de plecare, se pare că a făcut cadou toate proprietăţile prietenilor săi apropiaţi.

Barsines făcu semn slujnicelor să se îndepărteze şi se ocupă personal de soţul ei care ieşea din baie. Luă un ştergar de in ionic moale şi i-l înfăşură în jurul umerilor pentru a-l şterge pe spate. Memnon continua să-i povestească despre duşmanul său:

— Se zvoneşte că unul dintre aceşti prieteni l-ar fi întrebat: „Pentru tine ce mai păstrezi?”. „Speranţa” i-ar fi răspuns Alexandru. Greu de crezut, dar este foarte clar că tânărul suveran a devenit deja o legendă. Şi asta nu-i bine pentru că nu este deloc uşor să lupţi împotriva unui mit.

— Chiar nu are nici o femeie? - întrebă Barsines.

O slujnică luă ştergarul umed şi alta îl ajută pe Memnon să se îmbrace cu veşmintele pentru cină: un chiton lung până la călcâie, albastru deschis, brodat la poale şi la mâneci cu fir de argint.

— De ce te interesează aşa de mult asemenea lucruri?

— Pentru că femeile sunt întotdeauna punctul slab al unui bărbat.

Memnon îşi luă soţia de braţ şi intră în sufragerie, unde mesele erau aşezate după obiceiul grecesc în faţa paturilor pentru banchet.

Bărbatul se aşeză şi o slujnică îi turnă încă puţin vin rece şi uşor dintr-un superb vas corintian vechi de două sute de ani, aşezat pe masa mare din mijlocul încăperii.

Memnon arătă înspre o pânză de Apelles atârnată pe peretele din faţa lui şi care înfăţişa o scenă amoroasă foarte îndrăzneaţă dintre Ares şi Afrodita.

— Îţi aminteşti când Apelles a venit aici ca să picteze tabloul ăsta?

— Da, îmi amintesc foarte bine - răspunse Barsines care se aşeza întotdeauna cu spatele la tabloul acela pentru că, nici după atâta timp, nu se obişnuise cu lipsa de prejudecăţi a grecilor şi cu maniera lor de a prezenta corpurile goale.

— Îţi aminteşti şi de modelul care a pozat pentru el ca Afrodita?

— Sigur că da. Era uluitor de frumoasă: una dintre cele mai frumoase femei pe care le-am văzut vreodată şi era demnă de a reprezenta zeiţa dragostei şi a frumuseţii.

— Era amanta grecoaică a lui Alexandru.

— Cred că nu vorbeşti serios.

— Ba chiar aşa este. Se numea Kampaspes şi când a apărut pentru prima dată goală în faţa ochilor lui Alexandru, el a fost atât de fermecat de o asemenea apariţie încât l-a chemat pe Apelles să-i picteze nuditatea. Şi-a dat seama mai târziu că pictorul se îndrăgostise nebuneşte de ea: se mai întâmplă asemenea lucruri între un pictor şi modelul său. Ştii ce-a făcut? I-a dăruit-o, dar a vrut în schimbul ei tabloul. Pe Alexandru nu-l descurajează nimic şi mă tem că nici dragostea nu-l poate subjuga. Îţi spun eu că este foarte periculos.

Barsines îl privi ţintă drept în ochi.

— Şi tu? Tu te laşi să fii învins de dragoste?

Memnon îi susţinu privirea.

— Este singurul adversar în faţa căruia mă pot recunoaşte învins.

Băieţii veniră să-i salute şi-i sărutară atât pe tatăl cât şi pe mama lor.

— Când o să ne iei, tată, şi pe noi la luptă? - întrebă cel mare.

— Mai este timp - îi răspunse Memnon. Trebuie să mai creşteţi.

Apoi, după ce ei se îndepărtară, adăugă, coborându-şi bărbia în piept:

— Şi să hotărâţi de ce parte vreţi să fiţi.

O vreme, Barsines păstră tăcerea.

— La ce te gândeşti? - o întrebă soţul ei.

— La bătălia care se va da, la pericolele prin care va trebui să treci, la neliniştea cu care voi aştepta în vârful

foişorului să zăresc un sol care să mă anunţe dacă eşti viu sau mort.

— Asta-i viaţa mea, Barsines. Sunt soldat de meserie.

— Ştiu, dar faptul că ştiu nu mă ajută la nimic. Când va fi?

— Ciocnirea cu Alexandru? Curând, chiar dacă eu nu sunt de acord cu ea. Foarte curând.

Încheiară cina cu un vin dulce din Cipru, apoi Memnon îşi ridică privirea spre tabloul lui Apelles pe care-l avea în faţă. Zeul Ares era înfăţişat dezbrăcat de armura care se afla împreună cu armele aruncate pe jos iar zeiţa Afrodita era aşezată lângă el, goală, şi-şi ţinea capul rezemat pe pântecele lui şi mâinile pe coapse.

Se întoarse spre Barsines şi-o luă de mână.

— Să mergem la culcare - îi spuse.

4

Ptolemeu se întoarse din inspecţia pe care o făcuse de-a lungul palisadei înălţate în jurul taberei şi se îndreptă către corpul de gardă principal, pentru a se asigura că ordinele sale în privinţa schimburilor de pază erau respectate.

Văzu că în cortul lui Alexandru mai era încă lumină şi se apropie. Peritas dormita în culcuşul lui şi nu-l învrednici nici măcar cu o privire. Trecu printre gărzi şi-şi vârî capul înăuntru:

— Mai este vreun pahar de vin pentru un bătrân soldat obosit şi însetat?

— Am ghicit că eşti tu îndată ce ţi-am văzut apărând nasul - glumi Alexandru. Vino şi serveşte-te. Pe Leptine am trimis-o la culcare.

Ptolemeu îşi turnă dintr-o cană mare o cupă de vin şi sorbi câteva înghiţituri.

— Ce citeşti? - întrebă întinzându-se să vadă peste umărul regelui.

— Xenofon, „Retragerea celor zece mii”.

— Of, Xenofon ăsta. A reuşit să facă dintr-o retragere o ispravă mai glorioasă decât războiul Troiei...

Alexandru mâzgăli o însemnare pe o foaie de papirus, îşi aşeză ca semn pumnalul pe sulul din care citea şi-şi ridică privirea.

— Este, însă, o carte extraordinar de interesantă. Ascultă aici:

Este de-acum după-amiaza târziu, ora la care, în general, barbarii se retrag: au, într-adevăr, obiceiul de a-şi face tabăra la cel puţin şaizeci de stadii, temându-se că, la căderea întunericului, grecii i-ar putea ataca. De fapt, noaptea, armata persană nu face nici doi bani. Obişnuiesc să-şi priponească caii şi, mai mult, îi şi împiedică astfel

încât să nu fugă chiar şi dacă se dezleagă. De aceea, dacă este atacat noaptea, persanul trebuie să-şi dezlege calul, să-i pună zăbala şi dârlogii, să-şi pună armura, să-şi ia armele şi să încalece, toate acestea fiind nişte operaţii dificile în întunericul nopţii şi în învălmăşeala iscată în cazul unui atac...

Ptolemeu dădu aprobator din cap în semn că şi el cunoştea pasajul respectiv.

— Şi crezi că toate astea corespund realităţii?

— De ce nu? Orice armată îşi are obiceiurile ei la care ţine întotdeauna.

— La ce te gândeşti?

— Iscoadele noastre mi-au reportat că persanii au pornit de pe valea Djilah spre apus. Asta înseamnă că vin în întâmpinarea noastră pentru a ne opri înaintarea.

— După toate probabilităţile, aşa este.

— Exact... Acum, ascultă-mă: dacă tu ai fi comandantul lor ce loc ai alege ca să opreşti înaintarea noastră?

Ptolemeu se apropie de masa pe care era întinsă o hartă a Anatoliei, luă un opaiţ şi plimbă lumina înainte şi înapoi pe linia ţărmului, apoi către interior. La un moment dat, se opri.

— Ar fi râul acesta. Cum se numeşte?

— Se numeşte Granicos - răspunse Alexandru. Şi este foarte probabil că ne vor aştepta acolo.

— Şi tu te gândeşti acum să treci râul pe întuneric şi să-i ataci pe malul celălalt înainte de răsăritul soarelui. Am ghicit?

Alexandru începu din nou să citească din Xenofon.

— Ţi-am spus: este o lucrare foarte interesantă. Ar trebuie să-ţi faci rost şi tu de un exemplar.

Ptolemeu clătină din cap.

— E ceva care nu merge?

— Oh, nu, planul este excelent. Doar că...

— Ce anume?

— Ei, nu ştiu. După dansul tău ritual în jurul mormântului lui Ahile şi după ce ai luat armele eroului din templul Atenei din Ilion, mă aşteptam la o bătălie în câmp deschis, la lumina soarelui, într-o înfruntare decisivă. O bătălie... homerică, dacă mă pot exprima aşa.

— Aşa va fi - îi răspunse Alexandru. De ce crezi că l-am luat cu mine pe Calistene? Deocamdată, însă, nu voi pune inutil în pericol viaţa nici măcar a unuia dintre oamenii mei, dacă nu voi fi nevoit. Acelaşi lucru va trebui să-l faceţi şi voi.

— Fii pe pace.

Ptolemeu se aşeză şi rămase să-l privească pe rege care continua să-şi facă însemnări de pe sulul de papirus pe care-l avea în faţă.

— Memnon acela este o nucă tare - vorbi el după o vreme.

— Ştiu. Parmenion mi-a povestit multe despre el.

— Şi cavaleria persană?

— Avem lănci mai lungi şi suliţe mai ascuţite şi mai tari.

— Să sperăm că va fi de-ajuns.

— Restul îl vor face surpriza şi dorinţa noastră de a învinge: în situaţia în care ne aflăm, va trebui să-i batem cu orice preţ. Acum, dacă vrei să asculţi un sfat, du-te să te odihneşti. Trâmbiţele vor da semnalul de plecare înainte de ivirea zorilor şi vom mărşălui toată ziua.

— Vrei să fii pe poziţii mâine seara, nu-i aşa?

— Exact aşa. Consiliul de război îl vom ţine pe malul Granicosului.

— Dar tu, nu te culci?

— O să fie timp şi pentru somn... Zeii să-ţi vegheze somnul, Ptolomeu.

— Şi ţie, Alexandru.

Ptolemeu ajunse în cortul său care fusese înălţat pe o mică ridicătură de pământ de lângă gardul de la răsărit al taberei, se spălă, se schimbă şi se pregăti de culcare. Mai aruncă o ultimă privire pe afară înainte de a se vârî în pat şi

văzu că doar în două corturi se mai vedea lumină: în acela al lui Alexandru şi în acela, mult mai îndepărtat, al lui Parmenion.

Trâmbiţele sunară înainte de vărsarea zorilor, aşa cum ordonase Alexandru, dar bucătarii erau deja în picioare cu mult timp înainte şi pregătiseră masa de dimineaţă: căni fumegânde de *maza,* un fel de terci de orz în care se adăugase brânză. Pentru ofiţeri se pregătiseră plăcinte din făină de grâu, brânză de oi şi lapte de vacă.

La al doilea semnal, suveranul încălecă şi se aşeză în fruntea armatei, în dreptul porţii de răsărit a taberei, însoţit de gărzile de corp şi de Perdicas, Crater şi Lisimah. În urma lui se puse în mişcare falanga *pezeteri*-lor, având în frunte pâlcuri de infanterie uşoară şi urmată de infanteria greacă grea şi de auxiliarii traci, tribalii şi agrieni; pe flancuri se aflau două coloane de cavalerie grea.

Cerul devenea roşu către răsărit şi în aer începuse să se audă ciripitul vrăbiilor şi şuieratul mierlelor. Stoluri de porumbei sălbatici se ridicau de prin pădurile din apropiere pe măsură ce ropotul cadenţat al soldaţilor şi zăngănitul armelor îi trezeau din amorţeala de peste noapte.

Frigia se întindea în faţa ochilor lui Alexandru cu priveliştea dealurilor acoperite de brazi, a micilor văi străbătute de pâraie limpezi, de-a lungul cărora se întindeau şiruri de plopi argintii şi de sălcii cu frunze lucioase. Turmele şi cirezile ieşeau la păscut, mânate de păstori şi supravegheate de câini; viaţa părea să-şi urmeze liniştită cursul ca şi cum răpăitul ameninţător al armatei în mers s-ar fi putut contopi fără dificultate cu behăitul mieilor şi cu mugetul juncanilor.

Pe dreapta şi pe stânga armatei, prin văile paralele cu direcţia de mers, înaintau patrule de cercetaşi, fără steaguri şi fără armuri, camuflaţi, cu misiunea de a ţine la distanţă eventualele iscoade ale persanilor. Era, însă, o precauţie inutilă: oricare păstor sau ţăran ar fi putut fi un spion inamic.

În urma coloanei, escortat de o jumătate de duzină de călăreţi tesalieni, mergea Calistene, împreună cu Filotas şi cu un catâr care purta doi desagi plini cu suluri de papirus. Din când în când, la scurtele popasuri, istoricul aşeza pe pământ un taburet, lua dintr-o desagă o planşetă de lemn şi un sul de papirus şi începea să scrie sub privirile curioase ale soldaţilor din jurul său.

Se răspândise repede vestea printre ei că tânărul uscăţiv şi cu un aer pedant era acela care urma să povestească totul despre expediţie şi fiecare în sinea lui spera ca, mai devreme sau mai târziu, să fie imortalizat în acele pagini de cronică. Pe nimeni nu interesa, în schimb, rapoartele zilnice seci întocmite de Eumene şi de ceilalţi ofiţeri cărora le revenea sarcina de a ţine jurnalul de marş şi de a stabili etapele următoare.

Poposiră pentru a prânzi pe la amiază şi, apoi, apropiindu-se de Granicos, se opriră din nou din ordinul lui Alexandru, la adăpostul unui deal pentru a nu fi observaţi, aşteptând lăsarea întunericului.

Puţin înainte de asfinţit, regele convocă un conciliu de război în cortul său şi expuse planul de bătaie. Erau de faţă Crater, care comanda un escadron de cavalerie grea, Parmenion, care răspundea de comanda falangei *pezeterilor*, şi Clito cel Negru. Se aflau acolo şi toţi prietenii lui Alexandru, care formau garda sa de corp şi luptau împreună cu cavaleria: Ptolemeu, Lisimah, Seleucos, Hefestion, Leonatos, Perdicas şi, de asemenea, Eumene care continua să se înfăţişeze la întruniri în ţinută militară, cu platoşă, pulpare şi centiron: părea că prinsese gustul unei asemenea înfăţişări.

— Îndată ce se va întuneca - începu regele - un detaşament de asalt format din infanterie uşoară şi auxiliari vor trece râul şi se vor apropia cât mai mult posibil de tabăra persană pentru a o ţine sub observaţie. Un curier se va întoarce imediat la noi pentru a ne informa la ce distanţă

se află ai noştri de fluviu şi, dacă în cursul nopţii, barbarii s-ar deplasa, alţi curieri vor fi trimişi cu rapoarte.

„Noi nu vom aprinde focuri iar dimineaţa comandanţii de batalion şi de escadron vor da deşteptarea fără sunete de trâmbiţă, cu puţin înainte de încheierea celui de-al patrulea schimb de pază. Dacă drumul este liber, cavaleria va trece prima râul, se va alinia pe malul celălalt şi, când infanteria va ajunge şi ea acolo, se vor pune cu toţii în mişcare.

„Acesta va fi cel mai important moment al zilei” sublinie el privindu-i pe rând pe toţi. „Dacă socotelile mele sunt exacte, persanii se vor mai afla încă prin corturi sau, în orice caz, nu vor fi într-o formaţie gata de luptă. În acel moment, ştiind la ce distanţă ne aflăm de inamic, vom declanşa atacul printr-o şarjă de cavalerie care va produce panică printre barbari. Imediat după aceea, falanga va da lovitura decisivă. Auxiliarii şi detaşamentele de asalt vor face restul.”

— Cine va comanda cavaleria? - întrebă Parmenion care tăcuse până atunci ascultând spusele regelui.

— Eu - răspunse Alexandru.

— Nu te sfătuiesc, Măria Ta. Este prea periculos. Lasă-l pe Crater să comande: a fost cu mine în prima expediţie din Asia şi se pricepe foarte bine.

— Generalul Parmenion are dreptate - interveni şi Seleucos. Este prima noastră ciocnire cu persanii, de ce să riscăm s-o compromitem?

Suveranul ridică o mână pentru a pune capăt discuţiei.

— M-aţi văzut luptând la Cheroneea împotriva Batalionului sacru şi pe Istros împotriva tracilor şi a triballilor: cum v-aţi putea gândi că acum m-aş comporta altfel? Voi conduce eu însumi Vârful şi voi fi primul macedonean care va intra în contact cu duşmanul. Oamenii mei trebuie să ştie că înfrunt acelaşi pericol pe care-l înfruntă şi ei şi că în această bătălie noi punem în joc totul, chiar şi viaţa. Pentru moment, altceva nu am ce să vă mai spun. Vă aştept pe toţi la cină.

Nimeni nu avu curajul să mai adauge ceva, dar Eumene, aşezat alături de Parmenion, îi şopti acestuia la ureche:

— Eu aş pune lângă el pe cineva cu o experienţă deosebită, cineva care să mai fi luptat împotriva persanilor şi să le cunoască tehnicile de luptă.

— M-am şi gândit deja la asta - îl asigură generalul. Clito cel Negru va fi alături de rege: o să vezi că totul va merge bine.

Consiliul luă sfârşit. Ieşiră cu toţii din cort şi plecară la trupele lor pentru ultimele dispoziţii. Eumene rămase mai în urmă şi se apropie de Alexandru.

— Vroiam să-ţi spun că planul tău este excelent, dar rămâne o necunoscută şi este ceva important.

— Mercenarii lui Memnon.

— Aşa este. Dacă se vor închide într-un careu, va fi greu şi pentru cavalerie.

— Ştiu. S-ar putea ca falanga noastră să fie pusă în dificultate, poate că va trebui să se folosească şi de armele scurte, sabia şi securea. Dar mai este şi altceva...

Eumene se aşeză, îşi trase mantaua peste genunchi şi gestul acela îi aminti lui Alexandru de tatăl său, Filip, când se aşeza după o izbucnire de furie. Cu Eumene era altceva: noaptea se făcea răcoare, el nu era obişnuit să poarte chitonul militar scurt aşa încât, de frig, avea pe picioare pielea ca de găină.

Suveranul luă un sul de papirus din faimoasa sa lădiţă, cea în care se afla ediţia lui Homer ce-i fusese dăruită de Aristotel, şi o deschise pe masă.

— Cunoşti „Retragerea celor zece mii”, aşa-i?

— Fără îndoială, acum se citeşte în toate şcolile. Este o lucrare scrisă fluent şi nici chiar elevii nu întâmpină dificultăţi în parcurgerea ei.

— Bine, atunci ascultă. Suntem pe câmpul de luptă de la Cunassa, acum circa şaptezeci de ani, şi Cirus cel Tânăr îi spune comandantului Clearchos:

Îi porunci să-şi conducă trupele asupra centrului inamic pentru că acolo se afla regele. „Şi, dacă-l ucidem pe el”, afirmă, „am realizat ceea ce era mai greu.”

— Ai vrea, deci, să-l ucizi pe comandantul inamic cu mâinile tale - spuse Eumene pe un ton total dezaprobator.

— Pentru aceasta voi comanda Vârful. Ne vom ocupa apoi şi de mercenarii lui Memnon.

— Am înţeles, aşa că plec, cu atât mai mult cu cât tu nu vei sta să asculţi sfaturile mele.

— Nu, domnule secretar general - râse Alexandru. Dar asta nu înseamnă că nu ţin la tine.

— Şi eu ţin la tine, căpos afurisit. Zeii să te apere.

— Să te păzească şi pe tine, prietene.

Eumene ieşi, ajunse în cortul său, îşi scoase armura, puse ceva pe el mai călduros şi începu să citească un manual de tactică militară, în aşteptarea orei de cină.

5

Râul curgea repede, umflat în urma topirii zăpezilor de pe munţii Pontici, şi un vânt slab dinspre apus făcea să se mişte coroanele plopilor care creşteau de-a lungul malurilor. Maluri abrupte, argiloase, muiate de ploile care căzuseră în ultimul timp.

Alexandru, Hefestion, Seleucos şi Perdicas se aflau pe o mică ridicătură de unde puteau vedea atât albia Granicosului cât şi o bună parte din teritoriul de dincolo de malul răsăritean.

— Ce părere aveţi? - întrebă suveranul.

— Lutul de pe maluri este muiat de apă - remarcă Seleucos. Dacă barbarii se instalează de-a lungul râului, ne vor acoperi de săgeţi şi de suliţe, ne vor decima înainte de a putea ajunge pe malul celălalt şi, chiar ajunşi acolo, caii noştri se vor afunda până la genunchi în noroi, mulţi îşi vor rupe picioarele şi vom fi tot la mila duşmanilor.

— Nu este o situaţie prea uşoară - comentă laconic Perdicas.

— Este prea devreme ca să ne îngrijorăm şi de asta. Să aşteptăm să se întoarcă iscoadele.

Tăcură timp de câteva clipe şi murmurul apelor nu era acoperit decât de orăcăitul monoton al broaştelor din bălţile apropiate de râu şi de cântecul greierilor care începuse să se audă în liniştea nopţii senine. La un moment dat, se auzi un ţipăt ca de cucuvea.

— Iscoadele sunt - spuse Hefestion.

Auziră un zgomot de lut călcat în picioare şi bolboroseala apelor în jurul a două siluete întunecate care treceau prin vad: două iscoade din batalionul „scutierilor”.

— Ei? - întrebă Alexandru nerăbdător.

Cei doi arătau îngrozitor aşa acoperiţi complet de noroi roşietic din cap până în picioare.

— Mărite Rege - vorbi primul dintre ei - barbarii sunt la trei sau patru stadii de Granicos, pe un deluşor de unde se vede toată câmpia până la malul râului. Au un cerc dublu de santinele şi patru detaşamente de arcaşi care patrulează prin zona dintre tabără şi apă. Este foarte greu să te apropii fără a fi văzut. În plus, de jur împrejur, în corpurile de gardă, sunt ruguri aprinse iar santinelele proiectează peste tot lumina focurilor cu ajutorul părţii concave a scuturilor, lustruită ca oglinda.

— Bine - spuse Alexandru. Întoarceţi-vă acolo şi rămâneţi pe malul celălalt. La cea mai mică mişcare, alergaţi încoace şi daţi alarma la postul de cavalerie din spatele plopilor acelora. Eu voi afla imediat şi voi putea să mă mişc cum voi crede de cuviinţă. Acum, plecaţi şi aveţi grijă să nu vă descopere.

Cei doi coborâră din nou în albia râului şi-l traversară cu apa până la brâu. Alexandru şi tovarăşii săi merseră la cai ca să se întoarcă în tabără.

— Şi dacă mâine ne trezim cu ei pe malul Granicosului? - întrebă Perdicas luându-şi murgul de căpăstru.

Alexandru îşi trecu rapid prin păr degetele unei mâini, cum făcea atunci când cădea pe gânduri:

— Într-un asemenea caz, ei ar trebui să-şi înşire infanteria de-a lungul râului. Ce sens ar avea să foloseşti cavaleria pentru a lua o poziţie fixă?

— Este adevărat - îl aprobă Perdicas, din ce în ce mai laconic.

— Infanteria lor se va instala, deci, pe o poziţie în lungul malului şi noi vom trimite la atac pe traci, tribalii şi agrieni şi, de asemenea, pe „scutieri” sub acoperirea unui val de săgeţi şi de suliţe ale infanteriei uşoare. Dacă ai noştri vor reuşi să-i îndepărteze pe barbari de malul râului, vor porni la atac infanteria grea a grecilor şi falanga, în timp ce cavaleria le va asigura flancurile. În orice caz, este prea devreme ca să luăm o hotărâre decisivă. Să ne întoarcem, peste puţin timp ar trebui să fie gata de cină.

Se întoarseră în tabără şi Alexandru îi invită pe comandanţi în cortul său, inclusiv pe cei ai trupelor auxiliare străine care se simţiră foarte onoraţi.

Mâncară aşa cum se găseau, în ţinuta de război, după cum o cerea situaţia. Vinul fu servit după obiceiul grecesc, amestecat cu trei părţi de apă, astfel încât discuţiile să poată fi purtate cu toată luciditatea, dar şi pentru că agrienii şi triballii, când se îmbătau, puteau deveni periculoşi.

Suveranul îi puse la curent pe cei prezenţi cu ultimele evoluţii ale situaţiei şi răsuflară cu toţii uşuraţi la gândul că, măcar până în acel moment, duşmanii nu stăpâneau efectiv malul râului.

— Măria Ta - interveni Parmenion - Clito cel Negru cere să i se acorde cinstea de a sta mâine la dreapta ta: el a mai luptat în linia întâi în timpul primei campanii împotriva persanilor.

— Şi am stat şi la dreapta regelui Filip, tatăl tău, şi nu o singură dată - adăugă Clito.

— Atunci, vei sta lângă mine - aprobă Alexandru.

— Mai ai şi alte ordine de dat? - întrebă Parmenion.

Cina se încheie curând, comandanţii se retraseră şi Alexandru însuşi se pregăti pentru noapte. Leptine îl ajută să-şi scoată armura şi hainele şi să se spele în baia pregătită într-o anexă a cortului regal.

— Este adevărat că vei intra în luptă, stăpâne? - îl întrebă pe când îi freca umerii cu buretele.

— Asta nu te priveşte pe tine, Leptine. Şi dacă o să mai tragi cu urechea, o să pun să te gonească.

Fata lăsă ochii în jos şi tăcu o vreme. Apoi, când înţelese că lui Alexandru îi trecuse furia, spuse:

— De ce nu mă priveşte şi pe mine?

— Pentru că nu ţi s-ar întâmpla nimic rău dacă eu aş cădea în luptă. Vei fi liberă şi vei avea o rentă suficientă pentru ca să trăieşti.

Leptine se uită fix la el, cu o încordare îndurerată. Bărbia îi tremura şi ochii i se umeziră: întoarse capul pentru ca el să nu-şi dea seama de starea în care se afla.

Alexandru observă, însă, lacrimile care i se prelingeau pe obraji.

— De ce faci asta? M-aş fi aşteptat să fii mulţumită.

Fata îşi reţinu plânsul şi, îndată ce fu în stare, spuse:

— Eu sunt mulţumită doar atât timp cât te văd, stăpâne. Dacă nu te mai văd, pentru mine nu mai există nici lumină, nici respiraţie, nici viaţă.

Zgomotele din tabără începuseră să se stingă: se mai auzeau doar glasurile santinelelor care se chemau prin noapte şi lătratul câinilor hoinari în căutare de hrană. Alexandru păru că ascultă atent câteva clipe zgomotele de afară, apoi se ridică în picioare şi ea se apropie de el ca să-l şteargă de apă.

— Voi dormi îmbrăcat - spuse regele.

Îmbrăcă haine curate şi alese armura pe care urma s-o poarte a doua zi: un coif de bronz cu ornamente de argint în formă de cap de leu cu fălcile larg căscate, împodobit cu două pene lungi albe de stârc, o platoşă ateniană din in bătut cu o apărătoare pentru inimă din bronz având forma unei gorgone, o pereche de pulpare din plăci de bronz atât de lustruit încât păreau de aur, o centură de piele roşie având ca pafta chipul zeiţei Atena.

— Vei putea fi văzut de departe - remarcă Leptine cu voce tremurândă.

— Oamenii mei trebuie să mă vadă şi să ştie că eu risc mai întâi viaţa mea şi apoi pe a lor. Acum, du-te la culcare: nu mai am nevoie de tine.

Fata ieşi cu un mers iute şi abia auzit; Alexandru îşi rezemă armele de suportul pentru haine de lângă pat şi stinse felinarul, în întuneric, panoplia de pe perete tot se mai putea distinge: părea fantoma unui războinic care aştepta nemişcat lumina zorilor pentru a reveni la viaţă.

6

Peritas îl trezi lingându-l pe obraz şi Alexandru sări în picioare şi văzu în faţa patului două ordonanţe care-l ajutară să-şi îmbrace armura. Leptine îi aduse ca gustare, pe o tavă de argint, „cupa lui Nestor”: ouă crude bătute cu brânză, făină, miere şi vin.

Suveranul mâncă în picioare în timp ce slujitorii îi prindeau platoşa şi jambierele, îi atârnau pe umăr diagonala şi-i prindeau de ea sabia cu teaca ei.

— Nu vreau să încalec pe Ducipal - spuse el pe când ieşea din cort. Malurile râului sunt prea alunecoase şi şi-ar putea rupe vreun picior. Aduceţi-mi murgul sarmatic.

Ordonanţele plecară după cal şi el ajunse pe jos în mijlocul taberei ţinându-şi coiful sub braţul stâng. Oamenii erau aproape toţi deja în formaţie şi în fiecare clipă soseau în fugă şi ceilalţi pentru a intra în rânduri alături de camarazii lor. Alexandru încălecă pe calul care-i fusese adus şi inspectă mai întâi escadroanele cavaleriei macedonene şi tesaliene, apoi infanteria greacă şi falanga.

Călăreţii care alcătuiau Vârful îl aşteptau la capătul taberei, lângă poarta de răsărit, în perfectă ordine, aranjaţi pe cinci rânduri. Ridicară lăncile în tăcere când regele trecu prin faţa lor.

Clito cel Negru veni lângă Alexandru atunci când acesta ridică braţul pentru a da ordinul de plecare. Se auzi tropăitul miilor de copite ale cailor care se puneau în mişcare şi zăngănitul înfundat al armelor pe când lungile şiruri ale războinicilor porneau în marş prin întuneric.

La o depărtare de doar câteva stadii de Granicos, se auzi zgomot de galop şi o patrulă de patru iscoade ieşi pe neaşteptate din beznă, oprindu-se în faţa lui Alexandru.

— Măria Ta - spuse cel care îi comanda - barbarii încă nu s-au mişcat din loc şi se află în tabără la circa trei stadii de

râu, pe un loc puţin mai înalt decât restul câmpiei. Pe mal nu sunt decât câteva patrule de cercetaşi mezi şi sciţi care ţin sub observaţie şi malul pe care ne aflăm noi. Nu putem să-i luăm chiar total prin surprindere.

— Nu, sigur că nu - aprobă Alexandru - dar mai înainte ca armata lor să parcurgă cele trei stadii care o despart de malul răsăritean, noi vom traversa râul prin vad şi ne vom afla pe celălalt mal. Se va realiza astfel ce era mai greu.

Făcu semn gărzilor sale de corp să se apropie:

— Anunţaţi-i pe toţi comandanţii de detaşamente să fie gata pentru a trece pe malul opus, îndată ce malul pe care ne aflăm va coborî în pantă lină spre apă. La semnalul dat de trâmbiţe, va trebui să năvălim către râu şi să trecem prin vad cât putem de repede. Cavaleria va fi prima.

Gărzile se îndepărtară şi, puţin după aceea, pedestrimea se opri pentru a lăsa cele două coloane de călăreţi de pe flancuri să treacă înainte şi să se rânduiască pe malul râului. La răsărit, cerul se lumina uşor în sclipirea palidă a zorilor.

— Ei credeau că vom lupta cu soarele în ochi, iar noi nu am avut necazuri nici măcar cu luna - spuse Alexandru arătând spre secera subţire şi luminoasă a astrului nopţii care apunea spre sud în spatele dealurilor frigiene.

Înălţă mâna şi-şi îndemnă calul în apele râului urmat îndeaproape de Clito şi de toţi călăreţii Vârfului. În aceeaşi clipă, de pe malul celălalt se auzi un strigăt şi, după aceea, sunetul prelung şi tânguitor al unui corn la care răspunseră, mai îndepărtate, alte semnale. Cercetaşii mezi şi sciţi dădeau alarma.

Alexandru, care se afla deja la mijlocul râului, urlă:

— Trâmbiţele!

Şi trâmbiţele sunară: o singură notă, ascuţită, violentă, pornită ca o săgeată către malul opus, care se amestecă îndată cu aceea mai înfundată a cornului şi se răsfrânse în ecouri repetate prin munţii din jur.

Granicosul fierbea parcă în spume când regele urmat de garda sa înaintau cât de repede puteau. Se auzi un strigăt şi un călăreţ macedonean căzu în apă străpuns de o săgeată. Cercetaşii mezi şi sciţi se adunaseră pe malul celălalt şi trăgeau în plin fără măcar să mai ţintească. Alţi călăreţi fură loviţi în gât, în stomac, în piept. Alexandru îşi desprinse scutul agăţat lateral lângă şa şi dădu mai puternic pinteni murgului. Ieşise din apă!

— Înainte! - urlă el. Înainte! Trâmbiţele!

Sunetul de bronz deveni şi mai ascuţit şi pătrunzător şi-i răspunse nechezatul bidiviilor, întărâtaţi de învălmăşeală şi de strigătele călăreţilor care-i îndemnau continuu şi-i loveau cu cravaşa pentru a ieşi din vârtejul tulbure al curentului.

Al doilea şi al treilea rând de atac depăşiseră mijlocul râului, iar al patrulea, al cincilea şi al şaselea intrau la rândul lor în apă. În acest timp, Alexandru urca din greu în fruntea escadronului său malul alunecos de dincolo de apă. În urma sa, se auzea, încă înfundat din cauza distanţei, răpăitul cadenţat al falangei care-şi luase formaţia tradiţională de luptă.

Cercetaşii inamici, terminându-şi săgeţile, îşi întoarseră caii şi porniră cu toată viteza către tabăra lor de unde se auzea deja zgomotul nelămurit, dar ameninţător al armelor iar umbrele luptătorilor alergau peste tot prin întuneric, purtând torţe în mâini şi strigând într-o sumedenie de limbi diferite.

Alexandru ordonă Vârfului să ia formaţia de luptă şi se aşeză în frunte, pe când cele două escadroane de *eteri* şi cele două de călăreţi tesalieni luau poziţie în urmă şi pe flancuri, aliniaţi pe patru rânduri, zoriţi de ordinele comandanţilor. Macedonenii erau conduşi de Crater şi de Perdicas, tesalienii de principele Aminta şi de ofiţerii lor: Eonomaos şi Echekratides. Trâmbiţaşii aşteptau ordinul regelui pentru a da semnalul şarjei decisive.

— Clito - strigă Alexandru. Unde sunt pedestraşii noştri?

Clito se repezi până la capătul formaţiei şi aruncă o privire înspre râu.

— Coboară chiar acum, Măria Ta!

— Atunci, sunaţi din trâmbiţe! În galop!

Trâmbiţele sunară din nou şi douăsprezece mii de cai porniră în galop, cap lângă cap, sforăind şi nechezând, urmând masivul murg sarmatic al lui Alexandru.

Între timp, de partea cealaltă, cavaleria persană se aduna în mare grabă, dar şi în oarecare învălmăşeală: cei care se aflau deja în formaţie aşteptau un semn al comandantului suprem, satrapul Spithridates.

Doi cercetaşi sosiră în goana mare.

— Atacă, stăpâne! - strigară ei.

— Urmaţi-mă, atunci! - porunci Spithridates fără a mai aştepta altceva. Să-i dăm peste cap pe aceşti *yauna,* să-i aruncăm în mare ca hrană la peşti! Înainte! Înainte!

Cornurile sunară şi pământul se cutremură sub galopul apăsat al focoşilor bidivii asiatici. În prima linie de atac se aflau mezii şi khorasmii cu arcurile lor mari care aveau curbura dublă, după ei oxienii şi kaduşii cu săbiile lor lungi şi curbate, iar la urmă se aflau saka şi drangienii cu iatagane enorme.

Îndată ce cavaleria porni la atac, infanteria grea a mercenarilor greci, în formaţie compactă, o urmă la pas.

— Mercenari ai Anatoliei! - le strigă Memnon ridicând lancea. Săbii de vânzare! Nu aveţi nici patrie, nici casă la care să vă întoarceţi! Nu puteţi decât să învingeţi sau să muriţi. Ţineţi minte că pentru noi nu există milă, chiar dacă suntem greci, pentru că luptăm de partea Marelui Rege. Bărbaţi, patria noastră este onoarea pe câmpul de luptă, pâinea noastră este lancea. Luptaţi pentru viaţa voastră: este singurul lucru care vă mai rămâne de făcut.

Alalalài!

Porni apoi înainte, cu pas iute şi apoi alergând. Luptătorii săi răspunseră:

Alalalài!

Îl urmară păstrând alinierea formaţiei, cu un zăngănit înfricoşător de fier şi de bronz la fiecare pas.

Alexandru văzu norişorul alb de praf la mai puţin de un stadiu distanţă şi urlă la un trâmbiţaşi

— Sună pentru şarjă!

Semnalul trompetei se auzi imediat, dezlănţuind galopul furibund al Vârfului.

Călăreţii aplecară lăncile şi ţâşniră înainte, ţinând cu stânga frâiele şi coama cailor lor, până ajunseră la ciocnire, până la înspăimântătoarea învălmăşeală de oameni şi de animale, de urlete şi de nechezături care urmă după duelul nimicitor dintre lungile lănci de frasin şi de corn şi ploaia deasă a suliţelor persane.

Alexandru îl zări pe Spithridates care lupta furios cu sabia deja înroşită de sânge, puţin aplecat spre dreapta şi protejat din stânga de uriaşul Rheomitres, şi dădu pinteni calului îndreptându-l în acea direcţie.

— Vino la luptă, barbarule! Luptă cu regele macedonenilor, dacă ai curaj!

Spithridates îşi îndemnă la rândul său calul înspre el şi aruncă în el cu suliţa. Vârful ei sfărâmă apărătoarea de umăr a platoşei lui Alexandru şi zgâriindu-i uşor pielea între gât şi claviculă, dar suveranul scoase sabia din teacă şi-l atacă în forţă, izbindu-l în plin cu calul. Satrapul, dezechilibrat în urma ciocnirii, fu nevoit să se ţină bine de calul său şi-şi lăsă descoperită pentru o clipă partea laterală a pieptului: în aceeaşi clipă, Alexandru îl străpunse cu sabia sub umăr, dar de-acum toţi persanii îşi concentraseră atacurile asupra lui. O săgeată îi lovi calul şi acesta căzu în genunchi aşa încât regele nu se mai putu feri de securea lui Rheomitres.

Cu scutul, reuşi să abată doar parţial lovitura care îi atinse totuşi coiful. Tăişul securii despică metalul, tăie căptuşeala de postav şi crestă pielea capului făcând să ţâşnească un val de sânge care năpădi faţa regelui, căzut acum la pământ împreună cu calul său.

Rheomitres ridică încă o dată securea, dar Clito cel Negru se repezi în aceeaşi clipă asupra lui, urlând ca turbat şi învârtind o sabie ilirică enormă cu care îi reteză braţul aruncându-l în ţărână.

Barbarul căzu urlând de durere de pe cal şi sângele care-i curgea în valuri din ciotul rămas îi luă viaţa, înainte ca sabia lui Alexandru, acum din nou în picioare, să-i dea lovitura de graţie.

Regele sări, apoi, din zbor pe primul cal pe care-l văzu liber şi se aruncă iarăşi în luptă.

Îngroziţi de moartea comandanţilor lor, persanii începură să dea înapoi, în timp ce, la şocul provocat de şarja Vârfului, se adăuga lovitura formidabilă a celor patru escadroane de *eteri* şi de călăreţi tesalieni conduşi de Aminta.

Cavaleria persană lupta cu curaj, dar rândurile sale erau de-acum învălmăşite de călăreţii Vârfului care pătrundeau în rândurile lor din ce în ce mai adânc şi de acţiunea combinată a cavaleriei uşoare care ataca în valuri pe flancuri. Mai erau şi războinicii traci şi tribalii, cruzi ca nişte fiare, care dădeau târcoale pe margini şi aruncau nori de săgeţi şi de suliţe, pândind momentele în care se puteau arunca în lupta corp la corp îndată ce vedeau undeva duşmani epuizaţi şi însângeraţi.

Camarazii lui Alexandru, Crater, Filotas şi Hefestion, Leonatos, Perdicas, Ptolemeu, Seleucos şi Lisimah, urmând exemplul regelui lor, luptau în primele rânduri şi căutau să intre în luptă directă cu comandanţii duşmani care căzură în număr mare. Printre aceştia se aflau şi multe rude ale Marelui Rege.

Cavaleria persană fu pusă în cele din urmă pe fugă, urmărită de *eteri,* de tesalieni şi de călăreţii extraordinar de iuţi traci şi tribalii, dezlănţuiţi acum în atacuri furioase corp la corp.

Se aflau, acum, faţă în faţă, falanga *pezeteri*-lor şi cea a mercenarilor lui Memnon care continuau să înainteze în formaţie compactă, umăr la umăr, protejaţi de marile lor scuturi convexe, cu feţele acoperite de coifurile corintene. Cele două armate strigară cu glasuri puternice:

Alalalài!

şi porniră la atac cu armele îndreptate spre inamic.

La un ordin al lui Memnon, mercenarii greci îşi aruncară lăncile toţi odată, revărsând în acelaşi timp asupra duşmanilor şi un nor de suliţe cu vârfuri de fier, apoi puseră mâna pe săbii şi se aruncară în luptă înainte ca falanga să se fi putut regrupa. Loviturile lor năprasnice curgeau neîncetat încercând să reteze sarisele pentru a-şi putea croi drum prin formaţia inamică.

Dându-şi seama de pericol, Parmenion ordonă agrienilor să intervină şi-i trimise pe flancurile formaţiei lui Memnon care fu nevoită să se replieze pentru a face faţă acestui atac.

Falanga îşi refăcu formaţia şi începu să atace cu lăncile aplecate orizontal. În clipa aceea, mercenarii greci se treziră înconjuraţi şi din spate de cavaleria macedoneană care se întorcea din urmărirea persanilor fugari, dar luptară cu înverşunare până la ultimul.

Soarele scălda acum în razele sale câmpul pe care cadavrele zăceau îngrămădite unul peste altul. Alexandru ordonă să-i fie adus Ducipal, în timp ce veterinarii îl îngrijeau pe murgul său rănit, şi trecu în revistă trupele victorioase. Avea faţa plină de sângele de la rana primită la cap, armura ruptă de suliţa lui Spithridates iar corpul îi era năclăit de praf şi de sudoare, dar în faţa oamenilor săi el

apărea asemenea unui zeu. Băteau cu lăncile în scuturi la fel ca în ziua în care Filip anunţase armatei naşterea sa şi strigau:

Aléxandre! Aléxandre! Aléxandre!

Regele îşi îndreptă privirea către capătul din dreapta al formaţiei *pezeterilor* şi-l văzu pe generalul Parmenion, în picioare, în armură, având pe corp urme ale bătăliei care se încheiase, el, de aproape şaptezeci de ani, cu sabia în mână, la fel ca un băiat de douăzeci de ani.

Se apropie de el, coborî de pe cal şi-l îmbrăţişă pe când uralele soldaţilor urcau până la cer.

7

Cei doi războinici agrieni se aplecară peste un morman de cadavre şi începură să le jefuiască de armele mai de preţ pe care le aruncau într-un cărucior: coifuri de bronz, săbii de fier, pulpare.

Deodată, în lumina slabă şi nesigură a înserării, unul dintre ei văzu la încheietura mâinii unui mort o brăţară de aur în formă de şarpe şi se apropie, în timp ce tovarăşul său se întorcea cu spatele, cu gândul să ia doar pentru sine acea mică avere. Când, însă, se aplecă pentru a o înhăţa, un pumnal ţâşni ca un fulger din mormanul acela de corpuri omeneşti şi-i tăie beregata de la o ureche la cealaltă.

Omul se prăvăli fără să scoată nici măcar un geamăt. Tovarăşul său, ocupat cu încărcarea armelor în cărucior, făcea un zgomot aşa de mare că nici nu auzi bufnitura căderii celuilalt. Când se întoarse, era singur în întuneric şi începu să-şi cheme prietenul, gândindu-se că acesta s-a ascuns ca să-i joace o festă.

— Hai, vino încoace, nu face pe prostul şi pune mâna să mă ajuţi, că toate astea…

Nu reuşi să-şi termine vorba: aceeaşi armă care tăiase gâtul tovarăşului său i se înfipse până la plăsele între clavicule, la baza cefei.

Agrianul se prăbuşi în genunchi ducând mâinile spre mânerul pumnalului, dar nu mai avu puterea să-l scoată din rană şi căzu cu faţa la pământ.

Atunci, Memnon se ridică, dând la o parte cadavrele sub care rămăsese ascuns până atunci, şi se clătină pe picioarele nesigure. Era foarte slăbit, ardea de febră şi continua să piardă sânge dintr-o rană mare care îi cresta coapsa stângă.

Luă centura unuia dintre agrieni şi îşi strânse piciorul mai sus de rană, apoi îşi rupse o fâşie din chiton ca să se

panseze, reducând astfel, în bună măsură, hemoragia. Când termină această operaţie sumară, se târî la adăpostul unui copac şi aşteptă să se întunece mai bine.

Auzea, mai slab din cauza depărtării, strigătele de bucurie care veneau din tabăra macedoneană şi vedea în stânga sa, cam la două stadii distanţă, pâlpâirile flăcărilor de la tabăra persană care ardea, după ce fusese complet jefuită de învingători.

Îşi tăie cu sabia un toiag şi plecă şchiopătând, în timp ce din întuneric începeau să iasă haite de câini vagabonzi care veneau să roadă membrele soldaţilor din armata Marelui Rege, înţepenite de moarte. Merse mai departe strângând din dinţi din cauza durerii atroce şi pentru a învinge oboseala care-l dobora. Pe măsură ce înainta, simţea că piciorul rănit devenea din ce în ce mai greu, ca o greutate fără viaţă.

Observă deodată o umbră mai întunecată în faţa sa: un cal rătăcit care se întorsese către câmpul de luptă probabil ca să-şi caute stăpânul şi care acum, surprins de întuneric, nu mai ştia ce să facă. Memnon se apropie puţin câte puţin de el, îi vorbi pentru a-l linişti şi întinse încetişor mâna ca să apuce frâul care-i atârna la gât.

Se apropie şi mai mult, îl mângâie şi, apoi, cu mari eforturi, se urcă în şa şi-l îndemnă blând cu călcâiele. Calul porni la pas şi Memnon, ţinându-se de coama animalului, îl conduse către Djilah, către casă. De mai multe ori în timpul nopţii, fu pe punctul de a cădea, răpus de neputinţă şi rămas aproape fără sânge, dar gândul la Barsines şi la băieţii săi îi mai dădu puteri ca să continue drumul până la ultima picătură de energie.

La ivirea zorilor, când era gata să se prăbuşească de pe cal, văzu apărând din întuneric un grup de soldaţi care se furişau la marginea unei păduri. Auzi o voce care-l striga:

— Comandante, noi suntem.

Erau patru mercenari din garda sa de corp, foarte credincioşi lui, care porniseră în căutarea lui. Recunoscu cu

greutate chipurile lor când fură aproape, apoi nu mai ştiu nimic de el.

Când deschise din nou ochii, văzu în jurul lui un grup de călăreţi persani care veniseră să cerceteze până unde înaintase duşmanul.

— Sunt comandantul Memnon - spuse el pe limba lor - şi am scăpat cu viaţă din bătălia de pe râul Granicos împreună cu aceşti curajoşi prieteni de-ai mei. Duceţi-ne acasă.

Comandantul patrulei sări din şa, se apropie de el, apoi le făcu semn oamenilor săi să-l ajute. Îl duseră la umbra unui copac şi-i dădură să bea dintr-o ploscă: avea buzele crăpate de febră, corpul şi faţa pline de sânge închegat, praf şi sudoare, părul năclăit pe frunte.

— A pierdut mult sânge - spuse cel mai în vârstă dintre soldaţi.

— Adu cât poţi de repede un car - porunci ofiţerul unuia dintre soldaţi - şi adu-l şi pe medicul egiptean, dacă se mai află încă în casa nobilului Arsites. Trimite pe cineva şi la familia comandantului Memnon să le spună că l-am găsit şi că trăieşte.

Omul sări în şa dispărând în câteva clipe.

— Ce s-a întâmplat? - îi întrebă ofiţerul pe mercenari. Mesajele pe care le-am primit se bat cap în cap.

Oamenii cerură apă şi, după ce-şi potoliră setea, începură să povestească:

— Au trecut râul când era încă întuneric şi ne-au atacat mai întâi cu cavaleria. Spithridates a trebuit să contraatace când ostaşii săi nu se aflau cu toţii în formaţie de luptă. Noi am luptat până la ultimul om, dar am fost depăşiţi: la un moment dat aveam în faţă falanga macedoneană şi în spate cavaleria lor.

— Am pierdut mare parte dintre oamenii mei - mărturisi Memnon coborând privirea. Veterani căliţi în focul greutăţilor şi al luptelor, soldaţi curajoşi de care mă legau foarte multe lucruri. Aceştia pe care-i vedeţi sunt printre puţinii

care mi-au mai rămas. Alexandru nu ne-a lăsat nici măcar posibilitatea de a duce tratative pentru predare: era evident că oamenii săi aveau ordin să lovească doar pentru a ucide şi nimic altceva. Masacrarea noastră trebuia să servească drept pildă pentru toţi grecii care vor mai îndrăzni să se opună planurilor sale.

— Şi ce planuri crezi că ar avea? - întrebă ofiţerul persan.

— După cât se spune, eliberarea oraşelor greceşti din Asia, dar eu nu cred asta. Armata sa este o maşinărie formidabilă, pregătită de mult timp pentru planuri mai mari.

— Care?

Memnon clătină din cap.

— Nu ştiu.

În ochii săi se putea ghici o oboseală de moarte, faţa sa avea un colorit pământiu, în ciuda febrei puternice. Tremura şi dinţii îi clănţăneau.

— Odihneşte-te deocamdată - spuse ofiţerul acoperindu-l cu o manta. Curând o să vină medicul şi te vom duce acasă.

Memnon închise ochii şi adormi, răpus de oboseală: un somn agitat, tulburat de dureri şi de imagini de coşmar. Când, într-un târziu, sosi medicul egiptean, delira şi striga cuvinte fără înţeles, pradă unor halucinaţii care-l înspăimântau.

Medicul îl aşeză într-un car, îi spălă rana cu oţet şi cu vin curat, i-o cusu şi-i bandajă coapsa cu bandaje curate. Îi dădu să înghită şi o băutură amară care-i alina durerea şi-i făcea somnul mai odihnitor. În acel moment, ofiţerul persan dădu ordin de plecare şi carul se puse în mişcare, scârţâind şi balansându-se, tras de o pereche de catâri.

Ajunseră noaptea târziu la palatul din Djilah. Îndată ce văzu carul, departe pe drum, Barsines alergă plângând în întâmpinarea lui; băieţii, însă, graţie educaţiei primite de la tatăl lor, rămaseră tăcuţi lângă uşă în timp ce soldaţii îl transportau pe braţe pe Memnon şi-l aşezau în patul lui.

Toată casa era luminată şi trei medici greci se aflau deja acolo aşteptând să-l ia în primire pe comandant. Cel care

părea maestrul lor era şi cel mai în vârstă dintre ei. Venea din Adramittion şi numele lui era Ariston.

Medicul egiptean nu vorbea decât persana şi Barsines trebui să facă pe tâlmaciul pentru consultul care avu loc la căpătâiul soţului său.

— Când am ajuns la el, îşi pierduse jumătate din sânge şi mersese toată noaptea. Nu are oase rupte, urinează normal, iar pulsul este slab, dar regulat şi asta este, deja, ceva bun. Cu ce credeţi că aţi putea interveni?

— Cataplasme cu nalbă pe rană şi drenaj dacă începe să supureze - răspunse Ariston.

Colegul său egiptean fu şi el de aceeaşi părere.

— Sunt de acord, dar daţi-i să bea cât mai multe lichide. Eu v-aş recomanda să-i daţi şi bulion de carne: produce sânge.

Când termină de tradus cuvintele sale, Barsines îl însoţi până la uşă şi-i puse în mână o pungă cu bani.

— Îţi sunt foarte recunoscătoare pentru ce ai făcut pentru soţul meu: fără tine, acum ar fi fost mort.

Egipteanul acceptă onorariul cu o plecăciune.

— Am făcut destul de puţin, doamnă. Meritul îi aparţine lui, pentru că este puternic ca un taur, crede-mă. A rămas ascuns printre cadavre o zi întreagă pierzând sânge din cauza rănii şi apoi a mers aproape toată noaptea, îndurând o durere teribilă; puţini oameni au o asemenea forţă.

— Va trăi? - îl întrebă Barsines cu îngrijorare în glas şi soldaţii care îl priveau fără să scoată nici un cuvânt aveau în priviri aceeaşi întrebare.

— Nu ştiu. De fiecare dată când un bărbat este rănit atât de grav, umorile care întreţin viaţa se scurg afară din corp şi duc o dată cu ele o parte din sufletul său: aşa că viaţa lui este într-un pericol serios. Pe de altă parte, nimeni nu ştie cât sânge a pierdut Memnon şi cât i-a mai rămas în inimă, dar tu ai grijă să bea cât mai multe lichide: chiar şi un sânge subţiat cu apă este mai bun decât nimic.

Se îndepărtă şi Barsines se întoarse în camera în care medicii greci îşi făceau de lucru în jurul pacientului, pregătind ierburi şi ceaiuri şi pregătind instrumente chirurgicale în cazul în care ar fi fost necesară drenarea rănii. Între timp, slujnicele îl dezbrăcaseră şi-i curăţau trupul şi faţa cu cârpe muiate în apă caldă parfumată cu esenţă de mentă.

Băieţii, care până în acel moment rămăseseră tăcuţi, se apropiară întrebând ce face tatăl lor.

— Puteţi să veniţi aici - spuse unul dintre medici - dar să nu-l deranjaţi: are nevoie de odihnă.

Eteocles, cel mare, înaintă cel dintâi şi-şi privi tatăl sperând că va deschide ochii. Apoi, văzând că nu mişcă deloc, se întoarse către fratele său şi clătină din cap.

— Mergeţi la culcare - încercă să-i liniştească Barsines. Mâine tatăl vostru se va simţi mai bine şi veţi putea vorbi cu el.

Copiii sărutară mâna care atârna fără vlagă peste marginea patului şi ieşiră împreună cu învăţătorul lor.

Înainte de a se retrage în camera sa, Eteocles se întoarse către Phraates şi-i spuse:

— Dacă tata moare, îl voi găsi pe Alexandru acesta, oriunde ar fi, şi-l voi ucide. Jur.

— Şi eu jur - repetă fratele său.

Barsines stătu de veghe toată noaptea lângă patul soţului ei, deşi cei trei medici se schimbară şi ei precum santinelele. Din când în când, îi schimba compresele cu apă rece de pe frunte. În zori, Ariston dezveli piciorul pacientului şi-şi dădu seama că era foarte umflat şi se înroşise. Îl trezi pe unul dintre ajutoarele sale.

— Trebuie să-i aplicăm lipitori pentru a face să scadă presiunea lichidelor interne. Mergi în camera mea şi adu tot ce trebuie.

Barsines interveni:

— Iartă-mă, dar când v-aţi sfătuit cu celălalt medic, n-a pomenit nimeni de aplicarea lipitorilor. S-a prescris drenajul doar în caz de supurare.

— Doamnă, trebuie să ai încredere în mine. Eu sunt medicul.

— Egipteanul era medicul personal al lui Spithridates şi l-a îngrijit pe însuşi Marele Rege Darius. Eu am încredere şi în el, deci nu veţi aplica lipitori până când nu trimit după el.

— Doar nu vreţi să-l ascultaţi pe barbarul acela - lăsă să-i scape Ariston.

— Şi eu sunt o barbară - îi atrase atenţia Barsines - şi-ţi spun că nu vei pune chestiile alea pe pielea soţului meu dacă medicul egiptean nu este de acord.

— Dacă aşa doriţi, eu plec - spuse nervos Ariston.

— Pleacă...- se auzi în clipa aceea o voce care părea că vine de pe altă lume - şi du-te dracului.

— Memnon! - exclamă Barsines răsucindu-se către pat. Apoi, i se adresă lui Ariston:

— Soţul meu se simte bine, puteţi pleca. Mâine voi trimite pe cineva cu onorariul dumneavoastră.

Ariston nu aşteptă să i se spună de două ori şi-i chemă pe asistenţii săi.

— Totuşi, eu te-am prevenit - spuse el ieşind din cameră. Fără lipitori, nu va putea suporta presiunea şi...

— Îmi asum eu toată răspunderea - răspunse Barsines. N-ai grijă de asta.

Când grecii plecară, trimise un servitor să-l cheme pe medicul egiptean care sosi în grabă de la palatul satrapului Spithridates.

— Ce s-a întâmplat, doamnă? - întrebă el îndată ce apăru.

— Medicii *yauna* vroiau să-i aplice lipitori, dar eu m-am opus: preferam să aud mai întâi ce părere ai. Ei s-au supărat şi au plecat.

— Bine ai făcut, doamnă: lipitorile ar fi făcut situaţia şi mai rea. Acum, cum se simte?

— Are şi acum temperatură foarte mare, dar s-a trezit şi vorbeşte.

— Du-mă la el.

Intrară în camera lui Memnon şi-l găsiră treaz: deşi slujnicele îl rugau, iar oamenii săi, care stătuseră de strajă la uşă toată noaptea, bombăneau, el încerca să coboare din pat.

— Dacă pui jos piciorul ăla, va trebui să ţi-l tai - îl ameninţă medicul.

Timp de o clipă, Memnon rămase nehotărât şi apoi se întinse la loc în pat bodogănind. Barsines îi dezveli coapsa rănită şi medicul începu s-o examineze: era umflată, inflamată şi-l durea, dar nu prezenta încă semne de supurare. Îşi deschise tolba şi-i răsturnă conţinutul pe o măsuţă.

— Ce este? - întrebă Barsines.

— Este o specie de muşchi. I-am văzut pe războinicii oxieni tratându-şi rănile cu aşa ceva şi obţineau de cele mai multe ori o cicatrizare rapidă. Nu ştiu de ce se întâmplă aşa, dar, pentru un medic, important este să ajungă la vindecare, nu să să i se satisfacă opiniile. Oricum, mă tem că doar cataplasmele cu nalbă nu ar fi suficiente.

Se apropie de Memnon şi-i puse muşchiul pe rană, înfăşurând piciorul cu un bandaj.

— Dacă până mâine va simţi o mâncărime puternică, înseamnă că se va vindeca. Dar nu trebuie lăsat să se scarpine, chiar dacă va trebui să-i legaţi mâinile. Dacă, însă, piciorul îl va durea şi i se va umfla mai mult, chemaţi-mă pentru că în acest caz va trebui să i-l amputez. Acum, trebuie să plec: sunt mulţi răniţi la Djilah şi trebuie îngrijiţi.

Se îndepărtă în grabă cu trăsurica lui trasă de doi catâri.

Barsines dădu voie soldaţilor să-şi vadă timp de câteva clipe comandantul şi, apoi, urcă în turnul cel mai înalt al palatului, acolo unde pusese să i se construiască un mic altar al focului. Un preot o aştepta rugându-se, cu ochii aţintiţi asupra flăcării sacre.

Barsines îngenunche pe podea fără să spună nimic, privi limbile de foc care tremurau în adierea uşoară venită de pe crestele munţilor şi aşteptă răspunsul. La sfârşit, preotul vorbi:

— Nu aceasta este rana care-l va ucide.

— Nu poţi să-mi mai spui şi altceva? - îl întrebă îngrijorată femeia.

Preotul îşi aţinti din nou privirile în flăcările care se înteţeau o dată cu o pală de vânt mai puternică.

— Văd pentru Memnon o mare cinste, dar o dată cu aceasta şi o mare primejdie. Stai în preajma lui, doamnă, şi fă în aşa fel încât şi fiii săi să-i fie pe aproape. Mai au încă multe lucruri de învăţat de la el.

8

Prada adunată din tabăra persană şi armele luate de la cei căzuţi erau îngrămădite în mijlocul taberei macedonene şi oamenii lui Eumene făceau un inventar al lor.

Alexandru sosi şi el, împreună cu Hefestion şi Seleucos şi se aşeză pe un scăunel în apropierea secretarului general.

— Ce-ţi face capul? - întrebă acesta arătând spre bandajul enorm care înfăşură capul regelui, operă a medicului Filip.

— Destul de bine - răspunse Alexandru - dar n-a lipsit mult. Dacă n-ar fi fost Clito cel Negru, azi n-aş mai fi fost cu voi să mă bucur de lumina zilei. După cum vezi - adăugă el arătând spre prada foarte bogată - nu mai ai motiv să fii îngrijorat din cauza banilor. E destul aici ca să-i hrănim pe oameni cel puţin o lună şi mai rămâne ca să plătim şi mercenarii.

— Nu vrei să păstrezi nimic din toate astea pentru tine? - întrebă Eumene.

— Nu. Aş vrea doar să trimit stofele de purpură, covoarele şi perdelele mamei şi câte ceva şi surorii mele, cum ar fi, de exemplu, hainele acelea persane. Cleopatrei îi plac lucrurile mai ieşite din comun.

— Aşa vom face - promise Eumene şi dădu ordin servitorilor să pună deoparte obiectele cerute de rege. Mai este şi altceva?

— Da. Alege trei sute de armuri, cele mai frumoase pe care le găseşti şi trimite-le la Atena ca ofrandă zeiţei Atena din Partenon. Cu o dedicaţie.

— O dedicaţie... mai deosebită?

— Sigur. Scrie aşa:

Alexandru şi grecii, cu excepţia spartanilor, au oferit aceste armuri luate de la barbarii din Asia.

— O palmă zdravănă pentru spartani - comentă Seleucos.

— Tot aşa cum mi-au dat-o şi ei mie refuzând să participe la expediţia mea - replică suveranul. În curând o să-şi dea seama că nu sunt altceva decât un sat oarecare. Lumea merge împreună cu Alexandru.

— Am dat dispoziţii să fie aduşi Apelles şi Lisip ca să te picteze într-un tablou ecvestru - îl anunţă Eumene. Cred că în câteva zile vor ajunge în vreun port, la Assus sau la Abidus. În orice caz, o să ne anunţe aşa încât să poţi poza atât pentru statuie cât şi pentru tablou.

— Nu asta mă interesează - spuse Alexandru. Vreau un monument pentru soldaţii noştri căzuţi în bătălie, ceva ce nu s-a mai văzut până acum şi doar Lisip va fi în stare să-l realizeze.

— Vom afla în curând şi ce efect a avut victoria ta atât asupra prietenilor, cât şi asupra duşmanilor - interveni Seleucos. Sunt curios să aflu ce vor spune cei din Lampsacus care nu doreau să fie eliberaţi.

— Vor spune că-ţi sunt foarte recunoscători pentru că i-ai eliberat - rânji Hefestion. Învingătorul are întotdeauna dreptate, învinsul pierde tot.

— Scrisoarea pentru mama a plecat? - îl întrebă Alexandru pe Eumene.

— Îndată ce mi-ai dat-o. Acum a ajuns deja pe ţărm. Dacă au vânt bun, va ajunge în Macedonia peste cel mult trei zile.

— Nici o veste de la persani?

— Nici una.

— Ciudat... Am ordonat ca răniţii lor să fie îngrijiţi de medicii mei iar morţii lor să fie îngropaţi cu toate onorurile.

Eumene ridică din sprâncene.

— Dacă ai ceva de spus, vorbeşte, pe Zeus!

— Tocmai aici este problema.

— Nu te înţeleg.

— Persanii nu-şi îngroapă morţii.

— Ce?!

— Nici eu nu ştiam, mi-a explicat ieri un prizonier. Persanii consideră că pământul este sacru şi tot sacru este considerat şi focul, iar un cadavru este considerat a fi impur: din această cauză, ei cred că dacă l-ar îngropa, ar spurca pământul, iar dacă l-ar arde, cum facem noi, ar spurca focul care este pentru ei un adevărat zeu.

— Şi... atunci, ce fac?

— Pun cadavrele pe înălţimi sau în vârful unor turnuri din munţi, unde sunt mâncate de păsări sau se macină lent din cauza intemperiilor. Ei numesc asemenea construcţii „turnuri ale tăcerii”.

Alexandru nu mai spuse nimic. Se ridică şi porni către cortul său.

Eumene îi înţelese starea de spirit şi făcu semn prietenilor să nu-l deranjeze.

— Se simte umilit pentru că nu a cunoscut obiceiurile unui popor pe care-l respectă şi pentru că, în felul acesta, a profanat obiceiurile respective, chiar dacă fără voia lui.

Se duse la el abia după asfinţit şi doar după ce se anunţă. Alexandru îl invită să intre.

— Generalul Parmenion te invită să iei cina împreună cu noi toţi, dacă ai chef.

— Da, spune-i că vin peste puţin timp.

— Nu trebuie să te necăjeşti. Tu nu puteai să-ţi închipui... - spuse Eumene văzându-l tot trist.

— Nu de asta. Mă gândeam...

— La ce?

— La acest obicei al persanilor.

— Eu am impresia că ei au păstrat un ritual care datează din epoca în care mai erau încă nomazi.

— Tocmai în asta constă măreţia acelui ritual, în faptul că un obicei al strămoşilor n-a fost uitat. Prietene, dacă va fi să

cad în vreo bătălie, poate că aş vrea şi eu să-mi dorm somnul de veci într-un turn al tăcerii.

9

A doua zi, Alexandru îl trimise pe Parmenion să ocupe Daskyleion, capitala Frigiei hellespontice, un oraş frumos de pe malul mării, cu un palat mare fortificat şi să ia în stăpânire şi Djilah.

Nobilii persani fugiseră luând cu ei doar obiectele mai preţioase şi generalul încercă să afle de la servitori unde s-ar fi putut duce şi, mai ales, vru să afle unde era Memnon, din moment ce cadavrul lui nu fusese găsit pe câmpul de luptă.

— Noi nu l-am mai văzut de atunci, mărite domn - îi spuse unul dintre administratorii palatului. Poate că s-a târât departe de câmpul de bătălie şi a murit mai târziu ascuns pe undeva. Poate că servitorii sau soldaţii lui l-au găsit şi l-au îngropat pentru a nu-l lăsa pradă câinilor şi corbilor. Dar pe aici n-a fost.

Parmenion îl chemă pe fiul său Filotas.

— Eu nu cred nici o iotă din tot ce mi-au îndrugat barbarii ăştia, dar, oricum, este foarte probabil ca Memnon să fi fost rănit. După cât se pare, avea o vilă pe aici şi trăia ca un satrap persan.

Trimite tu câteva detaşamente de cavalerie uşoară ca să percheziţioneze zona; grecul acela este cel mai periculos dintre duşmanii noştri. Dacă trăieşte, ne va mai face o mulţime de necazuri. Astă-noapte am văzut semnale luminoase prin munţi: sunt sigur că transmit foarte rapid şi la mari distanţe veşti despre victoria noastră. Vom avea în curând o ripostă şi, cu siguranţă, nu ne va aduce prea multe bucurii.

— Voi face tot ce voi putea, tată, şi-l voi aduce legat la picioarele tale.

Parmenion clătină din cap.

— Nu vei face nimic din tot ce spui. Dacă-l găseşti, tratează-l cu respect: Memnon este cel mai curajos soldat de la răsărit de Strâmtori.

— Bine, dar este un mercenar.

— Şi ce dacă? Este un bărbat care nu mai are nici o iluzie în viaţă şi care mai crede doar în sabia sa. Din punctul meu de vedere, acesta este un motiv suficient de puternic pentru a-l respecta.

Filotas cutreieră regiunea palmă cu palmă, percheziţionă vilele şi palatele, îi interogă pe servitori folosindu-se chiar şi de tortură, dar nu obţinu nici un rezultat.

— Nimic - raportă el tatălui său după câteva zile. Ca şi cum nici n-ar fi existat.

— Poate că există o modalitate de a-l scoate din ascunzătoare. Ţine sub observaţie medicii, mai ales pe cei buni, şi vezi unde merg să facă vizite: s-ar putea să ajungi la căpătâiul vreunui bolnav de seamă.

— Asta-i o idee bună, tată. E ciudat, dar m-am gândit întotdeauna la tine ca la un soldat, ca la un om capabil să făurească doar planuri geniale de bătălie.

— Nu-i suficient să ieşi învingător dintr-o bătălie: partea grea vine după aceea.

— Voi face aşa cum m-ai sfătuit.

Din ziua aceea, Filotas începu să împartă bani în jurul său şi să lege prietenii, în special din rândul persoanelor de condiţie mai modestă şi nu după mult timp află care erau cei mai buni medici şi care cel mai bun dintre cei buni: un egiptean pe nume Snefru-en-Kaptah. Îl tratase la Susa pe regele Darius şi fusese, apoi, medicul personal al satrapului Frigiei, Spithridates.

Organiză o serie de pânde şi, într-o seară, îl văzu ieşind pe furiş pe o portiţă dosnică, urcându-se într-o trăsurică trasă de o catârcă şi pornind peste câmp. Filotas, în fruntea unui detaşament de cavalerie uşoară, îl urmări de la distanţă şi mergând pe alături de drum. După un drum lung prin beznă, văzură în depărtare luminile unei locuinţe

somptuoase: un palat cu ziduri crenelate, porticuri şi balcoane suspendate.

— Am ajuns unde trebuie - îşi anunţă el oamenii. Pregătiţi-vă.

Descălecară şi se apropiară pe jos, ţinând caii de căpăstru. Totuşi, pe ultima porţiune de drum care le mai rămăsese până la palat fură întâmpinaţi de un cor de lătrături furioase: o haină de dulăi de Cappadocia îi atacară din toate părţile.

Fură nevoiţi să se folosească de suliţe pentru a-i ţine la distanţă, dar pe întuneric nu reuşeau să-i nimerească şi cu atât mai puţin nu puteau să se folosească de arcuri şi de săgeţi, astfel încât se trezeau atacaţi pe neaşteptate şi trebuiau să se lupte cu câinii corp la corp folosind pumnalele. Unii cai, speriaţi de moarte, o luară la fugă nechezând şi aruncând din copite prin beznă, iar călăreţii, când în cele din urmă reuşiră să gonească haita care-i atacase, se împuţinaseră simţitor.

— Să intrăm oricum! - ordonă Filotas în culmea furiei.

Săriră pe cai, cei care mai aveau unul, şi intrară în curtea palatului iluminată de lămpi de jur-împrejurul porticului. Ajunseră în faţa unei femei de o frumuseţe răpitoare, îmbrăcată în veşminte persane brodate şi cu ciucuri lungi aurii.

— Cine sunteţi? - întrebă ea în greceşte. Ce doriţi?

— Îmi pare rău, doamnă, dar căutăm un om care luptă în serviciul barbarilor şi avem motive să credem că s-ar afla în această casă, probabil rănit. L-am urmărit pe medicul său.

La auzul acestor cuvinte femeia tresări şi păli cuprinsă de mânie, dar se dădu în lături pentru a le face loc.

— Intraţi şi controlaţi peste tot, dar vă rog să respectaţi camerele femeilor, altfel voi face în aşa fel încât regele vostru să fie informat. Am auzit că ar fi un om care urăşte violenţele.

— Aţi auzit? - îi întrebă Filotas pe soldaţii săi care erau plini de muşcături şi cu hainele sfâşiate.

— Îmi pare rău - mai adăugă Barsines văzându-i în asemenea hal. Dacă aţi fi anunţat că veniţi, am fi putu evita aceste neplăceri. Din păcate, zona este cutreierată de bandiţi şi trebuie să ne apărăm. În ce-l priveşte pe medic, dacă vreţi, vă pot conduce imediat la el.

Intră în atrium împreună cu Filotas şi o luă, apoi, pe un coridor lung, având în faţă o slujnică purtând un felinar.

Intrară într-o cameră în care un băiat zăcea pe un pat, iar Snefru-en-Kaptah îl consulta.

— Cum se simte? - îl întrebă Barsines.

— Nu-i decât o indigestie. Daţi-i să bea ceaiul acesta de trei ori pe zi şi mâine nu va mânca nimic toată ziua. Se va face bine repede.

— Trebuie să vorbesc între patru ochi cu medicul - spuse Filotas.

— Cum vrei - acceptă Barsines şi-i conduse într-o cameră alăturată.

— Noi ştim că aceasta este casa lui Memnon - începu Filotas îndată ce intrară.

— Într-adevăr, aşa este - confirmă egipteanul.

— Noi îl căutăm pe acest om.

— Atunci, trebuie să-l căutaţi în alte părţi: aici nu este.

— Dar unde este?

— Nu ştiu.

— L-ai tratat?

— Da. Îi îngrijesc pe toţi aceia care au nevoie de ajutorul meu.

— Ştii că, dacă vreau, te pot obliga să vorbeşti.

— Sigur că da, dar n-aş putea să-ţi spun nimic altceva. Crezi că un om ca Memnon i-ar fi spus medicului său încotro avea intenţia să se îndrepte?

— Era rănit?

— Da.

— Grav?

— Toate rănile sunt grave. Depinde de felul în care evoluează.

— Nu vreau să-mi dai o lecţie de medicină. Vreau să ştiu în ce stare era Memnon ultima oară când l-ai văzut.

— Era în curs de vindecare.

— Datorită îngrijirilor tale?

— Şi a celor acordate de câţiva medici greci, printre care şi un oarecare Ariston din Adramittion, dacă nu mă înşel.

— Putea să călărească?

— N-am idee. Nu mă pricep la călărie. Acum, te rog să mă scuzi, mă mai aşteaptă şi alţi pacienţi.

Filotas nu mai ştiu ce l-ar mai fi putut întreba aşa că îi dădu voie să plece. În atrium, dădu peste oamenii săi care terminaseră de percheziţionat casa.

— Ei?

— Nimic. Nu am găsit nici o urmă. Dacă a fost aici, cu siguranţă a plecat de ceva timp, sau se află ascuns pe undeva unde nu-l putem găsi, doar dacă....

— Ce?

— Doar dacă dăm foc clădirii: în caz că sunt şoareci ascunşi, vor trebui să iasă, nu crezi?

Barsines îşi muşcă buzele, dar nu scoase nici un cuvânt, îşi coborî doar privirea pentru a nu fi obligată să-i privească în ochi pe duşmani.

Filotas clătină nervos din cap.

— S-o lăsăm baltă şi să plecăm: aici nu-i nimic care să ne intereseze.

Ieşiră din casă şi după puţin timp galopul cailor se stinse în depărtare însoţit de lătratul câinilor. Când se aflau la o distanţă de trei stadii, Filotas smuci frâul calului său.

— Ei, drăcie! Fac pariu că, în clipa asta, el a ieşit din vreo vizuină de sub pământ şi stă de vorbă liniştit cu soţia sa. Frumoasă femeie... frumoasă femeie, pe Zeus!

— Eu nu am înţeles de ce n-om fi... - începu să spună unul dintre oamenii săi, un trac din Salmidesos.

— Pentru că o asemenea bucăţică nu-i de nasul tău şi dacă Alexandru ar fi aflat ţi-ar fi tăiat boaşele şi le-ar fi dat câinelui său să le mănânce. Desfată-te cu târfele din

tabără, dacă nu mai ai ce face. Să mergem, am pierdut deja prea mult timp.

De cealaltă parte a văii şi chiar în aceeaşi clipă, Memnon era transportat într-o altă ascunzătoare pe o targă legată pe spinarea a doi catâri, unul în faţă şi altul în spate, duşi de căpăstru de un om al său.

Înainte de a depăşi trecătoarea ca să meargă către valea râului Esep şi oraşul Azira, îl rugă pe cel care conducea catârii să se oprească o clipă ca să privească pentru ultima oară luminile casei sale. Mai simţea încă în nări parfumul ultimei îmbrăţişări a lui Barsines.

10

Armata se puse în mişcare, cu furgoanele şi cu carele sale, către sud, în direcţia muntelui Ida şi a golfului Adramittion. Nu mai exista nici un motiv pentru a mai rămâne în nord, dat fiind că oraşul-capitală a Frigiei fusese ocupată şi acolo se instalase o puternică garnizoană macedoneană.

Parmenion primise din nou comanda operativă a armatei, în timp ce Alexandru lua deciziile care ţineau de strategia generală.

— Vom merge spre sud de-a lungul coastei - anunţă el într-o seară membrilor consiliului de război. Am cucerit capitala Frigiei, acum vom ocupa şi capitala Lydiei.

— Sardes - preciză Calistene. Capitala legendară a lui Midas şi Cresus.

— Pare ceva imposibil - interveni Leonatos. Amintiţi-vă ce ne povestea bătrânul Leonidas! Acum vom putea vedea toate acele locuri.

— Chiar aşa - confirmă Calistene. Vom vedea râul Hermus pe ale cărui maluri Cresus a fost învins de persani acum aproape două sute de ani. Şi vom vedea şi Patulos, cu nisipurile sale aurifere care au stat la originea legendei lui Midas. Şi mormintele în care odihnesc regii Lydiei.

— Crezi că vom găsi şi bani în oraşul acela? - întrebă Eumene.

— Tu te gândeşti mereu numai la bani! - exclamă Seleucos. În orice caz, cred că ai dreptate.

— Sigur că am dreptate. Ştiţi cât ne costă flota aliaţilor noştri greci? Ştiţi?

— Nu - răspunse Lisimah - nu ştim, domnule secretar general: tu pentru asta te afli aici.

— Ne costă o sută şaizeci de talanţi pe zi. O sută şaizeci, înseamnă că tot ce am capturat pe Granicos şi la

Daskyleion ne va ajunge doar pentru aproximativ cincisprezece zile dacă totul merge bine.

— Ascultaţi - spuse Alexandru. Ne vom îndrepta acum spre Sardes şi nu cred că vom întâmpina o rezistenţă prea puternică. Apoi vom ocupa restul coastei până la graniţa cu Lycia şi până la râul Xanthus. În acel moment putem spune că am eliberat toate oraşele greceşti din Asia. Toate acestea se vor întâmpla până la sfârşitul verii.

— Minunat - aprobă Ptolemeu. Şi după aceea?

— Nici vorbă să ne întoarcem acasă! - exclamă Hefestion. Eu chiar încep să mă distrez.

— Nu se poate spune că va fi atât de uşor - le atrase atenţia Alexandru. Până acum doar am zgândărit puterea persanilor şi sunt aproape sigur că Memnon mai trăieşte încă. Şi, de altfel, nici măcar nu ştim dacă porţile tuturor oraşelor greceşti se vor deschide înaintea noastră.

Mărşăluiră timp de câteva zile printre promontorii, golfuri de o frumuseţe neasemuită şi plaje umbrite de pini gigantici, însoţiţi de imaginea unei puzderii de insule de toate dimensiunile care urmau linia coastei ca un alai marin. Ajunseră în cele din urmă pe malurile Hermusului, un râu mare cu ape limpezi care curgeau spre mare într-o albie de prundiş curat.

Satrapul Lydiei se numea Mithrites şi era o persoană inteligentă; dându-şi seama că nu avea nici o altă posibilitate, trimise o solie la Alexandru pentru a-i propune capitularea cetăţii şi apoi îl însoţi el însuşi pe suveranul macedonean când acesta vizită fortăreaţa cu cele trei rânduri de ziduri ale sale, contraforturile şi pasajul de pe coama zidurilor pe care puteau circula gărzile.

— De aici a pornit „retragerea celor zece mii” - spuse Alexandru cuprinzând cu privirea câmpia în timp ce vântul îi răvăşea şuviţele de păr şi făcea ca prin frunzişul sălciilor şi al frasinilor să treacă un freamăt uşor.

Calistene îl însoţea la oarecare distanţă luând notiţe.

— Aşa este - spuse el. Şi aici locuia Cirus cel Tânăr, pe vremea aceea satrap al Lydiei.

— Şi de aici, am putea spune că începe şi expediţia noastră. Cu deosebirea că noi nu vom parcurge acelaşi drum. Mâine vom merge la Efes.

Efesul capitulă fără nici un fel de rezistenţă. Garnizoana de mercenari greci plecase deja şi, când Alexandru se instală în oraş, tabăra democraţilor, care fuseseră alungaţi din oraş şi acum se reîntorceau, porniră o adevărată vânătoare de oameni, conducând populaţia la atacarea caselor celor bogaţi, ale stăpânilor de sclavi care, până atunci, fuseseră aliaţi ai guvernatorului persan.

Unii dintre ei, refugiaţi în temple, fură târâţi afară cu forţa şi ucişi cu pietre; tot oraşul Efes era bântuit de răzmeriţe. Alexandru ordonă „scutierilor” să iasă pe străzi ca să restabilească ordinea, dădu garanţii că democraţia va fi repusă în drepturi şi, cu titlu de despăgubire, îi obligă pe cei bogaţi să plătească o taxă specială pentru reconstruirea grandiosului templu al zeiţei Artemis, distrus cu puţini ani înainte de un incendiu.

— Ştii ce se povesteşte despre templu? - îl întrebă Calistene pe Alexandru pe când treceau printre ruinele giganticului edificiu. Că zeiţa n-a putut stinge focul pentru că veghea asupra naşterii tale. Într-adevăr, sanctuarul a ars acum douăzeci şi unu de ani, exact în ziua naşterii tale.

— Eu vreau ca templul să renască - hotărî regele. Vreau o pădure de coloane uriaşe care să sprijine tavanul şi vreau ca sculptorii şi pictorii cei mai buni să-l împodobească şi să picteze interioarele.

— Este un gând frumos. Poţi începe să vorbeşti despre el cu Lisip.

— A venit? - întrebă regele luminându-se la faţă.

— Da. A sosit ieri seara în port şi abia aşteaptă să te vadă.

— Lisip, pe toţi zeii din cer! Mâinile acelea, privirea aceea... N-am mai văzut niciodată arzând atâta forţă

creatoare în ochii vreunui om. Când se uită ţintă la tine, simţi că intră în contact cu sufletul tău, că este pe cale să creeze un alt om... Din ipsos, din bronz, din ceară, n-are importanţă: el creează un om ca şi cum ar fi un zeu.

— Zeu?

— Da.

— Care zeu?

— Zeul care se află în toţi zeii şi în toţi oamenii, dar pe care doar puţini sunt aceia în stare să-l vadă şi să-l audă.

Notabilităţile oraşului, capii taberei democratice, instalaţi cândva de tatăl său, alungaţi de persani şi reîntorşi o dată cu sosirea lui Alexandru, îl aşteptau pentru a-i arăta minunile oraşului Efes.

Aşezarea se întindea pe o porţiune de litoral care cobora lin spre mare şi către golful larg în care se vărsa râul Caistros. Cheiurile portului erau pline de corăbii care descărcau tot felul de mărfuri şi încărcau stofele, mirodeniile şi parfumurile care veneau din Asia interioară, pentru a fi revândute în locuri îndepărtate, în cele mai ascunse colţuri ale Golfului Adriatic, în insulele Mării Tireniene, pe pământul etruscilor şi al iberilor. Se putea desluşi larma acelor activităţi neîncetate, strigătele neguţătorilor de sclavi care vindeau la licitaţie bărbaţi puternici şi fete minunate pe care soarta le adusese într-o asemenea tristă situaţie.

De-a lungul străzilor se aflau porticuri prin care se putea ajunge la locuinţele cele mai mari şi mai somptuoase, în jurul templelor închinate diferiţilor zei se aflau tarabele vânzătorilor ambulanţi care ofereau spre vânzare trecătorilor amulete aducătoare de noroc şi ocrotitoare de blesteme, relicve şi mici figurine înfăţişându-i pe Apolo şi pe sora sa, fecioara Artemis, care avea chipul de fildeş.

Sângele vărsat cu ocazia răzmeriţelor fusese spălat de pe străzi şi durerea rudelor celor ucişi se retrăsese după pereţii locuinţelor. Peste tot în oraş se ţineau lanţ serbările şi banchetele; lumea se îngrămădea să-l vadă pe Alexandru şi

flutura prin aer ramuri de măslin, în timp ce fete tinere împrăştiau petale de trandafiri în calea sa ori le aruncau cu mişcări largi de la balcoanele caselor umplând aerul cu vârtejuri de culori şi de miresme.

Ajunseră în sfârşit în faţa unui palat măreţ cu atriumul susţinut de coloane din marmură cu capiteluri ionice, împodobite cu aur şi vopsite în albastru, cândva reşedinţă a unuia dintre aristocraţii care plătiseră cu viaţa prietenia lor cu ocupanţii persani. Acum palatul urma să fie locuit de tânărul zeu coborât de pe culmile Olimpului până pe coasta imensei Asii.

Lisip îl aştepta în picioare într-o cameră de primire. Îndată ce-l văzu, alergă în întâmpinarea lui şi-l strânse la piept cu mâinile sale uriaşe ca ale unui spărgător de piatră.

— Bunul meu prieten! - exclamă Alexandru îmbrăţişându-l şi el.

— Regele meu!- răspunse Lisip, cu ochii umezi.

— Te-ai îmbăiat? Ai prânzit? Ţi-ai dat haine curate ca să te schimbi?

— Mă simt bine, stai liniştit. Singura mea dorinţă era aceea de a te reîntâlni: când mă uit la portretele tale nu-i acelaşi lucru. Este adevărat că o să-mi pozezi?

— Da, dar mai am şi alte planuri în minte: vreau un monument cum n-a mai văzut nimeni până acum. Aşază-te.

— Te ascult - spuse Lisip în timp ce servitorii mai aduceau scaune pentru demnitari şi pentru prietenii lui Alexandru.

— Îţi este foame? Stai la masă cu noi?

— Cu plăcere - răspunse marele sculptor.

Servitorii aduseră mese în faţa fiecăruia dintre oaspeţi şi serviră specialităţile oraşului: peşte fript aromatizat cu rozmarin şi măsline sărate, legume, verdeţuri şi pâine proaspătă coaptă în cuptor.

— Uite despre ce este vorba - începu să vorbească regele în timp ce toţi începuseră să mănânce - eu vreau un monument în amintirea celor douăzeci şi cinci de *eteri* din Vârful

pe care-l comand eu, căzuţi pe malurile râului Granicos în timpul primului atac împotriva cavaleriei persane. Am pus să li se facă portretele înainte de a-i arde pe rugul funebru, pentru ca să le păstrăm chipurile. Va trebui să-i înfăţişezi în vârtejul şarjei, în toiul luptei. Trebuie cumva ca privitorul să aibă impresia că aude bubuitul galopului, răsuflarea cailor şi a oamenilor. Nu va trebui să le lipsească nimic acelor corpuri, decât poate suflul vieţii pe care zeii nu l-au inclus, încă, printre darurile tale de artist.

Lăsă capul în jos şi un văl de tristeţe îi umbri ochii în mijlocul acelei veselii generale, al cupelor de vin şi al farfuriilor pline cu mâncăruri îmbietoare.

— Lisip, prietene... flăcăii aceia sunt acum cenuşă iar osemintele lor zac sub pământ, dar tu, tu prinde din zbor sufletul lor fremătător, prinde-l de pe aripile vântului înainte de a se pierde în neant şi contopeşte-l cu bronzul, fă-l să devină etern!

Se ridicase în picioare şi se apropia de o fereastră care dădea înspre golful scânteietor sub soarele de amiază. Toţi ceilalţi mâncau, beau şi glumeau, încălziţi de multele cupe de vin băute. Lisip veni lângă el.

— Douăzeci de statui călare... ceata lui Alexandru la Granicos. Va trebuie să fie o învălmăşeală de copite şi de crupe puternice de cai, de guri din care iese strigătul de război, de braţe care mânuiesc ameninţătoare spada şi lancea. Mă înţelegi, Lisip? Înţelegi ce vreau să-ţi spun?

„Monumentul va fi înălţat în Macedonia şi va rămâne pentru eternitate în amintirea acelor tineri care şi-au dat viaţa pentru ţara noastră, dispreţuind o existenţă obscură şi fără glorie.”

„Vreau ca în bronzul pe care-l vei topi să pui şi ceva din energia ta vitală, vreau ca arta ta să creeze cea mai mare minune pe care lumea a văzut-o vreodată. Lumea care va trece prin faţa monumentului să fie cuprinsă de un fior de admiraţie şi de spaimă, ca şi cum acei călăreţi ar fi aievea pe punctul de a se avânta la atac, ca şi cum din gurile lor ar

sta să izbucnească strigătul care trece dincolo de moarte, dincolo de negurile Hadesului de unde nimeni nu s-a întors vreodată.”,

Lisip îl privea fără a scoate nici o vorbă, împietrit, cu mâinile sale enorme şi bătătorite atârnându-i inerte şi aparent neputincioase de-a lungul corpului.

Alexandru i le strânse.

— Mâinile tale pot face minuni, ştiu asta. Nu există întrecere pe care tu să n-o poţi câştiga, doar să vrei. Tu semeni cu mine, Lisip, şi din această cauză nimeni, nici un alt sculptor, nu va putea crea o statuie de-a mea. Ştii ce-a spus Aristotel în ziua când ai terminat primul meu bust din perioada retragerii de la Mieza? A spus: „Dacă există vreun zeu, ar trebui să aibă mâinile lui Lisip”. Îi vei plăsmui în bronz pe camarazii mei căzuţi în luptă? Ai să faci asta?

— O voi face, *Aléxandre,* şi va o operă care va umple lumea de uimire. Ţi-o jur.

Alexandru dădu din cap aprobator şi-l privi plin de dragoste şi de admiraţie.

— Vino, acum - îi spuse, luându-l de braţ. Mănâncă şi tu ceva.

11

Apelles sosi în după-amiaza următoare, împreună cu un alai de sclavi, femei şi băieţandri cu înfăţişare plăcută. Era foarte elegant, cam excentric cu colierele de ambră şi de lapislazuli pe care le purta la gât şi cu hainele în culori ţipătoare. Circula zvonul că Teofrast scrisese o cărţulie satirică intitulată *Caracterele* care se inspirase chiar de la Apelles pentru a ilustra caracterul unui exhibiţionist.

Alexandru îl primi în apartamentul său separat împreună cu frumoasa Kampaspe, îmbrăcată într-un peplos ca de fată tânără, singurul mod datorită căruia îşi putea expune din abundenţă umerii şi sânii superbi.

— Pari perfect sănătos, Apelles, şi sunt bucuros că strălucirea lui Kampaspe este pentru tine acelaşi izvor de inspiraţie. Puţini muritori au privilegiul de a avea alături o asemenea muză.

Kampaspe se îmbujoră şi se apropie ca să-i sărute mâna, dar Alexandru îşi deschise braţele şi o strânse la pieptul său.

— Braţele tale au rămas la fel de tari ca odinioară, Măria Ta - îi şopti ea la ureche cu o voce care i-ar fi trezit poftele până şi unui biet bătrân mort de trei zile.

— Am şi altceva la fel de tare, în caz că ai uitat - îi şopti şi el în replică.

Apelles tuşi uşor încurcat şi declară:

— Măria Ta, acest tablou va trebui să fie o capodoperă demnă să rămână peste secole. Mai mult, aceste tablouri, pentru că aş vrea să pictez două.

— Două? - întrebă Alexandru.

— Desigur, dacă eşti şi tu de acord.

— Să auzim.

— Primul ar trebui să te înfăţişeze în picioare, pe când eşti pe cale să slobozeşti un fulger, asemenea lui Zeus.

Alături ai avea o acvilă care este şi unul dintre simbolurile dinastiei argeade.

Suveranul clătină din cap cam nedumerit.

— Măria Ta, vreau să-ţi comunic că atât Parmenion, cât şi Eumene sunt de părere că aceasta ar trebui să fie atitudinea ta din tablou, mai ales pentru efectul pe care l-ar putea avea asupra supuşilor tăi asiatici.

— Mă rog, dacă ei spun aşa... Şi celălalt tablou?

— Celălalt te va înfăţişa călare pe Ducipal, cu lancea în mână, în timpul unei şarje. Va fi o lucrare memorabilă, te asigur.

Kampaspe chicoti.

— Ce vrei? - întrebă Apelles fără să-şi poată ascunde enervarea.

— Eu m-aş fi gândit şi la un al treilea tablou - răspunse fata.

— Care ar mai fi? - o întrebă Alexandru. Două nu sunt de-ajuns? Nu-mi pot petrece tot restul vieţii pozând în faţa lui Apelles.

— Nu singur - îl lămuri Kampaspe chicotind din nou, mai răutăcios. Eu mă gândeam la un tablou cu două personaje, unde regele Alexandru ar apărea sub înfăţişarea zeului Ares odihnindu-se după o bătălie, cu toate armele răspândite pe jos, în mijlocul unei pajişti înflorite, iar eu aş putea s-o întruchipez pe Afrodita care îi oferă plăcerea. Ştii, Apelles, ceva cam cum ai făcut în casa generalului aceluia grec... cum îl cheamă?

Apelles păli şi-i dădu pe furiş un ghiont.

— Hai să mergem, regele nu are timp şi pentru tablourile de felul ăsta. Două sunt suficiente şi se lucrează mai repede, nu-i aşa, Măria Ta?

— Chiar aşa, prietene, chiar aşa. Şi acum vă rog să mă scuzaţi, dar Eumene a avut grijă să am toată ziua o mulţime de obligaţii. Voi poza pentru tine înainte de cină. Alege tu cu care dintre subiecte vrei să începi. Dacă va fi cel ecvestru, pune să se pregătească un cal de lemn: mă

îndoiesc că Ducipal va avea atâta răbdare să se lase pictat, fie şi de marele Apelles.

Pictorul se retrase cu o plecăciune trăgând-o după el şi pe fata care-i servea de model şi Alexandru auzi cum o certa cu asprime în timp ce se îndepărtau pe coridor.

Îndată după aceea, Eumene introduse noi vizitatori: erau zece şefi de triburi din interiorul ţării care, aflând că aveau un alt stăpân, veneau să-şi declare supunerea faţă de el.

Alexandru se ridică şi le ieşi în întâmpinare strângându-le călduros mâna.

— Ce vor? - îl întrebă pe tălmaci.

— Vor să ştie ce doreşti să facă.

— Nimic.

— Nimic? - repetă uimit tălmaciul.

— Se pot întoarce la casele lor şi să trăiască liniştiţi la fel ca înainte.

Cel care părea un fel de şef al delegaţiei şopti ceva la urechea interpretului.

— Ce spune?

— Spune: „Şi dările?”.

— Oh, în privinţa dărilor - interveni prompt Eumene - ele rămân neschimbate. Avem şi noi cheltuieli şi...

— Te rog, Eumene - îl întrerupse Alexandru. Nu o mai lungi cu amănuntele.

Şefii de triburi se sfătuiră puţin între ei şi declarară, apoi, că erau foarte fericiţi; îi urau toate cele bune puternicului stăpân şi îi mulţumeau pentru mărinimia sa.

— Întreabă-i dacă nu vor să rămână la cină cu noi - spuse Alexandru.

Tălmaciul le transmise invitaţia regelui.

— Ei?

— Îţi mulţumesc din tot sufletul pentru invitaţie, Măria Ta, dar răspund că drumul pe care-l au de parcurs este lung şi că este nevoie de ei acasă pentru a mulge animalele, pentru a ajuta vacile să fete şi...

— Am înţeles - trase concluzia Eumene. Treburi de stat urgente.

— Mulţumeşte-le pentru vizită - încheie Alexandru - şi nu uita să le faci nişte daruri în semn de ospitalitate.

— Ce daruri?

— Nu ştiu. Arme, haine, ce crezi şi tu, dar nu-i lăsa să plece cu mâinile goale. Sunt oameni de modă veche, care mai ştiu să aprecieze bunele maniere. Şi nu uita, acasă la ei sunt nişte mici regi.

Cina fu servită după apusul soarelui, după ce Alexandru termină prima şedinţă de lucru cu Apelles, pe calul de lemn, pentru că ilustrul maestru hotărâse să înceapă cu partea cea mai grea.

— Mâine mă voi duce la grajduri şi voi cere să fie adus afară Ducipal: va trebui să-mi pozeze şi el - spuse pictorul aruncând o privire dispreţuitoare către suportul de lemn pe care Eumene se străduise să-l încropească în grabă, ajutat de un meseriaş care lucra la decorurile din teatru.

— În cazul ăsta, te sfătuiesc să treci pe la bucătarul meu şi să-i ceri nişte prăjituri cu miere ca să te împrieteneşti cu el - îi spuse Alexandru. Îi plac foarte mult.

Şeful bucătar veni să-i anunţe că masa era servită. Apelles mai avea de adăugat câteva linii la schiţa figurii. Alexandru coborî de pe suport şi se apropie de pictor:

— Pot să văd şi eu?

— Nu pot să te opresc, Măria Ta, dar un artist nu doreşte niciodată să-şi arate opera neterminată.

Suveranul aruncă o privire pe pânza de mari dimensiuni şi se schimbă la faţă. Maestrul schiţase cu cărbune trăsăturile esenţiale ale imaginii, prin linii rapide, încâlcite şi nu finisase decât puţine detalii: ochii, câteva bucle de păr, mâinile, nările fremătânde ale lui Ducipal, copitele care parcă alergau pe pământ...

Apelles îi pândea pe sub sprâncene reacţiile.

— Nu este complet, Măria Ta, este doar o schiţă. Când vor fi culori şi vor apărea şi volumele, totul va arăta altfel şi...

Alexandru ridică mâna pentru a-l întrerupe:

— Este, de pe acum, o capodoperă, Apelles. Aici ai dat ce era mai bun în tine; restul şi-l poate imagina oricine.

Intrară împreună în sala de banchete unde îi aşteptau notabilităţile oraşului, şefii colegiilor preoţeşti şi prietenii regelui. Alexandru dăduse ordin să nu se întreacă măsura pentru că nu vroia ca efesienii să-şi facă vreo impresie greşită despre el şi despre prietenii săi. „Prietenele" pe care oaspeţii le aduseseră cu ei se limitară doar la a cânta la diferite instrumente, a dansa şi a juca nişte jocuri nevinovate iar vinul fu servit după moda grecească, adică întreit cu apă.

Apelles şi Lisip se aflară în centrul atenţiei pentru că faima lor era foarte mare.

— Eu am auzit ceva foarte curios! - spuse Calistene adresându-se lui Apelles. Şi anume despre portretul pe care i l-ai făcut regelui Filip.

— A, da? - răspunse Apelles. Ei, spune-mi despre ce este vorba, pentru că, acum, nu-mi mai aduc aminte.

Toţi începură să râdă.

— Ei bine - continuă Calistene - eu îţi povestesc aşa cum au auzit şi eu. Aşadar, regele Filip trimite pe cineva la tine ca să te cheme la el, pentru că vrea un portret pe care să-l pună în templul din Delfi, însă spune: „Fă-mă ceva mai frumos... mă rog, nu mă picta dinspre ochiul saşiu, fă-mă mai înalt, părul l-aş vrea ceva mai negru, fără să exagerezi, dar, mă înţelegi...".

— Parcă-l şi aud - rânji Eumene imitând vocea groasă a lui Filip: - Cum vine asta, chem un pictor atât de bun şi, apoi, eu trebuie să-i spun totul?

— Ah, acum îmi amintesc - râse cu plăcere Apelles - chiar aşa a spus!

— Atunci, continuă tu! - îl îndemnă Calistene.

— Nu, nu - se eschivă pictorul - mă distrează mai mult să ascult.

— Fie şi-aşa... Deci, maestrul termină în cele din urmă tabloul şi îl duce în curte, în plină lumină, pentru ca suveranul care îl comandase să-l poată admira. Cei care aţi fost la Delfi, l-aţi văzut: o frumuseţe, o splendoare! Regele apărea cu coroană de aur pe cap, cu mantie roşie, cu sceptru, părea un portret al marelui Zeus. „Îţi place, Măria Ta?” îl întreabă Apelles. Filip priveşte dintr-o parte, mai priveşte şi din cealaltă parte: nu pare convins. „Trebuie să spun exact ce cred?” întreabă. „Desigur, Măria Ta”, îl încurajează pictorul. „Ei bine, după părerea mea, nu seamănă cu mine.”

— E adevărat, e adevărat! - aprobă Apelles din ce în ce mai bine dispus. De fapt, făcându-i părul mai negru, barba mai îngrijită, coloritul mai roz, la sfârşit, el nu se mai recunoştea.

— Şi? - întrebă Eumene.

— Aici vine partea cea mai frumoasă - continuă Calistene - dacă toată povestea este adevărată. Deci, cum tabloul se afla în curte pentru a fi admirat, în clipa aceea tocmai trecea un grăjdar care ducea de căpăstru calul regelui. Trecând prin faţa picturii, animalul se opri, începu să dea din coadă, să-şi scuture capul şi să necheze din toate puterile spre uimirea celor de faţă. Atunci Apelles îl privi mai întâi pe rege, apoi calul şi apoi tabloul şi, în cele din urmă, spuse: „Măria Ta, pot să spun şi eu ce gândesc?”. „Pe Zeus, cum să nu” face el. „Îmi pare rău că trebuie să ţi-o spun, dar mă tem că armăsarul tău se pricepe la pictură mai bine decât tine.”

— Este adevărul adevărat - râse Apelles. Jur că s-a întâmplat exact aşa.

— Şi el? - întrebă Hefestion.

— El? A ridicat din umeri şi a spus: „Ah! Voi aveţi întotdeauna dreptate. Aşa că du-te să-ţi iei banii cuveniţi. Dacă tot l-ai făcut, o să-l păstrez”.

Aplaudară cu toţii şi Eumene confirmă că a fost făcută plata picturii despre care toţi se întrecură s-o laude, chiar şi aceia care n-o văzuseră niciodată.

Apelles se simţea acum în centrul atenţiei şi continuă să iasă în evidenţă ca un actor experimentat.

Alexandru dădu vina pe ora foarte matinală la care trebuia să se trezească a doua zi şi se retrase, în timp ce petrecerea continua cu vin ceva mai curat şi cu noi „prietene”, ceva mai îndrăzneţe.

Când intră în apartamentul său, o găsi pe Leptine care îl aştepta cu o lampă aprinsă, dar cu o expresie în mod evident supărată. Alexandru o privi atent când mergea înaintea lui ca să-i lumineze drumul până în dormitor şi nu reuşi să înţeleagă de ce era îmbufnată, dar nu puse întrebări.

Când deschise, însă, uşa camerei sale, înţelese totul. Kampaspe era întinsă pe patul său, goală şi amintea de o eroină mitologică: poate de Danae, în aşteptarea ploii de aur, sau de Ledda, în aşteptarea lebedei, n-ar fi ştiut ce să zică.

Fata se ridică, se apropie de el şi-l dezbrăcă, apoi îngenunche pe covor în faţa lui şi începu să-i sărute coapsele şi pântecele.

— Punctul vulnerabil al strămoşului tău, Ahile, era călcâiul - murmură ea ridicând spre el ochii machiaţi. Al tău, însă, nu ştiu dacă mi-l mai amintesc.

Alexandru îi mângâie părul şi zâmbi: pentru că trăia alături de Apelles, fata nu mai reuşea să vorbească decât în termeni mitologici.

12

Alexandru părăsi oraşul Efes pe la jumătatea primăverii pentru a se îndrepta de data aceasta spre Milet. Lisip, care înţelesese ce aştepta suveranul de la el, porni către Macedonia ducând cu el un ordin scris pentru regentul Antipatros: Alexandru îi cerea să-i pună la dispoziţie sculptorului tot ce era necesar pentru a realiza opera gigantică la care urma să lucreze.

Se opri mai întâi la Atena, unde îl întâlni pe Aristotel care ţinea acum cu regularitate lecţii în clădirea Academiei sale. Filosoful îl primi într-un salonaş mai retras şi porunci să li se aducă vin rece.

— Regele nostru m-a însărcinat să-ţi transmit salutările şi omagiile sale şi să-ţi spun că, îndată ce va putea, îţi va scrie o scrisoare detaliată.

— Îţi mulţumesc. Ecoul faptelor sale de arme a ajuns destul de repede aici, la Atena. Cele trei sute de armuri pe care le-a trimis pe Acropole au atras mii de curioşi iar dedicaţia prin care sunt excluşi spartanii a circulat cu viteza vântului până la coloanele lui Hercule. Alexandru ştie cum să facă să se vorbească despre el.

— În ce ape se scaldă atenienii?

— Demostene are, în continuare, o mare influenţă asupra lor, dar reuşitele suveranului au impresionat puternic fantezia oamenilor. În plus, mulţi dintre ei au rude care participă la expediţia din Asia, în armată sau în flotă, şi aceasta îi determină să susţină adoptarea unui comportament politic prudent. Nu trebuie, totuşi, să ne facem iluzii: dacă regele ar cădea răpus în bătălie, ar urma imediat o răscoală generală şi prietenii săi ar fi căutaţi şi arestaţi casă cu casă, începând chiar cu mine. Dar spune-mi, cum s-a comportat Alexandru până acum?

— Din câte ştiu, cu mult echilibru: a fost clement cu duşmanii învinşi, iar în oraşe s-a limitat doar la reinstaurarea democraţiei, fără a pretinde nici o schimbare a legilor.

Aristotel dădu din cap şi-şi netezi barba în semn de aprobare: elevul său arăta că se foloseşte de ceea ce învăţase de la maestrul său. Apoi, filosoful se ridică.

— Ai vrea să vizitezi Academia?

— Cu mare plăcere - răspunse Lisip urmându-l.

Ieşiră sub porticul interior şi se plimbară înconjurând curtea centrală, la umbra unor elegante coloane din marmură de Pentelic, cu capiteluri ionice. În mijloc se afla o fântână cu ghizduri de cărămidă la nivelul pământului, adânc crestate într-un loc de frânghia cu care se trăgea afară găleata; un servitor scotea tocmai atunci apă.

— Avem patru sclavi, doi pentru a face curat şi doi pentru a servi la mese. Primim deseori oaspeţi de la alte şcoli şi unii dintre discipolii noştri vin şi stau aici o vreme.

Trecu mai apoi printr-o uşă care avea o arcadă deasupra.

— Aceasta este secţia ştiinţelor politice, unde avem deja legile din mai mult de şaptezeci de oraşe din Grecia, Asia, Africa şi Italia, iar aici - explică el, trecând printr-un coridor în care dădeau mai multe uşi - avem secţia de ştiinţe naturale, cu colecţiile de minereuri, plante şi insecte. În sfârşit, în partea aceasta - continuă el însoţindu-şi musafirul într-o sală imensă - se află colecţia de animale rare. Am adus din Egipt un expert în clasificarea tuturor vieţuitoarelor, foarte priceput în îmbălsămarea pisicilor şi a crocodililor, şi are de lucru până peste cap.

Lisip privi în jurul său, impresionat mai mult decât de animalele îmbălsămate - struţi, crocodili, vulturi - de desenele anatomice în care se vădea măiestria unor artişti cu o mare experienţă.

— Trebuie să fim atenţi, desigur, la contrafaceri şi la alte genuri de escrocherii - continuă Aristotel. De când s-a dus vestea despre activitatea noastră de întocmire a unor colecţii, primim oferte dintre cele mai ciudate: ihneumoni -

adică un fel de viespi uriaşe - balauri şi chiar centauri şi sirene.

— Centauri şi sirene? - repetă Lisip uluit.

— Întocmai. Şi suntem chiar invitaţi să vedem asemenea minuni înainte de a le cumpăra.

— Dar cum este posibil?

— Simplă taxonomie, ştiinţă a clasificărilor. Şi nu întâmplător ofertele cele mai multe vin din Egipt, unde specialiştii în îmbălsămări au o experienţă de mii de ani. Pentru ei nu-i mare lucru să coasă torsul unui om pe corpul unui mânz, să acopere cu măiestrie locul cusăturii cu păr sau cu şuviţe din coamă şi să împăieze animalul creat astfel. Te rog să mă crezi că rezultatul final al acestor capodopere de iscusinţă nu este de trecut cu vederea.

— Te cred.

Aristotel se apropie de o fereastră de unde se putea vedea colina Licabetului acoperită de pini şi mai în spate Acropola, cu construcţia grandioasă a Partenonului.

— După părerea ta, ce urmează să facă acum? - întrebă el.

Lisip înţelese de îndată că gândul la Alexandru nu-l părăsise nici măcar o clipă.

— Tot ce ştiu este că se va îndrepta spre sud, dar nimeni nu-i cunoaşte adevăratele intenţii.

— Va merge tot înainte - afirmă filosoful întorcându-se către artist. Va merge înainte atât timp cât va trăi şi nimeni nu-i va putea sta în cale.

În vremea aceasta, Apelles, rămas singur la Efes, era preocupat să realizeze marele său portret ecvestru al regelui Macedoniei care, între timp, îşi reluase marşul asupra Miletului.

Se concentrase acum în special asupra unui detaliu, capul lui Ducipal, pictat atât de real încât părea că animalul era gata să facă un salt afară din tablou. Apelles vroia să-l uimească pe rege şi aranjase deja să fie dus împreună cu tabloul în viitoarea tabără pe care trebuia s-o facă

Alexandru, astfel încât suveranul să poată vedea lucrarea terminată.

Se căznea de ore întregi să picteze cu atingeri uşoare de pensulă balele sângerii care apăreau în jurul zăbalei calului, dar nu reuşea să nimerească nuanţa potrivită de culoare. Kampaspe care nu mai tăcea odată îl făcea să-şi iasă din minţi: trecuseră vremurile de dragoste arzătoare.

— Dacă n-o să-ţi tacă gura aia - strigă pictorul exasperat - n-o să reuşesc niciodată!

— Dar, dragul meu... - trăncănea în continuare Kampaspe.

— Ajunge! - urlă Apelles ieşit complet din fire şi aruncă în tablou cu un burete îmbibat în culoare.

Dintr-o întâmplare extraordinară, buretele atinse exact colţul gurii lui Ducipal şi căzu pe pământ.

— Poftim - se smiorcăi fata - l-ai stricat! Eşti mulţumit acum? Şi, bineînţeles, o să spui acum că din vina mea, nu-i aşa?

Artistul, însă, n-o mai auzea. Se apropie, parcă nevenindu-i să creadă, de tabloul său, cu braţele ridicate, într-un gest de uimire.

— Nu se poate - murmură el. Oh, zei, nu se poate.

Buretele lăsase pe botul lui Ducipal o dâră atât de reală de bale sângerii încât îndemânarea nici unui artist n-ar fi reuşit s-o egaleze.

— Oh, dar... ciripi Kampaspe, dându-şi seama şi ea de minunea petrecută.

Apelles se întoarse spre ea şi ridică degetul arătător până când aproape că-i atinse nasul.

— Dacă sufli o vorbă despre felul în care a apărut detaliul acela - şi împunse aerul cu celălalt arătător în direcţia miraculoasei pete de culoare - îţi tai năsucul ăla frumos. Ai priceput?

— Am priceput, iubitule - aprobă Kampaspe dându-se înapoi.

Şi era sinceră în acele momente, dar discreţia nu era, desigur, cea mai mare dintre virtuţile sale aşa că, după numai câteva zile, toţi locuitorii oraşului aflară felul în care marele Apelles pictase minunatul detaliu al spumei sângerii de pe buza lui Ducipal.

13

Comandantul garnizoanei din Milet, un grec cu numele de Eghesikratos, trimise un sol la Alexandru declarând că este gata să-i predea oraşul astfel încât regele dădu ordin armatei să înainteze pentru a lua în stăpânire oraşul. Totuşi, ca măsură de prevedere, trimise un escadron de călăreţi în recunoaştere dincolo de râul Meandros, sub comanda lui Crater şi a lui Perdicas.

Ei traversară cursul de apă şi se căţărară pe povârnişurile muntelui Latmos, dar, când ajunseră pe creastă, se opriră uluiţi de un spectacol incredibil: chiar în acele clipe, un grup de corăbii de război ocoleau promontoriul din faţa oraşului Milet şi se înşirau pentru a închide intrarea în golf.

În urma acestui grup veniră altele şi apoi altele, până când întregul golf deveni ca un furnicar de sute de corăbii şi marea clocotea sub loviturile a mii de vâsle. Înăbuşit din cauza distanţei, totuşi distinct, ajungeau până la ei bătăile de tobă care dădeau cadenţa vâslaşilor.

— Oh, pe toţi zeii - murmură Perdicas. Flota persană!

— După tine, câte corăbii ar putea fi? - întrebă Crater.

— Sute... Cel puţin două sau trei sute, cel puţin. Şi flota noastră trebuie să sosească: dacă vor fi surprinşi în golf, ai noştri vor fi distruşi. Trebuie să ne întoarcem cât mai repede şi să-i facem semnale lui Nearchos să se oprească. Ăştia sunt de cel puţin două ori mai mulţi decât noi!

Întoarseră caii şi coborâră panta în galop dând pinteni cailor către armată care, între timp, ar fi trebuit să-şi continue marşul spre sud.

După câteva ore, ajunseră din urmă armata care se oprise pe malul stâng al Meandrosului şi merseră direct la rege; acesta asista, împreună cu Ptolemeu şi cu Hefestion

trecerea cavaleriei pe podul de bărci construit de inginerii săi în apropierea gurii de vărsare a râului în mare.

— Alexandru! - strigă de departe Crater. Sunt trei sute de corăbii de război în golful Milet. Trebuie oprit Nearchos, altfel vor scufunda flota noastră!

— Când aţi văzut corăbiile? - întrebă regele încruntându-se.

— Acum câteva ore; abia ajunseserăm în vârful muntelui Latmos când a apărut prima escadră şi, apoi, au apărut altele şi altele: nu se mai terminau. Monştri cu patru, cinci rânduri de rame.

— Am văzut şi corăbii cu opt rânduri şi întărite - adăugă Perdicas.

— Eşti sigur de asta?

— Absolut sigur! Şi au pinteni de bronz de cinci mii de livre.

— Alexandru, trebuie să opreşti pe loc flota noastră! Nearchos nu ştie nimic şi se află încă dincolo de promontoriul de la Micales: va ajunge drept la persani dacă nu-l anunţăm.

— Fiţi calmi - spuse regele. Mai avem încă timp.

Apoi, întorcându-se spre Calistene care stătea într-un colţ pe un scăunel pliant:

— Dă-mi o tăbliţă şi un stil, te rog.

Calistene îi dădu ceea ce îi ceruse şi Alexandru scrise în grabă câteva cuvinte şi făcu semn unui călăreţ din garda sa de corp.

— Du-o imediat la semnalizatorul nostru de deasupra promontoriului Micales şi spune-i să transmită imediat mesajul către flota noastră, cu speranţa că îl vor primi la timp.

— Eu cred că da - afirmă Hefestion. Bate vântul dinspre Notos, favorabil persanilor care urcă dinspre sud, dar este împotriva flotei noastre care vine dinspre nord.

Călăreţul porni în galop trecând în sens invers pe podul de bărci şi strigând să i se facă loc, apoi se avântă în sus,

pe povârnişurile promontoriului Micales, până în locul în care un grup de topografi din serviciul care stabilea itinerariile de deplasare ale armatei ţineau sub supraveghere flota lui Nearchos care venea dinspre nord. Aveau un scut lustruit ca oglinda pentru a semnaliza.

— Regele a ordonat să trimiţi fără întârziere acest mesaj - spuse el întinzându-i tăbliţa. Flota persană se află în golful Milet şi are o forţă de trei sute de corăbii de război.

Topograful studie cerul şi văzu un nor care înainta dinspre sud împins de vânt.

— Nu pot, trebuie să aşteptăm să treacă norul. Uite-l, chiar acum începe să acopere soarele.

— Ei drăcie! - înjură călăreţul. De ce nu încercaţi cu steguleţele?

— Sunt prea departe - îi explică topograful. Nu ne pot vedea. Trebuie să avem răbdare: nu va dura mult.

Într-adevăr, umbra norului acoperea acum promontoriul, în timp ce flota înainta în plin soare, aliniată frumos în urma navei amiral a lui Nearchos.

Timpul parcă se oprise în loc şi flota se apropie de capătul de vest al promontoriului şi începu să manevreze către tribord pentru a-l depăşi.

În sfârşit, soarele ieşi din spatele norului şi topografii începură imediat să semnalizeze. În numai câteva clipe, mesajul era transmis, dar flota continuă să înainteze.

— Dar ne-au văzut? - întrebă călăreţul.

— Sper că da - răspunse topograful.

— Atunci de ce nu se opresc?

— Nu ştiu.

— Mai semnalizaţi încă o dată, repede!

Topografii încercară încă o dată.

— Pe Zeus! De ce nu răspund?

— Pentru că nu pot: acum ei sunt în umbra norului.

Călăreţul îşi muşca buzele, umblând nervos încolo şi încoace.

Arunca din când în când câte o privire în jos către locul unde se oprise armata şi-şi imagina în ce stare sufletească era regele.

— L-au primit! - exclamă în clipa aceea topograful. Nava amiral coboară pânza şi ridică vâslele din apă. Vor răspunde imediat.

Nava amiral îşi încetinise mersul şi se putea distinge clar spuma pe care o făceau vâslele împingând-o către capătul promontoriului, într-un loc mai adăpostit.

O lumină clipi la prova şi topograful descifră:

— Ne aflăm... lângă... coastă... până... la... râu.

„Minunat, au înţeles. Du-te şi raportează-i regelui, repede: soarele nu este favorabil pentru a semnaliza de aici.”

Călăreţul porni în jos şi ajunse la suveran care îi convocase pe plajă pe toţi membrii comandamentului suprem.

— Rege! Nearchos a recepţionat mesajul şi acum face manevrele necesare - anunţă el descălecând. Peste puţin timp ar trebui să-l vezi trecând de promontoriu.

— Foarte bine - răspunse Alexandru. De pe această poziţie putem controla şi mişcările flotei persane.

În momentul acela, enorma escadră a Marelui Rege acoperea aproape întreaga oglindă de apă dintre peninsula Milet şi poalele muntelui Latmos, în timp ce, de cealaltă parte, nava amiral a lui Nearchos ocolea capul Micales şi naviga pe lângă coastă îndreptându-se către gura de vărsare a râului Meandros, urmată îndeaproape de celelalte vase ale marinei aliate.

— Poate că am salvat-o - spuse regele. Cel puţin pentru moment.

— Aşa este - spuse şi Crater. Dacă nu i-am fi semnalizat pericolul, Nearchos ar fi ajuns direct în faţa persanilor şi ar fi fost obligat să accepte lupta în condiţii de totală inferioritate.

— Şi acum, ce intenţionezi să faci? - întrebă Parmenion.

Abia spusese aceste cuvinte că îndată sosi unul dintre „scutieri” cu un mesaj.

— Sunt veşti din Milet, Măria Ta.

Alexandru deschise scrisoarea şi o citi:

Filotas, fiul lui Parmenion, către Alexandru, te salut!

Comandantul garnizoanei din Milet, Eghesikratos, s-a răzgândit şi nu mai este dispus să-ţi deschidă porţile oraşului.

Se bazează acum pe sprijinul flotei Marelui Rege.

Fii tare şi ai grijă de tine.

— Era de aşteptat - spuse Alexandru. Acum, când navele persane se află ancorate în golf, Eghesikratos se simte invincibil.

— Măria Ta - anunţă unul dintre „scutierii” din gardă - de pe nava amiral au coborât o barcă şi acum ea se îndreaptă către mal.

— Mai bine, în felul acesta vor lua parte şi marinarii noştri la consiliul de război.

Nu trecu mult timp şi Nearchos coborî pe mal urmat de comandantul atenian al escadrei aliate, Karilaos.

Suveranul îi primi foarte cordial şi-i puse la curent cu situaţia, apoi începu să ceară părerea celor prezenţi, începând cu Parmenion, cel mai în vârstă dintre ei.

— Nu mă pricep la marină - începu bătrânul general - dar cred că, dacă ar mai fi fost printre noi, regele Filip ar fi atacat flota inamică prin surprindere, bizuindu-se pe rapiditatea şi uşurinţa de manevră a corăbiilor noastre.

Alexandru se posomorî dintr-o dată, cum se întâmpla de fiecare dată când era confruntat, în public, cu marele dispărut.

— Tatăl meu a pornit întotdeauna la luptă când avea mai multe şanse de a învinge, altfel recurgea la viclenie - răspunse el sec.

— Eu cred că ar fi o greşeală să ne angajăm în luptă - interveni Nearchos. Raportul este de unu la trei şi avem uscatul în spatele nostru, deci posibilităţi reduse de manevră.

Şi ceilalţi dintre cei prezenţi îşi spuseră punctul de vedere, dar îşi dădură seama curând că Alexandru nu-i asculta: privea un vultur pescar care se rotea pe deasupra plajei. Deodată, acvila porni în jos cu toată viteza, înhăţă cu ghearele un peşte mare şi apoi, bătând repede din aripi, urcă din nou şi se îndepărtă cu prada sa cu tot.

— Aţi văzut peştele acela? S-a bazat pe sprinteneala sa şi pe capacitatea de a se mişca rapid în apă şi s-a apropiat prea mult de uscat unde vulturul a câştigat exploatând o situaţie care, acum, îi era favorabilă. Şi exact aşa vom face şi noi.

— Ce vrei să spui? - întrebă Ptolemeu. Noi nu avem aripi.

Alexandru zâmbi:

— Mi-ai mai spus asta cândva, îţi aminteşti? Când trebuia să intrăm în Tesalia şi în faţa noastră se înălţa peretele de netrecut al muntelui Ossa.

— Aşa este - recunoscu Ptolemeu.

— Foarte bine - continuă regele. Atunci, părerea mea este că, în aceste condiţii, nu putem risca o confruntare navală: nu numai că inamicul deţine o superioritate numerică zdrobitoare, dar are şi corăbii mai puternice şi mai rezistente. Dacă flota noastră ar fi nimicită, prestigiul meu ar fi distrus. Grecii s-ar răscula şi alianţa pe care am înjghebat-o cu atâta greutate ar fi distrusă, cu consecinţe dezastruoase. Deci, ordinul meu este acesta: puneţi pe nisipul plajei toate corăbiile, mai întâi pe acelea care transportă maşinile de război demontate. Le vom asambla din nou şi le vom duce sub zidurile cetăţii Miletului.

— Vrei să pui pe nisip toată flota? - întrebă Nearchos, căruia nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Exact.

— Dar, Măria Ta....

— Ascultă, Nearchos, crezi că infanteria pe care persanii au transportat-o pe corăbiile lor ar fi în stare să reziste pe uscat falangei mele?

— Cred că nu.

— Poţi fi sigur - afirmă Leonatos. Nici măcar nu visează. Şi chiar dacă ar încerca, îi vom distruge înainte de a pune piciorul pe uscat.

— Ai dreptate - aprobă Alexandru. Aşa că n-o vor face.

— Totuşi - continuă Nearchos, care înţelesese acum intenţiile regelui - nu vor putea rămâne pe mare o veşnicie... Pentru a face să crească puterea corăbiilor, ei au mărit numărul vâslaşilor, dar, făcând aceasta, la bord n-a mai rămas loc pentru nimic altceva. Nu pot găti, nu au rezerve suficiente de apă, depind aproape exclusiv de aprovizionarea de pe uscat.

— Pe care noi o vom împiedica folosind cavaleria - încheie Alexandru. Vom patrula prin fiecare colţişor de pe coastă şi, mai ales, pe la toate gurile de vărsare ale oricărui râu sau chiar pârâu, pe la toate fântânile. Ei se vor găsi acolo, în largul mării, rămânând foarte curând fără hrană şi fără apă, sub soarele arzător, cu gurile uscate de sete şi înnebuniţi de foame, în timp ce nouă nu ne va lipsi nimic.

„Eumene va avea în grijă montarea maşinilor de asalt, Perdicas şi Ptolemeu vor conduce atacul pe versantul de răsărit al zidurilor cetăţii Milet, imediat după ce maşinile de asalt vor deschide o breşă. Crater, cu ajutorul lui Filotas, va angaja la atac cavaleria, de-a lungul coastei, pentru a împiedica acostarea oricărei nave; Parmenion va conduce infanteria grea ca întărire pentru celelalte operaţii, iar Clito cel Negru îl va ajuta. Spun bine, Clito?”

— Spui foarte bine, Măria Ta - răspunse Clito.

— Foarte bine. Nearchos şi Karilaos vor proteja corăbiile trase pe nisip cu infanteria îmbarcată pe aceste nave şi vor înarma chiar şi echipajele. Dacă este necesar, vor săpa şi o tranşee. Oraşul Milet va trebui să se căiască pentru schimbarea sa de poziţie.

14

Primăvara era de-acum spre sfârşit şi, la amiază, soarele urca mult mai sus în înaltul cerului. Din fericire, vremea era frumoasă şi marea era netedă ca uleiul.

De pe creasta muntelui Latmos, Alexandru, Hefestion şi Calistene contemplau spectacolul neasemuit de frumos care li se oferea privirilor. În dreapta, promontoriul Micales înainta în mare ca un pinten şi, în depărtare, se vedea conturul insulei Samos.

În stânga, se prelungea peninsula rotunjită la capăt a Miletului. Oraşul, distrus de persani în urmă cu două sute de ani pentru că îndrăznise să nu se supună puterii lor, fusese reconstruit deosebit de frumos de ilustrul său fiu, arhitectul Hippodamos, care îl proiectase după un plan riguros, cu o reţea de străzi principale, cele „largi”, care se intersectau în unghi drept, şi de străzi secundare, cele „înguste”, pentru circulaţia din cartiere.

În punctul cel mai înalt, reconstruise templele din acropolă, strălucitoare prin statuile din marmură pictată în culori vii, prin ornamentele din bronz, aur şi argint, prin grupurile statuare care se înălţau maiestuoase dominând golful larg. În centru plasase o piaţă mare, punct de convergenţă al tuturor străzilor, o adevărată inimă a vieţii politice şi economice care pulsa în oraş.

La o mică distanţă de coastă se afla insuliţa Lades, care stătea ca o santinelă la intrarea în golf.

La extremitatea de nord-est, în apropiere de gura de vărsare a râului Meandros, se vedeau corăbiile lui Nearchos trase pe uscat şi apărate de un şanţ şi de o palisadă împotriva oricărui asalt al infanteriei debarcate de pe navele persane.

În mijlocul golfului, cele trei sute de corăbii ale Marelui Rege păreau de la acea distanţă nişte bărcuţe cu care se joacă de obicei copiii.

— De necrezut! - exclamă Calistene. Pe această porţiune de mare, în spaţiul pe care-l putem cuprinde cu privirea, s-a decis soarta războaielor persane: insuliţa aceea din apropierea oraşului se numeşte Lades şi acela este locul în care flota răsculaţilor greci a fost nimicită de persani.

— Calistene o să ne ţină acum o lecţie de istorie, ca şi cum nu ne-ar fi fost de-ajuns cele ale unchiului său la Mieza - comentă Hefestion.

— Taci - îl astâmpără Alexandru. Dacă nu cunoşti trecutul, nu poţi înţelege prezentul.

— Şi acolo, pe promontoriul Micales - continuă netulburat Calistene - ai noştri au reglat conturile la douăzeci şi cinci de ani după aceea. Flota se afla sub comanda regelui Spartei, Leotichides, iar cea persană era pusă pe uscat.

— Curios - observă Hefestion. Astăzi, rolurile s-au inversat.

— Aşa este - aprobă Alexandru - şi oamenii noştri stau comod, la umbră, mâncând pâine proaspătă, în timp ce duşmanii se coc de trei zile la soare şi mănâncă doar pesmeţi, dacă i-or mai avea şi pe ăia. Cred că deja se zgârcesc la apă şi abia dacă mai beau un polonic pe zi de fiecare. Va trebui să se hotărască: ori atacă, ori pleacă.

— Priveşte - îi atrase atenţia Hefestion. Maşinile noastre de asediu se pun în mişcare. Până diseară vor ajunge sub zidurile oraşului şi vor începe să bată în fortificaţii.

Tocmai atunci, sosea un curier călare din partea Vârfului, aducând un mesaj.

— Măria Ta! Un mesaj de la generalii Parmenion şi Clito - spuse el şi-i înmână o tăbliţă.

Suveranul citi:

Parmenion şi Clito către regele Alexandru, te salută!

Barbarii au încercat de trei ori să debarce în mai multe locuri de pe ţărm pentru a se aproviziona cu apă, dar au fost respinşi.

Zeii să te aibă în pază.

— Minunat! - izbucni Alexandru. Totul merge aşa cum prevăzusem. Acum putem să şi coborâm.

Îi dădu pinteni lui Ducipal şi coborî la pas către golf pentru a ieşi în întâmpinarea coloanei maşinilor de asediu care înaintau pe drumul spre Milet.

Îi ieşi înainte Eumene:

— Ei? Cum este priveliştea de acolo de sus?

— Grozavă - răspunse Hefestion în locul regelui. Se vede cum se rumenesc persanii la foc domol. Mai este puţin şi o să fie copţi aşa cum trebuie.

— Ştiţi cine a sosit?

— Nu.

— Apelles. A terminat tabloul ecvestru şi vrea să ţi-l arate, Alexandru.

— Oh, pe toţi zeii! N-am timp de tablouri acum. Sunt la război. Mulţumeşte-i, plăteşte-l şi spune-i c-o să ne vedem atunci când voi avea timp.

— Cum vrei, dar o să i se verse fierea-n sânge - mai spuse Eumene. A, era să uit: nici o veste despre Memnon. Absolut nimic. Parcă s-ar fi evaporat.

— Nu prea cred - spuse regele. Omul acela este prea viclean şi, de asemenea, foarte periculos.

— De fapt, nici unul dintre noi nu l-a văzut. Nu ştim nici cum arată la faţă. În plus, se spune că în timpul unei bătălii nu are niciodată vreun semn care să-l deosebească de ceilalţi soldaţi. Luptă purtând un coif corintian fără penaj, care îi acoperă complet faţa şi nu-i lasă liberi decât ochii. Este însă foarte greu să recunoşti un om în învălmăşeala unei încăierări doar după privire.

— Ai dreptate. În orice caz, această dispariţie a lui nu mă convinge. L-aţi găsit pe medicul grec care l-a îngrijit?

Parmenion spunea că este din Abydos: unul, pe nume Ariston.

— A dispărut şi el.

— Ţineţi sub observaţie casa sa de la Djilah?

— Nu mai este nimeni acolo. Doar servitorii.

— Căutaţi-l în continuare. Ele este cel mai de temut dintre toţi. El este cel mai periculos dintre toţi duşmanii noştri.

— O să facem tot ce putem - răspunse Eumene şi continuă să meargă alături de convoiul de maşini de război.

— Stai puţin! - îl întoarse din drum Alexandru.

— Aştept. Ce s-a întâmplat?

— Spuneai c-a venit Apelles?

— Da, dar...

— M-am răzgândit. Unde este?

— Jos, în tabăra de pe lângă corăbii. Am pus să i se pregătească un cort şi o baie.

— Bine ai făcut. Ne vedem mai târziu.

— Dar ce... - începu Eumene, însă nu reuşi să continue pentru că Alexandru pornise deja în plin galop spre tabăra de pe ţărm.

Apelles era foarte furios pentru că nimeni nu-l băga în seamă şi aproape nici unul dintre bădăranii aceia nu-l recunoscuse ca pe cel mai mare pictor al vremii sale; toţi, însă, se întreceau în a o admira pe Kampaspe care se scălda goală în mare şi se fâţâia peste tot într-un chiton milităresc care nu reuşea să-i acopere nici măcar pubisul.

Faţa pictorului se lumină când Alexandru coborî de pe cal şi-i veni în întâmpinare cu braţele larg deschise.

— Nepreţuite maestre! Fii binevenit în modesta mea tabără, dar n-ar fi trebuit... Aş fi venit eu să te văd, îndată ce mi-ar fi fost posibil. Eram nerăbdător să văd ce a creat geniul tău.

Apelles îşi înclină uşor capul.

— N-aş fi vrut să te deranjez chiar în toiul asediului, dar, în acelaşi timp, de-abia aşteptam să-ţi arăt ce am lucrat.

— Unde este? întrebă Alexandru, devenind în acel moment nerăbdător de-a binelea.

— Aici, în cort. Vino.

Suveranul observă că Apelles ceruse să i se înalţe un cort alb, astfel încât, înăuntru, lumina să fie lăptoasă şi să nu altereze culorile tabloului.

Artistul îl conduse în interior şi mai zăbovi o clipă pentru ca ochii tânărului rege să se acomodeze cu această lumină. Tabloul era ascuns vederii de o pânză ca o cortină şi într-o latură şedea un servitor care ţinea capătul unei sfori şi aştepta porunca stăpânului. Între timp intrase în cort şi Kampaspe, oprindu-se în apropierea lui Alexandru.

Apelles făcu un semn şi slujitorul trase la o parte perdeaua, lăsând să se vadă tabloul.

Alexandru rămase mut de uimire în faţa formidabilei forţe evocatoare a lucrării. Detaliile pe care le văzuse cândva abia schiţate şi-l încântaseră atât de mult încât credea că opera putea fi considerată încă de pe atunci ca terminată, parcă prinseseră şi mai multă viaţă acum şi străluceau însufleţite de un puternic dinamism, se încadrau într-o atmosferă densă şi în vibraţiile miraculoase ale suprafeţelor.

Înfăţişarea lui Ducipal, în special, avea o forţă expresivă atât de mare încât calul părea viu şi parcă emana pe nări furia încleştării. Copitele sale păreau că trec de marginile verticale ale tabloului pentru a invada spaţiul real, gata parcă să se năpustească asupra privitorului. Călăreţul era şi el formidabil, dar arăta cu totul altfel faţă de felul în care apărea în sculpturile lui Lisip. Pictorul ajunsese, datorită nuanţelor infinite ale culorilor, la un realism copleşitor: pe de o parte mai grăitor decât bronzul, pe de altă parte oarecum mai uman în ce privea înfăţişarea lui Alexandru.

Pe figura regelui se puteau citi nerăbdarea şi ardoarea cuceritorului, trăsăturile suveranului erau pline de nobleţe, dar, în plus, se mai puteau vedea oboseala şi sudoarea care-i lipeau de tâmple şuviţele de păr în dezordine, ochii

parcă ieşiţi din orbite în efortul de a domina situaţia, fruntea pe care o încordare aproape dureroasă săpa brazde adânci, gâtul încordat cu vinele umflate de furia luptei. Acolo, pe cal, se afla un bărbat, în toată măreţia sa, dar şi cu truda şi cu povara suferinţei din acele momente. Şi nu era un zeu, aşa cum apărea în sculpturile lui Lisip.

Apelles pândea îngrijorat reacţia regelui temându-se că dintr-o clipă în alta ar fi putut izbucni în unul din de-acum bine cunoscutele lui accese de furie. Alexandru, însă, îl îmbrăţişă.

— E minunat! Mă pot vedea pe mine însumi în toiul unei bătălii. Dar cum ai reuşit? Eu stăteam în faţa ta pe calul acela de lemn iar pe Ducipal l-ai văzut când îl scoseseră din grajd servitorii. Cum ai putut...

— Am vorbit cu oamenii tăi, Măria Ta, cu camarazii care-ţi stau în preajmă când lupţi, cu cei care te cunosc până în străfunduri. Şi am vorbit şi cu... - mai spuse plecând privirea -...cu Kampaspe.

Alexandru se întoarse către fata care-i arunca priviri cu două înţelesuri.

— Ai fi atât de bună să ne laşi singuri câteva clipe? - îi ceru el.

Kampaspe se arătă mirată şi chiar puţin ofensată de o asemenea rugăminte, dar se supuse fără nici o vorbă. Îndată ce ea ieşi, Alexandru reluă:

— Îţi aduci aminte de ziua în care am pozat pentru tine la Efes?

— Da - răspunse Apelles fără a pricepe unde bătea regele.

— Kampaspe a adus vorba despre un tablou pentru care ea pozase ca Afrodita şi tu îl făcuseşi pentru... Era gata să spună pentru cine, dar tu i-ai făcut semn să tacă din gură.

— Nu-ţi scapă nimic.

— Un suveran este aidoma unui actor: trebuie să domine scena şi nu-şi poate permite momente de neatenţie. Dacă nu face astfel, s-a sfârşit cu el.

— Aşa este - îl aprobă Apelles, şi-şi ridică privirea gata să treacă prin marea încercare.

— Cine îţi comandase tabloul acela?

— Vezi, Măria Ta, eu n-aveam de unde să bănuiesc că...

— Nu trebuie să ceri iertare. Un artist merge acolo unde este nevoie de el. Şi este normal să fie aşa. Vorbeşte fără teamă, nu ai de ce să te temi: ţi-o jur.

— Memnon. Memnon era.

— Nu pot să-ţi spune de ce, dar mi-am închipuit. Cine din părţile acestea şi-ar fi putut permite să comande un asemenea tablou şi de asemenea dimensiuni, purtând şi semnătura marelui Apelles?

— Te asigur, însă, că nu...

Alexandru îl întrerupse.

— Ţi-am spus că nu trebuie să-mi mai explici nimic. Vreau doar să te rog să-mi faci un serviciu.

— Orice doreşti, Măria Ta.

— Tu ştii cum arată?

— Memnon? Sigur că da.

— Fă-mi, atunci, un portret al lui. Nici unul dintre noi nu l-a văzut vreodată şi trebuie să-l putem recunoaşte dacă ne trezim faţă în faţă cu el, înţelegi?

— Înţeleg, Măria Ta.

— Fă-l, atunci.

— Acum?

— Acum.

Apelles luă o tăbliţă de ipsos şi un cărbune şi se puse pe treabă.

15

Barsines descălecă o dată cu copiii şi se îndreptă către casa în care nu se zărea decât lumina firavă a unei lămpi aprinse sub portic. Intră în atrium şi se află în faţa soţului său care se rezema într-o cârjă.

— Iubitul meu! - strigă ea şi alergă către el îmbrăţişându-l şi sărutându-l pe gură. Numai viaţă nu a fost asta fără tine.

— Tată! - strigară şi copiii.

Memnon îi strânse pe toţi trei lângă el, cu ochii împăienjeniţi de lacrimi.

— Haideţi, veniţi! Am pus să se pregătească de cină. Trebuie să sărbătorim.

Se aflau într-o casă frumoasă de pe o moşie aflată între Milet şi Halicarnas, pusă la dispoziţie de satrapul persan al Cariei.

Mesele fuseseră deja aranjate după obiceiul grecesc, cu paturi pentru meseni şi cu un vas plin ochi cu vin de Cipru. Memnon îi invită pe soţia şi pe copiii săi să ia loc, întinzându-se şi el pe unul dintre paturi.

— Cum te simţi?- îl întrebă Barsines.

— Foarte bine, practic, m-am vindecat. Mă folosesc de cârjă pentru că doctorul m-a sfătuit să nu forţez deocamdată piciorul, dar mă simt bine şi aş putea merge şi fără ea.

— Dar rana te mai doare?

— Nu, leacul medicului egiptean a făcut adevărate minuni: rana s-a strâns şi s-a uscat în numai câteva zile. Dar mâncaţi, vă rog.

Bucătarul grec aducea pâine proaspătă, gustări cu brânză şi ouă răscoapte de raţă, în timp ce ajutorul lui turna în castronaşe o supă de bob, năut şi mazăre.

— Ce-o să se întâmple acum? - întrebă Barsines.

— Am pus să vă aducă aici pentru că trebuie să vă spun lucruri foarte importante. Marele Rege m-a numit prin decret semnat chiar de el comandant suprem al regiunii Anatolia: asta înseamnă că pot da ordine chiar şi satrapilor, pot angaja oameni şi mi-a pus la dispoziţie o grămadă de bani.

Băieţii îl priveau fascinaţi şi ochii le străluceau de mândrie.

— Vei porni, deci, din nou la război - fu concluzia lui Barsines care era mai puţin entuziasmată.

— Da, cât de curând. Şi, legat de asta... - continuă bărbatul cu ochii aţintiţi în jos ca şi cum ar fi privit cu atenţie vinul din cupa aflată în faţa sa.

— Ce este, Memnon?

— Locul acesta nu este potrivit pentru voi. Va fi un război total, nu va exista un loc sigur pentru nimeni...

Soţia sa clătina din cap de parcă nu-i venea să creadă cele ce auzea.

— Trebuie să înţelegi, pentru că asta este şi dorinţa Marelui Rege. Tu şi copiii veţi pleca la Susa şi veţi trăi la curte, respectaţi şi trataţi cu toată grija.

— Marele Rege ne vrea ca ostatici?

— Nu, nu cred, dar eu nu voi fi niciodată considerat un persan adevărat. Sunt un mercenar, o spadă de vânzare.

— Eu n-am să plec de lângă tine.

— Nici noi - adăugară într-un glas băieţii.

Memnon oftă din greu.

— Nu există altă posibilitate şi nici altă cale. Veţi pleca mâine. Un car vă va duce până la Kelainai şi de acolo veţi fi în siguranţă. Veţi călători pe calea regală unde nu vă va paşte nici un pericol şi veţi ajunge la Susa pe la sfârşitul lunii viitoare.

Ascultându-l, Barsines îşi plecă privirea şi două lacrimi fierbinţi i se scurseră de-a lungul obrajilor.

— O să-ţi scriu - continuă Memnon. Vei avea mult mai repede veşti de la mine pentru că mă voi putea folosi de

curierii regelui, iar tu îmi vei putea scrie pe aceeaşi cale. Când totul se va sfârşi, voi veni lângă voi la Susa şi Marele Rege îmi va acorda cea mai înaltă dintre distincţii şi mă va răsplăti pentru serviciile pe care i le-am adus. Vom putea, în sfârşit, să trăim în pace acolo unde vei dori tu, iubita mea, aici în Caria sau în palatul nostru de la Djelah, sau la malul mării în Pamphilia ca să ne ocupăm în tihnă de creşterea copiilor. Fii tare acum şi nu face ca despărţirea noastră să fie şi mai grea.

Barsines aşteptă ca băieţii să termine de mâncat, apoi îi trimise la culcare.

Se apropiară unul după altul de părintele lor şi-l sărutară cu ochii scăldaţi în lacrimi.

— Nu vreau să văd lacrimi pe obrazul tinerilor mei războinici - spuse Memnon.

Ei redeveniră serioşi şi-l priviră cu mândrie în timp ce el se ridica pentru a-i saluta.

— Noapte bună, copiii mei. Să dormiţi bine pentru că vă aşteaptă un drum lung. Veţi vedea lucruri minunate, palate scânteietoare în toate culorile curcubeului, lacuri şi grădini ca-n basme. Veţi avea ocazia să mâncaţi fructe şi o sumedenie de bunătăţi rare. Veţi trăi aidoma zeilor. Hai, duceţi-vă acum.

Copiii îi sărutară mâna după obiceiul persan şi plecară în camera lor.

Barsines îi concedie pe servitori şi-şi urmă soţul în camera lui. Îl aşeză pe un fotoliu şi pentru prima dată în viaţă făcu un lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată, fiind oprită până atunci de un puternic simţ al pudorii în spiritul căruia fusese educată de mic copil: se dezbrăcă în faţa bărbatului său şi rămase goală în lumina roşiatică şi blândă a lămpilor.

Memnon o privi cu admiraţie aşa cum numai un grec putea contempla o asemenea frumuseţe. Lăsă privirea să-i alunece încet pe pielea de culoarea ambrei, pe ovalul gingaş al feţei sale, pe gâtul delicat, pe umerii rotunzi, pe sânii bine conturaţi, cu sfârcuri mai închise la culoare şi

întărite, pe pielea catifelată a pântecelui, pe puful fin al pubisului.

Întinse braţele s-o cuprindă, dar ea se dădu înapoi şi se întinse pe pat. Pe când el o privea cu ochii în flăcări, îşi depărtă coapsele cu o mişcare tot mai îndrăzneaţă, lăsând la o parte până şi cea mai mică urmă de pudoare pentru a-i oferi soţului său toată excitaţia şi plăcerea pe care i-o putea da, rămânând astfel o bună bucată de vreme.

— Priveşte-mă - îi vorbi. Să nu mă uiţi. Chiar dacă în patul tău vor poposi alte femei, chiar dacă îţi vor oferi eunuci cu şoldurile rotunde, aminteşte-ţi de mine, aminteşte-ţi că nici o altă femeie nu ţi s-ar putea dărui cu o asemenea dragoste pe care eu o am pentru tine şi pe care o simt pârjolindu-mi inima şi carnea.

Vorbea încet, dar, în acelaşi timp, răspicat şi timbrul vocii sale avea aceeaşi căldură ca razele lămpii care i se aşterneau pe pielea netedă şi lucioasă ca bronzul, desenând pe corpul său forme minunate, ca un peisaj vrăjit.

— Barsines... - şopti Memnon dezbrăcându-se şi el de mantia lungă cu care era îmbrăcat şi ridicându-se în faţa ei gol şi plin de forţă. Barsines...

Corpul său parcă dăltuit în marmură, călit în sute de bătălii, era însemnat de nenumărate cicatrici şi ultima rană îi brăzda coapsa ca o dâră rozalie, dar musculatura sa impunătoare, privirea sa hotărâtă emanau o energie formidabilă, neîmblânzită şi cutezătoare, o vitalitate dincolo de orice limite.

Privirea ei îl mângâie tot timpul, insistent, pe când el se apropia cu paşi mici. Când se lungi lângă ea, mâinile femeii zăboviră îndelung într-o atingere uşoară pe coapsele puternice, până sub pântece, şi gura ei îi stârni plăcerea în fiecare locşor al corpului. Se aşeză apoi deasupra, pentru a nu-i provoca dureri în zbaterea dragostei, şi se lăsă pătrunsă mişcându-şi şoldurile în acelaşi ritm extenuant al dansului cu care-l cucerise cândva, atunci când el o văzuse pentru prima dată în casa părintească.

Când se abandonară epuizaţi unul lângă altul, zorii începeau să apară peste crestele sinuoase ale dealurilor Cariei.

16

Bubuitul loviturilor date de berbecul de asalt care lovea fără răgaz zidurile Miletului răsuna ca un tunet şi ajungea până la peretele abrupt al muntelui Latmos, iar pietrele aruncate de uriaşele catapulte se puteau vedea chiar şi de pe mare.

Amiralul persan îşi adună comandanţii de escadre în cabina de la pupa navei sale pentru a hotărî ce era de făcut, dar rapoartele primite de la ofiţerii săi nu erau încurajatoare: decizia de a porni într-o debarcare foarte riscantă, cu oamenii lihniţi de foame şi arşi de sete, ar fi însemnat o adevărată sinucidere.

— Să mergem pe insula Samos - propuse un fenician din Ardus - să ne aprovizionăm cu apă şi cu alimente şi să ne întoarcem pentru a încerca o debarcare în forţă împotriva corăbiilor macedonene ancorate la mal. Le-am putea incendia, atacând din spate armata aflată sub zidurile Miletului, făcând astfel posibil şi un contraatac din partea forţelor care se află în oraş: atacatorii vor trebui să se apere pe două fronturi şi pe un teren accidentat aşa încât am putea avea şanse mari de succes.

— Da, sunt de acord şi eu - spuse un comandant de escadră cipriot. Dacă am fi atacat imediat, înainte ca inamicul să fi săpat şanţul de apărare în faţa corăbiilor, am fi avut speranţe mai mari de izbândă, dar şi aşa cred că am putea reuşi.

— De acord - acceptă amiralul persan, văzând că aproape toţi cei prezenţi gândeau cam la fel. Vom merge pe insula Samos pentru a lua apă şi provizii. Planul meu este acesta: după ce echipajele şi trupele de asalt vor prinde iarăşi puteri, ne vom folosi de vânt favorabil pentru a ne întoarce noaptea şi a ataca tabăra lor navală. Dacă surpriza

va reuşi, îi vom da foc şi vom ataca pe la spate armata de sub zidurile cetăţii Milet.

Puţin după aceea, un pavilion înălţat pe catargul navei amiral semnala flotei să coboare vâslele la apă şi să se pregătească de pornire.

Corăbiile se aranjară disciplinate în rânduri de câte zece şi, când tobele începură să bată în ritmul de croazieră, se puseră în mişcare către nord, în direcţia insulei Samos.

Alexandru, aflat sub zidurile de pe latura nordică, îl auzi pe unul dintre oamenii săi strigând:

— Pleacă! Flota persană pleacă!

— Minunat - spuse Seleucos care în acele momente îi servea drept aghiotant. Oraşul va trebui să capituleze. Nu mai au acum nici o speranţă.

— Nu, aşteaptă - îl temperă Ptolemeu. Nava amiral semnalează ceva către cei din oraş.

Se vedeau, într-adevăr, semnale luminoase de la pupa marii corăbii care pornea către larg şi la puţin timp după aceea veni şi răspunsul: un steag lung, roşu, flutură de pe cel mai înalt dintre turnurile cetăţii Milet, apoi unul albastru şi altul verde.

— Confirmă că au primit mesajul - le explică Ptolemeu - dar, din cauza soarelui nefavorabil, nu pot transmite nimic prin semnale luminoase.

— După tine, ce înseamnă asta? - îl întrebă Leonatos.

— Că se vor întoarce - răspunse Seleucos. Eu cred că merg pe insula Samos ca să se aprovizioneze cu apă şi cu alimente.

— Dar, la Samos, comandant este un atenian, aliat de-al nostru - replică Leonatos.

Seleucos ridică din umeri.

— O să vezi că vor primi tot ce vor cere. Atenienii se tem de noi, dar nu ne iubesc. Este de-ajuns să arunci o privire la oamenii lor de aici. I-ai văzut vreodată luând parte la vreo petrecere sau la vreo sărbătoare împreună cu noi? Iar ofiţerii lor? Te privesc de sus ca şi cum ai fi un lepros şi iau

parte la adunările comandanţilor doar dacă primesc un mesaj semnat de Alexandru în persoană, altfel nici nu se mişcă. Eu cred că, la Samos, flota persană va primi tot ce are nevoie.

— Orice s-ar întâmpla, pentru noi este totuna - observă Alexandru. Chiar dacă îşi vor potoli setea şi-şi vor umple burţile, persanii vor trebui să se gândească bine înainte de a debarca, dat fiind că eu nu am de gând să port o luptă navală. Nearchos este şi el de acord cu mine. Singurul lucru pe care-l avem de făcut este să ţinem sub observaţie, cu bărcile noastre rapide, intrarea în golf pentru a ne feri de un atac prin surprindere în toiul nopţii sau la revărsatul zorilor. Spuneţi-i asta şi amiralului.

De-acum nu mai era nici o îndoială că flota persană se îndrepta către Samos, aşa încât suveranul se întoarse sub zidurile oraşului pentru a impulsiona asediul.

Lisimah era acela care dirija maşinile de asalt şi tocmai dăduse ordin ca un berbec uriaş să se apropie de un loc în care o galerie săpată în timpul nopţii slăbise întăriturile şi provocase prăbuşirea lor parţială.

— Vreau ca, începând din acest moment, zidurile să fie lovite fără oprire, zi şi noapte, fără răgaz. Aduceţi şi toba mare de la Cheroneea: bubuitul său trebuie să se audă până în cetate şi să împrăştie panica. Şi nu va trebui să se oprească decât atunci când zidurile vor cădea sub loviturile de berbec.

Doi călăreţi intrară în galop în tabăra de pe ţărm şi-i transmiseră lui Nearchos ordinele regelui.

Amiralul trimise pe apă zece bărci având la bord vase cu ulei care trebuia aprins noaptea în caz de nevoie şi ordonă să se aducă toba cea mare până sub zidurile cetăţii Milet.

Nu trecu mult timp şi bărcile erau deja în larg, aşteptând întoarcerea flotei persane. „Tunetul de la Cheroneea”, aşa cum îl numeau acum soldaţii, se făcu auzit. Era, într-adevăr, ca un tunet înfundat, ritmat şi ameninţător, care parcă se izbea de pereţii munţilor dimprejur şi se răsfrângea către

ţărm. La acel tunet răspunseră curând loviturile asurzitoare ale berbecilor cu care sute de braţe loveau zidurile, în timp ce catapultele aruncau o mulţime de pietre pe metereze pentru a-i ţine departe pe apărători.

Când o echipă obosea, era înlocuită de alta cu forţe proaspete şi, când o maşină se defecta, era imediat înlocuită cu una în stare de funcţionare: apărătorii cetăţii asediate nu aveau răgaz nici să respire.

La căderea întunericului, flota persană, profitând de briză se strecură în radă îndreptându-se cu pânzele ridicate către tabăra navală a lui Nearchos. Dar micile bărci vegheau din întuneric. Îndată ce văzură apropiindu-se siluetele uriaşelor corăbii persane deschiseră vasele cu ulei şi le vărsară în mare unul după altul, astfel încât să formeze un lanţ lung. Apoi, îi dădură foc.

O barieră uriaşă şi şerpuitoare de flăcări izbucni pe suprafaţa întunecată a apelor luminând până departe şi, imediat, trâmbiţele detaşamentelor de pe uscat sunară alarma. În scurt timp, tot ţărmul era un furnicar de lumini şi se auziră ordinele ofiţerilor care, la lumina torţelor, pregăteau armata pentru a face faţă pericolului.

Văzând toate acestea, flota persană nici nu mai încercă măcar să treacă de linia de foc şi comandanţii corăbiilor dădură de îndată ordin să se vâslească îndărăt.

Când soarele se ridicase pe cer, golful era pustiu.

Nearchos fu primul care-i dădu de ştire lui Alexandru:

— Mărite Rege, au plecat! Corăbiile persane au plecat din golf.

— Încotro au luat-o? - întrebă suveranul în timp ce ordonanţele îi aranjau armura şi Leptine se afla în spatele lui cu obişnuita „cupă a lui Nestor”.

— Nu se poate şti, dar un observator aflat în dreptul promontoriului Micales spune că a văzut ultimele corăbii din convoi dispărând către sud. După părerea mea, au plecat şi nu se mai întorc.

— Să te-asculte zeii, amirale.

În clipa aceea, intră şi comandantul atenian Karilaos, înarmat până în dinţi.

— Ce zici de asta? - îl întrebă Alexandru.

— Că am avut noroc - răspunse Karilaos. În orice caz, eu m-aş fi luptat cu ei fără probleme în largul mării.

— Mai bine că s-a terminat aşa - îi spuse Alexandru. Am cruţat corăbii şi oameni.

— Şi acum, ce facem? - întrebă Nearchos.

— Aşteptaţi până la amiază: dacă nu se mai arată, daţi corăbiile la apă şi ţineţi-le la ancoră.

Cei doi ofiţeri ieşiră, pornind spre echipajele lor. Alexandru încălecă, li se alătură lui Seleucos, Ptolemeu şi Perdicas îndreptându-se către ziduri. Îl întâmpinară loviturile de berbec, bubuiturile „tunetului de la Cheroneea” şi, mai apoi, Parmenion.

Regele ridică privirea spre fortificaţii şi observă că în ziduri se făcuse deja o spărtură care se lărgea cu fiecare lovitură şi că soldaţii împingeau într-acolo un turn de asalt.

— Suntem gata să dăm atacul decisiv, Măria Ta! - urlă Parmenion ca să se facă auzit în hărmălaia aceea.

— Le-ai comunicat soldaţilor ordinele mele?

— Da. Fără măcel, fără violuri, fără jafuri. Cei care vor fi prinşi cu aşa ceva, vor fi executaţi pe loc.

— Ordinul a fost tălmăcit şi pentru războinicii barbari?

— Şi pentru ei.

— Foarte bine. Poţi începe.

Parmenion făcu un semn către unul dintre oamenii săi care vântură de trei ori un steag galben. Turnul de asalt reîncepu să se mişte, apropiindu-se tot mai mult de zid. Se auzi în clipele acelea un huruit asurzitor şi o mare porţiune din zid se prăbuşi sub loviturile de berbec, ridicând un nor de praf care nu mai lăsa să se deosebească atacatorii de apărători.

Între timp, turnul coborî o punte pe coama zidului şi un detaşament de macedoneni se avântă pe metereze pentru

a-i respinge pe localnicii care încercau să apere spărtura deschisă de berbec. Se încinse o încăierare furibundă: mulţi dintre atacanţi se prăbuşiră de pe înălţimea bastioanelor sau de pe puntea instalată de turnul de asalt, dar în curând reuşiră să cucerească un cap de pod pe coama zidului şi să-i alunge pe apărători, apoi începură să arunce săgeţi şi suliţe către cei care se mai aflau de cealaltă parte a breşei deschise în zid.

Îndată ce se mai risipi pulberea, un detaşament de „scutieri” porni la atac prin spărtura din zid, urmat de unităţi de asalt formate din traci şi tribalii.

Descurajaţi, epuizaţi de eforturile supraomeneşti depuse până atunci, luptătorii din Milet începură să cedeze teren şi trupele lui Parmenion pătrunseră dincolo de ziduri.

Mulţi dintre soldaţii aflaţi acolo, cei de condiţie socială mai joasă, se predară şi viaţa le fu cruţată, dar mercenarii greci şi trupele de elită ale membrilor aristocraţiei, bănuind ce-i putea aştepta, alergară până în capătul opus al oraşului, îşi lepădară armurile şi se aruncară în mare de la înălţimea turnurilor, înotând cu disperare către mica insulă Lades, acolo aflându-se un fort în care ar fi putut încerca să-şi salveze viaţa.

Alexandru intră călare în oraşul cucerit şi ajunse de îndată la parapetul dinspre apus al zidurilor. Se vedeau în depărtare fugarii aflaţi acum în mijlocul golfului: unii, sfârşiţi de oboseală, erau înghiţiţi de valuri, alţii continuau să înainteze cu lovituri regulate de braţe către insuliţă.

Regele se întoarse împreună cu Hefestion şi ajunse în galopul calului la tabăra navală de la poalele muntelui Latmos, unde aproape toate navele fuseseră repuse pe linia de plutire. Urcă la bordul navei amiral şi ordonă ca aceasta să se îndrepte către Lades.

Când erau gata să acosteze, văzu că supravieţuitorii asediului se aflau deja înăuntrul micului fort: având în mână doar spadele, tremurând de oboseală, încă uzi după

traversarea golfului, păreau nişte stafii. Alexandru îi spuse lui Hefestion să rămână pe loc şi înaintă către ziduri.

— De ce aţi fugit aici? - le strigă el.

— Pentru că acest loc este destul de mic pentru a putea fi apărat de puţini oameni.

— Câţi sunteţi? - mai întrebă Alexandru, aflat acum chiar sub ziduri.

Hefestion şi gărzile de corp veniră aproape de el pentru a-l apăra la nevoie cu scuturile, dar el îi trimise îndărăt.

— Destui pentru ca voi să nu-l puteţi cuceri decât cu mare greutate.

— Deschideţi poarta şi nu veţi păţi nimic. Eu respect bravura şi curajul.

— Cine eşti tu, măi băiete? - întrebă cel care vorbise mai înainte.

— Sunt regele macedonenilor.

Hefestion dădu din nou ordin gărzilor să înainteze, dar Alexandru le făcu iarăşi semn să nu se mişte din loc. Asediaţii se sfătuiră puţin între ei, apoi omul acela vorbi din nou:

— Am cuvântul tău de rege?

— Ai cuvântul meu de rege.

— Aşteaptă, vin acolo.

Cu un zgomot de zăvoare, poarta fortului se deschise şi apăru bărbatul care vorbise. Avea cam cincizeci de ani, barba îi era lungă şi neîngrijită şi părul năclăit de sarea din apa mării; braţele îi erau uscăţive şi pielea zbârcită. Se afla, singur, în faţa lui Alexandru.

— Pot să intru? - întrebă regele.

17

După ce l-au văzut la faţă pe Alexandru şi au vorbit cu el, războinicii din Milet care se refugiaseră înotând până în insula Lades îi jurară credinţă. Cei mai mulţi dintre ei, cam trei sute, se înrolară în armata macedonenilor pentru a participa la campania din Asia.

Oraşul a fost respectat, nu a fost permis nici un jaf şi s-a luat hotărârea de a se reface zidurile. La dorinţa regelui, Eumene a convocat consiliul orăşenesc, a repus în drepturi instituţiile democratice şi a stabilit ca aceleaşi dări care fuseseră plătite până atunci Marelui Rege să-i fie plătite acum lui Alexandru. Pentru că tot se întrunise consiliul, el ceru să i se achite cât mai repede, în avans, o parte din aceşti bani, dar şi aşa situaţia rămânea critică din cauza enormelor cheltuieli de război.

A doua zi, la adunarea comandanţilor armatei, secretarul le împărtăşi celor de faţă situaţia financiară, cu o dare de seamă amănunţită asupra cheltuielilor, fapt ce le lăsă tuturor un gust amar în ciuda marilor victorii pe care le obţinuseră până atunci.

— Eu nu înţeleg - spuse Leonatos. Ar fi suficient să întindem mâinile ca să ne luăm tot ce ne trebuie. Oraşul acesta este atât de bogat şi noi i-am cerut doar o sumă infimă.

— Stai să-ţi explic eu - interveni Ptolemeu condescendent. Vezi, Miletul face parte acum din regatul nostru: dacă l-am jupui de bani ar însemna să facem acelaşi lucru şi cu un oraş macedonean ca Aigai sau Drabescos.

— Dar regele Filip n-a procedat aşa când a cucerit Olintul şi Potideea - aminti Clito cel Negru.

Alexandru se încruntă, dar tăcu. Nici ceilalţi nu mai spuseră nimic. Seleucos rupse, într-un târziu, tăcerea:

— Erau alte timpuri, Clito: regele Filip trebuia să dea un exemplu, noi însă vrem să unim toate ţinuturile ce aparţin grecilor într-o singură patrie.

În acel moment Parmenion luă şi el cuvântul:

— Oameni buni, nu trebuie să ne batem capul cu asemenea probleme: ne-a mai rămas de eliberat doar Halicarnasul. Vom face şi acest ultim efort şi, după aceea, vom putea spune că ne-am îndeplinit misiunea.

— Crezi? - întrebă destul de iritat Alexandru. Eu n-am afirmat niciodată aşa ceva, n-am stabilit vreodată limitele şi nici durata expediţiei noastre. Dar, dacă nu eşti în stare, generale, poti să te întorci acasă în orice moment.

Parmenion îşi coborî privirea şi-şi muşcă buzele.

— Tata nu vroia... - încercă să spună Filotas.

— Ştiu foarte bine ce vroia să spună tatăl tău - îi replică Alexandru - şi n-aveam de gând să jignesc un mare soldat. Generalul Parmenion a purtat, însă, multe bătălii, a condus multe asedii, n-a dormit atâtea nopţi şi nu mai este chiar tânăr. Nimeni nu l-ar condamna dacă ar vrea să se întoarcă în ţară pentru o odihnă pe deplin meritată.

Parmenion îşi înălţă fruntea şi-şi roti împrejur privirea ca un leu bătrân înconjurat de nişte puiandri care devin prea insistenţi şi încep să-l sâcâie.

— N-am nevoie de odihnă - spuse el - şi mai sunt încă în stare să-l învăţ pe oricare dintre cei de aici, cu excepţia regelui - dar se înţelegea foarte bine că vroia să spună, de fapt, „inclusiv pe rege” - cum se ţine sabia în mână. Şi, dacă trebuie ca doar eu însumi să decid în această privinţă, există o singură modalitate de a reveni în patrie înainte ca expediţia să se fi încheiat: transformat în cenuşă şi pus într-o urnă funerară.

Mult timp după ce sfârşi de vorbit, domni o tăcere adâncă pe care o rupse în cele din urmă Alexandru:

— Exact aşa ceva mă aşteptam să aud. Generalul Parmenion va rămâne cu noi ca să ne ajute cu curajul şi cu experienţa sa, iar noi îi mulţumim din toată inima. Dar,

acum - continuă el- trebuie să vă comunic o hotărâre foarte importantă pe care am luat-o de curând şi la care am meditat îndelung. Aceea de a renunţa la flotă.

La spusele regelui, se stârni un freamăt în cortul regal.

— Ai hotărât să renunţi la flotă? - repetă, nevenindu-i să creadă, Nearchos.

— Aşa este - continuă netulburat regele. Şi evenimentele din ultimele zile au demonstrat că nu mai avem nevoie de ea. Ne sunt suficiente douăzeci de corăbii pentru a transporta maşinile de asediu demontate. Vom merge pe uscat şi vom cuceri ţărmul şi porturile: în acest fel, flota persană nu va mai avea posibilitatea să acosteze nicăieri pentru a se aproviziona.

— S-ar putea, totuşi, ca ei să debarce în Macedonia - remarcă Nearchos.

— I-am trimis deja o scrisoare lui Antipatros, recomandându-i să stea cu ochii în patru. Oricum, nu cred că persanii ar face aşa ceva.

— O asemenea măsură ar economisi, cu siguranţă, peste o sută cincizeci de talanţi pe zi, bani pe care nu-i avem - interveni şi Eumene - dar nu vreau să fac din asta doar o chestiune de bani.

— În plus - adăugă suveranul - faptul că nu vor mai avea o cale de scăpare pe mare îi va motiva şi mai mult pe soldaţi. Chiar mâine îi voi comunica hotărârea mea lui Karilaos. Tu, Nearchos, vei prelua comanda micii flote pe care o vom mai păstra. Nu-i mult, dar contează.

— Fie aşa cum spui, Măria Ta - se supuse amiralul. Să sperăm că ai dreptate.

— Are sigur dreptate - declară Hefestion. N-a greşit niciodată de când îl cunosc. Eu sunt de partea lui.

— Şi eu - spuse Ptolemeu. Nu avem nevoie de atenieni. De fapt, sunt sigur că ne vor prezenta în curând nota de plată pentru colaborarea lor şi va fi, negreşit, foarte piperată.

— Atunci, sunteţi cu toţii de acord? - întrebă regele.

Cei de faţă răspunseră afirmativ, cu excepţia lui Parmenion şi a lui Clito.

— Clito şi cu mine nu suntem de acord - spuse Parmenion - dar asta nu înseamnă nimic. Regele ne-a demonstrat până acum că nu are nevoie de sfaturile noastre. El ştie, în orice caz, că se poate baza pe devotamentul nostru şi că-l vom sprijini.

— Un sprijin de care nu ne putem lipsi - afirmă Alexandru.

— În ce-l priveşte pe Clito, dacă n-ar fi fost el, aventura din Asia ar fi fost încheiată pentru mine. La Granicos, el a fost acela care a retezat braţul ce era gata să-mi ia capul: n-am să uit niciodată asta. Acum, hai să mâncăm. Mi s-a făcut o foame grozavă. Mâine vom aduna toată armata şi le voi comunica tot ce am hotărât.

Eumene anunţă că adunarea luase sfârşit şi dădu dispoziţii să fie invitaţi la cină ofiţerii atenieni precum şi Calistene, Apelles şi Kampaspe care acceptară cu mare plăcere. Chemă apoi şi „însoţitoare” foarte graţioase şi pricepute în a întreţine buna dispoziţie la un banchet al tinerilor. Toate erau din Milet, elegante şi rafinate, strălucitoare în frumuseţea lor brună şi misterioasă ca a unor divinităţi orientale, zămislite din bărbaţi veniţi de peste mări şi din femei coborâte de-a lungul râurilor dinspre marile podişuri din străfundurile continentului.

— Aduceţi-i una şi generalului Parmenion! - strigă Leonatos. Vrem să vedem dacă mai poate da lecţii şi în lupta cu suliţa, nu numai cu sabia!

Gluma îi făcu să râdă pe toţi şi împrăştie încordarea acelor momente de răscruce. Deşi nici unuia dintre ei nu-i era frică, apropiata plecare a flotei era ca o despărţire definitivă: îşi lăsau în urmă patria, poate pentru totdeauna.

La scurt timp după ce începuse cina, Alexandru se ridică şi plecă: se simţea puţin ameţit de vinul de Cipru şi deranjat de îndrăzneala din ce în ce mai mare a lui Kampaspe care

mânca şi bea cu mâna stângă, deşi nici vorbă să fi fost stângace, ci pentru că umbla cu dreapta prin alte părţi.

Îndată ce ajunse afară, porunci să-i fie adus Ducipal şi porni în galop în direcţie opusă mării: vroia să simtă miresmele primăverii şi să se bucure de luna plină care tocmai atunci răsărea.

Zece oameni din garda de corp îl urmaseră imediat, dar caii lor reuşeau cu greu să se ţină în urma lui Ducipal care nu-şi încetinea galopul nici pe cărarea ce urca pe muntele Latmos.

Călări timp îndelungat, până când simţi că sudoarea curgea de pe bidiviul său. Trecu la pas şi continuă să înainteze pe podişul vălurit care se aşternea în faţa lui, presărat cu mici cătune şi stâne izolate. Oamenii din gardă, cunoscându-şi bine îndatoririle, nu se apropiau de el, dar îl urmăreau din priviri de la distanţă.

Din când în când, se vedeau patrule călări macedonene care treceau în goana mare, stârnind lătratul câinilor de prin gospodăriile ţărăneşti sau făcând să se ridice în zbor diferite păsări tulburate din odihna nocturnă. Armata macedoneană lua treptat în stăpânire teritoriile din interiorul Anatoliei, aflate sub domnia de secole a unor străvechi comunităţi tribale.

La un moment dat, văzu semne de agitaţie înaintea lui, pe drumul care ducea la micul orăşel Alinda: mai mulţi călăreţi care alergau cu torţe, strigăte, ceartă.

Îşi luă de la oblâncul şeii tradiţionala pălărie macedoneană cu boruri largi, şi-o puse pe cap, apoi se înfăşură în mantia amplă şi se apropie la pas.

Călăreţii opriseră un car însoţit de doi oameni înarmaţi care opuneau rezistenţă cu lăncile în mâini şi nu lăsau să fie daţi jos călătorii.

Alexandru se apropie de ofiţerul macedonean care comanda patrula şi-i făcu un semn; acesta făcu un gest de enervare, dar razele lunii căzură pentru o clipă pe steaua

albă, ca un craniu de bour, de pe fruntea lui Ducipal şi atunci omul îşi recunoscu regele.

— Măria Ta, dar ce....

Alexandru îi făcu semn să vorbească în şoaptă şi-l întrebă:

— Ce se întâmplă?

— Soldaţii mei au oprit carul acesta şi vrem să ştim cine este în el şi de ce călătoreşte în toiul nopţii însoţit de o escortă, dar ei nu vor să ne lase.

— Ordonă călăreţilor tăi să se dea înapoi şi spune celor din escortă că nu vor păţi nimic, că persoanele din car nu au a se teme de nimic, cu condiţia să coboare singuri.

Ofiţerul făcu întocmai, dar oamenii care apărau carul nu se mişcară din loc. De după o perdea se auzi, însă, o voce de femeie:

— Ei nu înţeleg limba greacă, aşteptaţi o clipă...

Îndată după aceea, o femeie cu faţa ascunsă de un văl cobora cu mişcări graţioase, punând piciorul pe o mică treaptă. Alexandru îi spuse ofiţerului să facă lumină cu torţa şi se apropie de misterioasa femeie.

— Cine eşti? Cum de călătoreşti noaptea şi cu o escortă înarmată? Cine mai este cu tine?

Femeia îşi arăta chipul de o frumuseţe neasemuită, doi ochi mari negri cu gene lungi, buze cărnoase frumos desenate şi, dincolo de toate, o atitudine mândră, demnă, uşor umbrită de un tremur de iritare.

— Mă numesc... Mitrianes - răspunse ea după o scurtă ezitare. Soldaţii voştri mi-au ocupat casa şi proprietatea de pe muntele Latmos, aşa că m-am hotărât să merg la soţul meu, la Prusa, în Bitynia.

Alexandru schimbă o privire cu ofiţerul şi acesta o întrebă:

— Cine mai este în car?

— Copiii mei - spuse femeia şi-i chemă. Coborâră doi adolescenţi frumoşi la înfăţişare. Unul semăna mai mult cu

mama sa, celălalt însă era mult diferit: ochi verzi-albăstrii şi părul blond.

Regele îi privi cu atenţie.

— Înţeleg limba greacă?

— Nu - răspunse femeia, dar lui Alexandru nu-i scăpă o privire de înţelegere pe care ea o adresase copiilor, parcă ar fi spus: „Lăsaţi-mă pe mine să vorbesc”.

— Soţul tău nu pare să fie persan: băiatul acesta are ochii albaştri şi părul blond - afirmă regele şi-şi dădu seama că femeia se afla în încurcătură. Îşi scoase pălăria, descoperindu-şi faţa şi se apropie şi mai mult, fermecat de frumuseţea ei şi de aerul aristocratic al privirii sale.

— Soţul meu este grec şi era... medicul satrapului Frigiei. Nu am veşti de la el de mult timp şi mă tem să nu i se fi întâmplat ceva rău. Încercăm să ajungem până la el.

— Nu acum, însă: este prea periculos pentru o femeie şi pentru doi copii. Vei fi musafira mea în noaptea aceasta şi mâine vei putea pleca mai departe cu o escortă mai puternică.

— Te rog, mărite domn, nu-i nevoie de aşa ceva. Sunt sigură că nu ni se va întâmpla nimic dacă ne laşi să plecăm. Avem drum lung de făcut.

— Fii liniştită. Nu trebuie să te temi de nimic, nici tu şi nici fiii tăi. Nimeni nu va îndrăzni să-ţi aducă vreo ofensă.

Se adresă apoi oamenilor săi:

— Escortaţi-o în tabără!

Încălecă din nou şi se îndepărtă, însoţit de garda de corp care nu-l scăpase din ochi nici o clipă. Pe drum, îl întâlniră pe Perdicas, îngrijorat de dispariţia sa.

— Eu răspund de siguranţa ta şi dacă măcar mi-ai fi spus că vrei să pleci, aş fi...

Alexandru îl opri.

— Nu s-a întâmplat nimic, prietene, şi ştiu să mă păzesc şi singur. Ce mai este pe acolo?

— Totul este ca de obicei, doar că vinul este prea tare: oamenii noştri nu prea sunt obişnuiţi cu aşa ceva.

— Va trebui să se obişnuiască şi cu altele şi mai şi. Hai, să ne întoarcem.

Sosirea carului cu cei doi paznici străini treziră agitaţie şi curiozitate în tabără. Peritas începu să latre şi chiar şi Leptine începu să pună întrebări:

— Cine este în carul acela? Unde i-aţi găsit?

— Pregăteşte o baie în cortul acela - îi porunci regele - şi paturi pentru doi băieţi şi o femeie.

— O femeie? Cine este femeia asta, stăpâne?

Alexandru îi aruncă o privire aspră şi Leptine se supuse fără a mai scoate vreo vorbă.

Îi spuse apoi fetei:

— Spune-i că, după ce se va instala, o aştept în cortul meu.

Din pavilionul în care se ţinuse consiliul de război, aflat destul de aproape, se auzeau strigăte dogite de cheflii, muzică dezordonată de fluiere şi de flaute, chicotelile femeilor şi urletele lui Leonatos care se ridicau pe deasupra de toată hărmălaia.

Alexandru puse să i se aducă ceva de mâncare, smochine abia coapte, miere şi lapte, apoi luă în mână portretul lui Memnon pe care Apelles îl lăsase pe masa lui, îl privi şi rămase surprins de felul în care pictorul realizase expresia de inexprimabilă melancolie a acelui om.

Puse tăbliţa la loc pe masă şi începu să citească scrisorile sosite în ultimele zile: o scrisoare a regentului Antipatros care-i spunea că situaţia era, în general calmă, exceptând pornirile necugetate ale reginei care insista să se ocupe de treburi de stat ce nu făceau parte dintre prerogativele sale şi o scrisoare de la Olimpia prin care aceasta protesta pentru că regentul nu-i lăsa nici o libertate şi nu putea acţiona conform rangului şi poziţiei sale.

Nu pomenea nimic despre darurile scumpe pe care i le trimisese după victoria de pe râul Granicos. Poate că încă nu le primise.

18

Când îşi înălţă privirea de pe scrisori, ea se afla în faţa lui. Având capul descoperit, ochii conturaţi uşor cu o linie neagră, după moda egipteană, corpul înfăşurat într-o mantie de in verde brodată cu motive orientale, părul negru ca pana corbului adunat în creştet cu o panglică argintie după moda grecească, străina părea să păstreze în toată înfăţişarea sa ceva din vraja razelor lunii sub care-i apăruse pentru prima dată.

Regele se apropie şi ea îngenunche ca să-i sărute mâna.

— N-aveam de unde să ştiu, mărite doamne... Iartă-mă.

Alexandru îi luă mâinile într-ale sale şi o îndemnă să se ridice iar faţa ei veni atât de aproape de a lui încât îi simţi parfumul părului: miros de violete.

Rămase împietrit. Niciodată până atunci nu simţise o dorinţă atât de imperioasă de a strânge o femeie la pieptul său. Ea înţelese ce se petrecea cu bărbatul din faţa ei şi, în acelaşi timp, simţi în privirea lui o forţă aproape de neînvins care o atrăgea, aşa cum un fluture de noapte este atras de lumina unei lămpi.

Puse ochii în pământ şi spuse:

— I-am adus pe fiii mei ca să-ţi prezinte omagiile lor.

Se dădu îndărăt până la intrarea în cort şi-i chemă înăuntru pe băieţi.

Alexandru se apropie de tava cu dulciuri şi fructe.

— Vă rog, gustaţi ceva, nu vă sfiiţi.

Dar, pe când se întorcea adresându-se copiilor, privirea sa surprinse într-o fracţiune de secundă ceea ce se petrecuse cât ai clipi în spatele său.

Unul dintre băieţi văzuse portretul lui Memnon rezemat pe masă şi nu-şi putuse opri un gest de totală surpriză pe care mama sa îl oprise cu o privire şi cu o uşoară apăsare a mâinii pe umăr.

Regele se prefăcu că nu observase nimic. Repetă doar:

— Nu vreţi să luaţi nimic? Nu vă este foame?

— Îţi mulţumim, mărite Domn - răspunse femeia- dar suntem foarte obosiţi de pe drum şi am dori doar să ne retragem dacă nu ai nimic împotrivă.

— Sigur că da. Vă rog să mergeţi la culcare. Leptine va duce această tavă la voi în cort: dacă vă va fi sete sau foame în timpul nopţii, le veţi avea la îndemână.

O chemă pe fată ca să-i conducă pe oaspeţi, se întoarse în faţa mesei, se aşeză şi luă din nou în mână portretul duşmanului său, ca şi cum ar fi vrut să descopere în privirea acestuia secretul misterioasei sale energii.

Tabăra era cufundată într-o tăcere adâncă şi trecuse de miezul nopţii. Câţiva ostaşi din gardă îşi făcură rondul de inspecţie şi ofiţerul se convinse că santinelele de la posturile fixe erau numai ochi şi urechi. Când se stinseră ultimele ecouri ale schimburilor de parolă, o siluetă înfăşurată într-o mantie ieşi pe furiş din cortul oaspeţilor şi se îndreptă către cel al regelui.

Peritas dormea în cuşca sa şi nu simţea decât briza sărată a mării care ducea spre necuprinsul câmpiei orice alt miros. Cele două santinele din faţa pavilionului regal stăteau rezemate în suliţe, de o parte şi de alta a singurei intrări.

Misterioasa siluetă se opri puţin pentru a le privi, apoi se îndreptă fără şovăire spre ei, în loc deschis, ţinând în mâini o tavă.

— Este Leptine - spuse unul dintre cei doi.

— Salutare Leptine. De ce nu vii mai târziu să ne ţii de urât şi nouă? Tare mai suntem obosiţi şi singurei!

Femeia dădu din cap în semn că era obişnuită cu asemenea glume, îi invită să ia câteva prăjituri de pe tavă şi intră în cort.

La lumina tremurândă a celor două opaiţe, îşi dădu valul la o parte şi apăru chipul mândru al musafirei străine.

Zăbovi cu privirea pe portretul lui Memnon care se afla tot pe masă şi-l atinse delicat cu vârfurile degetelor, apoi îşi scoase din păr un ac lung cu măciulie de chihlimbar şi se apropie cu pas uşor de perdeaua care despărţea patul regelui de restul cortului. Acolo nu se vedea decât lumina slabă a unui alt opaiţ. Dădu perdeaua la o parte. Alexandru dormea întins pe spate, învelit doar cu tunica militară şi având atârnată pe perete armura luată din templul Atenei de la Troia.

Exact în aceeaşi clipă, la mare depărtare, în iatacul său din palatul de la Pella, regina Olimpia se frământa în somn chinuită de un vis urât şi, apoi, deodată, se ridică în capul oaselor şi slobozi un urlet ascuţit care-ţi îngheţa sângele în vine şi care răsună în camerele învăluite în tăcere ale palatului regal.

Femeia căută locul în care trebuia să se afle inima lui Alexandru, ţinând acul de păr în mâna stângă, apoi înălţă dreapta pentru a lovi în măciulia de chihlimbar, dar, în aceeaşi clipă, regele se trezi şi o fulgeră cu o privire ca de foc. Poate că nu era decât umbra piezişă a opaiţului, dar ochiul său stâng, negru ca bezna nopţii, făcea ca el să pară o fiinţă de pe alte tărâmuri, asemenea titanilor, poate chiar un monstru mitologic. Mâna femeii se opri în aer la mijlocul drumului, incapabilă să mai dea lovitura mortală.

Alexandru se ridică încet, apropiindu-şi pieptul de acul de bronz până când în vârful acestuia apăru o picătură din sângele său. Continua s-o privească ţintă în ochi fără să clipească.

— Cine eşti? - o întrebă când fu în picioare în faţa ei. De ce vrei să mă ucizi?

19

Femeia lăsă acul să-i cadă din mână şi izbucni în plâns acoperindu-şi faţa cu mâinile.

— Spune-mi cine eşti - o întrebă din nou Alexandru. Nu-ţi fac nimic. Am observat ce reacţie a avut fiul tău când a văzut portretul lui Memnon pe masa mea. El este soţul tău, aşa-i? Aşa este? - repetă el pe un ton mai ridicat, apucând-o de încheietura mâinilor.

— Mă numesc Barsines - răspunse femeia cu o voce stinsă şi fără a ridica privirea - şi sunt soţia lui Memnon. Nu-i pedepsi pe fiii mei, te rog, şi, dacă ai teamă de zei, nu mă dezonora. Soţul meu va plăti o răscumpărare foarte mare, oricât de mare, pentru a-şi vedea familia liberă.

Alexandru o făcu să-şi ridice faţa, o privi drept în ochi şi simţi că parcă lua foc. Înţelese că, dacă ar fi reţinut-o alături de el, femeia aceea ar fi putut face din el orice ar fi dorit. Şi în privirea ei se ghicea, însă, un freamăt ciudat, altul decât teama unei mame sau a unei femei singure şi captive. Se vedeau în ochii ei străfulgerările unei puternice şi misterioase emoţii, dominată şi poate reţinută de o voinţă care mai rezista încă, deşi era pusă serios la încercare. O întrebă:

— Unde este Leptine?

— La mine în cort, păzită de fiii mei.

— Şi i-ai luat mantia...

— Da.

— I-ai făcut ceva rău?

— Nu.

— O să te las să pleci şi taina aceasta va rămâne între noi. Nu-i nevoie de nici o răscumpărare, eu nu mă războiesc cu femeile şi cu copiii: când voi da ochi cu soţul tău mă voi bate chiar eu cu el şi-l voi învinge dacă voi şti că premiul

vei fi tu. Du-te acum şi trimite-o aici pe Leptine. Mâine o să pun să fii condusă încotro vei dori.

Barsines îi sărută mâna bolborosind pe limba ei cuvinte de neînţeles, apoi se îndreptă spre ieşire. Alexandru, însă, o opri din drum:

— Stai puţin.

Se apropie, în timp ce ea îl privea cu ochii strălucitori, cu genele tremurând, îi luă faţa în palme şi îi sărută buzele.

— La revedere. Să nu uiţi de mine.

O conduse afară din cort şi privi îndelung în urma ei, pe când cei doi *pezeteri* de gardă, văzându-l pe rege, stăteau ţepeni ca suliţele din mâinile lor.

Leptine se întoarse puţin după aceea, supărată şi tulburată pentru că fusese sechestrată de doi băieţandri, dar Alexandru o linişti:

— Nu trebuie să-ţi faci griji, Leptine: femeia se temea doar că ar putea păţi ceva. I-am spus să nu-şi facă probleme. Du-te acum să te culci, poate că eşti obosită.

O sărută şi se culcă şi el.

A doua zi porunci ca Barsines să fie condusă până pe malurile râului Meandros cu un permis de liberă trecere semnat de el însuşi şi însoţi şi el micul convoi pe o distanţă de zece stadii.

Când îl văzu oprindu-se, Barsines se întoarse pentru a-l saluta cu un semn din mână.

— Cine este omul acela? - întrebă Phraates, mezinul. De ce avea pe masă portretul tatălui nostru?

— Este un mare războinic şi un om drept - răspunse Barsines. Nu ştiu de ce avea pe masă portretul tatălui vostru: poate pentru că Memnon este singurul om din lume care se poate măsura cu el.

Se întoarse din nou şi-l văzu pe Alexandru tot acolo, nemişcat, călare pe Ducipal, pe creasta bătută de vânturi a unui deal. Aşa îl păstră în minte pentru totdeauna.

Memnon mai rămase zece zile pe dealurile din jurul oraşului Halicarnas, aşteptând ca toţi soldaţii săi care scăpaseră cu viaţă din bătălia de pe Granicos, cam o mie, să i se alăture şi să refacă formaţiile. Apoi, într-o noapte, intră călare în oraş, singur, înfăşurat într-o mantie şi cu un turban persan care îi acoperea aproape în totalitate faţa; se îndreptă către Casa Consiliului.

Marea sală de adunări se înălţa în apropierea giganticului Mausoleu, impunătorul mormânt al fondatorului dinastiei din Caria, Mausol, cel care făcuse din acest oraş capitala regatului său.

Luna scălda în lumină grandioasa construcţie: un cub de piatră care purta în partea de sus un lung şir de coloane ionice, deasupra cărora se înălţa o piramidă în trepte ca suport pentru cvadriga de bronz ce purta efigia suveranului dispărut.

Părţile sculptate, operă a celor mai mari sculptori ai generaţiei precedente, Scopas, Briaxis, Leohares, înfăţişau episoade din mitologia greacă al cărei patrimoniu făcea de-acum parte din cultura acelor ţinuturi, în special subiectele care se potriveau mediului asiatic, cum ar fi lupta dintre greci şi amazoane.

Memnon se opri o clipă pentru a privi mai atent un basorelief în care un războinic grec înşfăcase de păr o amazoană şi îi apăsa cu cruzime spinarea. Întotdeauna îşi pusese întrebarea de ce oare în arta grecească, atât de sublimă în exprimările ei, existau o mulţime de scene de violenţă faţă de femei. Trăsese concluzia că era vorba, pur şi simplu, de frică, tocmai acea frică din cauza căreia îşi ţineau soţiile ferecate în ginecee, astfel încât, atunci când participau la viaţa socială, trebuiau să recurgă la prezenţa unor „însoţitoare".

Se gândi la Barsines care trebuia să fie de-acum în siguranţă în călătoria ei pe Calea Regală, drumul cu porţi de aur, şi fu cuprins de amintiri amare. Îşi amintea picioarele ei ca de gazelă, pielea brună, parfumul de violete al părului,

timbrul senzual al vocii, mândria aristocratică a întregii sale comportări.

Îndemnă calul cu călcâiele şi merse mai departe, încercând să-şi alunge melancolia care, în acele momente, făcea ca puterile extraordinare acordate de Marele Rege în persoană să nu-i mai ofere o satisfacţie prea mare.

Trecu prin faţa statuii din bronz a celui mai ilustru dintre locuitorii oraşului Halicarnas, marele Herodot, cel ce scrisese monumentalele *Istorii,* cel care descrisese cel dintâi ciocnirea titanică dintre greci şi barbari din timpul războaielor persane, el fiind, poate, singurul care înţelesese adevăratele lor motive deoarece se trăgea din tată grec şi mamă asiatică.

Ajuns în faţa clădirii Consiliului, descălecă, urcă scara monumentală iluminată de felinarele uriaşe care ardeau pe două şiruri de trepiede şi bătu de mai multe ori la uşa mare de la intrare, până ce veni cineva să-i deschidă.

— Sunt Memnon - spuse el arătându-şi chipul. Am sosit adineaori.

Fu condus în sala de adunări unde se aflau toate autorităţile civile şi militare ale oraşului: comandanţii persani ai garnizoanei, generalii atenieni Efialtes şi Trasibul care comandau trupele de mercenari şi satrapul Cariei, Orontobates, un persan gras care ieşea imediat în evidenţă prin hainele sale luxuoase, cerceii, inelul de mare preţ şi strălucitorul *akinake* din aur masiv care-i atârna la şold.

Era de faţă şi regele Cariei, Pixodaros, un bărbat cam de patruzeci de ani, cu o barbă neagră şi părul uşor încărunţit la tâmple. Cu doi ani înainte, îşi oferise fiica de soţie unuia dintre prinţii Macedoniei, dar căsătoria nu mai avusese loc astfel încât atenţia lui se îndreptase către noul satrap persan al Cariei, Orontobates, care era acum ginerele său.

Pentru cei care trebuiau să conducă adunarea fuseseră pregătite trei scaune: două erau deja ocupate de Pixodaros şi de Orontobates, iar Memnon fu invitat să ia loc pe al

treilea, la dreapta satrapului persan. Era clar că aşteptau cu toţii ca el să ia cuvântul.

— Bărbaţi din Halicarnas şi din Caria - începu Memnon - Marele Rege mi-a conferit o responsabilitate uriaşă, aceea de a opri înaintarea suveranului macedonean şi eu vreau să-mi fac datoria cu orice preţ.

„Sunt singurul de aici care a dat ochii cu Alexandru şi care a luptat cu lancea şi cu sabia împotriva armatei macedonene; vă asigur că este un adversar de temut. Nu numai că, pe câmpul de luptă, este îndrăzneţ peste măsură, dar, în plus, este abil şi imprevizibil. Din modul în care a cucerit oraşul Milet ne putem da seama de ce este în stare, chiar şi în condiţiile unei totale inferiorităţi pe mare.

Nu intenţionez să mă las luat prin surprindere: oraşul Halicarnas nu va cădea. Îl vom obliga să-şi macine forţele sub zidurile noastre până când va fi epuizat. Noi vom primi în continuare întăriri pe mare, acolo unde flota noastră este stăpână şi vom putea rezista la nesfârşit. Când, în cele din urmă, va sosi momentul potrivit, vom ieşi din cetate şi-i vom zdrobi pe războinicii săi sleiţi de puteri.

Iată care este planul meu: în primul rând, nu-l vom lăsa să se apropie cu maşinile lui de război, puternice şi eficiente, proiectate special pentru regele Filip de către cei mai buni ingineri ai Greciei. Îl vom înfrunta folosind propriile lui arme: macedoneanul a împiedicat flota noastră să se aprovizioneze cu apă şi cu alimente punând stăpânire pe porturi, iar noi vom face acelaşi lucru, nelăsându-l să-şi descarce maşinile de pe corăbii în apropierea oraşului nostru. Vom trimite detaşamente de călăreţi şi trupe de asalt în cel mai mic golfuleţ existent până la o distanţă de treizeci de stadii de Halicarnas.

Asta nu este totul. Singurul punct în care ar putea încerca să ne atace este sectorul de nord-est al zidurilor noastre. Vom săpa acolo un şanţ lung de patruzeci de picioare şi larg de optsprezece, astfel încât, chiar dacă ar reuşi să-şi

debarce pe uscat maşinile de asalt, nu s-ar putea apropia cu ele de oraş.

Pentru moment, asta-i tot. Faceţi în aşa fel încât lucrările să înceapă chiar de mâine în zori şi să continue fără răgaz, ziua şi noaptea.”

Toţi cei prezenţi fură de acord cu acest plan care părea deosebit de bun şi ieşiră pe rând din sală răspândindu-se pe străzile oraşului scăldate în razele lunii pline. Mai zăboviră doar cei doi atenieni: Trasibul şi Efialtes.

— Vreţi să-mi spuneţi ceva? - vru să ştie Memnon.

— Da - răspunse Trasibul. Efialtes şi cu mine am vrea să ştim până în ce grad ne putem baza pe tine şi pe oamenii tăi.

— Aş putea să vă întreb şi eu acelaşi lucru - ripostă Memnon.

— Vroiam, de fapt, să spunem - interveni Efialtes, o namilă de om înaltă de cel puţin şase picioare şi cu o constituţie herculeană - că pe noi ne mână în luptă ura împotriva macedonenilor care ne-au umilit patria, obligând-o să accepte condiţii de pace ruşinoase: am devenit mercenari pentru că era singurul mod în care puteam lupta cu duşmanul fără a provoca neplăceri oraşului nostru. Dar tu? Ce te face să lupţi? Cine ne garantează că vei rămâne credincios acestei cauze chiar şi atunci când nu-ţi va mai conveni? Nu eşti, de fapt, decât un...

— Mercenar de profesie? - îl întrerupse Memnon. Da, aşa este. Dar tot aşa sunt şi oamenii voştri, de la primul până la ultimul. Astăzi, pe piaţa războiului, voi oferiţi cele mai multe săbii mercenare. Pretindeţi că ura voastră este o garanţie. Ar trebui să vă cred? De-atâtea ori am văzut cum frica este mai puternică decât ura şi acelaşi lucru s-ar putea întâmpla şi cu voi.

„Eu nu am altă patrie decât onoarea şi cuvântul dat; trebuie să aveţi încredere în el. Nimic nu este mai important decât asta şi familia mea.”

— Este adevărat că Marele Rege i-a invitat la Susa pe soţia şi pe fiii tăi? Şi dacă este adevărat, asta nu înseamnă, oare, că nici măcar el nu are încredere în tine şi că-i ţine ostatici?

Memnon îndreptă spre ei o privire ca de gheaţă:

— Pentru a-l înfrânge pe Alexandru, voi avea nevoie de credinţă şi de supunere oarbă din partea voastră. Dacă veţi pune la îndoială cuvântul meu de onoare, n-am nevoie de voi. Plecaţi unde doriţi, vă scutesc de orice obligaţii pe care vi le-aţi asumat. Hai, plecaţi cât mai aveţi timp.

Cei doi generali atenieni părură să se consulte o clipă din priviri, apoi Efialtes spuse:

— Vroiam doar să aflăm dacă tot ce se spune despre tine este adevărat. Acum ştim. Contează pe noi până la capăt.

Cei doi ieşiră şi Memnon rămase singur în sala acum pustie.

20

După ce se sfătui cu ofiţerii săi, Alexandru părăsi tabăra de lângă Milet, în timp ce oamenii lui Nearchos începeau să demonteze maşinile de asediu pentru a le încărca pe corăbii şi pe barcazele ancorate la mică distanţă de plajă. Amiralul intenţiona ca, îndată ce se termina această operaţiune, să caute un loc de acostare cât mai apropiat de Halicarnas. Rămăsese împreună cu doi căpitani atenieni care comandau cele două mici escadre de trireme de luptă.

Pe plajă era un furnicar de soldaţi şi se auzeau glasuri răstite şi tot felul de zgomote: lovituri de maiuri, comenzi, strigătele ritmate ale echipajelor care trăgeau de pe barcaze grinzile uriaşe demontate, pentru a le ridica la bordul corăbiilor.

Regele aruncă o ultimă privire asupra a ce mai rămăsese din flota aliată şi asupra oraşului care se întindea, acum liniştit, de-a lungul promontoriului şi dădu semnalul de plecare. În faţa sa se vedea o vale mărginită de povârnişurile acoperite cu măslini ale muntelui Latmos, la nord, şi ale muntelui Grios, la sud. Pe fundul văii se strecura drumul prăfuit care ducea spre oraşul Mylasa.

Vremea era caldă şi senină, argintiul frunzelor de măslin se aşternea peste dealuri, iar pe câmpurile cu maci înfloriţi cocostârci albi ciuguleau prin pâraie după broscuţe sau peştişori. La trecerea armatei, îşi ridicau curioşi capul cu cioc lung şi continuau să-şi caute mai departe hrana.

— Tu crezi în povestea cu cocostârcii şi cu pigmeii? - îl întrebă Leonatos pe Calistene ce călărea alături de el.

— Deh, Homer vorbeşte despre asta şi mulţi consideră demne de crezare cele spuse de Homer - răspunse nu prea convins Calistene.

— O fi... Îmi aduc aminte de lecţiile bătrânului Leonidas: vorbea despre luptele neîncetate dintre cocostârci, care

încercau să fure în cioc copiii pigmeilor, şi pigmeii care încercau să spargă ouăle cocostârcilor. Mie mi se par doar poveşti de adormit copiii, dar, dacă Alexandru vrea să ajungem chiar la capătul celălalt al imperiului persan, poate că vom vedea şi noi acele ţinuturi ale pigmeilor.

— Poate - răspunse Calistene ridicând din umeri - dar, în locul tău, eu n-aş fi chiar atât de sigur. Vezi tu, astea sunt poveşti populare. Se pare că, urcând în sus, pe cursul Nilului, ar fi posibil să întâlneşti pitici cu pielea neagră, dar mă îndoiesc că ar putea fi înalţi doar de-o şchioapă, aşa cum se spune în poveşti şi că doboară spicele de grâu cu securea. Asemenea poveşti se modifică o dată cu scurgerea timpului şi trecând din gură în gură. De exemplu: dacă eu aş începe să spun altora despre cocostârci că fură copiii pigmeilor pentru a-i duce în familiile care nu au copii, aş adăuga un amănunt fantastic la o poveste deja exagerată, dar fără a fi vorba despre ceva chiar de necrezut. Mă înţelegi?

Leonatos era destul de nedumerit. Privi înapoi pentru a se uita la catârii săi ce cărau mai mulţi saci grei.

— Ce este în sacii aceia? - îl întrebă Calistene.

— Nisip.

— Nisip?

— Chiar nisip.

— Dar pentru ce?

— Îmi trebuie ca să mă antrenez pentru luptă. Mergând în direcţia asta, s-ar putea să întâlnim doar un teren stâncos aşa că n-aş mai avea posibilitatea să mă antrenez. Astfel încât, car după mine nisipul care-mi trebuie.

Calistene clătină din cap a mirare şi-şi îndemnă calul cu călcâiele. Puţin după aceea, trecu pe lângă el Seleucos care se grăbea în galop spre capul coloanei. Se opri lângă Alexandru şi-i arătă acestuia ceva de pe creasta muntelui Latmos.

— Ai văzut ce-i acolo?

Regele privi în direcţia indicată.

— Ce este?

— Am trimis doi cercetaşi să vadă despre ce este vorba: este o doamnă în vârstă care vine în urma noastră de azi-di- mineaţă împreună cu suita ei.

— Pe Zeus! La orice m-aş fi aşteptat pe aceste pământuri, numai nu să fiu urmărit la distanţă de o doamnă în vârstă.

— Poate că are şi ea chef de oarece! - rânji Lisimah care călărea la câţiva paşi în urmă şi auzise totul.

— Nu vorbi prostii - îl puse la punct Seleucos. Ce crezi că ar trebui să facem, Alexandru?

— Sunt sigur că nu reprezintă un pericol. Dacă are nevoie de noi, se va arăta la faţă. Nu cred că este cazul să ne facem griji.

Continuară să meargă la pas, sub protecţia unor grupe de cercetaşi călări care asigurau flancurile şi avangarda, până ce ajunseră la un platou larg de unde valea începea să se deschidă în formă de pâlnie în direcţia oraşului.

Se dădu semnalul de popas şi „scutierii” înălţară câteva umbrare de pânză pentru a-i adăposti pe rege şi pe comandanţi.

Alexandru se rezemă de trunchiul unui ulm şi bău câteva înghiţituri de apă dintr-o ploscă. Începea să se facă de-acum foarte cald.

— Avem musafiri - observă Seleucos.

Regele se întoarse către deal şi văzu un bărbat mergând pe jos şi ducând de frâu o catârcă albă pe care călărea o femeie destul de în vârstă şi cu haine scumpe. În urma ei, un alt servitor purta o umbrelă de soare uriaşă, iar un al treilea alunga muştele cu o apărătoare din păr de cal.

În urma lor venea o escortă anemică de oameni înarmaţi, cu o înfăţişare de alminteri foarte paşnică, şi, la mică distanţă, se afla un mic convoi de care de diferite dimensiuni şi de animale de povară.

Când ciudata caravană ajunse la o distanţă de o jumătate de stadiu, se opri. Unul dintre oamenii din escortă se

apropie de locul în care Alexandru se odihnea la umbra ulmului şi ceru să fie condus în faţa regelui.

— Mărite Rege, stăpâna mea, Ada, regina Cariei, îţi cere s-o primeşti.

Alexandru făcu un semn către Leptine să vină să-i aranjeze mantia şi părul şi să-i aşeze coroana, apoi răspunse:

— Stăpâna ta este binevenită oricând doreşte.

— Chiar şi acum? - întrebă străinul într-o greacă vorbită cu un puternic accent oriental.

— Chiar şi acum. Nu avem mare lucru să-i oferim, dar am fi onoraţi dacă ar veni să se aşeze la masa noastră.

Eumene, înţelegând pe dată situaţia, dădu ordin să fie ridicat imediat măcar acoperişul cortului regal, astfel încât oaspeţii să poată şedea la umbră şi puse să se aducă în cea mai mare grabă mese şi scaune, toate acestea fiind deja gata când văzură că regina era pe punctul de a sosi.

Un grăjdar se puse în patru labe şi nobila musafiră descăleca punând piciorul pe spinarea sa ca pe un scăunel. Înaintă apoi spre Alexandru care o aştepta cu un aer deosebit de respectuos.

— Fii bine venită, mărită Doamnă - i se adresă el într-o greacă desăvârşită. Vorbeşti limba mea?

— Sigur că o vorbesc - răspunse doamna căreia i se adusese un mic tron din lemn sculptat, descărcat cu repeziciune din unul dintre carele care formau convoiul. Pot să mă aşez?

— Te rog - o invită regele şi se aşeză şi el, înconjurat de camarazii săi. Aceştia de faţă sunt prietenii mei, mai mult decât fraţi, şi fac parte din garda mea de corp: Hefestion, Seleucos, Ptolemeu, Perdicas, Crater, Leonatos, Lisimah, Filotas. Cel de aici, de lângă mine, cu un aer mai oficial - şi nu se putu abţine să nu surâdă pe jumătate - este secretarul meu general, Eumene din Cardia.

— Te salut, secretare - îl salută nobila doamna înclinând graţios capul spre el.

Alexandru o privi: era între cincizeci şi şaizeci de ani, poate mai curând spre şaizeci. Nu-şi vopsea părul şi nici nu-şi ascundea nici tâmplele acum uşor încărunţite, dar trebuie că fusese la viaţa ei o femeie foarte frumoasă. Veşmântul carian de lână lucrată fin, având carouri brodate fiecare cu o scenă mitologică se înfăşură în jurul unui trup care, cu numai câţiva ani înainte, fuseseră, probabil, foarte atrăgător.

Ochii îi erau de culoarea ambrei, luminoşi şi senini, marcaţi de un machiaj delicat, nasul drept, pometţii ieşiţi în relief, totul îi dădea o expresie de mare demnitate. Purta părul strâns într-un coc, şi deasupra avea o diademă subţire de aur împodobită cu lapislazuli şi turcoaze, dar atât îmbrăcămintea, cât şi întreaga atitudine trădau o melancolie cumva învechită, ca şi cum viaţa n-ar mai avut o prea mare însemnătate pentru ea.

Formulele de protocol şi prezentările luară ceva timp. Alexandru observă că Eumene scria ceva în grabă pe o tăbliţă şi că i-o punea în faţă pe masă. Trase cu coada ochiului şi putu citi:

> *Persoana care se află în faţa ta este Ada, regina Cariei. A fost căsătorită cu doi fraţi ai săi, dintre care unul mai tânăr decât ea cu douăzeci de ani, amândoi morţi. Ultimul dintre fraţii săi este Pixodaros, care ţi-ar fi putut fi socru şi care a îndepărtat-o de la putere. Această întânire ar putea avea rezultate foarte interesante. Profită de ocazie.*

Abia terminase de citit acele câteva rânduri, că personajul care stătea aşezat în faţa sa spuse:

— Sunt Ada, regina Cariei, şi acum trăiesc sechestrată în mica fortăreaţă de la Alinda. Sunt sigură că fratele meu m-ar fi izgonit şi de acolo, dacă ar fi avut puterea s-o facă. Viaţa şi soarta nu mi-au dăruit copii şi mă apropii acum de bătrâneţe cu amărăciune în suflet, dar, mai ales, îndurerată de felul în care se poartă cu mine cel mai mic şi cel mai mizerabil dintre fraţii mei, Pixodaros.

— Cum naiba ai făcut să afli toate astea? - murmură Alexandru către Eumene, aflat alături de el.

— Îmi fac datoria - şopti ca răspuns secretarul. De altfel, te-am mai scos o dată din necazurile pe care erau pe cale să ţi le aducă acest neam, ai uitat?

Alexandru îşi aminti furia tatălui său în ziua în care împiedicase căsătoria dintre fratele său vitreg, Arrideus, şi fiica lui Pixodaros şi zâmbi în sinea sa, reflectând la ciudăţeniile destinului: nobila aceea, cu aspect şi comportare atât de deosebite, pe care nu o cunoscuse absolut deloc, ar fi putu deveni o rudă de-a sa.

— Pot să te invit la umila mea masă? - o întrebă el.

Musafira înclină graţios capul.

— Îţi mulţumesc şi accept cu plăcere. Cu toate acestea, ştiind ce se găteşte în armată, mi-am permis să aduc eu câte ceva de acasă şi sper că-ţi va face plăcere.

Bătu din palme şi servitorii săi aduseră din care pâiniţe încă fragede, colăcei cu stafide, prăjituri de tot felul, plăcinte cu miere, chifle umplute cu ouă prăjite, făină, must acrişor şi o mulţime de alte bunătăţi.

Hefestion rămase cu gura căscată şi o dâră de salivă parcă i se scurgea pe platoşă; Leonatos ar fi întins imediat mâna să apuce câte ceva, dacă Eumene nu l-ar fi călcat pe picior.

— Vă rog - îi îndemnă femeia - luaţi cât vreţi, avem de toate.

Se aruncară cu toţii asupra mâncărurilor care le aminteau tuturor de copilărie, pregătite de mâinile pricepute ale mamelor sau ale doicilor. Alexandru gustă doar o prăjitură, apoi se apropie de regină şi se aşeză lângă ea pe un scăunel.

— De ce ai venit la mine, doamna mea, dacă îmi dai voie să te întreb?

— Aşa cum ţi-am explicat deja, sunt regina Cariei, fiica lui Mausol, cel înmormântat în marele monument din Halicarnas. Fratele meu, Pixodaros, a uzurpat tronul şi

stăpâneşte acum peste oraş după ce s-a înrudit cu satrapul persan Orontobates care a luat în căsătorie pe fiica sa. Eu nu numai că am fost îndepărtată de la putere, dar mi s-au luat şi toate privilegiile, rentele şi cea mai mare parte dintre domeniile pe care le aveam.

„Toate acestea constituie o nedreptate şi trebuie pedepsite. Am venit, aşadar, la tine, tinere rege al macedonenilor, pentru a-ţi oferi fortăreaţa şi oraşul Alinda care-ţi vor permite să ţii sub control toată zona interioară a ţării, fără de care Halicarnasul n-ar putea supravieţui."

Spuse toate acestea în modul cel mai natural posibil, ca şi cum ar fi vorbit în cadrul unui joc de societate. Alexandru o privi uluit, fără a-i veni să-şi creadă urechilor.

Regina Ada făcu un semn unui servitor să aducă o tavă cu prăjituri, astfel încât regele să se poată servi singur.

— Nu mai iei o prăjitură, fiule?

21

Alexandru îi şopti lui Eumene că dorea să rămână singur cu musafira sa şi, treptat, camarazii săi cerură respectuos, unul câte unul, permisiunea de a se retrage, spunând fiecare că avea treburi importante. Apăru, în schimb, Peritas, atras de mirosul bunătăţilor care-i plăceau atât de mult.

— Doamna mea - începu Alexandru - nu cred că am înţeles prea bine: vrei să-mi oferi fortăreaţa şi oraşul Alinda fără a-mi cere nimic în schimb?

— Nu chiar - răspunse regina. Aş vrea ceva în schimb.

— Vorbeşte, şi dacă-mi va sta în putinţă, îţi voi da ce-mi ceri. Ce doreşti?

— Un copil - răspunse Ada pe tonul cel mai normal din lume.

Alexandru păli şi rămase întepenit, cu prăjitura în mână, privind la ea cu gura căscată. Peritas lătră ca şi cum i-ar fi amintit stăpânului său că i-ar fi plăcut prăjitura pe care acesta o ţinea în aer, la jumătatea drumului spre gură.

— Eu, doamnă, nu cred că aş putea...

Ada zâmbi.

— Cred că n-ai înţeles prea bine, fiule.

Chiar şi faptul că-i spunea „fiule”, când se cunoscuseră de atât de puţin timp, era totuşi ceva.

— Vezi tu, din păcate n-am avut niciodată consolarea de a avea un copil şi poate că a fost mai bine aşa, dat fiind că obiceiurile dinastice m-au obligat să mă căsătoresc cu fraţii mei, întâi cu unul şi pe urmă cu celălalt.

Din cauza aceasta, când am rămas văduvă, durerea mea a fost şi mai mare.

„Dar, dacă soarta mi-ar fi dat un soţ normal şi un copil al meu, ei bine, mi-aş fi dorit un copil ca tine: frumos, politicos şi cu înfăţişare plăcută, cu maniere rafinate, dar hotărât,

îndrăzneţ şi cutezător, în plus, prietenos şi afectuos cum se spune că eşti tu, părere cu care, de fapt, eu sunt de acord după ce te-am cunoscut. Cu alte cuvinte, te rog să devii fiul meu.”

Alexandru rămase mut pe când regina Ada îl privea cu ochii săi ca ambra, duioşi şi melancolici.

— Ei? Ce răspuns îmi dai, fiule?

— Eu... nu ştiu cum s-ar putea face aşa ceva...

— Este foarte simplu: printr-o adopţie.

— Şi cum ar trebui să se facă această adopţie?

— Eu sunt regina: dacă tu eşti de acord, este suficient să pronunţ formula necesară şi tu vei deveni fiul meu, beneficiind de toate drepturile.

Alexandru o privi ţintă şi mai dezorientat.

— Îţi cer, poate, prea mult? - spuse Ada cu o expresie puţin îngrijorată.

— Nu, doar că...

— Ce anume?

— Nu mă aşteptam să-mi ceri aşa ceva. Pe de altă parte, nu pot decât să fiu măgulit astfel că...

Ada se aplecă uşor spre înainte trăgând cu urechea ca şi cum ar fi vrut să fie sigură că a auzit cuvintele pe care le aştepta.

— Astfel că sunt bucuros şi onorat să accept propunerea ta.

Regina era atât de emoţionată încât îi dădură lacrimile.

— Chiar eşti de acord?

— Da.

— Să ştii că îţi voi cere să-mi spui chiar „mamă”.

— Aşa am să fac... mamă.

Ada îşi şterse lacrimile cu o batistă brodată, apoi îşi înălţă privirea şi-şi îndreptă umerii, îşi drese vocea şi spuse pe un ton martial:

— Atunci, eu, Ada, fiica lui Mausol, regina Cariei, te adopt pe tine, Alexandru, rege al macedonenilor, ca fiu al meu şi te declar singur moştenitor al întregii mele averi.

Îi întinse mâna şi Alexandru i-o sărută.

— Te aştept mâine la Alinda, fiule. Dragul meu, sărută-mă acum.

Alexandru se ridică, o sărută pe amândoi obrajii şi îi plăcu parfumul său oriental de santal şi de trandafir sălbatic. Peritas se apropie de ei dând din coadă şi scheunând sperând că doamna aceea care mirosea frumos i-ar putea da o prăjiturică.

Regina îl mângâie.

— Simpatic animalul ăsta al tău, chiar dacă este cam... mare.

Se îndepărtă, apoi, împreună cu suita sa, lăsând o sumedenie de provizii pentru proaspătul său fiu şi pentru prietenii lui, băieţi zdraveni care trebuie că aveau o poftă de mâncare formidabilă. Alexandru o privi îndelung cum se îndepărta pe catârca ei albă, cu un servitor care îi ţinea deasupra umbrela şi un altul care o apăra de muşte. Când se întoarse, întâlni privirea lui Eumene care nu ştia dacă se cuvenea să râdă sau să aibă o morgă solemnă, aşa cum ar fi cerut un asemenea moment.

— Să nu te prind că mă pârăşti la maică-mea - îl ameninţă. Ar fi în stare să pună să fiu otrăvit.

Se întoarse către câine care, pierzându-şi răbdarea aşteptându-l, lătra de-i asurzea pe toţi.

— Şi tu, marş la cuşca ta! - îi strigă el.

A doua zi, dimineaţa devreme, Alexandru îi ordonă lui Parmenion să conducă armata către Mylasa şi, pe parcurs, să accepte în numele său supunerea tuturor cetăţilor, mici ori mari, pe care le întâlnea în drum. El porni, în schimb, împreună cu Hefestion şi cu garda sa de corp în galop către Alinda.

Trecură printre vii nesfârşite care împrăştiau parfumul delicat dar puternic al florilor aproape invizibile ale viţei de vie şi printre lanuri încă verzi de grâu şi traversară pajişti

presărate cu tot felul de flori într-o infinitate de culori, totul dominat de întinsele pete stacojii ale macilor.

Oraşul Alinda le apăru în faţă sub arşiţa soarelui de amiază, impunător pe culmea unui deal, cu zidurile masive clădite din uriaşe blocuri pătrate de piatră cenuşie, dominat de fortăreaţa gigantică, cu ziduri ameninţătoare şi cu o sumedenie de turnuri în vârful cărora fluturau steagurile albastre ale regatului Cariei.

Pe metereze se vedeau şiruri de soldaţi înarmaţi cu lănci lungi, cu arcuri şi cu săgeţi în tolbele care le atârnau pe umăr, iar în faţa porţii se afla aliniat pe două rânduri un escadron de cavalerie: războinici în armuri de gală călărind cai frumos împodobiţi.

Când se apropiară mai mult, poarta cetăţii se deschise şi putu fi văzută regina Ada aşezată într-o lectică având deasupra un baldachin şi purtată de şaisprezece sclavi cu bustul gol. În fruntea lor mergeau fete cariene îmbrăcate cu peplumuri greceşti şi care răspândeau în jur petale de trandafir.

Alexandru descălecă şi înaintă pe jos, împreună cu Hefestion, până când ajunseră în faţa lecticii. Ada făcu semn să fie lăsată jos, merse în întâmpinarea fiului său adoptiv şi-l sărută pe obraji şi pe frunte.

— Ce mai faci, mamă?

— Bine, după cum vezi - răspunse regina.

Porunci sclavilor care purtau lectica să se îndepărteze, îl luă de braţ pe Alexandru şi se îndreptă împreună cu el către oraş, unde se adunase o mulţime imensă care dorea să-l cunoască pe fiul reginei Ada.

De la ferestrele caselor ploua cu flori şi cu petale de trandafir şi de mac care se roteau în văzduh purtate de adierea primăverii plină de mireasma ierbii cosite şi a fânului de curând înflorit.

Mai era şi o orchestră de flaute şi de harpe cântând în onoarea oaspeţilor melodii foarte delicate şi parcă venind

de undeva din lumea copilăriei, amintindu-i lui Alexandru de cântecelele pe care i le cânta doica pe când era mic.

În mijlocul acelei mulţimi entuziaste, în acel vârtej de culori şi de arome, la braţul acelei mame atât de duioase, afectuoasă, deşi necunoscută până atunci, se simţi cuprins de emoţie. Pământul acela în sine, unde în spatele fiecărui deal se ascundea un mister, de unde se putea dezlănţui în fiecare clipă o cursă sângeroasă sau se putea naşte farmecul unui loc minunat, îl cucerea din ce în ce mai mult, îl îndemna să meargă şi mai departe pentru a da de noi minunăţii. Ce se afla oare dincolo de munţii care înconjurau turnurile cetăţii Alinda?

Ajunseră în faţa porţii de intrare în fortăreaţă, împodobită cu figuri de zei şi de eroi ai acelui străvechi ţinut, mergând în urma unui şir de demnitari îmbrăcaţi în veşminte somptuoase, ţesute în aur şi argint. În capătul scării care ducea către interior erau pregătite două tronuri, unul în mijloc, mai înalt, şi altul, în dreapta primului, mai scund şi mai modest.

Ada îl invită să se aşeze pe tronul cel mai impunător, iar ea merse să se aşeze pe cel de alături. Piaţa din faţa fortăreţei se umpluse de lume şi, când nu mai rămase nici un locşor liber, un herald ceru să se facă linişte. Citi, apoi, pe un ton solemn şi răsunător, actul de adopţie în limba cariană şi în limba greacă.

Urmară aplauze nesfârşite la care regina răspunse cu un semn uşor din mână iar Alexandru salută mulţimea ridicând ambele braţe, aşa cum obişnuia să facă în faţa armatei sale aliniate pentru onor.

După aceea, uşa din spatele lor se deschise şi cei doi suverani, mamă şi fiu, dispărură în interior.

22

Alexandru şi Hefestion ar fi vrut să plece în aceeaşi zi la ai lor, dar n-a fost posibil cu nici un chip. Ada poruncise să se pregătească pentru seara aceea un banchet fastuos la care fuseseră invitaţi toţi dregătorii oraşului. Mulţi dintre aceştia plătiseră sume uriaşe pentru a putea participa şi aduseseră daruri de mare preţ pentru regină, ca şi cum ar fi fost vorba despre o tânără mamă care aducea pe lume primul său fiu.

A doua zi, oaspeţii fură conduşi să viziteze fortăreaţa şi oraşul şi, cu toate insistenţele lor, nu putură pleca înainte de orele după-amiezii. Alexandru fu acela care se strădui cel mai mult ca s-o convingă pe noua sa mamă să-i lase să plece: fu nevoit să-i explice cu toată răbdarea de care era în stare că, la urma urmelor, se afla în război şi că armata lui îl aştepta pe drumul către Halicarnas.

— Din păcate - oftă Ada când se despărţiră - nu pot să te ajut cu soldaţi. Cei pe care-i am aici abia îmi ajung pentru a apăra zidurile cetăţii. Dar îţi voi da ceva mult mai important, poate, decât soldaţii...

Bătu din palme şi imediat apăru o duzină de bărbaţi cu animale de povară ce trăgeau care încărcate cu saci şi cu coşuri.

— Ce-i... ce-i cu ei? - întrebă Alexandru nedumerit.

— Bucătari, băiatul meu. Bucătari, brutari şi cofetari, cei mai buni care există la răsărit de Strâmtori. Tu trebuie să mănânci bine, dragul meu, cu toate mizeriile prin care eşti nevoit să treci, cu războiul, cu luptele... Nu mi-e greu să-mi închipui cam ce mănânci: nu cred că bucătarii macedoneni sunt renumiţi pentru calitatea mâncărurilor pe care le pregătesc. Bănuiesc că-ţi dau mai mult carne sărată şi pâine nedospită, lucruri care cad greu la stomac, aşa că m-am gândit... - continua să-i explice netulburată regina.

Alexandru încercă s-o întrerupă cu un gest delicat.

— Eşti foarte amabilă, mamă, dar, ca să fiu sincer, nu de asta am nevoie. După un marş zdravăn de noapte mănânci cu poftă dimineaţa, iar după o zi de mers călare, cina este întotdeauna delicioasă, orice ţi s-ar pune pe masă. Tot aşa, când mi-e tare sete, apa proaspătă este mai bună decât cel mai preţuit dintre vinuri. Zău, mamă, mai mult m-ar încurca. Oricum, îţi mulţumesc şi consideră că ţi-am primit darul.

Ada îşi plecă privirea:

— Eu nu aveam de gând decât să-ţi fiu de folos, să am grijă de tine.

— Ştiu asta - îi răspunse Alexandru luându-i mâna. Ştiu şi-ţi sunt recunoscător pentru tot ce faci. Lasă-mă, însă, să trăiesc aşa cum sunt obişnuit. În orice caz, o să-mi aduc aminte cu drag de toate câte ai făcut.

O sărută, apoi încălecă şi se îndepărtă în galop sub privirile pline de uşurare ale bucătarilor cărora perspectiva vieţii într-o tabără militară nu le surâdea câtuşi de puţin.

Ada îl petrecu din priviri până ce dispăru, împreună cu camaradul său, dincolo de coama unui deal. Se întoarse, apoi, către bucătari:

— Şi voi, ce staţi degeaba? Hai, treceţi la treabă. Mâine, înainte de ivirea zorilor, vreau să trimiteţi tot ce ştiţi să faceţi mai bun băiatului meu şi camarazilor lui, oriunde s-ar afla. Altfel, ce fel de mamă aş mai fi?

Oamenii dispărură de îndată, întorcându-se la bucătării ca să frământe şi să coacă toate bunătăţile posibile pentru fiul reginei lor.

A doua şi a treia zi după aceste întâmplări, Alexandru găsi, la trezire, un pâlc de călăreţi carieni care aşezau în faţa cortului său pâini calde abia scoase din cuptor, biscuiţi tocmai buni de ronţăit şi prăjituri cu cremă care se topeau în gură.

Situaţia începea să devină sâcâitoare şi atât prietenii regelui cât şi soldaţii începuseră să facă tot felul de glume.

Alexandru hotărî să rezolve această problemă, deşi nu cu prea multă tragere de inimă. În a treia zi, când se aflau deacum aproape de Halicarnas, îi trimise înapoi pe carieni împreună cu tot ce aduseseră, fără a se atinge de nimic, dându-le şi o scrisoare scrisă chiar de el:

Alexandru către Ada, preaiubita sa mamă, te salut!

Îţi sunt în mod sincer recunoscător pentru bunătăţile pe care mi le trimiţi în fiecare dimineaţă, dar mă văd nevoit să te rog să nu-mi mai trimiţi nimic. Nu sunt obişnuit cu mâncăruri atât de rafinate, ci cu o alimentaţie soldăţească, mai simplă. Mai mult, nu vreau ca eu să am parte de favoruri pe care soldaţii mei nu le au. Ei trebuie să ştie în orice moment că regele lor mănâncă la fel ca ei şi împarte cu ei aceleaşi primejdii.

Zeii să te aibă în pază.

Din acel moment, atenţiile sufocante ale reginei Ada încetară şi operaţiunile militare fură reluate într-un ritm susţinut. Trecând de Mylasa, Alexandru coborî spre sud şi ajunse din nou pe ţărmul mării care avea o mulţime de golfuri mici sau mari, peninsule şi promontorii. Pe anumite porţiuni, soldaţii mergeau paralel cu flota care naviga de-a lungul malului profitând de adâncimea mare a apei, atât de aproape încât, uneori, puteau chiar comunica prin viu grai cu marinarii.

În a treia zi de mers, după ce trecuseră de Mylasa, chiar când armata se pregătea să-şi instaleze tabăra aproape de ţărm, un bărbat se apropie de santinele şi ceru să fie condus în faţa regelui. Alexandru era aşezat pe un bolovan de pe plajă, împreună cu Hefestion şi cu ceilalţi camarazi ai săi.

— Ce doreşti? - îl întrebă suveranul.

— Mă numesc Eufranor şi vin din Myndos. Concetăţenii mei m-au însărcinat să-ţi spun că oraşul nostru este gata să te întâmpine şi că flota ta va putea să acosteze în portul nostru, la adăpost şi în siguranţă.

— Norocul ne surâde - spuse Ptolemeu. Un port bun ca acesta este exact ceea ce ne trebuia pentru a descărca toate corăbiile şi a monta maşinile de asediu.

Alexandru se întoarse către Perdicas.

— Du-te cu oamenii tăi la Myndos şi pregăteşte sosirea flotei noastre. Trimite-ne un curier cu raportul tău şi eu voi pune să fie anunţaţi comandanţii corăbiilor.

— Dar, mărite rege - obiectă solul - oraşul spera să te poată vedea pe tine în persoană, să te primească şi...

— Nu acum, prietene: trebuie să-mi aduc armata cât se poate de aproape de zidurile Halicarnasului şi vreau să conduc chiar eu toate operaţiunile. Deocamdată, transmite concetăţenilor tăi mulţumirile mele pentru onoarea pe care mi-o fac.

Omul plecă şi Alexandru continuă consiliul de război.

— După părerea mea, ai greşit că ai refuzat toate bunătăţile trimise de regina Ada - ricană Lisimah. Ar fi fost bune ca să ne susţină într-o asemenea ispravă militară.

— Las-o baltă - îl făcu să tacă Ptolemeu. Dacă am înţeles eu bine ce are de gând să facă Alexandru, peste puţin timp n-o să mai ai chef de glume.

— Şi eu cred asta - confirmă Alexandru.

Scoase sabia din teacă şi începu să facă semne pe nisip.

— Deci: aici este Halicarnas. Se întinde în jurul acestui golf şi are două fortăreţe: una în dreapta şi una în stânga portului. Dinspre mare, deci, oraşul este absolut invulnerabil. Şi nu numai atât: poate fi aprovizionat fără întrerupere. Aşa că nu-l putem ţine sub asediu, şi nici nu-l putem supune unei blocade.

— Aşa este - fu de acord Ptolemeu.

— Ce părere ai, generale Parmenion? - întrebă regele.

— Într-o situaţie ca aceasta, nu avem de ales: singura noastră posibilitate este să atacăm de pe uscat, să facem o breşă şi să năvălim în oraş ca să punem stăpânire şi pe port. În felul acesta, flota persană va fi alungată de pe tot cuprinsul Mării Egee.

— Aşa este. Exact asta trebuie să facem. Tu, Perdicas, vei pleca la Myndos mâine dimineaţă şi vei lua oraşul în stăpânire. După asta, aduci flota în port, pui să se descarce piesele maşinilor de asediu, şi să fie montate şi vei veni cu ele spre Halicarnas dinspre apus. Acolo te vom aştepta noi şi, între timp, vom pregăti locurile de pe care vor acţiona turnurile de asalt şi berbecii.

— Sună bine - îşi dădu cu părerea Perdicas. Atunci, dacă nu mai ai alte ordine pentru mine, merg să le spun oamenilor mei ce au de făcut.

— Poţi să pleci, dar mai treci pe aici înainte de a merge la culcare. Cât despre voi - spuse, întorcându-se spre ceilalţi camarazi - fiecare se va afla la locul lui când vom fi în faţa zidurilor, adică mâine seară. Duceţi-vă acum la detaşamentele voastre şi n-ar fi rău să vă culcaţi cât mai curând după cină: ne aşteaptă zile foarte grele.

Consfătuirea luă sfârşit şi Alexandru porni de unul singur să facă o plimbare pe malul mării, privind soarele care cobora parcă pentru a incendia valurile şi puzderia de insuliţe, mai mici sau mai mari, învăluite din ce în ce mai mult de vălul înserării.

În acel ceas de seară, în aşteptarea unor încercări foarte grele pe care trebuia să le înfrunte, se simţi cuprins de un sentiment apăsător de melancolie şi-i reveniră în minte anii copilăriei, când totul în jurul său era numai visare şi poveste şi când viitorul îi apărea ca o îndelungă peregrinare de basm în şaua unui bidiviu înaripat.

Şi-o aminti pe sora sa, Cleopatra care probabil că trăia deja singură în palatul de la Butroto, cu terasele lui parcă suspendate deasupra mării, se gândi că-i promisese să se gândească la ea în fiecare zi înainte de căderea serii şi trase nădejde că ea ar putea simţi acest gând al lui, că briza călduţă i-ar atinge delicat obrajii ca un sărut dulce. Cleopatra...

Când reveni în cortul său, Leptine aprinsese deja lămpile şi pregătise cina.

— Nu ştiam dacă ai vreun musafir astă-seară, aşa că am pus masa numai pentru tine.

— Bine ai făcut. Nu prea mi-e foame.

Se aşeză şi aşteptă să fie servit. Peritas se lungi sub masă în aşteptarea resturilor. Afară, tabăra forfotea de agitaţia momentului cinei, înainte de a se instala tihna nopţii şi linişte primului schimb de pază.

Într-un târziu, intră în cort Eumene purtând o scrisoare în mână.

— A sosit o scrisoare - îl anunţă el dându-i-o. Este de la sora ta, regina Cleopatra a Epirului.

— Ce ciudat. Puţin mai devreme, plimbându-mă pe malul mării, mă gândeam la ea.

— Îi simţi lipsa? - îl întrebă Eumene.

— Foarte mult. Îmi lipseşte zâmbetul ei, strălucirea ochilor săi, tonul cald al vocii, căldura cu care mă înconjura.

— Lui Perdicas îi lipseşte şi mai mult: ar lăsa să i se taie un braţ ca s-o poată strânge la pieptul său cu celălalt... Bine, atunci plec.

— Nu, mai stai. Ia o înghiţitură de vin.

Eumene îşi umplu o cupă şi se aşeză pe unul dintre taburetele din cort, în timp ce Alexandru deschidea scrisoarea şi începea s-o citească.

Cleopatra către preaiubitul său frate, Alexandru, multe salutări!

Nu reuşesc să-mi închipui pe unde te afli în momentul când citeşti rândurile mele: pe un câmp de bătălie, în momentele de lenevea lă ale unei perioade de odihnă, sau în timp ce asediezi o fortăreaţă. Te rog, multiubitul meu frate, să nu te expui fără rost primejdiilor.

Am aflat cu toţii de victoriile pe care le-ai avut şi suntem mândri de tine. Ba chiar, soţul meu te cam invidiază.

Freamătă, abia aşteaptă să plece pentru a dobândi o glorie ca a ta. Eu, însă, aş vrea ca el să nu mai plece niciodată: asta pentru că nu-mi place singurătatea şi pentru că este tare bine

să-l am alături pe el în palatul acesta de unde marea se vede atât de frumos. La asfinţit, ne urcăm în cel mai înalt turn şi privim soarele cum coboară în valuri până când în jur se lasă întunericul şi pe cer se ridică luceafărul de seară.

Tare mult aş vrea să scriu versuri, dar când citesc poeziile lui Sapho şi ale lui Noxides, pe care mi le-a dăruit mama ca mângâiere pentru despărţirea de ea, simt că n-aş putea cu nici un chip să reuşesc aşa ceva.

Mă ocup, totuşi, de muzică. Alexandru mi-a dăruit o slujnică, minunată cântăreaţă din flaut şi din ţiteră, care, cu multă pricepere şi răbdare, mă învaţă şi pe mine să cânt. În fiecare zi aduc sacrificii zeilor ca să te aibă în paza lor.

Când, oare, o să te mai văd?

Îţi doresc numai gânduri bune.

Alexandru împături la loc scrisoarea şi-şi coborî bărbia în piept.

— Veşti rele? - întrebă Eumene.

— Oh, nu. Doar că sora mea este ca acele păsărele care au fost luate prea curând din cuibul lor: din când în când îşi aminteşte că mai este încă o fetişcană şi simte dorul casei şi al părinţilor pe care nu-i mai are alături.

Peritas veni lângă el scheunând şi frecându-şi capul de genunchiul lui, parcă ar fi cerşit o mângâiere.

— Perdicas a plecat deja - continuă să vorbească secretarul. Mâine dimineaţă va fi la Myndos şi va ocupa portul pentru flota noastră. Toţi ceilalţi camarazi sunt pe lângă soldaţii lor, în afară de Leonatos care s-a vârât în pat cu câteva fete. Calistene este în cortul său şi scrie, dar nu este singurul.

— Nu?

— Nu. Ptolemeu ţine şi el un jurnal, un fel de memorii. Am auzit că şi lui Nearchos îi place să scrie. Nu ştiu cum o fi făcând aşa ceva pe corabia aia care se leagănă mereu şi nu stă niciodată nemişcată. Am vomitat de două ori când am trecut prin Strâmtori.

— S-o fi obişnuit.

— Probabil. Dar Calistene? Ţi-a citit vreodată ceva din ce scrie?

— Nu, nimic. Îşi păzeşte straşnic opera. A spus că o s-o pot citi doar după ce va avea forma definitivă.

— E chestie de ani până atunci...

— Mă tem că da.

— O să fie tare greu....

— Ce anume?

— Să luăm Halicarnasul.

Alexandru dădu aprobator din cap şi-l scărpină pe Peritas după urechi, ciufulindu-i blana.

— Mă tem că da.

23

Mârâitul înăbuşit al lui Peritas îl trezi pe neaşteptate din somn pe Alexandru şi regele îşi dădu seama de ce se alarmase câinele: era galopul grăbit al unui pâlc de călăreţi şi apoi glasurile agitate ale oamenilor în faţa cortului său. Îşi aruncă pe umeri o mantie şi ieşi numaidecât afară. Era încă întuneric şi luna se mai vedea deasupra dealurilor, pe un cer lăptos şi ceţos, cu nori răzleţi.

Unul dintre călăreţii abia sosiţi se apropie gâfâind.

— Măria Ta, o ambuscadă, o cursă!

— Ce tot spui? - îl întrebă Alexandru apucându-l de gulerul tunicii.

— Era o cursă. Când ne-am apropiat de porţile cetăţii Myndos, am fost atacaţi din toate părţile: suliţele şi săgeţile plouau asupra noastră, de pe dealuri coborau peste noi pâlcuri de călăreţi, îşi aruncau lăncile asupra noastră şi alţii veneau în urma lor... Ne-am apărat din toate puterile. Dacă flota ar fi intrat în port ar fi distrus-o: peste tot erau catapulte cu săgeţi incendiare.

— Perdicas unde este?

— Este încă acolo. A reuşit să ocupe o poziţie mai adăpostită şi să-şi adune oamenii. Cere ajutor, imediat.

Alexandru îl lăsă să se îndepărteze, dar când îşi privi mâinile, văzu că erau pline de sânge.

— Omul ăsta este rănit! Chemaţi repede un chirurg!

Medicul Filip, care-şi avea cortul în apropiere, alergă imediat împreună cu ajutorul său şi-l luă în primire pe soldat.

— Anunţă-i şi pe ceilalţi colegi ai tăi - îi spuse regele. - Pune să se pregătească tărgi, apă caldă, pansamente, oţet, tot ce-ţi trebuie.

Sosiseră între timp Hefestion, Eumene, Ptolemeu, Crater, Clito, Lisimah şi ceilalţi, cu toţii gata îmbrăcaţi şi înarmaţi.

— Crater! - strigă suveranul îndată ce-l văzu.

— Poruncă, Măria Ta!

— Adună imediat două escadroane de cavalerie şi du-te la Perdicas: are necazuri. Nu vă angajaţi în luptă. Adunaţi morţii şi răniţii şi retrăgeţi-vă.

După aceea, se întoarse.

— Ptolemeu!

— Poruncă, Măria Ta!

— Ia un detaşament de cercetaşi şi unul de cavalerie uşoară, traci şi tribalii. Mergeţi de-a lungul ţărmului şi căutaţi un loc de acostare, oricare ar fi el, pentru a putea descărca maşinile de asediu. Îndată ce-l găsiţi, semnalaţi flotei să acosteze şi ajutaţi la descărcare.

— Am înţeles.

— Clito!

— Poruncă, Măria Ta!

— Adu toate catapultele uşoare transportabile pe care le avem la intrarea în golful Myndos: nu laşi pe nimeni să intre, nici pe pescari. Dacă găseşti un loc potrivit, aruncă asupra oraşului cât mai multe săgeţi cu foc. Arde-l, dacă poţi, până la ultima casă.

Alexandru era furios şi mânia sa creştea cu fiecare clipă.

— Memnon - mârâi el.

— Ce-ai spus? - întrebă Eumene.

— Memnon. Asta-i mâna lui Memnon. Îmi răspunde cu aceeaşi monedă. Eu n-am lăsat flota persană să se apropie de ţărm şi el face la fel cu a mea, nelăsându-mă să debarc. E mâna lui, sunt sigur de asta. Hefestion!

— Poruncă, Măria Ta!

— Ia călăreţii tesalieni şi un escadron de *eteri,* aleargă spre Halicarnas şi alege un loc potrivit pentru tabără, pe latura de răsărit sau de miazănoapte a zidurilor. Găseşte apoi şi un loc pentru a instala maşinile de asediu şi cheamă echipele de săpători ca să niveleze terenul. Iute!

Erau acum treji cu toţii: detaşamentele de cavalerie treceau dintr-o parte în alta, peste tot se auzeau ordine răstite, strigăte şi chemări, nechezat de cai.

Sosi şi generalul Parmenion, complet înarmat şi urmat de doi aghiotanţi.

— Poruncă, Măria Ta!

— Am fost traşi pe sfoară, generale. Perdicas a căzut într-o cursă la Myndos şi încă nu ştim ce s-a întâmplat cu el.

„Dar ştiu ce avem de făcut. Dă ordin să ia toată lumea masa de dimineaţă şi apoi aliniază infanteria şi călăreţii în formaţia de marş. La răsăritul soarelui, vreau să fie deja pe drum. Atacăm Halicarnasul!”

Parmenion dădu din cap şi se întoarse către aghiotanţii săi:

— Aţi auzit ce-a spus regele? Hai, mişcaţi-vă!

— Generale...

— Mai este şi altceva, Măria Ta?

— Trimite-l pe Filotas la Myndos cu un pâlc de călăreţi: trebuie să aflu cât mai repede ce se întâmplă acolo.

— Iată-l acolo - răspunse Parmenion arătând spre fiul său care alerga înspre ei. Îl trimit imediat.

Între timp, Hefestion, ieşea din tabără la galop cu escadroanele sale, ridicând un nor mare de praf, îndreptându-se spre Halicarnas.

Zăriră oraşul o dată cu zorii: totul era pustiu până în apropierea zidurilor. Hefestion privi în jurul său şi îşi îndemnă calul îndreptându-se pentru a ocupa prin surprindere o porţiune de teren mai plată care părea potrivită pentru a instala acolo tabăra.

Între ei şi Halicarnas terenul era uşor vălurit şi nu se putea vedea prea bine ce se afla în imediata apropiere a zidurilor de incintă, aşa că porniră la pas pentru a nu risca nimic.

Totul părea liniştit în aceste momente de tăcere totală ale zorilor, dar, la un moment dat, Hefestion auzi un zgomot ciudat, sec şi ritmic, ca al unor obiecte din metal cu care se lovea în pământ sau în bolovani. Ajunse pe culmea unui deal scund şi rămase uluit văzând spectacolul care se desfăşura în faţa ochilor săi.

Era un şanţ enorm, lat cam de treizeci şi cinci de picioare şi adânc de optsprezece, cu sute de oameni care lucrau scoţând afară pământul şi îngrămădindu-l pe maluri sub forma unui parapet gigantic.

— Fir-ar să fie! - exclamă Hefestion. Am aşteptat prea mult. Ei, tu! - spuse unuia dintre soldaţii săi. Întoarce-te imediat şi anunţă-l pe Alexandru.

— Am plecat - răspunse omul, întorcându-şi calul şi pornind în galop către tabără. Chiar în acel moment, una dintre porţile cetăţii Halicarnas se deschise şi apăru un escadron de cavalerie care o luă pe singura latură accesibilă rămasă între şanţ şi ziduri.

— Vin peste noi! - strigă comandantul tesalienilor. Acolo, acolo!

Hefestion ordonă detaşamentului său să execute o întoarcere şi se aruncă împotriva duşmanilor care treceau de-a lungul fâşiei strâmte pentru a ajunge pe teren deschis.

Îşi aşeză oamenii pe un front de două sute de picioare, pe patru rânduri, şi porni atacul împotriva capului coloanei duşmane care începuse să alerge de-a lungul parapetului pentru a forma o linie suficient de lungă ca să reziste loviturii.

Călăreţii se înfruntară în apropierea valului de pământ, fără ca inamicul să fi avut suficient timp pentru a prinde viteză şi oamenii lui Hefestion începură să-l respingă făcându-l să bată în retragere.

În acest timp, muncitorii care lucrau pe fundul şanţului, înspăimântaţi de larma bătăliei, îşi abandonară uneltele, se căţărară în grabă pe malul dinspre oraş şi o luară la fugă către poartă, dar aceasta fusese deja închisă de către apărători.

Un grup de tesalieni se aruncară pe trecerea existentă între şanţ şi ziduri şi începu să-şi arunce suliţele asupra săpătorilor, doborându-i pe toţi. La puţin timp după aceea, însă, printr-o portiţă laterală ieşi un alt detaşament de

cavalerie care-i atacă din flanc, aşa încât trebuiră să se regrupeze pentru a riposta.

Lupta continuă, cu atacuri şi contraatacuri, dar Hefestion reuşi în cele din urmă să iasă învingător trimiţându-i în luptă pe *eteri,* care aveau forţele proaspete, în ajutorul tesalienilor epuizaţi. Îi alungă, apoi, pe duşmani până la poartă şi aceasta se deschise grabnic pentru a-i primi.

Comandantul macedonean nu îndrăzni să-i urmărească dincolo de cele două canaturi ale porţii care se deschideau între două bastioane masive; pe meterezele acestora se aflau nenumăraţi arcaşi şi aruncători de suliţe. Se mulţumi doar cu faptul că rămăsese stăpân pe câmpul de luptă şi ordonă să se înceapă săparea unui alt şanţ de-a curmezişul culoarului de trecere, în aşteptarea echipelor de săpători care trebuiau să sosească. Câţiva călăreţi au fost trimişi pentru a găsi izvoarele de apă care să potolească setea oamenilor şi a cailor când sosea restul armatei.

Deodată, unul dintre *eteri* arătă ceva pe ziduri:

— Priveşte, comandante - spuse el întinzând braţul către turnul cel mai înalt.

Hefestion se întoarse şi se apropie puţin de ziduri ca să vadă mai bine. Era un războinic îmbrăcat într-o armură lucioasă din fier, cu faţa ascunsă în totalitate de un coif corintian cu vizieră şi cu o lance lungă în mână.

În spatele său se auzi un strigăt:

— Comandante, vine regele!

Alexandru, aflat în fruntea Vârfului, sosea în galop, călare pe Ducipal. În numai câteva clipe fu alături de prietenul său şi-şi ridică privirea către turnul în vârful căruia armura războinicului cu figura acoperită strălucea în razele soarelui.

Îl fixă în tăcere şi ştia că şi el era privit cu aceeaşi atenţie. Spuse:

— El este. El este, simt asta.

În aceleaşi clipe, într-un ţinut foarte îndepărtat, dincolo de oraşul Kelainai de pe Calea regală, Barsines se oprise împreună cu copiii într-un han ca să se odihnească. Vârând

mâna în sacul de călătorie pentru a lua o batistă cu care să-şi şteargă sudoarea, dăduse de un obiect apărut nu ştia de unde. Îl scoase şi văzu că era un mic toc de piele în care se afla un petec de papirus, cel pe care Apelles schiţase din câteva linii meşteşugite portretul soţului său, figura lui Memnon. Citi printre lacrimi cele câteva cuvinte aflate sub desen, aşternute cu un scris grăbit şi neregulat:

Cu aceeaşi forţă s-a întipărit şi chipul tău în memoria lui Aléxandros.

24

Oraşul se putea vedea foarte bine de pe înălţimea dealului şi Alexandru coborî de pe cal, lucru pe care-l făcură de îndată şi prietenii săi. Spectacolul care li se oferea privirii era minunat. O imensă scoică naturală, verde datorită măslinilor şi presărată ici-colo de coroanele ca nişte flăcări negre ale chiparoşilor, cobora în pante line ca ale unui teatru până la cercul de ziduri masive care închidea aşezarea dinspre nord şi vest şi nu era întreruptă decât de uriaşa pată roşiatică, asemănătoare unei răni, a şanţului săpat la ordinul lui Memnon la circa două sute de picioare în faţa zidurilor.

În stânga se afla acropola cu templele şi cu statuile sale; chiar în acele clipe, de la un altar, fumul unei ceremonii de sacrificiu urca în sus, spre cerul limpede pentru a cere zeilor ajutor împotriva duşmanului.

— Preoţii noştri au adus şi ei un sacrificiu - spuse Crater. Mă întreb de cine or asculta zeii.

Alexandru se răsuci spre el.

— De cel mai puternic.

— Maşinile de asalt n-o să poată cu nici un chip să se apropie de şanţul acela - interveni Ptolemeu. Şi de la distanţa aceea n-o să putem bate zidurile.

— Nu, sigur că nu - fu de acord şi Alexandru. Mai întâi va trebui să umplem şanţul la loc.

— Să umplem şanţul? - întrebă năucit Hefestion. Ai idee cât...

— O să începi imediat - continuă Alexandru fără a clipi. Ia toţi oamenii de care ai nevoie şi umple şanţul. Noi o să vă acoperim de pe povârniş cu lovituri de catapultă. Crater va face asta. Ce se întâmplă cu maşinile de asediu?

— Le-am descărcat într-un loc ferit de pe ţărm, cam la cincisprezece stadii de tabără. Montarea lor aproape că s-a terminat: Perdicas le aduce aici.

Soarele începea să coboare spre orizont în direcţia mării şi se vedea chiar printre cele două turnuri care străjuiau intrarea în port. Razele sale scăldau giganticul Mausoleu care se înălţa în centrul oraşului într-o lumină ca de aur topit. În vârful marii piramide, cvadriga de bronz părea gata să facă un salt în neant, avântându-se în galop printre norii purpurii ai asfinţitului. Câteva bărci pescăreşti tocmai intrau în port cu pânzele umflate de vânt şi păreau o turmă de oi întoarsă la saivan înainte de căderea întunericului. Peste puţin timp, peştele abia pescuit urma să fie încărcat în coşuri, ajungând pe mesele familiilor care se pregăteau de cină.

Briza mării se simţea printre trunchiurile seculare ale măslinilor şi de-a lungul potecilor care se întretăiau pe dealuri: păstorii şi ţăranii se întorceau liniştiţi la casele lor, iar păsările la cuiburi, întrega fire se pregătea pentru binemeritata odihnă a nopţii.

— Hefestion - spuse regele.

— Sunt aici.

— Organizează şi schimburi de noapte pentru săpători. Nu vă veţi opri nici un moment, aşa cum am făcut atunci când am tăiat în stâncă scara de pe muntele Oxus. Nu vă opriţi nici dacă plouă sau cade grindina, lucraţi fără răgaz. Vreau să instalaţi şi nişte acoperişuri mobile pentru a-i proteja pe săpători. Pune-i pe fierari să facă alte unelte dacă va fi nevoie: maşinile de asediu trebuie să se afle pe poziţiile de atac în termen de cel mult patru zile şi patru nopţi.

— N-ar fi mai bine să începem de mâine?

— Nu. Acum. La căderea întunericului, o să folosiţi torţe sau veţi aprinde focuri. Nu este o lucrare de mare precizie: trebuie doar să aruncaţi pământul înapoi în şanţ. Nu

mergem să luăm cina până când nu instalăm balistele şi nu vedem începute lucrările.

Hefestion dădu din cap şi porni în galop spre tabără. La puţin timp după aceea, un şir lung de oameni cu cazmale, sape şi târnăcoape, după care veneau care trase de boi, se îndrepta spre uriaşul şanţ. Pe margini veneau balistele trase, fiecare dintre ele, de câteva perechi de catâri: arcurile uriaşe, făurite din fâşii de lemn de stejar şi de frasin, erau în stare să arunce harpoane grele de fier la o depărtare de cinci sute de picioare. Crater le instală pe poziţii şi, îndată ce un grup de arcaşi inamici începu să arunce săgeţi de la înălţimea zidurilor, dădu ordin să se riposteze: o salvă de suliţe grele îi alungă de pe metereze.

— Puteţi începe lucrul! - strigă el, pe când oamenii săi armau din nou balistele.

Săpătorii trecură de şanţ, se urcară pe parapetul de pe celălalt mal şi începură să arunce pământul în şanţ. Erau protejaţi chiar de parapet, aşa că, pentru moment, nu era nevoie să fie adăpostiţi sub acoperişurile mobile. Când îşi dădu seama că ei se aflau în siguranţă, Crater ordonă oamenilor de la baliste să le îndrepte asupra aşa-numitei porţi Mylasa şi a portiţei de la est de ea, în caz că asediaţii ar fi încercat să iasă pe neaşteptate şi să-i atace pe săpători.

Hefestion dădu ordin altor echipe să urce spre dealuri cu ferăstraie şi topoare: era nevoie de lemn pentru a face lumină acolo unde se muncea. Uriaşa lucrare începuse.

Abia atunci, Alexandru se îndreptă către tabără şi-şi invită camarazii la cină, dar numai după ce poruncise să i se raporteze ceas de ceas despre felul cum decurgeau lucrările sau despre orice alte evenimente.

Noaptea se scurse fără a se mai întâmpla nimic şi lucrarea continuă, aşa cum poruncise suveranul, fără ca duşmanii să poată face ceva pentru a o împiedica.

În ziua a patra, porţiuni destul de mari din şanţ fuseseră umplute şi nivelate, astfel încât maşinile putură să înainteze până la baza zidurilor.

Erau tot acelea pe care regele Filip le folosise la Perint: turnuri înalte de până la optzeci de picioare din care ieşeau, la diferite înălţimi, berbeci basculanţi manevraţi de sute de oameni ascunşi în interior. Curând, întreaga vale răsună de zgomotul ritmat al berbecilor cu cap de fier care izbeau fără încetare în ziduri, în timp ce săpătorii continuau să umple cu pământ porţiunile rămase.

Asediaţii nu-şi închipuiseră că enormul şanţ ar fi putut fi umplut atât de repede aşa că nu reuşiră să facă faţă distrugerii provocate de către maşini: după şapte zile fu deschisă o breşă şi bună parte din bastioanele care încadrau poarta Mylasa era la pământ. Alexandru îşi trimise detaşamentele de asalt pe mormanul de dărâmături ca să-şi deschidă drum către interiorul cetăţii, dar Memnon adusese şi el în acel loc o mulţime de apărători astfel încât îi respinse pe macedoneni fără prea mare dificultate.

În zilele următoare, berbecii continuară să bată zidurile pentru a mări spărtura iar balistele şi catapultele fură aduse mai aproape pentru a-i bombarda cu precizie mai mare pe asediaţi. Izbânda părea acum lesne de obţinut şi Alexandru convocă toţi comandanţii în cortul său pentru a organiza asaltul final.

Sub ziduri fuseseră lăsate doar trupele de serviciu la maşinile de război şi mai multe santinele dispuse la intervale egale pe linia din faţa fortificaţiilor.

Era o noapte cu lună nouă şi oamenii de gardă se strigau unul pe altul ca să se menţină în contact prin acel întuneric dens, dar Memnon stătea şi el şi asculta. Înfăşurat în mantia sa, stătea nemişcat pe metereze încercând să străbată cu privirea întunericul de la picioarele lui şi trăgând cu urechea la ce-şi strigau santinelele.

Cu câteva zile înainte, sosiseră pe mare câţiva nobili macedoneni prieteni ai lui Attalos şi ai răposatei regine Eu-

ridice, ca să dea ajutor locuitorilor din Halicarnas în lupta cu Alexandru.

La un moment dat, Memnon îşi aminti de ei şi-i ordonă aghiotantului său, care aştepta retras în umbră, să trimită pe cineva să-i cheme. Seara era liniştită: o briză uşoară venită dinspre mare împrăştia căldura acelei zile de sfârşit de primăvară şi comandantul îşi ridica din când în când ochii către imensa boltă înstelată care se întindea în rotunjimea ei nesfârşită către orizont. Se gândea la Barsines şi la ultima dată când o văzuse goală pe pat, întinzând braţele spre el şi ţintuindu-l cu privirea ei de foc; simţi în acele clipe lipsa ei ca pe o suferinţă sfâşietoare.

Vocea aghiotantului său îl făcu să tresară.

— Comandante, oamenii pe care i-ai chemat sunt aici.

Memnon se întoarse şi-i văzu pe macedoneni înarmaţi ca pentru luptă. Le făcu semn să se apropie.

— Am venit, Memnon - spuse unul dintre ei.

— Suntem la dispoziţia ta: îţi aşteptăm ordinele.

— Auziţi aceste strigăte?

Oamenii ciuliră urechea.

— Sigur. Sunt santinelele lui Alexandru.

— Bine. Scoateţi-vă acum armura şi nu păstraţi la voi decât sabia şi pumnalul: trebuie să vă puteţi mişca prin întuneric cât mai sprinten şi fără să faceţi nici un zgomot. Iată ce vreau: veţi ieşi pe portiţa laterală şi fiecare dintre voi va căuta să găsească locul în care se află câte o santinelă. Vă veţi furişa în spatele ei şi o veţi ucide, dar imediat îi veţi lua locul şi veţi răspunde la chemări. Aveţi acelaşi accent şi nimeni nu-şi va da seama.

„Îndată ce veţi avea controlul asupra unei porţiuni din linia de santinele, veţi da un semnal, un ţipăt de cucuvea şi noi vom trimite un detaşament de asalt cu torţe şi cu săgeţi incendiare ca să dăm foc maşinilor de război. M-aţi înţeles?”

— Perfect. Ai încredere în noi.

Macedonenii se îndepărtară şi, la scurt timp, după ce-şi dăduseră jos armurile, coborâră scările spre portiţă. Când

ajunseră pe teren deschis, se răspândiră şi se târâră pe pământ în direcţia santinelelor.

Memnon aşteptă în tăcere pe platforma de deasupra zidului, privind în direcţia turnurilor de asalt care se înălţau ca nişte uriaşi în întuneric. La un moment dat, i se păru că recunoaşte vocea unuia dintre macedoneni care luase locul unei santinele: părea că misiunea avea sorţi de izbândă. Mai trecu puţin şi se auzi, mai întâi slab, apoi mai puternic şi mai desluşit, ţipătul de cucuvea care venea de undeva dintre două turnuri de asalt.

Coborî atunci în grabă scările la detaşamentul care se pregătea de incursiune.

— Fiţi atenţi. Dacă ieşiţi aşa, cu torţele aprinse, veţi fi văzuţi imediat şi o bună parte din surpriză va fi pierdută. Iată care este planul meu: va trebui să vă apropiaţi în linişte de locul unde ai noştri au luat locul santinelelor macedonene, acolo, între cele două turnuri de asalt, şi veţi rămâne ascunşi până când un al doilea grup va aduce jăratic într-un vas acoperit şi amfore pline cu smoală; atunci veţi suna cât puteţi de tare din trâmbiţe şi veţi ataca paza macedoneană, în timp ce ceilalţi vor da foc turnurilor.

„Macedonenii sunt încredinţaţi că aproape au învins şi nu se mai aşteaptă să fie atacaţi. Acţiunea noastră va reuşi pe deplin. Duceţi-vă, acum.”

Oamenii porniră către portiţă şi ieşiră, unul câte unul, în câmp deschis, urmaţi de grupul care ducea vasul cu jăratic şi amforele pline cu smoală. Memnon îi privi până când dispărură în întuneric şi, după ce şi poarta de fier fu închisă, traversă pe jos oraşul către locuinţa sa. Aşa făcea în fiecare seară, mergea printre oameni, asculta ce vorbeau, afla în ce stare de spirit se găseau. Casa în care locuia se afla la poalele acropolei şi se ajungea la ea urcând mai întâi mai multe trepte şi, apoi, o uliţă strâmtă şi abruptă.

Un servitor îl aştepta cu o lampă aprinsă şi-i deschise uşa înspre curtea interioară, însoţindu-l spre porticul de la intrarea în casă. Memnon se duse în dormitorul de la catul

de sus, unde slujnicele îi pregătiseră cele necesare pentru o baie caldă. Deschise fereastra şi ciuli urechea: un sunet de trâmbiţă sfâşie pe neaşteptate liniştea nopţii, pe latura de nord-est a zidurilor. Atacul începuse.

Una dintre slujnice se apropie:

— Vrei să faci baie, stăpâne?

Memnon nu răspunse şi aşteptă până când văzu o vâlvătaie roşiatică urmată de o coloană de fum care se învârtejea către înaltul cerului.

Abia atunci se întoarse către slujnică şi îşi desfăcu armura.

— Da - îi răspunse.

25

Omul intră gâfâind în cort.

— Măria Ta! - strigă. O incursiune a celor din cetate: ard turnurile de asalt!

Alexandru sări în picioare şi-l apucă de umeri.

— Ce tot spui? Ai înebunit?

— Ne-au luat prin surprindere, au ucis santinelele şi au reuşit să treacă. Aveau cu ei amfore pline cu smoală şi nu reuşim să stingem focul.

Alexandru îl împinse în lături şi alergă afară.

— Repede! Daţi alarma, scoateţi toţi oamenii pe care-i avem. Crater, călăreţii! Hefestion, Perdicas, Leonatos, trimiteţi-i acolo pe traci şi pe agrieni, repede!

Sări pe primul cal care-i ieşi în cale şi porni în goană spre zidurile cetăţii. Incendiul se vedea bine de-acum şi se distingeau clar două trâmbe de flăcări şi de fum care se ridicau în valuri dese către cerul negru. Când ajunse lângă şanţ, auzi zgomotul luptei care se dădea în faţa fiecaruia dintre cele cinci turnuri.

În numai câteva clipe, cavaleria grea a lui Crater şi cea uşoară a tracilor şi a agrienilor îl ajunseră din urmă, trecură mai departe şi se aruncară imediat în lupta cu atacatorii care fură nevoiţi să se retragă şi să-şi caute scăparea prin portiţă. Două turnuri erau, însă, pierdute: cuprinse complet de flăcări, se prăbuşiră unul după altul cu mare zgomot, stârnind un vârtej de scântei şi de flăcări care mistuiră în scurt timp ce mai rămăsese din marile maşini de război.

Alexandru descălecă şi se apropie pe jos de uriaşul rug: mulţi dintre soldaţii săi muriseră şi se putea vedea că fuseseră ucişi în somn pentru că nu purtau armuri.

Hefestion veni după câtva timp lângă el.

— I-am respins dincolo de ziduri. Ce facem acum?

— Adunaţi-i pe cei căzuţi - răspunse regele posomorât - şi construiţi din nou maşinile distruse. Mâine vom lua de la capăt atacul cu cele care ne-au rămas.

Sosi şi comandantul trupelor care răspundeau de maşini, ruşinat şi cu capul plecat.

— Este vina mea. Pedepseşte-mă, dacă vrei, dar iartă-i pe oamenii mei: au făcut tot ce au putut.

— Pierderile pe care le-ai suferit sunt deja o pedeapsă îndeajuns de mare pentru un comandant - îi răspunse Alexandru. Trebuie să vedem cu ce s-a greşit: n-a controlat nimeni dacă santinelele erau toate la locul lor şi nu dormeau?

— Pare imposibil, doamne, dar cu puţin timp înainte de a se porni atacul am făcut eu însumi un rond de inspecţie şi am ascultat strigătele prin care comunicau santinelele. Le dădusem ordin să facă aceasta în cel mai curat dialect macedonean pentru a nu avea surprize...

— Şi atunci?

— Am auzit şi eu cu urechile mele: strigau în cel mai curat dialect macedonean, dar n-o să mă crezi.

Alexandru îşi trecu o mână peste frunte.

— Te cred, dar, de acum înainte, va trebui să ţinem seama că acesta este cel mai puternic inamic pe care l-am întâlnit până acum. Începând de mâine, dublezi santinelele şi schimbi parola de recunoaştere la fiecare schimb de gardă. Adună-i acum pe cei morţi şi du-i pe răniţi în tabără. Filip şi ceilalţi chirurgi vor avea grijă de ei.

— O să fac întocmai cum ai poruncit şi îţi jur că nu se va mai întâmpla niciodată aşa ceva, chiar dacă ar trebui să fac de pază eu însumi.

— N-are importanţă - îi răspunse Alexandra. Ar fi mai bine să înveţi de la marinari cum se poate proiecta lumina în întunericul nopţii cu ajutorul unui scut lustruit ca oglinda.

Comandantul dădu din cap în semn că înţelesese ce avea de făcut, dar atenţia îi era atrasă în clipele acelea de un personaj care se învârtea în jurul maşinilor în flăcări şi, din

când în când, se apleca până la pământ ca şi cum ar fi observat pe jos ceva important.

— Cine este acolo? - întrebă.

Alexandru privi şi el în direcţia spre care arăta comandantul gărzii şi, când flăcările îi luminară faţa, îl recunoscu.

— Nu-ţi face probleme: este Calistene.

Şi, în timp ce-şi îndemna calul către prietenul lui, îi strigă comandantului:

— Ai grijă! Dacă se mai întâmplă o dată, data viitoare o să plăteşti şi pentru acum!

Ajunse alături de Calistene care se aplecase iarăşi ca să exemineze unul dintre trupurile celor căzuţi, cu siguranţă o santinelă, dat fiind că era îmbrăcat în ţinută de luptă.

— La ce te uiţi? - îl întrebă suveranul coborând de pe cal.

— Pumnal - răspunse Calistene. Este rană de pumnal. Lovitură exact în ceafă. Mai încolo este altul cu acelaşi fel de rană.

— Deci atacatorii erau şi ei macedoneni.

— Ce-are a face asta cu folosirea pumnalului?

— Comandantul care a fost de serviciu astă-noapte a spus că toate santinelele au răspuns la chemări, până în ultimul moment dinaintea atacului, în cel mai curat dialect macedonean.

— Te miră? Fii sigur că ai mulţi duşmani acasă, oameni care ar fi fericiţi să te vadă întorcându-te umilit şi învins. Vreunul dintre ei o fi ajuns şi prin Halicarnas: nu-i o călătorie prea lungă de la Therme până aici.

— Cum de te afli aici şi la ora asta?

— Sunt istoric. O cercetare asemenea unei autopsii este o operaţiune esenţială pentru cel care vrea să fie un bun martor al unor evenimente.

— Aşadar, modelul tău este Tucidide? N-aş fi crezut. O asemenea rigoare a cercetării nu ţi se potriveşte: îţi place prea mult să te distrezi.

— Iau tot ce-mi trebuie de acolo de unde pot să găsesc şi, în orice caz, trebuie să ştiu tot ce este de ştiut: eu hotărăsc mai apoi ce voi trece sub tăcere, ce şi cum voi povesti. În asta constă privilegiul unui istoric.

— Şi totuşi, sunt unele lucruri care se întâmplă chiar în acest moment şi despre care tu nu ai habar. Eu însă, da.

— Care-ar fi astea, dacă-mi dai voie să te întreb?

— Planurile lui Memnon. Îmi dau seama pe zi ce trece că el a studiat tot ce am făcut eu până acum şi poate că şi tot ce a făcut părintele meu, Filip. Asta îi dă posibilitatea să ne contracareze.

— Şi, după tine, la ce crezi că se gândeşte el acum?

— La asediul Perintului.

Calistene ar fi vrut să-i mai pună şi alte întrebări, dar Alexandru îl lăsă să studieze cadavrul pe care-l avea întins pe jos în faţa lui, sări pe cal şi se îndepărtă, în timp ce ultimele resturi ale celor două turnuri se prăbuşeau stârnind un ultim vârtej de flăcări şi o coloană de fum pe care vântul o împrăştie de îndată.

Maşinile fură reconstruite destul de greu, folosind trunchiurile noduroase şi foarte tari ale măslinilor, iar operaţiunile de război se opriră pentru o vreme. Memnon, care primea cu regularitate provizii pe mare, nu avea nici o grabă în a mai încerca o nouă incursiune şi Alexandru nu vroia să folosească maşinile care rămăseseră înainte de a le controla în amănunţime, pentru că fuseseră şi ele atinse de incendii mai mici.

Ceea ce îl îngrijora mai mult erau zgomotele ce veneau de dincolo de zidurile oraşului: zgomote de neconfundat, foarte asemănătoare cu cele pe care le făceau dulgherii săi ocupaţi cu refacerea maşinilor de război.

Când, în cele din urmă, noile turnuri de asalt fură aşezate pe poziţii şi berbecii lărgiră spărtura din ziduri, se găsi în faţa unui lucru pe care-l prevăzuse şi de care se temuse: un nou bastion semicircular care unea între ele porţiunile de zid rămase încă întregi.

— La fel s-a întâmplat şi la Perint - îşi aminti Parmenion când văzu noua fortificaţie ridicată parcă în bătaie de joc în spatele breşei făcute de berbeci.

— Ar mai fi ceva - interveni şi Crater. Veniţi după mine...

Se urcară pe unul dintre turnuri, primul de la răsărit, şi putură observa de acolo ce mai pregăteau asediaţii: o uriaşă construcţie dreptunghiulară din lemn făcută din bârne mari aşezate în cruce în toate direcţiile.

— Nu are roţi - spuse Crater. Este fixată la pământ.

— Nu au nevoie de roţi - explică Alexandru. Vor să oprească trecerea noastră prin spărtură. Când vom încerca să intrăm în cetate, ne vor trimite de acolo o adevărată grindină de săgeţi care să ne facă praf.

— Cu Memnon nu-i de glumit - cugetă cu glas tare Parmenion. Te-am prevenit, Măria Ta.

Alexandru se răsuci spre el fără a-şi ascunde mânia.

— O să spulber zidurile, bastionul şi chiar şi turnul ăla blestemat din lemn, generale, cu voia sau fără voia lui Memnon.

Se întoarse apoi spre Crater.

— Ţine permanent sub observaţie turnul acela şi raportează-mi despre tot ceea ce au mai făcut.

Coborî în grabă scările, încălecă şi se întoarse în tabără.

Spărtura din zid fu şi mai mult lărgită, dar, la fiecare atac al macedonenilor, Memnon răspundea cu câte un contraatac, mai ales că aşezase pe noul bastion mai multe rânduri de arcaşi care făceau prăpăd printre atacatori. Asediul părea aproape compromis, în timp ce razele soarelui de vară deveneau din zi în zi mai fierbinţi iar rezervele lui Alexandru se împuţinau.

Într-o noapte, veni rândul lui Perdicas şi ofiţerilor săi să facă de pază în dreptul spărturii din zid. În seara aceea sosise un transport cu vin de la Efes, un cadou pentru Alexandru din partea administraţiei oraşului, şi regele împărţise o parte din el ofiţerilor săi.

De multă vreme nu avuseseră parte de asemenea bunătăţi: Perdicas şi ai săi întrecuseră măsura şi, pe la miezul nopţii, erau afumaţi bine. Unul dintre ei ridica în slăvi frumuseţea femeilor din Halicarnas despre care îl auzise vorbind pe un negustor din tabără şi ceilalţi se întărâtară, începură să se laude, să facă pariu între ei că pot reuşi să ducă la bun sfârşit acel asediu interminabil, doar printr-un atac surpriză.

Perdicas ieşi din cort şi privi spre blestemata spărtură care costase viaţa atâtor bravi soldaţi macedoneni. În momentul acela, briza mării îi lumină creierul: se revăzu pe el însuşi sub zidurile Tebei strecurându-se în iureş, împreună cu oamenii săi, prin poarta cetăţii şi punând astfel capăt asediului.

Se mai gândi şi la Cleopatra şi la noaptea caldă şi înmiresmată în care ea venise în pat alături de el. Fusese o noapte de pomină.

Se gândi că victoria ar fi putut fi posibilă, la urma urmelor, dacă hotărârea atacatorilor era mai puternică decât forţele care li se opuneau şi, ca toţi beţivii, se simţi de neînvins şi în stare să pună în aplicare chiar şi visurile. Şi visa că Alexandru punea întrega armată să dea onorul în cinstea lui, a lui Perdicas, iar crainicii să pronunţe laude solemne pentru cuceritorul Halicarnasului.

Se întoarse în cort şi, cu o privire ca de lunatic, spuse cu voce scăzută, astfel încât doar cei care se aflau în apropierea sa putură să-l audă:

— Adunaţi oamenii, atacăm bastionul.

26

— Am auzit bine? Ai spus că vom ataca bastionul? - întrebă unul dintre ofiţerii săi.

— Ai auzit foarte bine - îi răspunse Perdicas. În noaptea asta o să vedem cu toţii dacă ai sânge în vine, aşa cum te lauzi.

Începură cu toţii să râdă batjocoritor.

— Deci, o pornim? - strigă careva.

Perdicas era incredibil de serios, aşa beat cum era.

— Mergeţi fiecare la detaşamentul lui, cât puteţi de repede. Semnalul va fi un felinar ridicat deasupra cortului meu. Luaţi cu voi scările, harpoanele şi frânghiile: atacăm după metoda noastră veche, în tăcere, fără turnuri de asalt sau lovituri de catapultă. Luaţi-o din loc!

Camarazii săi îl priviră uluiţi şi neîncrezători, dar, în cele din urmă, se supuseră pentru că tonul lui Perdicas nu admitea replică, iar privirea nici atât. La scurt timp după aceasta, un felinar se ridica pe stâlpul central al cortului său şi cu toţii se apropiară în rânduri dese, fără a face nici cel mai mic zgomot, de locul din care, prin zidul complet dărâmat, se putea vedea bastionul suplimentar construit puţin mai retras, în formă de arc de legătură.

— Ţineţi-vă la adăpostul zidului rămas în picioare până în ultimul moment - ordonă Perdicas - şi apoi, la semnalul meu, porniţi la atac. Trebuie să luăm prin surprindere santinelele din post înainte ca apărătorii să aibă timp să ne întâmpine, îndată ce vom ajunge pe metereze, vom da alarma cu trâmbiţele pentru a-i chema pe rege şi pe ceilalţi comandanţi. Şi acum, înainte!

Ofiţerii transmiseră către soldaţi ordinele şi înaintară cu toţii prin întuneric până când ajunseră la cele două margini ale spărturii din zid, apoi se avântară în fugă către baza bastionului din interior, care se înălţa în faţa lor la o

distanţă nu mai mare de două sute de paşi. Dar, în timp ce se străduiau să urce pe el, aşezând scările şi învârtind în aer harpoanele care urmau să fixeze frânghiile, tăcerea nopţii fu sfâşiată pe neaşteptate de sunetul ascuţit al trompetelor, de strigăte şi de zăngănit de arme.

Meterezele erau înţesate de soldaţi şi, pe portiţa laterală şi pe poarta Mylasa, se năpustiră afară o mulţime de războinici înarmaţi până în dinţi, atacând din spate detaşamentele lui Perdicas şi împingându-le spre baza bastionului de pe înălţimea căruia veni o ploaie deasă de suliţe.

— Oh, pe toţi zeii! - exclamă unul dintre ofiţeri. Am căzut în cursă. Dă ordin să se sune alarma, Perdicas, dă ordin să sune! Cheamă-l pe rege în ajutor!

— Nu! - strigă Perdicas. Încă mai putem reuşi. Voi rezistaţi pe partea aceea, iar noi ne vom urca pe ziduri.

— Eşti nebun! - urlă mai tare ofiţerul. Sunt deja peste noi. Sună alarma sau, la naiba, o s-o fac eu!

Perdicas aruncă o privire rătăcită în jurul său şi instinctul de conservare parcă îi turnă foc în vine. Mintea sa reuşi în acea clipă să învingă aburii beţiei şi-şi dădu seama că trebuia să facă faţă unui dezastru de neînlăturat.

— După mine! - ordonă el! Urmaţi-mă cu toţii! Ne vom deschide calea spre tabără. Trâmbiţaş, sună alarma! Alarma!

Sunetul ascuţit de trâmbiţă străpunse aerul nemişcat al nopţii de vară, se răsfrânse în pereţii uriaşei scoici în care se afla oraşul şi ecoul ajunse până la tabăra lui Alexandru ca o tânguire prelungă.

— Trâmbiţe de alarmă, Măria Ta! - strigă una dintre gărzi dând buzna în cortul regal. Se aud dinspre bastion.

Alexandru sări din pat şi-şi încinse sabia.

— Perdicas... Zăpăcitul ăla are necazuri. Trebuia să-mi închipui!

Alergă afară urlând:

— Pe cai! Perdicas este în primejdie!

Şi porni el însuşi în galop, urmat de garda regală care era gata de luptă la orice ceas din zi şi din noapte.

Între timp, Perdicas se afla în fruntea oamenilor săi şi înainta luptând vitejeşte pentru a ajunge la teren deschis, dar trupele inamice se aflau în spatele lui pe o poziţie favorabilă, în timp ce macedonenii trebuiau să se caţere printre bolovanii şi resturile de bârne din zidul prăbuşit.

Trâmbiţa continua să scoată sunete ascuţite, agitate, în timp ce Perdicas, cu mâinile şi cu genunchii însângeraţi, ajunsese la locul de ieşire spre câmp şi se lupta cu duşmanul, cu forţa şi cu curajul disperării.

Când tropotul cailor de la garda regală a lui Alexandru se auzi, el îşi deschisese deja drum şi se retrăgea cu oamenii săi de cealaltă parte a zidului dărâmat, jos, în direcţia taberei.

Trupele lui Memnon, în rânduri dese, se retraseră cu spatele la bastion. Terenul din faţă era presărat cu cadavrele soldaţilor macedoneni, târâţi la un atac sinucigaş de ambiţia nesăbuită a comandantului lor.

Alexandru ieşi în faţa acestuia pe neaşteptate, ca o fiinţă a nopţii: lumina torţelor îi arunca pe faţă reflexe sângerii iar pletele îi fluturau precum coama unui leu.

— Ce-ai făcut, Perdicas, ce-ai făcut? Ţi-ai dus soldaţii în măcelul ăsta!

Perdicas se lăsă să cadă în genunchi, sfârşit de oboseală şi de disperare. Călăreţii lui Alexandru luară poziţie ca să respingă un eventual atac duşman. Veteranii lui Memnon se opriseră, însă, între marginile breşei din zid, umăr la umăr, în formaţie strânsă, aşteptând să vadă ce va face inamicul.

— Aşteptăm zorile - hotărî Alexandru. Ar fi prea periculos să mai facem ceva acum.

— Dă-mi alte trupe şi lasă-mă să lupt, lasă-mă să-mi răscumpăr greşeala, Alexandru! - strigă Perdicas ca ieşit din minţi.

— Nu - răspunse regele pe un ton hotărît. Să nu adăugăm unei greşeli, o nouă greşeală. O să ai timp să-ţi răscumperi greşeala.

Rămaseră, astfel, în aşteptare tot restul nopţii. Din când în când, întunericul era întrerupt de câte o săgeată incendiară trasă de inamici pentru a lumina spaţiul din faţa zidului dărâmat. Flacăra brăzda cerul ca un meteorit şi se înfigea în pământ sfârâind.

La ivirea zorilor, suveranul îi dădu ordin lui Perdicas să facă apelul pentru a vedea câţi soldaţi muriseră sau erau daţi dispăruţi. Din două mii de oameni pe care-i condusese la atac, răspunseră prezent doar o mie şapte sute. Ceilalţi căzuseră în ambuscadă şi cadavrele lor zăceau acum inerte între spărtură şi bastionul interior.

Regele trimise un sol pentru a cere o întrevedere cu Memnon.

— Trebuie să tratez cu el restituirea cadavrelor - îi explică trimisului.

Solul ascultă condiţiile pe care le propunea regele, apoi luă un steag alb, încălecă şi se îndreptă către poziţiile duşmane, anunţat de trei semnale de trâmbiţă prin care se cerea un scurt moment de armistiţiu.

Dinspre zid răspunseră alte trei semnale şi omul înaintă încet, la pas, până acolo unde începea spărtura din zid.

Trecu ceva timp şi un alt sol coborî pe jos de pe meterez: era un grec din colonii, cu un puternic accent doric, probabil din Rhodos.

— Regele Alexandru doreşte să trateze înapoierea corpurilor soldaţilor căzuţi în luptă - spuse solul macedonean - şi vrea să ştie care sunt condiţiile puse de comandantul vostru.

— Nu sunt împuternicit să-ţi prezint nici o condiţie - răspunse celălalt - totuşi comandantul Memnon este dispus să se întâlnească el însuşi cu regele, îndată după asfinţitul soarelui.

— Unde?

— Acolo.

Grecul arătă spre un smochin sălbatic crescut lângă un monument funerar de pe drumul care pornea de la poarta cetăţii şi ducea spre Mylasa.

— Armata voastră va trebui trebui să se retragă cu un stadiu: întâlnirea va avea loc exact la jumătatea distanţei dintre cele două poziţii ale armatelor noastre. Comandantul Memnon nu va avea nici o escortă şi acelaşi lucru i se cere şi regelui Alexandru.

— Voi transmite ce mi-ai spus - răspunse solul macedonean - şi, dacă nu mă întorc imediat, înseamnă că suveranul nostru este de acord.

Încălecă şi se îndepărtă. Grecul mai zăbovi câteva clipe, apoi urcă printre dărâmături şi dispăru în spatele şirurilor de veterani.

Alexandru ordonă armatei să se retragă până la distanţa cerută; apoi, se întoarse în tabără şi se retrase în cortul său în aşteptarea asfinţitului. Tot restul zilei nu se atinse nici de mâncare, nici nu bău vreo picătură de vin. Simţea acea înfrângere ca şi cum ar fi suferit-o el în persoană şi capacitatea formidabilă a lui Memnon de a-i răspunde la fiecare lovitură prompt şi cu o forţă înspăimântătoare îl umilea cu cruzime şi-l făcea să încerce, pentru prima dată în viaţă, un sentiment apăsător de neputinţă şi de profundă singurătate.

Succesele de care avusese parte până în acel moment păreau acum departe în urmă şi aproape uitate: Memnos din Rhodos era ca o piatră de moară care stătea în calea lui şi-l împiedica să meargă înainte, un obstacol care, o dată cu trecerea timpului, i se părea din ce în ce mai greu de depăşit.

Dăduse ordin gărzilor să nu lase pe nimeni să intre şi nici măcar Leptine nu se apropiase de el în tot acest timp. Ea era deja obişnuită să-i citească în priviri, să vadă în adâncul ochilor lui lumini şi umbre, ca pe un cer de furtună.

Dar, atunci când mai rămăsese doar puţin timp până la asfinţit şi Alexandru se pregătea pentru întâlnirea cu adversarul său, un zgomot de ceartă ajunse până la el şi apoi, imediat după aceea, Perdicas năvăli în cort, în ciuda opoziţiei gărzilor de corp.

Alexandru făcu un semn şi gărzile ieşiră.

— Merit să mor! - exclamă Perdicas parcă ieşit din minţi. Din cauza mea au murit atâţia soldaţi buni, am pătat onoarea armatei şi te-am obligat să duci nişte tratative umilitoare. Ucide-mă! - strigă el întinzându-i propria sabie.

Avea privirea rătăcită, ochii roşii şi afundaţi în orbite. Alexandru nu-l mai văzuse în aşa hal de la asediul Tebei. Îl privi fără să clipească, apoi îi arătă un scaun.

— Şezi.

Perdicas continua să-i întindă sabia cu mâinile scuturate de un tremur convulsiv.

— Ţi-am spus să stai jos - îi ordonă iarăşi Alexandru pe un ton mai ridicat şi mai hotărât.

Prietenul său se lăsă să cadă pe scaun şi sabia îi căzu din mână.

— De ce ai pornit la atac? - întrebă Alexandru.

— Băusem, băuserăm cu toţii... Mi s-a părut că reuşita unei asemenea acţiuni era posibilă, ba chiar sigură.

— Pentru că erai beat. Orice om cu mintea limpede ar fi înţeles că era o adevărată sinucidere, noaptea şi pe terenul acela.

— Nu era nimeni de pază la spărtura aceea. O tăcere totală. Nu erau nici santinele.

— Şi tu ai căzut în această capcană. Memnon este cel mai puternic adversar care putea apărea în calea noastră. Ai înţeles? Ai înţeles? - strigă el.

Perdicas dădu aprobator din cap.

— Memnon nu este doar un luptător curajos: este un om deosebit de şiret şi de inteligent care ne ţine sub observaţie zi şi noapte, profitând de orice neatenţie, pas greşit sau

mişcare imprudentă din partea noastră. Apoi ne loveşte cu o forţă nimicitoare.

„Aici nu suntem pe un câmp de bătălie unde putem profita de superioritatea cavaleriei noastre sau putem dezlănţui forţa falangei. Avem în faţă un oraş bogat şi puternic, o armată bine instruită şi avantajată de poziţia pe care se află şi care nu are de îndurat nici una dintre privaţiunile asediului. Singura noastră posibilitate este să deschidem o breşă cât mai largă în zidurile care înconjoară oraşul pentru a putea înfrânge astfel rezistenţa veteranilor lui Memnon. Şi aceasta nu se poate face decât la lumina zilei.”

„Aici intră în joc forţa noastră împotriva forţei lor, inteligenţa noastră împotriva inteligenţei lor, prudenţa noastră împotriva prudenţei lor. Ştii ce vom face acum? Vom muta din loc dărâmăturile, vom da la o parte blocurile de piatră care ne împiedică şi vom aduce maşinile mai aproape de bastionul rotund ca să-l dărâmăm. Dacă vor mai înălţa încă unul, îl vom dărâma şi pe acela, până ce îi vom împinge în valurile mării. Ai înţeles, Perdicas?”

„Până atunci, te vei supune numai şi numai ordinelor mele. Pierderea soldaţilor tăi este o pedeapsă suficient de mare. Îţi voi aduce înapoi corpurile lor. Tu vei fi acela care, împreună cu detaşamentele tale, le veţi asigura onorurile cuvenite ca să le mai îmbunezi puţin sufletele întristate. Va veni şi ziua în care îţi vei plăti datoria faţă de ei. Acum, însă, îţi ordon să trăieşti.”

Îi luă sabia de pe jos şi i-o dădu.

Perdicas o vârî în teacă şi se ridică pentru a pleca. Ochii îi înotau în lacrimi.

27

Omul care se afla în faţa sa avea faţa acoperită de un coif corintian, purta o armură din plăci de bronz, cu ornamente din argint şi o sabie atârnată de o centură din fir metalic împletit. Pe umeri avea o mantie de în albastră pe care vântul asfinţitului o umfla ca pe o pânză de corabie.

Alexandru era, însă, cu capul descoperit şi venise pe jos, ţinându-l pe Ducipal de căpăstru. Spuse:

— Sunt Alexandru, regele macedonenilor, şi am venit ca să tratez recuperarea trupurilor soldaţilor mei căzuţi în luptă.

Privirea omului străluci o clipă în umbra vizierei şi lui Alexandru i se păru că recunoaşte fulgerarea acelor ochi pe care Apelles reuşise s-o redea atât de bine. Vocea lui răsună metalic în cavitatea coifului:

— Sunt comandantul Memnon.

— Ce ceri pentru a-mi înapoia corpurile soldaţilor mei?

— Nimic. Doar să-mi răspunzi la o întrebare.

Alexandru îl privi surprins.

— Care-i întrebarea?

Memnon avu un moment de ezitare şi Alexandru simţi că ar fi vrut să-l întrebe ceva despre Barsines, pentru că un om ca el avea iscoade peste tot şi, aproape sigur, aflând despre cele petrecute, era chinuit de câtăva vreme de îndoieli.

Dar nu aceea era întrebarea.

— De ce ai pornit războiul pe aceste pământuri?

— Persanii au fost cei dintâi care au cotropit Grecia; eu răzbun în aceste momente distrugerea templelor şi a oraşelor noastre, pentru a-i răzbuna pe tinerii noştri luptători căzuţi la Marathon, la Termopile, la Plateea.

— Minţi - îl opri Memnon. Nu te interesează deloc de greci iar pe ei nu-i interesează câtuşi de puţin de tine. Spune-mi adevărul. Nu voi vorbi cu nimeni despre asta.

Vântul se înteţi şi-i învălui pe cei doi războinici într-un nor de praf roşu.

— Am venit aici pentru a întemeia cel mai mare regat care a existat vreodată pe pământ. Şi nu mă voi opri decât când voi ajunge la ţărmul Oceanului Extrem.

— De asta mă temeam - spuse Memnon.

— Şi tu? Nu eşti rege, nu eşti nici măcar persan. De ce atâta îndârjire în tot ce faci?

— Pentru că urăsc războiul. Şi-i urăsc pe tinereii nebunatici şi necugetaţi care, la fel ca tine, vor să dobândească glorie făcând să sângereze întreaga lume. Eu am să te fac să muşti ţărâna, Alexandru. Te voi obliga să te întorci în Macedonia ca să mori străpuns de un pumnal la fel ca tatăl tău.

Suveranul nu luă în seamă provocarea.

— Nu va putea fi pace atât timp cât vor exista graniţe şi bariere, limbi şi obiceiuri diferite, zeităţi şi credinţe diferite. Ar trebui să vii alături de mine.

— Asta nu se poate. Am un singur cuvânt de onoare şi o singură convingere.

— Atunci, va învinge cel mai bun.

— Nu se ştie: soarta e oarbă.

— Îmi vei da înapoi morţii?

— Poţi să-i iei.

— Ce răgaz îmi dai?

— Până la noapte, când se schimbă prima dată gărzile.

— Mi-e de-ajuns. Îţi mulţumesc.

Comandantul inamic dădu din cap în semn de acceptare.

— Adio, comandante Memnon.

— Adio, rege Alexandru.

Memnon îi întoarse spatele şi se îndreptă către latura de nord a zidurilor. O portiţă se deschise şi mantia sa albastră dispăru în bezna acelei intrări. Îndată după aceea, poarta grea de fier se închise în urma lui cu un scârţâit prelung.

Alexandru se întoarse în tabără şi-i făcu semn lui Perdicas că putea să meargă să-şi culeagă morţii.

Soldaţii luară cadavrele unul câte unul şi le dădură pe seama preoţilor şi a ajutoarelor acestora ca să-i spele şi să-i pregătească pentru funeralii.

Se pregătiră cincisprezece ruguri mari şi pe fiecare dintre ele fură aşezate corpurile a douăzeci de oameni, îmbrăcaţi în armuri, spălaţi, pieptănaţi şi parfumaţi.

Detaşamentele lui Perdicas alcătuiau garda de onoare, strigând cu voce tare numele fiecăruia dintre cei căzuţi atunci când comandantul făcea apelul. La sfârşit, cenuşa fu adunată în urnele în care se aşezară şi săbiile morţilor, arse în foc şi îndoite, conform ritualului strămoşesc. Urnele fură în cele din urmă sigilate şi, pe o tăbliţă, fu scris numele, familia şi locul de naştere al fiecărui mort.

A doua zi, urnele fură îmbarcate pe o corabie şi trimise în Macedonia pentru odihna veşnică în pământul străbunilor.

Între timp, protejaţi de tirul balistelor, lucrătorii începuseră să îndepărteze rămăşiţele porţiunii din zidul care fusese dărâmat, pentru ca maşinile de asalt să poată înainta până sub bastionul cel nou. Alexandru supraveghea operaţiunile de pe înălţimea unui deal şi văzu că, în acelaşi timp, în interiorul oraşului se ridica turnul gigantic proiectat de Memnon.

Eumene se apropie de el. Era, ca de obicei, în ţinuta de luptă, deşi până în acel moment nu luase parte la nici o bătălie.

— Când turnul acele va fi terminat, va fi foarte greu să te apropii de bastion.

— Da - admise Alexandru. Memnon va aduna în vârful lui o mulţime de catapulte şi de baliste şi ne va ţine sub loviturile lor de la o distanţă foarte mică.

— Le va fi suficient să ţintească la grămadă şi vor face prăpăd printre ai noştri.

— De aceea vreau să mai fac o spărtură în blestematul acela de bastion înainte ca el să-şi fi terminat de construit turnul.

— N-o să reuşeşti.

— De ce?
— Am calculat timpul necesar pentru ca lucrările să avanseze. Poate că ai văzut cadranul solar pe care l-am construit pe deluşorul acela.
— L-am văzut.
— Uite care este situaţia: construcţia lor se înalţă cam cu trei coţi pe zi. Poate că ai observat instrumentul instalat lângă cadran.
— Sigur că da - îi răspunse Alexandru pe un ton oarecum iritat.
— Dacă nu te interesează ce spun, tac din gură - făcu Eumene simţindu-se neluat în seamă.
— Nu fi prost. Ce-i cu instrumentul acela?
— O chestie pe care am inventat-o eu: o cătare pe un platou rotativ care, cu ajutorul unui ax, este orientat spre obiectul pe care-l ţin sub observaţie. Printr-un calcul geometric simplu, aflu cu cât se înalţă într-o zi noua construcţie.
— Şi cum este?
— În momentul în care noi vom termina de nivelat jumătate din spărtură, ei vor fi terminat de construit turnul, adică ne vor face praf cu toate armele pe care le au la dispoziţie. Am calculat că ar putea instala douăsprezece catapulte pe trei planuri suprapuse.
Alexandru îşi lăsă în jos privirea.
— Ce propui? - întrebă el după o vreme.
— Chiar vrei să auzi părerea mea? Iat-o: eu aş lăsa baltă operaţiunea de înlăturare a ruinelor şi aş concentra toate maşinile noastre în sectorul de nord-est, unde se pare că zidul are o grosime mai mică. Dacă vrei să arunci o privire prin instrumentul meu...
Alexandru îl ascultă şi-şi apropie ochiul de cătarea instrumentului.
— Uite, trebuie să-ţi fixezi ca ţintă mai întâi marginea exterioară şi apoi cea interioară de pe latura stângă a

spărturii. Vezi? Şi acum, mută-te în direcţia laturii din dreapta. Aşa.

— Ai dreptate - se convinse Alexandru ridicându-se în picioare. Zidul este mai subţire în partea cealaltă.

— Exact. Deci: dacă vei pune să se mute acolo toate turnurile, până mâine seară ai putea să faci o spărtură prin care să ocoleşti bastionul rotund sau să-l ataci dintr-o latură. Agrienii sunt căţărători foarte buni: dacă-i trimiţi acolo, vor menţine liberă calea pentru trupele de asalt care, în felul acesta, vor putea intra în cetate luându-i din spate pe asediaţi.

Alexandru îi puse mâinile pe umeri.

— Şi eu care te-am lăsat să-mi fii până acum doar secretar. Dacă vom ieşi învingători, vei participa la toate consiliile de război cu dreptul de a-ţi exprima părerea. Să punem acum să mute turnurile acelea şi să înceapă imediat să bată zidul. Vreau schimburi permanente, ziua şi noaptea. N-o să-i lăsăm deloc să doarmă pe cei din oraş.

Ordinul regelui fu îndeplinit fără întârziere: în zilele ce urmară, unul după altul, cu mare trudă şi folosind sute de oameni şi o mulţime de animale de povară, cele şapte turnuri de asalt fură mutate pe latura de nord-est a zidurilor şi berbecii porniră la treabă, obsesiv, implacabil, ca nişte lovituri de ciocan: o bubuială asurzitoare care făcea să trepideze întregul sistem de fortificaţii şi până şi pământul de sub el. Eumene, trimis de Alexandru, inspectă el însuşi fiecare dintre maşinile de asalt, însoţit de un grup de ingineri care corectau balansul berbecilor şi reorientau platformele pentru ca loviturile să aibă efectul cel mai potrivit.

Condiţiile de lucru din interiorul turnurilor erau înspăimântătoare: căldura şi praful, spaţiul îngust, efortul imens pentru a izbi cu bârnele enorme, cetluite în fier, în zidul masiv de piatră, reculul formidabil, zgomotul insuportabil îi

puneau la grea încercare pe oamenii care lucrau cu schimbul acolo.

Cei care trebuiau să aducă apă de băut urcau şi coborau fără încetare pentru a potoli setea soldaţilor angajaţi în acea trudă supraomenească.

Simţeau, însă, cu toţii, aţintiţi asupra lor, ochii regelui care, de altfel, promisese un premiu consistent aceluia care ar fi dărâmat primul o bucată din zid. Regele avea impresia, însă, că rezultatul acestor eforturi nu va depinde în totalitate de maşinile de asalt: presimţea că Memnon avea pregătită o ripostă.

Îi chemă pe colină pe Parmenion, pe Clito cel Negru şi pe camarazii săi apropiaţi: Hefestion, Perdicas, Leonatos, Ptolemeu, Lisimah, Crater, Filotas, Seleucos. Nu-l uită pe Eumene.

Secretarul general era încă plin de praf şi atât de asurzit de zgomot încât trebuia să vorbeşti tare cu el ca să te audă. În spatele lor, armata era pe picior de atac, în formaţia obişnuită: în primele rânduri, „scutierii”, înarmaţi uşor dat fiind că urmau să atace primii, şi cercetaşii traci şi agrieni. În spate, pe centru şi pe aripa stângă, infanteria grea macedoneană de linie; în dreapta, hopliţii aliaţilor greci. Pe flancuri, cavaleria. Mai în spate, ca rezervă, sub comanda lui Parmenion, veteranii lui Filip, bărbaţi cu o experienţă extraordinară şi deosebit de rezistenţi în luptă.

Aşteptau cu toţii în tăcere, în repaus, la umbra primelor şiruri de măslini.

Între timp, la ordinele lui Perdicas, o puternică baterie de baliste fusese instalată pe o ridicătură de pământ, orientată în direcţia porţii Mylasa pe unde ar fi putut avea loc un contraatac.

— Eumene are să ne spună ceva - anunţă Alexandru.

Secretarul aruncă o privire către cadranul său solar, la umbra proiectată pe cadranul din lemn de un stâlp înfipt în mijloc.

— Peste mai puţin de o oră, zidul va începe să se prăbuşească pe latura de nord-est. Rândurile de pietre pătrate de sus deja încep să cedeze, iar următoarele sunt zdruncinate serios de loviturile mai puternice ale berbecilor de pe platformele de jos. Zidul ar trebui să se prăbuşească în acelaşi timp pe o lăţime de cel puţin o sută cincizeci de picioare.

Alexandru îi privi pe cei prezenţi: generalii şi prietenii săi trădau prin întreaga lor înfăţişare luptele îndelungate, nopţile nedormite, nesfârşitele contraatacuri, ambuscadele, lipsurile şi truda lunilor de asediu.

— Astăzi jucăm o carte mare - spuse el. Dacă învingem, faima puterii noastre ne va deschide calea până la muntele Hamman. Dacă vom fi respinşi, vom pierde tot ce am cucerit până acum. Nu uitaţi cel mai important lucru: cu siguranţă, adversarul nostru va încerca să dea o lovitură decisivă şi nici unul dintre noi nu poate şti în ce va consta ea. Uitaţi-vă, însă, la turnul acela - şi arătă spre giganticul păienjeniş de bârne care se ridica, înţesat de baliste şi de catapulte, la o înălţime de peste o sută de picioare - şi vă veţi da seama cât de primejdios este. Ordonaţi armatei să înainteze la adăpostul turnurilor. Trebuie să fim gata să atacăm îndată ce va apărea o trecere în zid. Porniţi!

Perdicas ceru permisiunea să spună ceva.

— Alexandru, te rog să-mi acorzi favoarea de a conduce primul asalt. Dă-mi „scutierii” şi cercetaşii şi îţi jur, pe toţi zeii, că mâine dimineaţă vei sta la ospăţ în palatul satrapului din Halicarnas.

— Ia toţi oamenii de care ai nevoie, Perdicas, şi fă ceea ce trebuie să faci.

Merseră cu toţii la trupele lor şi, în sunet de trâmbiţe, armata se puse în mişcare în direcţia celor şapte turnuri. Doar veteranii, sub privirea atentă a generalului Parmenion, aşteptau impasibili la umbra măslinilor.

28

Alexandru porunci să-i fie adus Ducipal, simţind că, într-un moment crucial ca acela, nu se putea baza decât pe el. Îl mângâie pe bot şi pe coamă şi coborî la pas către zidurile oraşului, avându-i alături pe Hefestion şi pe Seleucos pe care dorise să-i aibă în preajmă.

Un şuierat ascuţit îl făcu să se întoarcă în direcţia de unde venea sunetul acela şi văzu că turnul cel mare din spatele bastionului rotund intrase în funcţiune şi arunca o ploaie de săgeţi de fier asupra aripii drepte a armatei.

— La adăpost! - strigă Clito. Plecaţi de acolo sau o să vă străpungă pe toţi ca pe nişte fazani. Plecaţi de acolo, n-auziţi!

Flancul stâng îşi schimbă direcţia de mers, se îndreptă spre centru şi Clito le ordonă soldaţilor să se pună la adăpost pe lângă ziduri, unde tirul direct al balistelor nu-i putea atinge. Între timp, Lisimah, care avea sub ordinele sale bateriile de maşini de aruncat de pe deluşorul din faţă, răspundea cu o ploaie de lovituri asupra turnului din cetate. Loviţi în plin, câţiva servanţi căzură urlând de la înălţime şi se zdrobiră de pământ.

Începea să se audă huruitul uriaşelor blocuri de piatră care se prăbuşeau în sectorul de răsărit al zidurilor lovite fără întrerupere de berbeci.

Perdicas apăru dedesubt cu „scutierii” şi cu agrienii, urlând ca ieşit din minţi, cu lancea îndreptată înainte, dar, exact în clipele acelea, se auziră trâmbiţele, un sunet ascuţit, prelung, sfâşietor. Un curier veni în galop la Alexandru.

— Mărite rege! - strigă el. Mărite rege! Alarmă pe latura de răsărit, alarmă!

Hefestion se răsuci spre Alexandru.

— Imposibil. Nu există porţi pe latura de răsărit a zidurilor.

— Sigur că sunt - interveni Seleucos. Dar lângă ţărm.

— Dar i-am fi observat dacă veneau de la o asemenea distanţă - insistă Hefestion.

Mai sosi încă un curier.

— Măria Ta! Au coborât de pe ziduri: sunt cu miile. Au coborât pe scări de frânghie şi pe plase pescăreşti! Au năvălit peste noi, Măria Ta!

— La galop! - ordonă Alexandru. Repede, repede!

Îi dădu pinteni lui Ducipal ca să ajungă în zona din spatele armatei sale şi văzu mii de soldaţi persani care atacau din dreapta, aruncând nori de săgeţi şi de suliţe. Din nou sunară trâmbiţele, de data aceasta din dreapta.

— Porta Mylasa! - urlă Seleucos. Alexandru, acolo, un alt contraatac!

— Fiţi atenţi la poarta cea mică! - strigă Clito. Fiţi atenţi, la naiba! Leonatos! Leonatos! Acolo! În dreapta!

Leonatos se întoarse cu *pezeterii* săi şi se află faţă în faţă cu pedestrimea mercenarilor conduşi de uriaşul Efialtes care era protejat de un scut de bronz ce purta pe el o gorgonă cu ochi de foc şi şerpi în loc de păr şi care urla:

— Înainte! Înainte! Acum este momentul potrivit! Să-i ucidem pe toţi!

Regele îşi deschise drum până în prima linie, unde trupele persane de asalt se amestecaseră cu mercenarii greci ai lui Efialtes şi atacau furioşi, în timp ce, de pe turnul interior intraseră în acţiune catapultele aruncând proiectile care, după ce urmau o traiectorie înaltă, cădeau în mijlocul asediatorilor.

Sub grindina înfricoşătoare de proiectile, macedonenii începură să cedeze din teren şi mercenarii greci înaintau împingându-i cu scuturile. Alexandru care, în acele clipe, se afla pe aripa stângă, îl îndemnă pe Ducipal să intre în învălmăşeală: regele avea în mână securea cu două tăişuri şi striga mereu încurajări pentru oamenii săi. O piatră mare

căzu la mică distanţă de el şi-l strivi pe unul dintre soldaţi ca pe o insectă. Sângele ţâşni pe crupa lui Ducipal care se cabră, nechezând şi lovind cu copitele din faţă.

În zadar regele încerca să ajungă pe centru, unde războinicii săi erau greu încercaţi de forţa inamicilor: încleştarea din faţa sa precum şi grindina de pietre azvârlite de catapulte nu-l lăsau să răzbată şi toate forţele sale erau concentrate pentru a respinge valul de duşmani care se revărsa prin poarta Mylasa.

Clito îl văzu pe Efialtes înaintând ca o erinie mitologică şi înfigându-se împreună cu luptătorii săi în mijlocul armatei macedonene ce continua să dea înapoi. Tinerii *pezeteri* cedau în faţa atacului înspăimântător de compact al mercenarilor. Doar Perdicas, pe aripa stângă a formaţiei, mai rezista. Situaţia devenea şi mai încordată. De la înălţimea bastionului, catapultele începură să arunce proiectile ciudate: amfore pline cu smoală şi cu catran care se sfărâmară la baza turnurilor de asalt macedonene, răspândindu-şi pe jos conţinutul. Îndată după aceea, pe ziduri apărură arcaşii persani care aruncară o puzderie de săgeţi incendiare. Focul izbucni cu zgomot şi învălui maşinile, transformându-le în torţe uriaşe.

Perdicas lăsă comanda în grija locţiitorului său şi se căţără printre flăcări până pe prima platformă, unde oamenii, speriaţi, abandonaseră berbecul care se legăna neputincios pe suporţii săi.

— Treceţi la locurile voastre! - urlă el. Luaţi-vă fiecare locurile! Zidul stă să cadă! Hai, o ultimă lovitură!

Şi, lepădându-şi scutul pe jos, apucă şi el mânerul berbecului, pe când limbi de foc se strecurau ameninţătoare prin crăpăturile platformei.

Oamenii îl priviră mai întâi înmărmuriţi de curajul acela supraomenesc şi, apoi, unul câte unul, se întoarseră, fiecare la locul lui şi începură să împingă berbecul, strigând la fiecare lovitură pentru a învinge teama şi căldura insuportabilă a flăcărilor. Uriaşul cap de fier al maşinăriei,

împins cu disperare, ca de mii de braţe, îşi luă din nou avânt şi izbi cu zgomot zidul: enormele pietre pătrate, deja deplasate din loc, se clătinară, apoi, una câte una, începură să se prăbuşească într-un nor de fum şi de praf. Următoarele lovituri lărgiră spărtura şi prăbuşirea totală care urmă stinse parţial incendiul.

În centrul frontului de luptă macedonean, însă, retragerea *pezeterilor* era gata să se transforme în fugă sub presiunea uriaşă a oamenilor lui Efialtes. Atunci, Clito cel Negru strigă:

— Leonatos, opreşte-l!

Şi Leonatos îl auzi. Îşi făcu loc cu lovituri de secure printre duşmani până ajunse în faţa lui Efialtes.

Cei doi coloşi se opriră gâfâind, schimonosiţi de oboseală. Sângerau din mai multe răni şi corpurile lor străluceau de sudoare ca nişte statui sub şuvoaiele ploii.

Alexandru privi înapoi şi-i văzu pe veteranii tatălui său aşteptând nemişcaţi la umbra măslinilor, odihniţi, sub privirea calmă a lui Parmenion. Ordonă:

— Trâmbiţaş, cheamă rezerva!

Era ultima posibilitate din moment ce cavaleria nu putea interveni încă din cauza terenului accidentat, plin de bolovani şi, pe alocuri, chiar cu stânci.

Parmenion auzi sunetul grăbit, insistent, care îi ordona să intre în luptă. Se întoarse către soldaţii săi:

— Veterani, pentru regele Filip şi pentru regele Alexandru, la luptă!

Şi, pe neaşteptate, un bubuit străpunse aerul apăsător: tunetul de la Cheroneea.

Toba enormă, ascunsă printre măslini, se făcu auzită şi puternica falangă începu să înainteze cu lăncile în sus ca un arici, în pas cadenţat, urlând la fiecare pas:

Alalalài! Alalalài!

Alexandru, care reuşise cu mare greutate să ajungă până în centrul formaţiei sale de luptă, le ordonă *pezeterilor* lui Leonatos să se tragă spre margini pentru a-i lăsa să treacă pe veteranii care se năpustiră ca o avalanşă asupra mercenarilor lui Memnon, acum sfârşiţi de oboseală. În tot acest timp, Leonatos se lupta ca un leu cu uriaşul său adversar şi zgomotul asurzitor al loviturilor pe care le schimbau cei doi se auzea pe toată câmpia, ca un ecou al luptei între doi titani din vechime.

Luptător mai experimentat, Leonatos făcu o mişcare înşelătoare descumpănindu-l pe Efialtes care puse un genunchi la pământ. În aceeaşi clipă, macedoneanul se înălţă, perfect echilibrat, şi lovi năprasnic cu securea în spinarea adversarului său care se prăbuşi la pământ.

Peste larma bătăliei, peste luptătorii înnebuniţi de oboseală şi de furie, cobora încetul cu încetul umbra serii. Pierzându-şi comandantul, luptătorii greci, epuizaţi şi decimaţi, copleşiţi de forţa invincibilă a veteranilor lui Parmenion, începură să dea înapoi şi, în cele din urmă, o luară la fugă în dezordine, încercând să ajungă la poarta Mylasa şi la poarta cea mică din partea de nord, aproape de ţărmul mării. Dar apărătorii, speriaţi, închiseră canaturile porţii, astfel încât mulţi dintre fugari fură ucişi la poalele zidurilor, ţintuiţi de sarisele veteranilor lui Parmenion.

Când Alexandru puse să se sune ordinul de încetare a luptei, Perdicas pătrunsese adânc prin spărtura pe care o făcuse în zidurile de răsărit, un detaşament de agrieni escaladase bastionul rotund şi-i nimicise pe apărători, iar alţii se urcaseră în turnul de lemn şi îndreptaseră balistele şi catapultele către interiorul oraşului.

Fură aduse multe torţe şi se aprinseră peste tot focuri pentru a preveni eventuale contraatacuri pe timpul nopţii.

Halicarnasul era în mâinile învingătorilor.

29

Alexandru rămânea treaz deşi noaptea era în toi: sorţii duelului său cu Memnon fuseseră atât de nesiguri până în ultimul moment, ajungând până la a se simţi de mai multe ori aproape înfrânt şi umilit, că nu putea cu nici un chip să închidă ochii.

Oamenii săi aprinseseră un foc mare în vârful bastionului cucerit şi regele aştepta zorii cu toate simţurile dureros de încordate. Noaptea era întunecoasă, întregul oraş era cufundat în beznă şi în tăcere: singurele focuri care ardeau erau cele de pe spărtura din zid în care se instalaseră soldaţii săi, pe bastionul de cărămizi ocupat de agrieni şi la baza marelui turn de lemn. Focul se vedea, dar inamicul rămânea ascuns.

Câţi mai erau oare? Câţi oameni înarmaţi se mai ascundeau în umbră? Poate că pregăteau o nouă cursă, sau poate că Memnon aştepta întăriri de pe mare.

În aceste clipe în care avea la îndemână victoria, regele simţea că soarta ar mai fi putut să-i joace feste; comandantul inamic ar fi putut până în ultimul moment să inventeze o nouă stratagemă. Mai în vârstă şi mai experimentat decât el, reuşise întotdeauna să-i ţină piept, să răspundă la fiecare lovitură pe care i-o dădea sau chiar să-i anihileze din faşă unele acţiuni.

În seara aceea, Alexandru ordonase să fie executat oricine ar fi băut chiar şi o singură înghiţitură de vin, simplu soldat sau general, şi cu toţii să se odihnească înarmaţi şi în ţinută de luptă.

Patrule de cercetaşi cu torţe aprinse făceau ronduri permanente de la o poartă la alta, până şi la portiţa cea mică, şi se chemau între ei pentru a se ţine mereu în contact. Dintre toţi comandanţii, Perdicas era cel mai agitat. După o zi scursă într-o luptă continuă şi extenuantă, după ce

comandase printre flăcări spargerea decisivă a zidurilor oraşului, nu-şi îngăduise nici măcar o clipă de răgaz: trecea de la un post de pază la altul, îi trezea pe cei pe care-i cuprinsese somnul, îi stârnea pe cei tineri să se revanşeze pentru că fuseseră gata să cedeze spre deosebire de veterani care, mai bătrâni decât ei, reuşiseră totuşi să întoarcă soarta în favoarea lor.

Alexandru îl privea şi-l privea, apoi, şi pe Leonatos care părea un uriaş, aşa cum stătea în plină beznă sprijinit în lancea sa, pe Ptolemeu care trecea călare pe câmp împreună cu garda de corp a regelui pentru a zădărnici orice atac din exterior, pe Lisimah, de veghe lângă catapulte, încercând din când în când dacă erau bine încordate. Mai departe, lângă focul aprins în faţa cortului său, vedea părul cărunt al lui Parmenion. La fel ca un leu bătrân, se ţinuse deoparte şi-şi cruţase forţele, ale sale şi ale oamenilor săi, aşteptând momentul potrivit în care să dea cumplita lovitură cu laba pentru a-şi nimici adversarul.

Câteodată căuta să se gândească la altceva, pentru a-şi mai elibera mintea, pentru a-şi mai uşura sufletul, la cu totul alte lucruri decât cele legate de război şi de chinul luptelor: se gândea la Mieza şi la cerbii care păşteau pe malurile pline de flori ale râului, sau la Diogene cel gol care, desigur, în momentele acelea dormea liniştit în butoiul său de pe ţărmul mării, împreună cu căţelul cu care împărţea hrana şi culcuşul. Şi era legănat în somnul său de valurile care mângâiau pietrele de pe mal. Ce vise se perindau în acele clipe prin somnul bătrânului înţelept? Ce imagini tainice?

Se gândea şi la mama sa şi, când şi-o amintea în camera sa izolată dintr-o aripă a palatului citind poeziile poetei Sapho, simţea parcă retrăind în el copilul care tresărea instinctiv în toiul nopţii dacă strigătul neaşteptat al unei păsări de noapte răsuna pe sub bolta rotundă şi pustie a cerului.

Trecu astfel o bucată de vreme care i se păru fără sfârşit. Tresări când simţi că o mână i se aşază pe umăr.

— Tu eşti, Hefestion?

Prietenul său îi întinse un vas cu supă caldă.

— Mănâncă şi tu ceva. Leptine a pregătit-o special pentru tine şi a trimis un curier ca să ţi-o aducă.

— Ce este?

— Supă de bob. E bună: am gustat şi eu câteva linguri.

Alexandru începu să mănânce.

— Nu-i rea. Vrei să-ţi las şi ţie puţin?

Hefestion dădu din cap în semn de aprobare.

— La fel ca odinioară, când rătăceam prin munţi, în exil.

— Aşa este. Dar puteam noi avea, atunci, o asemenea supă caldă?

— Sigur că nu.

— Îţi pare rău după vremurile acelea?

— Nu, deloc. Totuşi mi le amintesc cu plăcere. Eram doar noi doi împotriva unei lumi întregi. - Îi vârî o mână în păr şi-l ciufuli cu afecţiune.

— Acum este altceva. Câteodată, mă întreb dacă s-ar mai putea întâmpla vreodată aşa ceva.

— Ce anume?

— Să mai facem o călătorie împreună, doar noi doi.

— Cine poate şti, prietene?

Hefestion se aplecă să mai zgândărească puţin focul cu vârful săbiei şi Alexandru văzu că la gât îi atârna un obiect mic, lucitor: un dinţişor de lapte, un incisiv mititel montat în aur, şi-şi aduse aminte de ziua în care, copil fiind, i-l dăduse ca gaj pentru o prietenie veşnică.

— Până la moarte? - întrebase atunci Hefestion.

— Până la moarte - răspunsese el.

Se auzea chemarea unei santinele care comunica prin întuneric cu camarazii săi din dreapta şi din stânga. Hefestion se îndepărtă pentru a-şi continua inspecţia. Alexandru îl văzu dispărând în bezna nopţii şi avu impresia, puternică şi

precisă, că pe ei doi, singuri, îi aştepta în viitor o altă călătorie către un ţinut misterios, învăluit în neştiut.

Mai trecu ceva timp şi se auziră chemările celui de-al doilea schimb de gardă. Trebuie că era miezul nopţii. Alexandru se ridică din pat la auzul unor paşi şi se frecă la ochi. Era Eumene.

Secretarul general se aşeză lângă el şi părea că se uită ţintă la foc.

— La ce te uiţi? - îl întrebă suveranul.

— La foc - răspunse Eumene.

— Nu-mi place.

Regele se răsuci către el cu o expresie nedumerită.

— Şi ce nu-ţi place la focul ăsta?

— Flăcările se îndreaptă acum spre noi, vântul şi-a schimbat direcţia. În momentul ăsta suflă dinspre mare.

— La fel ca în fiecare noapte, pe la ora asta, dacă nu mănşel.

— Aşa este. Numai că în noaptea asta este altceva.

Alexandru îl privi câteva secunde şi, pe neaşteptate, un gând înspăimântător îi fulgeră prin minte. Aproape în acelaşi timp, un strigăt de alarmă din dreapta sa îi confirmă ceea ce bănuise: un incendiu începuse să bântuie la baza marelui turn din lemn.

— Încă unul acolo! - strigă Eumene arătând cu degetul către o casă aflată chiar în faţa lor, cam la o sută de paşi depărtare.

Din stânga, se auzi vocea lui Perdicas:

— Alarmă! Alarmă! Arde!

Veni în fugă şi Lisimah.

— Vor să ne prăjească de vii! - spuse el gâfâind. Dau foc la toate casele din dreptul spărturii şi al zidului de cărămizi. Uite, turnul de lemn arde şi el ca o torţă!

Alexandru sări în picioare: Memnon îşi juca ultima carte folosindu-se de vântul prielnic.

— Repede! Trebuie să nu-i lăsăm să aprindă alte focuri: trimiteţi-i pe cercetaşi, pe „scutieri”, pe traci şi pe agrieni. Ucideţi-i pe toţi aceia pe care îi prindeţi că pun foc.

Între timp, prietenii lui Alexandru veneau pentru a primi ordine. Se aflau deja acolo Seleucos, Filotas, Leonatos şi Ptolemeu.

— Ascultaţi-mă! - strigă Alexandru din toate puterile pentru a se face auzit printre flăcările pe care vântul le înteţea din ce în ce mai mult în direcţia lor. Tu, Seleucos, şi tu, Leonatos, luaţi jumătate din *pezeteri,* treceţi prin zona cuprinsă de flăcări şi luaţi poziţie pe partea cealaltă: trebuie să prevenim un contraatac. Este limpede că vor să ia din nou controlul asupra spărturii din zid.

„Ptolemeu şi Filotas, aşezaţi-vă cu restul soldaţilor în dreptul spărturii din zid ca să controlaţi porţile! Nu vreau să ne ia prin surprindere. Lisimah, retrage balistele şi catapultele sau vor fi distruse când turnul se va prăbuşi! Haideţi, mai repede!”

Turnul din lemn era acum complet învăluit de flăcări şi vântul, care devenea din ce în ce mai puternic, ducea limbile de foc până în porţiunea de răsărit unde se făcuse breşa. Căldura tot mai puternică şi lumina de la imensa torţă iluminau o zonă întinsă din jurul zidurilor, aşa încât arcaşii agrieni aveau posibilitatea să-i vadă pe cei care puneau focul şi să-i străpungă cu săgeţile. Biruite de foc, bârnele groase de la bază cedară şi enorma construcţie se prăbuşi cu un zgomot înfricoşător făcând să se înalţe o coloană de fum de peste trei sute de picioare, mai înaltă decât toate celalalte turnuri şi decât oricare dintre clădirile oraşului.

Din cauza căldurii, Alexandru trebui să se retragă de pe locul de unde observa totul, dar se mută în dreptul următorului turn, în apropierea portiţei, de unde putea, totuşi, ţine sub observaţie toate operaţiunile. De acolo trimitea curieri în diferite zone şi primea în permanenţă ştiri despre tot ce se întâmpla înjur.

Îi ordonă lui Lisimah să se folosească de catapulte pentru a dărâma casele din jurul turnurilor care ardeau, limitând astfel pârjolul: imediat dupa aceasta, grindina de bolovani aruncaţi de maşinile de război făcu să crească zgomotul şi zăpăceala acelei nopţi infernale.

Măsurile luate de rege se dovediră, însă, a fi utile. Rapiditatea cercetaşilor şi a agrienilor îi nimici pe cei care puneau foc, iar infanteria grea, luând poziţie dincolo de cartierul incendiat zădărnici orice încercare a trupelor persane şi a mercenarilor lui Memnon de a ataca prin surprindere armata macedoneană surprinsă de violenţa flăcărilor.

Eumene adusese din tabără o mulţime de genişti şi de simpli săpători şi-i pusese să arunce praf, nisip şi pietriş peste focurile care mai ardeau încă; curând, incendiile fură izolate sau stinse. Turnul de lemn, care fusese ridicat cu atâta trudă, devenise un morman uriaş de cenuşă şi de cărbuni din care se mai zăreau, ici şi colo, capete de bârne groase încă fumegânde.

După ivirea zorilor, primele raze de soare se opriră pe cvadriga aurită din vârful Mausoleului, în timp ce restul oraşului era cufundat, încă, în umbră. Apoi, pe măsură ce soarele se ridica de după munţi, lumina scoase la iveală marea piramidă în trepte şi fresca multicoloră a lui Skopas şi a lui Briaxis, precum şi grandioasa colonadă corintiană, spiralele ornamentale, coloanele cu caneluri, podoabele aurii pe un fond purpuriu.

În acea simfonie de culori, în acel triumf al luminii cristaline, tăcerea deplină care învăluia Halicarnasul îţi dădea fiori. Era posibil ca nici măcar mamele să nu-şi plângă fiii căzuţi în luptă?

— E posibil aşa ceva? - îl întrebă Alexandru pe Eumene care se apropiase de el.

— Sigur că da - răspunse secretarul. Nimeni nu plânge după un mercenar. El nu are mamă, nu are tată şi nici măcar prieteni. Are doar lancea cu ajutorul căreia îşi câştigă pâinea, grea şi amară.

30

Ptolemeu veni în grabă alături de el.

— Alexandru, îţi aşteptăm ordinele.

— Ia-i cu tine pe Perdicas şi pe Lisimah, împărţiţi-i între voi pe cercetaşi şi pe „scutieri” şi controlaţi întregul oraş. Vor merge cu voi hopliţii greci şi *pezeterii* ca întăriri. Trebuie să-i scoateţi de prin ascunzişuri pe toţi bărbaţii înarmaţi care au mai rămas şi căutaţi-l, mai ales, pe Memnon. Nu vreau să-i faceţi nici un rău: dacă-l găsiţi, aduceţi-l la mine.

— Am înţeles - spuse Ptolemeu. Şi se îndepărtă ca să-şi anunţe camarazii.

Regele aşteptă, împreună cu Eumene, sub streaşina unei case puternic întărite, aflată lângă zidul cetăţii, loc de unde aveau posibilitatea să ţină sub observaţie discretă întregul oraş. Nu trecu mult şi Ptolemeu le trimise un mesaj printr-un curier:

> *Satrapul Orontobates, tiranul Pixodaros şi garnizoana persană s-au baricadat în cele două fortăreţe din port care, pentru moment, nu pot fi cucerite: nu este loc suficient pentru ca maşinile de asalt să se apropie de ele. Nici urmă, deocamdată, de Memnon. Aştept noi ordine.*

Alexandru puse să-i fie adus Ducipal şi trecu călare pe uliţele pustii ale oraşului care avea uşile ferecate şi cu feres- trele astupate: oamenii se închiseseră înspăimântaţi în case. Când ajunse într-un loc de unde se puteau vedea cele două fortăreţe care controlau intrarea în port, îi ieşi în întâmpinare Perdicas.

— Ce trebuie să facem, Alexandru?

Regele privi cu atenţie fortificaţiile, apoi se întoarse, privind către zidurile oraşului.

— Distrugeţi toate casele de pe partea stângă a străzii care vine până aici şi, apoi, faceţi acelaşi lucru şi cu acelea îngrămădite în zona portului: în acest fel, vom putea aduce maşinile până în apropierea fortăreţelor. Persanii trebuie să înţeleagă că nu există în acest ţinut zid sau bastion în care să se poată adăposti. Trebuie să înţeleagă că trebuie să plece de aici şi să nu se mai întoarcă niciodată.

Perdicas făcu semn că a înţeles, sări pe cal şi se îndreptă spre cartierul mistuit de flăcări ca să ia echipe de genişti şi de săpători care mai erau capabili să muncească. Fu nevoit să-i scoale din somn cu sunete de trâmbiţă pentru că adormiseră care pe unde se afla, extenuaţi de truda unei nopţi de muncă.

Şeful inginerilor, un tesalian numit Diades, puse să fie demontate cele două platforme superioare ale unuia dintre turnurile de asalt pentru a le folosi ca suport pentru un berbec cu care să dărâme casele. Între timp, Eumene trimise mai mulţi crainici care să anunţe populaţia că trebuia să-şi părăsească locuinţele ce urmau să dispară.

Oamenii, văzând că nu aveau loc crime, nici violuri, nici jafuri, începu să iasă din case. Cei dintâi fură copiii, curioşi să vadă toată acea agitaţie care avea loc în oraş, apoi femeile şi, în cele din urmă, bărbaţii.

Distrugerile fură, însă, mult mai mari decât se aşteptau pentru că multe case erau lipite unele de altele şi, când se dărâma un zid, se distrugeau şi multe altele, astfel încât unii povestiră apoi că Alexandru ar fi poruncit ca întregul Halicarnas să fie ras de pe faţa pământului.

La capătul a patru zile, fu degajată o fâşie suficient de largă pentru ca să poată trece maşinile de asalt care fură aduse până sub zidurile fortăreţelor din port şi începură să le bată, dar, în timpul nopţii, Memnon, Orontobates şi Pixodaros, cu un detaşament de soldaţi, se îmbarcară pe câteva corăbii şi ieşiră în larg alăturându-se flotei persane care se afla mai la nord, în apele insulei Chios.

Mercenarii greci care scăpaseră cu viaţă se refugiară, în schimb, pe acropole care, prin poziţia sa, era, practic, invulnerabilă.

Alexandru nu vru să mai piardă timp ca să-i scoată şi din această ultimă ascunzătoare, gândindu-se că, oricum, nu vor mai avea nici o şansă atunci când vor fi complet înconjuraţi de trupele sale. Puse să se sape un şanţ de jur împrejurul acropolei şi lăsă câţiva ofiţeri de rang inferior care să aştepte predarea lor.

În aceeaşi seară, regele îi convocă pe membrii înaltului comandament în sala în care aveau loc adunările cetăţenilor din oraş. Se afla acolo şi Calistene, care ceruse şi i se acordase permisiunea să participe. Chiar când începuseră să discute despre ce aveau de făcut în continuare, se anunţă că o delegaţie a fruntaşilor oraşului dorea să aibă o întânire cu regele.

— Nici nu vreau să-i văd - spuse Alexandru. N-am nici cea mai mică încredere în ei.

— Va trebui, totuşi, să hotărăşti asupra vieţii politice dintr-un oraş foarte important - îi aminti Parmenion.

— Ai putea instaura un regim democratic, ca la Efes - interveni Calistene.

— Chiar aşa - spuse cu ironie Ptolemeu. În felul ăsta unchiul Aristotel va fi mulţumit, nu-i aşa?

— Şi ce-i cu asta? - îi replică, puţin nervos, Calistene. Democraţia este sistemul cel mai drept şi mai echilibrat de a conduce un oraş, cel care oferă cele mai multe garanţii pentru...

Ptolemeu îl întrerupse înainte de a termina ce avea de spus.

— Totuşi, ăştia ne-au scos sufletul. Am pierdut sub zidurile astea mai mulţi oameni decât în bătălia de pe Granicos. Dac-ar fi după mine...

— Ptolemeu are dreptate! - strigă Leonatos. Ar fi momentul ca ei să înţeleagă cine comandă aici şi să plătească şi pentru pagubele pe care ni le-au făcut.

Discuţia s-ar fi transformat cu siguranţă în ceartă, dar chiar în acele clipe Eumene auzi o oarecare agitaţie dincolo de uşă şi se duse să vadă despre ce era vorba. Când înţelese ce se întâmplă, se întoarse la Alexandru şi-i şopti ceva la ureche. Regele zâmbi şi se ridică în picioare.

— V-ar plăcea să mâncaţi nişte prăjituri? - întrebă el ridicând puţin glasul. La auzul unei asemenea întrebări amuţiră cu toţii, privindu-se nedumeriţi unul pe altul.

— Glumeşti? - spuse Leonatos rupând tăcerea care se lăsase.

— Eu aş înfuleca singur un sfert de bou în loc de prăjituri. Mă întreb cine putea să aibă o idee aşa trăznită de a aduce prăjituri la ora asta şi...

În acel moment, uşa se deschise şi intră, îmbrăcată de mare gală, regina Ada, mama adoptivă a lui Alexandru, urmată de un întreg alai de bucătari purtând tăvi imense pline cu prăjituri proaspete. Leonatos rămase cu gura căscată în faţa unui asemenea spectacol iar Eumene luă o prăjitură şi i-o îndesă între dinţi.

— Mănâncă şi taci!

— Mamă, ce mai faci? - întrebă Alexandru ridicându-se în picioare şi venindu-i în întâmpinare. Aduceţi repede un scaun pentru regină. Ce surpriză! - continuă el. Nu m-aş fi aşteptat să te văd chiar în asemenea momente.

— M-am gândit că după toate eforturile astea groaznice ţi-ar plăcea să guşti din prăjiturile mele - îi răspunse Ada mai în glumă, mai în serios. Este adevărat că am venit şi ca să mă asigur că tu n-o să pedepseşti prea aspru oraşul meu.

Suveranul luă un biscuit şi începu să-l ronţăie.

— Sunt excelenţi, mamă, şi rău am făcut ultima oară că i-am refuzat. Cât despre oraşul tău, chiar înainte de a veni tu discutam ce este de făcut în această privinţă, dar acum că ai venit, am o idee care mi se pare potrivită.

— Care? - întrebă Ada.

Calistene vroia să pună şi el aceeaşi întrebare şi tăcu fără a mai scoate nici o vorbă.

— Ideea ar fi că te numesc satrap al Cariei în locul lui Orontobates, cu puteri depline asupra oraşului Halicarnas şi ţinuturilor din jur. Generalii mei vor face în aşa fel încât ele să ţi se supună.

Calistene clătină din cap ca şi cum ar fi vrut să spună „prostii”, însă regina fu impresionată de această propunere.

— Dar, fiule, nu ştiu dacă...

— Eu ştiu - o întrerupse Alexandru. Ştiu că vei guverna foarte bine şi mai ştiu că pot avea încredere deplină în tine.

Îi făcu semn să se aşeze în jilţul ei şi, apoi, îi spuse lui Eumene:

— Poţi să chemi acum delegaţia locuitorilor oraşului. Este normal ca ei să afle cui i se vor supune de acum încolo.

Razia era încă în plină desfăşurare când se anunţă sosirea lui Apelles. Marele maestru se grăbi să-şi prezinte omagiile tânărului rege şi să-i facă o propunere:

— Măria Ta, cred că a venit momentul să te înfăţişez aşa cum meriţi, adică purtând însemne divine.

Alexandru se abţinu cu greu să nu izbucnească în râs.

— Crezi tu aşa ceva?

— N-am nici o îndoială. Mai mult, fiindcă eram sigur că vei ieşi învingător, am pregătit deja o schiţă pe care, dacă-mi dai voie, aş vrea să ţi-o arăt. Sigur, opera finală va arăta cu totul altfel când va măsura zece picioare pe douăzeci.

— Zece picioare pe douăzeci? - repetă Leonatos căruia i se părea o risipă să foloseşti atâta lemn şi atâta vopsea pentru un tinerel nu prea înalt, aşa cum era Alexandru.

Apelles îl privi dispreţuitor: îl considera pe Leonatos un barbar necioplit, mai ales că avea părul roşu şi pistrui. Se îndreptă, apoi, din nou, către Alexandru:

— Măria Ta, propunerea mea nu este cu totul lipsită de sens: supuşii tăi asiatici sunt obişnuiţi să fie conduşi de fiinţe superioare, de suverani care sunt ca nişte zei şi

imaginea acestora trebuie să fie a unor zei. De aceea, eu mă gândeam să te înfăţişez cu simbolurile lui Zeus: o acvilă la picioare şi fulgerul în mâna dreaptă.

— Apelles are dreptate - observă Eumene care intrase odată cu Leonatos şi privea cu atenţie schiţa făcută de artist. Asiaticii sunt obişnuiţi să-i considere pe suveranii lor ca pe nişte fiinţe supraomeneşti. Mi se pare normal ca ei să te vadă astfel.

— Şi cât m-ar costa o divinizare de acest fel? - întrebă Alexandru.

Pictorul ridică din umeri.

— Cam doi talanţi...

— Doi talanţi? Dar, amice, cu doi talanţi le cumpăr băieţilor ăstora pâinea, măslinele şi peştele sărat pentru aproape o lună.

— Măria Ta, cred că un mare rege nu ar trebui să facă asemenea calcule.

— Un mare rege, nu - îl întrerupse Eumene - dar un secretar da, pentru că pe mine se supără soldaţii dacă nu au mâncare suficientă sau destul de bună.

Alexandru îl privi lung pe Apelles, apoi pe Eumene, apoi schiţa şi, în sfârşit, din nou pe Apelles.

— Sigur că...

— Poate că nu ţi se pare frumos? Încearcă să-ţi închipui cum va arăta tabloul în măreţia lui, cu culori strălucitoare, cu fulgerul orbitor care ţâşneşte din pumnul tău. Cine ar mai îndăzni să înfrunte un asemenea zeu tânăr?

În acel moment intră Kampaspe, veni către rege, îl îmbrăţişă şi-l sărută pe gură.

— Stăpâne - îl salută ea privindu-l ţintă drept în ochi de la o distanţă atât de mică încât el îi simţea sfârcurile tari ale sânilor bătându-i în piept ca un berbec de fier al unei maşini de asalt în zidul unei cetăţi. Iar privirea ei parcă spunea că este gata să i se dăruiască total, fără nici o reţinere.

— Dulcea mea prietenă... - făcu Alexandru fără a se lăsa prea mult impresionat - întotdeauna este o plăcere să te întâlnesc.

— O plăcere pe care ai putea s-o ai oricând doreşti - îi şopti ea la ureche, suficient de aproape ca să-i mângâie urechea cu vârful umed al limbii.

Suveranul se întoarse din nou către Apelles ca să pună capăt acestei situaţii care devenea stânjenitoare.

— Trebuie să mă mai gândesc puţin. Este, totuşi, o cheltuială... Oricum, vă aştept să veniţi la cină.

Cei doi ieşiră, întâlnindu-se în prag cu Ptolemeu, Filotas, Perdicas şi Seleucos care veneau să afle ce intenţii are regele.

Regele îi invită să se aşeze în jurul unei mese pe care întinsese o hartă.

— Iată care este planul meu: maşinile vor fi demontate şi transportate cu carele la Tralles pentru că Parmenion, care va mărşălui către interior pentru a supune toate teritoriile din văile râurilor Meandros şi Ermos, s-ar putea să aibă nevoie de ele dacă vreun oraş ar opune rezistenţă.

— Şi noi? - întrebă Ptolemeu.

— Voi veţi veni cu mine. Vom coborî de-a lungul ţărmului prin Lycia, până în Pamphilia.

În timp ce vorbea, regele indica, servindu-se de o nuieluşă, traseul pe care intenţiona să-l urmeze.

Eumene îl privi ţintă şi, apoi, îi privi în faţă pe camarazii săi, conştient că ei nu-şi dădeau seama de ceea ce îi aştepta.

— Vrei să mergi acolo? - întrebă el.

— Da - răspunse Alexandru.

— Dar pe acolo nu se poate trece. Nici o armată nu s-a aventurat vreodată printre stâncile acelea suspendate deasupra mării şi mai ales la vreme de toamnă. Sau iarna.

— Ştiu - îi răspunse Alexandru.

31

În cele din urmă, Apelles primi însărcinarea de a picta portretul lui Alexandru pentru jumătate din suma cerută, datorită unor negocieri dure cu Eumene care ar fi vrut să-i plătească mult mai puţin. Artistul se puse imediat pe treabă într-un atelier pe care regina Ada i-l aranjase în centrul oraşului, nu departe de agora, dar, pentru că suveranul nu avea timp să-i pozeze, trebui să se mulţumească doar cu o serie de schiţe în cărbune pe care le făcuse pe viu la cină şi în timpul seratei care urmase după banchet, cu declamaţii ale lui Tessalos, actorul preferat al lui Alexandru, şi cu câteva momente muzicale. Atârnă schiţele pe pereţii atelierului, îmbrăcă un model la fel ca regele şi începu să lucreze.

Alexandru nu putu să admire lucrarea terminată pentru că se afla foarte departe atunci când Apelles făcea ultimele retuşuri, dar cei care au văzut tabloul spun că era foarte frumos, chiar dacă s-a apreciat că figura regelui era pictată într-o nuanţă cam închisă comparată cu adevărata înfăţişare a lui Alexandru. Se pare, totuşi, că artistul a făcut intenţionat aceasta pentru a scoate şi mai mult în relief strălucirea fulgerului divin.

Înainte de plecare, suveranul se sfătui între patru ochi cu Parmenion, într-o cameră izolată a palatului Adei.

Îl întâmpină cu o cupă de vin şi-l invită să ia loc. Parmenion îl sărută pe amândoi obrajii şi, abia după aceea, se aşeză.

— Ce mai faci generale? - îl întrebă regele.

— Bine, Măria Ta. Şi tu?

— Mult mai bine acum că am luat Halicarnasul şi bună parte din meritul pentru această victorie îţi aparţine ţie şi veteranilor tăi. Intrarea voastră în luptă a fost hotărâtoare.

— Îmi acorzi o onoare prea mare. N-am făcut decât să-ţi execut ordinele.

— Îţi cer acum să execuţi un alt ordin.

— Aştept să mi-l dai.

— Ia cu tine cavaleria tesaliană sub comanda lui Amintas, un escadron de *eteri,* hopliţii greci şi întoarce-te către Sardes.

Parmenion se lumină la faţă.

— Ne întoarcem acasă, Măria Ta?

Alexandru clătină din cap, dezamăgit de această reacţie, şi generalul lăsă capul în jos ruşinat pentru că înţelesese greşit cuvintele regelui.

— Nu, Parmenion, nu ne întoarcem. Ne consolidăm cuceririle înainte de a merge mai înainte. Vino aici să vezi harta asta: tu vei urca pe valea râului Ermos şi vei supune toată Frigia. Vei lua cu tine şi maşinile de asalt, în caz că vreuna dintre cetăţi ar încerca să opună rezistenţă.

„Cât despre mine, voi merge pe ţărm până la Telmessos. În acest fel, voi îndepărta flota persană de toate porturile Mării Egee”.

— Crezi aşa ceva?

În glasul generalului se putea ghici o uşoară încordare.

— Am fost informat că Memnon a înrolat alţi soldaţi în Chios şi se pregăteşte să intre în Eubeea, iar de acolo în Atica şi în Grecia centrală pentru a le ridica împotriva noastră.

— Ştiu asta.

— Şi nu crezi că ar trebui să ne întoarcem ca să facem faţă acestei ameninţări? Cu atât mai mult cu cât iarna bate la uşă şi...

— Antipatros poate face faţă situaţiei, este un conducător înţelept şi un general iscusit.

— Oh, sigur, n-am nimic de zis în privinţa asta. Am înţeles atunci: trebuie să ocup toată Frigia.

— Exact.

— Şi apoi?

— Aşa cum ţi-am mai spus, între timp eu voi coborî de-a lungul ţărmului, voi ajunge la Telmessos şi, apoi, o voi lua spre nord, către Ankyra, unde ne vom întâlni.

— Vrei să mergi pe ţărm până la Telmessos? Ştii că, pe o distanţă de mai multe stadii, drumul este foarte îngust şi foarte periculos? Nici o armată n-a îndrăznit să treacă pe acolo.

Alexandru îşi turnă puţin vin şi sorbi câteva înghiţituri.

— Ştiu. Mi-au spus-o mai mulţi.

— În plus, Ancyra se află în munţi, în centrul podişului, şi, când vom ajunge acolo, iarna va fi în toi.

— Da, iarna va fi în toi.

Parmenion oftă:

— Dacă-i aşa... Mă duc, atunci, să mă pregătesc: îmi închipui că n-am prea mult timp la dispoziţie.

— Nu, într-adevăr - îi răspunse Alexandru.

Parmenion îşi goli cupa de vin, se ridică, salută cu o înclinare uşoară a capului şi dădu să plece.

— Generale.

Parmenion se întoarse:

— Da, Măria Ta.

— Ai grijă de tine.

— O să încerc.

— O să-mi lipsească sfatul şi experienţa ta.

— Şi tu îmi vei lipsi, Măria Ta.

Ieşi din încăpere şi uşa se închise în urma lui.

Alexandru se întoarse la harta sa ca să studieze traseul pe care urma să-l parcurgă, dar, după scurt timp, auzi un schimb ceva mai nervos de cuvinte şi vocea santinelei care spunea cuiva:

— Nu-l pot deranja pe rege cu prostiile astea.

Suveranul apăru în pragul uşii:

— Despre ce este vorba?

Era un băiat din unităţile de infanterie ale *pezeterilor,* un soldat simplu pentru că nu avea nici un fel de însemne de grad.

— Ce doreşti? - îl întrebă.

— Mărite Rege - interveni santinela - nu-ţi pierde timpul cu ăsta. Problema sa este că i-a venit cheful de muiere şi arde de dorinţa de a-şi lua în braţe nevestica.

— Mie mi se pare mai mult decât normal - remarcă Alexandru zâmbind. Cine eşti? - îl întrebă el pe soldat.

— Mă numesc Eudemos, Mărite Rege, şi sunt din Drabescus.

— Eşti însurat?

— Măria Ta, m-am însurat înainte de a pleca la război: am stat doar două săptămâni împreună cu nevasta şi, de atunci, n-am mai văzut-o. Am auzit că nu ne întoarcem în Macedonia ci, dimpotrivă, că mergem chiar spre est. Este adevărat?

Alexandru reflectă o clipă la rapiditatea cu care acţiona sistemul de informaţii al trupei, dar nu se miră.

— Da, este adevărat - răspunse el.

Tânărul îşi plecă fruntea, resemnat.

— Nu pari prea bucuros să-ţi urmezi regele împreună cu camarazii tăi.

— Nu-i vorba de asta, Măria Ta, doar că...

— Ai vrea să te culci cu nevasta ta.

— Ca să spun drept, da. Şi mai sunt mulţi alţii în situaţia mea. Familiile noastre doreau ca noi să ne căsătorim pentru că urma să plecăm la război: vroiau să lăsăm în urma noastră un moştenitor, în caz că... Nu se ştie niciodată.

Alexandru zâmbi din nou:

— Ajunge. Şi ai mei vroiau ca eu să mă însor, dar unul dintre puţinele avantaje ale unui rege este că se însoară doar atunci când doreşte. Câţi sunt ca tine?

— Şase sute nouăzeci şi trei.

— Pe toţi zeii, aveai pregătită cifra exactă! - exclamă suveranul.

— Ei, sigur... Noi ne gândeam că se apropie iarna şi că nu vom duce lupte pe vreme rea, aşa că vroiam să te rugăm...

— Să vă dau voie să vă întoarceţi la nevestele voastre.

— Aşa este, Măria Ta - aprobă soldatul încurajat de bună-voinţa lui Alexandru.

— Camarazii tăi te-au ales pe tine ca să vorbeşti în numele lor?

— Da.

— De ce?

— Pentru că...

— Spune, nu te teme.

— Pentru că am fost primul care a trecut prin spărtură când s-a prăbuşit zidul şi am sărit de pe turnul de asalt care ardea doar după ce berbecul a reuşit să dărâme zidul.

— Perdicas mi-a spus ceva despre un soldat care a făcut toate astea, dar nu mi-a spus cum îl cheamă. Sunt bucuros să te cunosc personal, Eudemos, şi sunt fericit să vă îndeplinesc dorinţa, a ta şi a camarazilor tăi. Vi se vor da la fiecare o sută de stateri din Cizic şi o permisie de două luni.

Ochii soldatului străluceau de emoţie.

— Măria Ta... eu... - se bâlbâi el.

— Cu o condiţie.

— Oricare ar fi ea, Măria Ta.

— Când vă veţi întoarce, va trebui să-mi aduceţi cu voi alţi soldaţi. Câte o sută să aduceţi, fiecare dintre voi: pedeştri sau călăreţi, n-are importanţă.

— Poţi avea încredere în cuvântul meu. Socoteşte că-i ai deja în rândurile armatei tale.

— Du-te, acum.

Soldatul nu ştia cum să-i mai mulţumească şi rămăsese ţintuit pe loc.

— Ei! Nu mureai de dorul de a ajunge la nevastă?

— Da, dar eu vroiam să-ţi spun... vroiam să-ţi spun că...

Alexandru zâmbi şi-i făcu semn să aştepte puţin. Se apropie de un scrin şi scoase dintr-o casetă un lanţ de aur cu o camee mică reprezentând-o pe zeiţa Artemis şi i-o dădu soldatului.

— Aceasta este zeiţa care le ocroteşte pe soţii şi pe mame. Dă-i-l soţiei tale, din partea mea.

Soldatul ar mai fi vrut să spună ceva, dar nodul din gât nu-l lăsa. Putu doar să şoptească:

— Îţi mulţumesc, Măria Ta.

Cu o voce care-i tremura.

32

Tinerii care doriseră să se ducă să-şi vadă nevestele plecară la începutul toamnei către Macedonia, unde urmau să petreacă iarna, şi, la puţin timp după aceea, plecă şi Parmenion cu o parte a armatei şi cu cavaleria tesaliană. După ce se consultase cu bătrânul general, regele îl numi la comanda acestei armate pe vărul său Amintas, care dovedise întotdeauna un mare curaj şi o credinţă deosebită. Cu ei plecară şi Clito cel Negru, Filotas şi Crater.

După aceea, Alexandru avu o consfătuire restrânsă cu Seleucos, Ptolemeu şi Eumene pe care-i invită la cină.

Pentru a nu da naştere invidiei, făcuse în aşa fel ca toţi ceilalţi camarazi, inclusiv Hefestion, să aibă de îndeplinit diferite misiuni prin ţinutul din jur şi, de asemenea, cei trei pe care-i chemase la masă să aibă impresia că rămăseseră absolut din întâmplare în tabără. După cele discutate cu Alexandru în acea seară, se convinseră cu toţii că regele avea nevoie în momentele acelea să se bazeze mai mult pe inteligenţa decât pe braţul lor.

Nu fu permisă nici măcar prezenţa servitorilor şi doar Leptine fu aceea care aduse mâncărurile pentru comeseni; aceştia erau aşezaţi în jurul unei mese, la fel ca atunci când se aflau la Mieza şi ascultau lecţiile lui Aristotel.

— Informatorii noştri mi-au dat de ştire că Memnon a primit de la Marele Rege o sumă enormă, adusă cu mari pericole, pe mare. Cu aceşti bani vrea să formeze o armată de peste o sută de mii de oameni cu care să năvălească în Grecia. Mai presus de toate, însă, se pare că ar fi început să facă o serie de daruri importante unor oameni cu influenţă din oraşele greceşti. Generalul Parmenion mi-a expus părerea sa...

— Întoarcerea acasă? - încercă să ghicească Seleucos.

— Aşa este - admise Alexandru.

Leptine începu să servească bucatele: peşte fript cu legume şi vin îndoit cu apă. O masă uşoară, semn că regele vroia ca toţi să rămână cu mintea limpede.

— Şi tu ce te gândeşti să faci? - întrebă Ptolemeu.

— Am luat deja o hotărâre, dar vreau să ştiu ce credeţi şi voi. Seleucos?

— Eu zic să mergem înainte. Chiar dacă Memnon ar ridica toată Grecia, ce-ar face cu asta? Nu va reuşi niciodată să intre în Macedonia pentru că Antipatros nu l-ar lăsa. Pe de altă parte, dacă noi vom continua să ocupăm toate porturile de pe coasta asiatică, Marele Rege nu va reuşi să aibă contacte permanente cu el. Oricum, în final, va trebui să se lase păgubaş.

— Ptolemeu?

— Eu gândesc la fel ca Seleucos: mergem înainte. Dacă, totuşi, am găsi o posibilitate de a-l ucide pe Memnon, ar fi şi mai bine. Am scăpa de multe necazuri şi Marele Rege şi-ar pierde mâna sa dreaptă.

Alexandru păru impresionat şi surprins de o asemenea propunere, dar continuă să-şi consulte prietenii:

— Eumene?

— Ptolemeu are dreptate. Să mergem înainte, dar să încercăm să-l eliminăm pe Memnon: este un om prea periculos şi prea inteligent. Este imprevizibil.

Alexandru tăcu o vreme, mestecând fără prea multă poftă peştele din faţa sa, apoi bău o înghiţitură de vin.

— Să mergem, atunci, înainte. L-am trimis deja pe Hefestion să facă o cercetare la trecerea aceea despre care se spune că este foarte grea, porţiunea de coastă dintre Lycia şi Pamfilia. Peste câteva zile o să ştim dacă este atât de greu de trecut pe acolo. Parmenion va urca pe valea râului Ermos şi va ajunge pe podişul central unde ne vom întâlni la primăvară, după ce va parcurge drumul care duce de pe ţărmul mării până în centrul Anatoliei.

Se ridică şi se apropie de harta pe care o desfăşurase pe o masă.

— Întâlnirea va avea loc aici. La Gordion.

— Gordion? Ştii ce este la Gordion? - îl întrebă Ptolemeu.

— Ştie, ştie - îi răspunse Eumene. Este carul regelui Midas care are jugul legat de proţap cu un nod ce nu poate fi desfăcut. Un străvechi oracol al Marii Mame a zeilor spune că acela care va desface acel nod va deveni stăpânul Asiei.

— Pentru asta mergem la Gordion? - întrebă Seleucos cu o uşoară bănuială în glas.

— Să nu ne îndepărtăm de la subiect - le-o reteză Alexandru. Nu suntem aici pentru a discuta despre oracole, ci ca să stabilim un plan pentru următoarele luni. Mă bucur că sunteţi cu toţii de acord asupra faptului că trebuie să mergem înainte. Într-adevăr, nu ne vom opri nici toamna, nici iarna. Oamenii noştri sunt obişnuiţi cu frigul: sunt oameni de la munte. Tracii şi agrienii din trupele auxiliare sunt şi mai căliţi şi Parmenion ştie că nu trebuie să se oprească până când nu va ajunge la destinaţie.

— Şi Memnon? - întrebă Eumene readucând în discuţie problema cea mai arzătoare.

— Nimeni nu mă va putea convinge să pun să fie ucis prin trădare - răspunse regele supărat. Este un om curajos şi merită să moară cu sabia în mână şi nu într-un pat, otrăvit sau străpuns cu pumnalul pe la spate.

— Ascultă-mă, Alexandru - încercă să-l convingă Ptolemeu. Nu mai suntem pe vremea lui Homer şi armura pe care o ai atârnată deasupra patului nu i-a aparţinut niciodată lui Ahile. Este veche de cel mult două sau trei sute de ani, ştii şi tu asta. Gândeşte-te la soldaţii tăi: din cauza lui Memnon pot muri mii dintre ei. Asta doreşti, doar pentru a rămâne credincios idealurilor eroice?

Suveranul clătină din cap.

— Fără a mai pune la socoteală - interveni şi Eumene - că Memnon ar putea plănui şi el aşa ceva în privinţa ta: să plătească un ucigaş ca să-ţi ia viaţa, să-l corupă pe medicul tău, pentru ca acesta să te otrăvească... Te-ai gândit

vreodată şi la asta? Memnon dispune de sume de bani uriaşe.

— Ţi-a trecut vreodată prin minte - remarcă şi Seleucos - că l-ar putea sprijini pe vărul tău Amintas, căruia i-ai încredinţat comanda cavaleriei tesaliene?

Regele clătină iarăşi din cap.

— Amintas este un băiat cumsecade şi s-a arătat întotdeauna leal faţă de mine. N-am motive să mă îndoiesc de el.

— Eu rămân la părerea că riscurile sunt prea mari - ţinu să precizeze Seleucos.

— Şi eu - i se alătură Eumene.

Alexandru avu un moment de ezitare: îl revăzu pe adversarul său stând drept în faţa lui sub zidurile Halicarnasului, cu faţa acoperită de viziera deasupra căreia ieşea în evidenţă rozeta de argint a Rhodosului şi parcă auzi din nou vocea lui care spunea: „Sunt comandantul Memnon”.

Scutură din nou din cap, şi mai hotărât:

— Nu, eu nu voi ordona niciodată aşa ceva. Chiar şi în război, omul trebuie să rămână om şi tatăl meu obişnuia să-mi spună că puiul unui leu este tot un leu.

La care adaugă:

— Şi nu un şarpe veninos.

— N-are rost să mai discutăm - renunţă Seleucos. Dacă regele a hotărât aşa, înseamnă că aşa trebuie să fie.

Ptolemeu şi Eumene fură şi ei de acord cu prietenul lor, deşi fără prea mare tragere de inimă.

— Îmi pare bine că sunteţi cu toţii de acord - spuse Alexandru. Să ne uităm, atunci, pe hartă şi să încercăm să ne organizăm marşul de-a lungul coastei.

Rămaseră mult timp să discute şi în cele din urmă obosiră. Primul se retrase Eumene şi, la scurt timp, Ptolemeu şi Seleucos făcură la fel. Dar, ajunşi afară, secretarul le făcu un semn şi toţi trei se adunară din nou în cortul său. Le spuse să ia loc şi trimise imediat un servitor

să-l trezească pe Calistene care, la ora aceea, dormea cu siguranţă de partea cealaltă a taberei.

— Voi ce ziceţi despre asta? - deschise discuţia Eumene.

— Despre ce? - întrebă Ptolemeu.

— Cum despre ce: despre refuzul regelui de a pune pe cineva să-l elimine pe Memnon - îi răspunse Seleucos.

— Eu îl înţeleg pe Alexandru - continuă secretarul - şi sunt sigur că-l înţelegeţi şi voi. Pe de altă parte, noi toţi nu putem decât să-l stimăm pe adversarul nostru: este un bărbat excepţional, priceput în ale minţii şi ale războiului, dar, tocmai din această cauză, el reprezintă un pericol de moarte, închipuiţi-vă că ar reuşi să-i ridice pe greci împotriva noastră, că Atena, Sparta şi Corintul ar trece de partea lui. Armatele aliate s-ar îndrepta spre nord ca să atace Macedonia, flota persană ne-ar prinde ca într-un cleşte dinspre mare... Chiar putem avea siguranţa că Antipatros va reuşi să iasă din impas? Şi dacă s-ar întâmpla ca el să moară? Şi dacă Memnon ar trezi ambiţiile vreunui urmaş din ramura dinastiei Lincestizilor, cum ar fi, de exemplu, comandantul cavaleriei tesaliene care luptă alături de noi, făcând să izbucnească în acelaşi timp un război civil sau o rebeliune militară? Ce soartă ar avea ţara şi armata noastră? Dacă ar ieşi învingător, Memnon ar putea bloca Strâmtorile şi noi nu ne-am mai putea întoarce acasă niciodată. Merită să înfruntăm un asemenea risc?

— Dar nu putem nici să acţionăm împotriva voinţei lui Alexandru - îi răspunse Seleucos.

— Eu zic că putem, cu condiţia ca el să nu afle. Totuşi, eu nu-mi asum această responsabilitate de unul singur: dacă sunteţi alături de mine, pornim la treabă, dacă nu, renunţăm şi înfruntăm toate riscurile.

— Să presupunem că suntem de acord - răspunse Ptolemeu. Care ar fi planul tău?

— Şi de ce ai trimis să-l cheme pe Calistene? - întrebă Seleucos.

Eumene scoase capul din cort ca să vadă dacă sosea acela al cărui nume fusese pronunţat. Dar nu văzu pe nimeni.

— Ascultaţi-mă: după cât se pare, Memnon s-ar afla în acest moment la Chios, gata să ridice pânzele spre nord, îndreptându-se, probabil, spre Lesbos. Va aştepta acolo un vânt favorabil pentru a traversa marea până în Grecia. Va fi nevoit, totuşi, să mai zăbovească puţin pentru că va trebui să se aprovizioneze şi să strângă tot ce-i trebuie pentru expediţie. Acela este momentul în care ar trebui să intervenim ca să-l scoatem definitiv din joc.

— Cum? - întrebă Ptolemeu. Un ucigaş plătit sau otrava?

— Nici una dintre aceste două posibilităţi. Un ucigaş n-ar reuşi niciodată să se apropie de el: este păzit în permanenţă de patru oameni care îl slujesc orbeşte şi care ar ucide într-o clipă pe oricine s-ar apropia mai mult decât îi permit ei. În ce priveşte otrava, sunt sigur că există cineva care gustă din tot ce mămâncă sau bea: trăieşte de mulţi ani printre persani şi a învăţat tot felul de lucruri de felul acesta.

— Există otrăvuri cu efect întârziat - le spuse Ptolemeu.

— Aşa este, dar sunt tot simple otrăvuri. Efectele şi simptomele sunt cunoscute. Dacă, în cele din urmă, se află că a fost vorba de o otravă oarecare pentru a-l ucide pe Memnon, bănuiala ar cădea cu siguranţă asupra lui Alexandru şi nu ne putem îngădui un asemenea lucru.

— Şi atunci? - întrebă Seleucos.

— Mai este şi o a treia posibilitate.

Spunând aceasta, secretarul coborî privirea ca şi cum i-ar fi fost ruşine de intenţiile sale.

— Adică?

— O boală, o boală de care să nu se poată vindeca.

— Dar asta nu se poate! - exclamă Seleucos. Bolile vin şi plecă atunci când le este sorocul.

— Se pare că nu-i chiar aşa - îi răspunse Eumene. Se pare că unele boli sunt răspândite de fiinţe foarte mici, invizibile

cu ochiul liber, care trec de la un corp la altul. Ştiu că Aristotel făcea nişte experimente strict secrete înainte de a pleca la Atena, pornind de la studiile sale asupra generării spontane.

— Şi?

— Se pare că a descoperit că, în anumite situaţii, apariţia acestor fiinţe nu este câtuşi de puţin spontană: mai degrabă ar fi vorba despre un fel de... răspândire. În orice caz, Calistene este la curent cu asta. El ştie multe despre aceste experimente şi ar putea să-i scrie unchiului său. La început nu se va întâmpla nimic, aşa că nu vor fi bănuiţi bucătarul sau medicul: Memnon ar putea trăi şi acţiona în mod normal. Primele efecte s-ar putea simţi doar după câteva zile.

Se priveau cu toţii, unul pe altul, puţin dezorientaţi şi palizi la faţă.

— Am impresia că este un plan greu de pus în aplicare pentru că este nevoie de o serie de acţiuni care trebuie foarte precis organizate - remarcă Ptolemeu.

— Este adevărat, dar este singurul posibil, după părerea mea. Există, totuşi, ceva care ne avantajează: medicul lui Memnon a făcut parte din şcoala lui Teofrast şi...

Seleucos îi aruncă o privire surprinsă.

— Nu ştiam că tu te ocupi şi de spionaj.

— Nu, asta înseamnă că-mi fac datoria cum trebuie, dat fiind că este vorba despre informaţii secrete. În orice caz, regele Filip mă pusese încă de pe când era în viaţă în contact cu toţi informatorii săi care acţionau printre greci şi printre barbari.

În clipa aceea, intră în cort Calistene.

— M-aţi chemat? - întrebă el cu un aer adormit.

Alexandru nu reuşea nici el să adoarmă: ideea că Memnon s-ar putea pregăti să atace în Grecia sau chiar în Macedonia nu-i dădea pace. Bătrânul Antipatros ar fi fost

într-un asemenea caz la înălţimea situaţiei? N-ar fi fost mai bine să-l trimită acasă pe Parmenion?

În timp ce Leptine aranja la loc totul, el ieşi din cort şi porni la plimbare pe lângă ţărmul mării.

Era o noapte liniştită şi călduţă iar zgomotul valurilor care se spărgeau de ţărm îi însoţea pasul într-un ritm regulat. Luna aproape plină răspândea o lumină diafană peste insuliţele care răsăreau din mare, peste casele albe îngrămădite una într-alta.

Într-un loc, plaja se întrerupea transformându-se într-un promontoriu stâncos, dar Alexandru nu făcu cale întoarsă ci se căţără până în vârful stâncilor pentru a se bucura de acolo, de sus, de o privelişte şi mai frumoasă decât aceea pe care o avusese până atunci în faţa ochilor.

Pe când urca pe povârnişul abrupt, sforţarea fizică se adăugă la uriaşul efort mental pe care-l făcuse în ultima vreme şi, dintr-o dată, se simţi, fără un motiv palpabil, obosit de moarte şi parcă aşteptând ajutor de undeva. Şi tot fără un motiv palpabil îi reveni în minte tatăl său. Aproape că i se părea că-l vede aievea, stând în picioare pe promontoriu. Ar fi vrut ca această viziune să fi fost adevărată, ar fi vrut să-i poată alerga în întâmpinare, aşa cum se întâmpla când tatăl său venea la el în vizită la Mieza, şi să strige:

— Tată!

Şi ar fi vrut să-l aibă alături şi să-i ceară sfatul.

Era cu totul cufundat în acele gânduri când, ajuns în vârf, la picioare i se aşternu porţiunea următoare de ţărm şi ceea ce văzu în faţa ochilor îl umplu de uimire. Dincolo de promontoriu, se afla un fel de necropolă mare: zeci de morminte monumentale săpate în stâncă şi altele care se înălţau solitare, fantomatice în lumina albă, lăptoasă, a lunii, de-a lungul malului sau parţial scufundate în apa mării.

Şi mai era acolo şi un om care stătea în picioare, având alături un felinar aprins atârnat de un băţ înfipt în nisip. Era întors cu spatele la el.

Semăna la trup cu tatăl său şi era înfăşurat într-o mantie albă împodobită pe margini cu o broderie aurie, la fel ca aceea pe care o purta tatăl său în ziua în care fusese ucis. Alexandru se opri privindu-l mut de uimire, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, ca şi cum ar fi aşteptat dintr-un moment în altul ca el să se întoarcă spre el cu vocea şi cu privirea lui Filip. Omul rămânea, însă, nemişcat: doar mantia imaculată fremăta în aer cu un foşnet uşor, ca al aripilor unei păsări.

Regele se apropie cu pas moale şi văzu că acolo era şi un izvor care ieşea din stâncă, un firicel cristalin de apă în care se reflecta lumina felinarului. Un mic pârâiaş de scurgere trecea prin nisipul de pe plajă şi mergea să se verse în undele sărate ale mării. Omul, care probabil că îl auzise, nu se întoarse către el: părea că se uită la ceva aflat în izvor. Alexandru se mai apropie încă puţin, dar, din cauza întunericului, atinse cu teaca săbiei un bolovan. La auzul acelui zgomot, omul se întoarse fulgerător şi ochii săi străluciră dintr-o dată în lumina felinarului. Ochii lui Filip!

Alexandru tresări cuprins de un fior şi era gata să strige: „Tată!”.

Fu doar un impuls de-o clipă: îşi dădu seama ca faţa acelui personaj avea trăsături diferite de ale tatălui său şi barba mai închisă la culoare. Un necunoscut pe care nu-l mai văzuse niciodată.

— Cine eşti? - îl întrebă. Ce faci aici?

Omul îl privi ţintă cu o expresie ciudată şi Alexandru descoperi din nou la el ceva cunoscut: simţi că, în ochii aceia arzători, parcă era ceva din privirea tatălui său.

— Mă uit în izvorul acesta - răspunse omul.

— De ce?

— Pentru că sunt un clarvăzător.

— Şi ce vezi? Este întuneric, iar felinarul tău nu luminează prea bine.

— Pentru prima dată de când ţin minte oamenii, nivelul apei a scăzut cu un cot şi a ieşit la iveală un mesaj.

— Despre ce vorbeşti?

Omul apropie felinarul de peretele de stâncă din care ţâşnea izvorul şi, în lumina ce venea dintr-o parte, se putu vedea, săpată în piatră, o inscripţie cu caractere necunoscute.

— Despre asta vorbesc - spuse el arătându-i inscripţia.

— Şi ştii s-o citeşti?

Glasul vizionarului deveni ciudat, ca şi cum din gâtul lui s-ar fi auzit vocea altcuiva:

— Vine stăpânul Asiei, cel ce oglindeşte în priviri şi ziua şi noaptea.

Ridică apoi felinarul pentru a vedea faţa lui Alexandru:

— Ochiul tău drept este albastru ca seninul cerului iar cel stâng este negru ca noaptea. De când mă urmăreşti?

— Doar de puţin timp. Nu mi-ai răspuns la întrebare: cine eşti?

— Numele meu este Aristandru. Dar tu cine eşti, tu care ai în ochi lumina şi întunericul?

— Nu mă cunoşti?

— Nu îndeajuns.

— Sunt regele macedonenilor.

Omul îl privi şi mai atent cu felinarul apropiat de faţă.

— Tu vei domni peste Asia.

— Şi tu vei veni cu mine dacă nu ţi-e frică de necunoscut.

Omul îşi lăsă capul în jos.

— Mă tem doar de un singur lucru, de o viziune care mă urmăreşte de mult fără să pot să-i înţeleg rostul: un om gol care arde de viu pe rugul său funerar.

Alexandru nu mai spuse nimic: părea că ascultă zgomotul ritmic al valurilor. Când se întoarse către creasta promontoriului, văzu gărzile sale de corp care supravegheau de departe neaşteptata sa întâlnire. Se scuză:

— Mâine am o zi foarte grea, trebuie să mă întorc. Sper să te întâlnesc în tabără.

— Sper şi eu - răspunse omul. Şi porni în direcţia opusă.

33

O barcă se apropie încet de bordul navei-amiral care se legăna la ancoră în portul Chios. Steagul regal cu chipul lui Ahura Mazda flutura leneş în briza nopţii şi din cabina de la pupa venea lumina slabă a unei lămpi.

De jur împrejur, flota de război a Marelui Rege: mai bine de trei sute de corăbii de război, cu pinten la proră, nave de luptă cu trei sau cu cinci rânduri de vâsle, stăteau aliniate de-a lungul cheiurilor, legate de mal cu parâme groase de cânepă.

Barca se lipi de corabie şi marinarul lovi în bordaj cu vâsla.

— Mesaj pentru comandantul Memnon.

— Aşteaptă - îi răspunse ofiţerul de gardă. Îţi cobor o scară.

Puţin după aceea, omul urca la bord căţărându-se pe scara de frânghie pe care i-o aruncaseră marinarii şi cerea să fie primit de comandantul suprem.

Ofiţerul de gardă îl percheziţionă şi, apoi, îl lăsă să intre în cabina de la pupa, unde Memnon era treaz şi scria scrisori sau citea rapoartele sosite de la guvernatorii de provincii sau de la comandanţii garnizoanelor persane rămase fidele Marelui Rege şi de la informatorii cu care împânzise toată Grecia.

— Am un mesaj pentru tine, comandante - îl anunţă omul dându-i un sul de papirus.

Memnon îl luă şi văzu după sigiliu că era de la soţia sa: prima scrisoare pe care o primea de la ea de când se despărţiseră.

— Mai este ceva? - întrebă.

— Nu, comandante. Dar, dacă vrei să trimiţi un răspuns, voi aştepta.

— Bine, aşteaptă. Du-te la şeful de echipaj ca să-ţi dea ceva de băut şi de mâncat dacă ţi-e foame. Te chem eu când termin.

Rămas singur, Memnon deschise cu mâini tremurânde scrisoarea.

Barsines către Memnon, soţul ei preaiubit, multe salutări!

Iubitul meu drag, după o lungă călătorie am ajuns teferi şi cu bine la Susa, unde regele Darius m-a primit pe mine şi pe băieţi cu toată consideraţia. Ne-a fost dată o aripă a palatului, cu servitori şi slujnice şi cu o grădină minunată, o pairideza *cu flori de toate culorile, trandafiri şi ciclame cu un parfum îmbătător, fântâni şi bazine cu peşti roşii şi albaştri şi păsări de pe toate meleagurile lumii, păuni şi fazani din India şi din Caucaz, şi gheparzi domesticiţi din îndepărtata Etiopie.*

Condiţiile în care trăim ar fi de invidiat dacă tu n-ai fi atât de departe. Patul meu din dormitor este, din păcate, gol, prea mare şi rece.

Noaptea trecută am luat în mână cartea cu tragediile lui Euripide pe care mi-ai dăruit-o tu şi am citit Alceste, *cu lacrimi în ochi. Am plâns, iubitul meu, gândindu-mă la acele sentimente descrise atât de frumos de poet, şi m-a impresionat în special fragmentul în care ea merge la moarte iar soţul îi promite că nici o altă femeie nu-i va lua vreodată locul: că va cere unui mare artist s-o sculpteze şi va pune imaginea ei pe pat, alături de el.*

Oh, dacă aş putea să fac şi eu ca el! Aş fi chemat şi eu un mare artist, unul dintre marii maeştri yauna, *ca Lisip sau Apelles, şi i-aş fi pus să-ţi facă statuia sau să picteze un tablou de o frumuseţe neasemuită ca să-l am în camerele mele, în colţişoarele cele mai intime ale iatacului meu.*

Abia acum, soţul meu cel adorat, abia acum când eşti atât de departe, înţeleg ce semnificaţie are arta voastră, forţa tulburătoare cu care voi, yauna, *prezentaţi nuditatea zeilor şi a eroilor voştri.*

Aş vrea să mai pot admira corpul tău gol, măcar ca statuie sau într-un tablou, şi apoi să închid ochii, să-mi imaginez că

prin voinţa vreunui zeu imaginea aceea ar putea prinde viaţă, coborând de pe piedestal sau ieşind din ramă, apropiindu-se de mine ca în ultima zi pe care am petrecut-o împreună şi mângâindu-mă cu mâinile tale, sărutându-mă cu buzele tale.

Războiul te ţine, însă, departe, războiul care nu aduce decât doliu şi jale şi distrugere. Întoarce-te la mine, Memnon, lasă pe altcineva să comande armatele lui Darius. Ai făcut deja destul, nimeni nu te-ar putea învinovăţi şi toţi de aici povestesc despre ce ai făcut pentru a apăra Halicarnasul. Întoarce-te la mine, soţul meu iubit, eroul meu neasemuit.

Întoarce-te la mine pentru că toate bogăţiile din lume nu fac cât o clipă petrecută în braţele tale.

Memnon dădu deoparte scrisoarea şi se ridică apropiindu-se de parapetul bordajului. Luminile oraşului clipeau delicat în aerul liniştit al serii şi ajungeau la el, de pe străzile cufundate în întuneric şi din pieţe, strigătele copiilor care se jucau de-a v-aţi ascunselea profitând de ultimele zile călduţe ale toamnei. Ceva mai departe se auzea cântecul unui tânăr, o serenadă pentru iubita sa care-l asculta, poate, îmbujorată în umbra ferestrei.

Se simţi apăsat de o melancolie nesfârşită, de o sfârşeală ucigătoare, dar, în acelaşi timp, conştiinţa că purta pe umerii săi destinele unui imperiu fără margini, speranţele unui mare suveran şi stima soldaţilor săi îl împiedica să se lase în voia unor asemenea sentimente.

Aflase că ultimii dintre războinicii săi, baricadaţi în acropola din Halicarnas, rezistau cu îndârjire, chinuiţi de foame şi de sete, şi nu reuşea să se împace cu gândul că nu-i putuse elibera. Oh, dacă Dedal, tatăl lui Icar, ar fi existat şi i-ar fi putut face aripi omului! Ar fi zburat prin noapte la soţia sa ca s-o facă fericită şi s-ar fi întors, apoi, la datorie înainte de răsăritul soarelui.

Altele erau, însă, ordinele Marelui Rege: trebuia să ridice ancora îndreptându-se spre insula Lesbos, de unde trebuia

să pregătească debarcarea în Eubeea. Prima debarcare persană după mai bine de o sută cincizeci de ani.

Primise de curând o scrisoare de la spartanii care se declarau gata să se alieze cu regele Darius şi să pornească o revoltă generală a grecilor împotriva Macedoniei.

Se întoarse la măsuţa de lucru şi începu să scrie.

Memnon către Barsines, dulcea sa soţie, multe salutări!

Scrisoarea ta mi-a trezit amintiri dintre cele mai frumoase şi mai chinuitoare, momentele pe care le-am petrecut împreună în casa de la Djilah, înainte de ultima noastră despărţire. Nu-ţi poţi închipui cât de dureroasă este pentru mine absenţa ta şi cât de des imaginea frumuseţii tale îmi apare în visele din fiecare noapte. Nici o femeie nu mă va putea atrage cumva înainte de a te putea îmbrăţişa din nou.

Mă aşteaptă un ultim efort, confruntarea definitivă, după care mă voi putea odihni alături de copiii mei şi în braţele tale, atât timp cât zeii mă vor mai ţine în viaţă.

Sărută-i din partea mea şi ai grijă de tine.

Pecetlui scrisoarea gândindu-se că acel papirus fără viaţă va fi atins de Barsines cu degetele ei uşoare ca petalele florilor şi la fel ca ele de parfumate. Suspină, apoi chemă curierul şi i-o dădu.

— Când o va primi? - întrebă.

— Curând, în mai puţin de douăzeci de zile.

— Bine. Drum bun şi zeii să te aibă în pază.

— Şi pe tine, comandante Memnon.

Îl privi cum se îndepărtează cu barca. Se întoarse apoi în cabina de la pupa şi-l chemă la el pe căpitanul corăbiei.

— Ridicăm ancora, căpitane. Trimiteţi semnalul luminos şi la celelalte corăbii.

— Acum? N-ar fi mai bine să aşteptăm zorile? S-ar vedea mai bine şi...

— Nu, vreau ca mişcările noastre să rămână secrete. Ce facem acum este de cea mai mare importanţă. Mai

semnalizează şi că vreau ca toţi comandanţii unităţilor de luptă din flotă să vină aici, pe nava-amiral, pentru un consiliu de război.

Căpitanul, un grec din Pataras, se înclină şi plecă să execute ordinele comandantului. La puţin timp după aceea, câteva bărci se apropiară de corabia lui Memnon şi cei care veniseră cu ele urcară la bord.

Îl salutară pe rând pe comandant şi luară loc pe două bănci aşezate de-a lungul pereţilor laterali ai cabinei de la pupa. Memnon se aşeză în capul mesei, în jilţul amiralului. Era înfăşurat în mantia lui albastră şi purta armură. Alături, pe un scăunel, se afla coiful corintian: avea viziera colorată în negru iar în frunte se putea vedea emblema din argint a insulei Rhodos.

— Comandanţi de unităţi, soarta ne oferă în aceste momente ultima posibilitate de a ne salva onoarea de soldaţi şi de a câştiga banii promişi de Marele Rege. Nu mai avem în spatele nostru porturi în care să găsim refugiu, decât cel mult cele din Cilicia sau din Fenicia, aflate la multe zile de navigaţie. Nu avem, aşadar, de ales, trebuie să mergem înainte şi să retezăm de la rădăcină forţa care-l susţine pe adversarul nostru.

„Am privit un mesaj secret de la spartani: un mesaj înfăşurat în jurul unei *skytale.* Dacă vom debarca pe continent, ei sunt dispuşi să ni se alăture cu armata lor. Prin urmare, am hotărât să ne îndreptăm spre Lesbos şi, de acolo, către Skyros şi Eubeea, unde îi vom întâlni pe patrioţii atenieni care doresc să ne sprijine. I-am trimis un mesaj lui Demostene şi cred că răspunsul lor va fi, fără îndoială, pozitiv. Pentru moment, asta-i tot; întoarceţi-vă, vă rog, la navele voastre şi începeţi manevrele necesare.”

Nava-amiral alunecă încet afară din port, cu luminile de la pupa aprinse, şi toate celelalte corăbii o urmară. Noaptea era senină şi înstelată şi cârmaciul lui Memnon ţinea timona cu mână sigură. A doua zi, vremea se schimbă şi pe mare apărură valuri înalte datorită vântului dinspre Notos. Câteva

corăbii fură avariate şi, timp de două zile, flota fu nevoită să înainteze doar cu ajutorul vâslelor.

Ajunseră la destinaţie în a cincea zi şi intrară în rada cea mare de la vest, aşteptând ca timpul să devină din nou favorabil navigaţiei. Memnon ordonă ca navele avariate să fie reparate şi-şi trimise ofiţerii să recruteze mercenari dornici să se îmbarce. Între timp, el vizită insula care era deosebit de frumoasă şi ceru să fie condus la casele poetei Sapho şi a poetului Alceu, amândoi originari din Lesbos.

Chiar în faţa casei despre care se spunea că fusese a lui Sapho, se aflau scribi ambulanţi care copiau la cererea vizitatorilor poeziile poetei, pe tăbliţe de lemn sau pe suluri de papirus, acestea din urmă fiind mult mai scumpe.

— Ştii să-mi scrii una în persană? - întrebă pe un bărbat care, după aspect, părea oriental.

— Sigur că da, mărite domn.

— Atunci, scrie poezia care începe astfel:

Asemenea zeilor îmi pare-acela
ce-ţi şade acum alături,
ţi-ascultă vorba dulce
şi-ţi soarbe privirea plină de dorinţă.

— O ştiu, stăpâne - spuse scribul muind pana în călimară. Este un cânt al geloziei.

— Da, aşa este - fu de acord Memnon, în aparenţă nepăsător. Şi se aşeză pe un rest de zid aşteptând ca scribul să termine de scris traducerea.

Aflase că Barsines fusese prizoniera lui Alexandru şi, uneori, era cuprins de nelinişte.

34

După ce părăsi Halicarnasul, Alexandru îşi conduse armata spre răsărit, de-a lungul coastei, deşi toţi încercaseră să-l convingă să renunţe. Într-adevăr, în Lycia exista o porţiune de drum care, iarna, era considerată imposibil de străbătut. Era ceva mai mult decât o potecă, suspendată între faleza aflată chiar deasupra mării şi ţărmul de dedesubt, plin de stânci ameninţătoare, expusă mereu vântului de la apus care aducea mai mereu furtună.

Valurile care se spărgeau de stâncile de pe mal se sfărâmau în globuri de spumă, parcă fierbeau mânioase şi se retrăgeau pentru a-şi lua un nou avânt, izbind continuu promontoriul pustiu bătut de vijelii.

Hefestion, care ajunsese până acolo, fusese foarte impresionat de ce văzuse.

— Te sperie - îi povesti el lui Alexandru. Imaginează-ţi un munte mai înalt decât cel de la Athos şi mai întins decât Pangeos, coborând vertical spre mare, neted şi negru ca fierul brunat. Vârful său, învăluit mereu de nori, răsună de bubuiturile tunetelor; fulgerele cad pe creastă, dar câteodată se abat şi în mare, cu o lumină orbitoare. Poteca este o veche trecere tăiată în plină stâncă de licieni, dar devine alunecoasă din cauza valurile care se sparg de ţărm şi din cauza algelor care se reproduc, iarna, peste măsură de mult. Când cineva cade în mare, este pierdut: talazurile îl sfărâmă imediat, izbindu-l de bolovanii ascuţiţi care sunt ca o coroană ucigaşă în văgăuna aceea.

— Tu ai trecut pe acolo? - îl întrebă Alexandru.

— Da.

— Cum ai trecut?

— M-am folosit de agrieni. Au înfipt ţăruşi în crăpăturile stâncilor şi au legat de ei frânghii de care ne puteam ţine când valurile ajungeau până la noi.

— Cred că este o idee minunată - spuse regele. Aşa o să trecem şi noi.

— Bine, dar noi eram doar cincizeci - preciză Hefestion - iar tu vrei să treci cu douăzeci şi cinci de mii de oameni şi cu cinci mii de cai. Cum o să faci cu caii?

Alexandru tăcu o vreme ca să-şi adune gândurile, apoi spuse:

— Nu avem de ales. Trebuie să trecem pe cărarea aceea şi să punem stăpânire pe toate porturile Lyciei: flota Marelui Rege va fi îndepărtată de pe marea noastră. Dacă trebuie, voi merge înainte doar cu infanteria, dar voi merge.

— Cum vrei: Noi nu ne temem de nimic, dar am vrut ca tu să ştii, totuşi, ce riscuri ne aşteaptă.

Porniră a doua zi. Ajunseră la oraşul Xanthos, impunător pe stânca sa care se înălţa vertical deasupra râului cu acelaşi nume. În împrejurimile aşezării se puteau vedea, săpate în stâncă, zeci de morminte cu faţade monumentale în formă de palate sau temple cu şiruri de coloane. Se spunea că în unul dintre ele s-ar afla corpul eroului lician Sarpedontes, ucis de mâna lui Patrocle în timpul războiului Troiei.

Alexandru ceru să-i fie arătat şi se reculese în faţa acelui venerabil mormânt, deteriorat din cauza vechimii şi a intemperiilor, şi pe care se mai distingeau cu greutate urmele unei inscripţii străvechi care, din păcate, nu mai putea fi citită. Calistene, aflat în apropierea regelui, îl auzi cum murmura versurile lui Homer, îndemnul pe care eroul lician îl adresa războinicilor săi în ajunul ultimei lupte, aceea în care urma să fie ucis:

Prieteni, dacă renunţând la lupta care ne aşteaptă,
şi voi şi eu sortiţi am fi să trăim nemăsurat de mult
făr-a cunoaşte nici o dezonoare, şi-am face aşa ceva,
eu n-aş fi printre cei dintâi care să lupte şi nu v-aş împinge
în bătălia care aduce glorie celui ce o poartă.

Acum însă, dacă aşa se-ntâmplă, cu mii de soli ai morţii
roind în jurul nostru, şi nimeni dintre muritori în stare nu-i
de ei să scape şi nici măcar să se îndepărteze,
să mergem dar...

Apoi, întorcându-se către Calistene, spuse:

— Crezi că ar mai repeta asemenea cuvinte dacă i-ar fi dat să mai vorbească vreodată?

Şi avea în voce o adâncă melancolie.

— Cine poate spune? Nimănui nu i-a fost sortit să se întoarcă din Hades.

Alexandru se apropie de mormânt şi-şi rezemă palmele şi fruntea de el, ca şi cum ar fi încercat să asculte un glas slăbit de trecerea secolelor. Într-un târziu, se întoarse către ceilalţi şi porni din nou la drum în fruntea armatei sale.

Coborâră pe malul fluviului până la gura de vărsare a acestuia în mare, acolo unde se întindea portul Pataras, cel mai important din Lycia. Oraşul avea case frumoase în stil grecesc şi locuitorii se îmbrăcau tot după moda grecească, dar vorbeau limba lor străveche imposibil de înţeles fără ajutorul unui tălmaci. Regele dădu armatei ordin să poposească timp de câteva zile pentru că spera să primească veşti de la Parmenion care în acel moment ar fi trebuit să se afle pe podişul din interiorul ţinutului, dar nu putu afla nimic despre generalul său. Îi ajunse, însă, din urmă o corabie macedoneană, ultima care mai putea sosi înainte de căderea iernii.

Comandantul ei urmase un traseu dificil şi neumblat pentru a nu fi capturat de flota lui Memnon. Aducea un raport al lui Antipatros asupra situaţiei din ţară şi a certurilor cu regina mamă, Olimpia.

Alexandru rămase nedumerit şi aceste veşti îl supărară destul de mult, dar se însenină când văzu că un sul de papirus purta sigiliul regal al moloşilor şi se putea distinge scrisul surorii sale, Cleopatra. Îl deschise cu nerăbdare şi începu să citească:

Cleopatra, regina moloşilor, către fratele ei Alexandru, regele macedonenilor, te salută!

Scumpul meu frate, a trecut mai mult de un an de când te-am îmbrăţişat pentru ultima oară şi nu există zi în care să nu mă gândesc la tine şi să nu-ţi simt lipsa.

Vestea despre faptele tale de arme a ajuns până în palatul meu din Butroto şi aceasta mă face să fiu tare mândră, dar mândria mea nu poate compensa absenţa ta.

Soţul meu şi cumnatul tău, Alexandru, regele moloşilor, se pregăteşte să plece în Italia. A adunat o armată numeroasă, de aproape douăzeci de mii de oameni, soldaţi curajoşi şi bine instruiţi conform tehnicii macedonene şi preceptelor părintelui nostru, Filip.

Visează să cucerească un mare imperiu în apusul Europei şi să elibereze pe toţi grecii de sub ameninţarea barbarilor de pe acele meleaguri: cartaginezii, brazii şi lucanii. Eu, însă, voi rămâne singură.

Mama noastră este din ce în ce mai ciudată, iritabilă şi capricioasă aşa că eu evit pe cât posibil s-o văd. După câte ştiu, se gândeşte la tine zi şi noapte şi aduce ofrande zeilor pentru ca tu să te afli în graţiile Fortunei. Cât despre mine, eu nu pot decât să blestem războiul ce-i ţine departe de mine pe oamenii pe care-i iubesc cel mai mult pe lume

Ai grijă de tine.

Iată, deci, că şi campania din Apus era pe cale să înceapă. Un alt Alexandru, un fel de imagine a sa în oglindă, legat atât de puternic de el prin prietenie şi sânge, se pregătea să pornească spre Coloanele lui Hercule pentru a cuceri toate pământurile până la râul Oceanos. Şi într-o zi se vor întâlni, poate în Grecia, sau în Egipt, sau în Italia... Şi, în ziua aceea, lumea întreagă ar putea vedea răsărind o nouă eră.

Profită de zilele de popas pentru a-l ruga pe Eumene să-i citească din „Jurnalul” său, prezentarea zilnică pe care secretarul său general o întocmea, menţionând evenimentele

petrecute, distanţele parcurse în marş, vizitele făcute şi primite, procesele-verbale de la şedinţele înaltului comandament, ca şi situaţia financiară a armatei.

— Nu-i rău - declară el după ce ascultă câteva pagini. Pasajele descriptive au chiar o anume eleganţă literară; ar putea fi folosite, eventual, pentru o adevărată istorie a expediţiei.

— S-ar putea să fac şi asta - îi răspunse Eumene - dar, deocamdată, mă limitez doar la a trece în revistă faptele, în funcţie de timpul pe care-l am la dispoziţie. În ce priveşte istoria, de asta se ocupă Calistene.

— Aşa este.

— Dar nu numai el. Ştii probabil că şi Ptolemeu scrie despre această expediţie. Ţi-a citit vreodată din ce-a scris?

— Până acum, nu, dar aş fi curios să ascult.

— În plus, merge înainte şi strădania în acest sens a lui Nearchos, amiralul tău.

— S-ar părea că toţi scriu despre această expediţie: mă întreb cui i se va acorda cea mai mare crezare. Eu, în orice caz, îl invidiez în continuare pe Ahile care a avut un Homer ca să-i cânte isprăvile.

— Alte vremuri, prietene. Nearchos, în schimb, face o treabă excelentă intrând în legătură cu diferitele comunităţi care trăiesc prin aceste ţinuturi. Cunoaşte multă lume de pe aici şi este şi el foarte respectat. De curând, de altfel, mi-a mărturisit şi punctul său de vedere ca marinar.

— Adică?

— Este convins că tu nu poţi rămâne fără o flotă şi că trebuie să mai ai încă una. Este prea periculos să laşi marea sub dominaţia totală a lui Memnon.

— Dar tu ce crezi? Este o problemă financiară dacă nu mă înşel.

— Poate că acum ne-am permite s-o construim cu banii pe care i-a dobândit de la Sardes şi de la Halicarnas.

— Ocupă-te, atunci, de asta. Înţelege-te cu Nearchos, tratează cu atenienii, foloseşte-te de şantierele din porturile

pe care le-am cucerit. Acum ne permitem chiar şi un asemenea risc.

— O să mă întâlnesc cu Nearchos pe corabia lui şi o să facem câteva socoteli. N-am nici cea mai mică idee de cât ar putea costa o corabie de război şi câte ne-ar trebui ca să-i facem zile amare blestematului de Memnon. Ar mai trebui să ştiu şi ce ai de gând pentru la iarnă.

Alexandru se apropie de fereastra casei în care-şi stabilise reşedinţa şi privi crestele munţilor deja acoperite de zăpadă.

— Vom merge înainte până vom întâlni drumul care ne duce către interior: trebuie să-l întâlnesc cât mai repede pe Parmenion şi să ne unim forţele. Sunt îngrijorat, Eumene. Dacă una dintre aceste două armate ar fi distrusă, cealaltă n-ar mai avea nici o şansă.

Secretarul dădu din cap în semn de aprobare, îşi adună hârtiile şi plecă.

Alexandru se aşeză în faţa mesei de lucru, luă o foaie de papirus, întinse cu pana în călimară şi începu să scrie:

Alexandru către Cleopatra, surioară preaiubită, te salut!

Scumpa mea, nu fi tristă pentru plecarea soţului tău. Există pe lume unii oameni care au destinul stabilit încă de la naştere şi el este unul dintre aceştia. Între noi există un legământ şi Alexandru îşi lasă în urmă patria, casa şi soţia pentru a-l respecta. Eu nu pot crede că ai fi preferat să fii soţia unui om de nimic, un om fără speranţe şi fără aspiraţii. Ai fi urât şi mai mult viaţa alături de el. Tu, la fel ca şi mine, eşti fiica lui Olimpia şi a lui Filip şi ştiu că poţi înţelege ceea ce spun. Bucuria va fi şi mai mare după această despărţire şi sunt sigur că soţul tău va trimite în curând pe cineva să te aducă acolo pentru ca să vezi soarele apunând peste apele divine şi misterioase ale Oceanului Extrem pe care nici o corabie n-a plutit vreodată.

Aristotel spune că, prin oraşele lor, grecii se orientează către mare la fel ca broaştele pe malul unei bălţi şi are dreptate. Dar noi ne-am născut pentru a cunoaşte alte

pământuri şi alte mări, pentru a trece peste graniţe pe care nimeni nu a îndrăznit să le încalce vreodată. Şi nu ne vom opri înainte de a fi ajuns la limita cea mai îndepărtată hărăzită de zei fiinţei umane.

Oricum, aceasta nu este deajuns ca să mă facă să sufăr mai puţin pentru că tu eşti departe şi, în acest moment, aş da orice pentru a putea şedea la picioarele tale, cu capul pe genunchii tăi, ascultând cât de frumos cânţi.

Aminteşte-ţi de mine, aşa cum ne-am înţeles, de fiecare dată când vezi că soarele apune în spatele munţilor, de fiecare dată când vântul îţi aduce în auz voci de departe.

35

Cam la zece zile după ce armata lui Alexandru îşi stabilise tabăra, regelui îi fu anunţată o vizită: un oarecare Eumolpos din Solis.

— Ştii cine este? - îl întrebă Alexandru pe Eumene.

— Sigur că ştiu. Este cea mai bună iscoadă pe care o ai la răsărit de lanţul munţilor Taurus.

— Dacă este cel mai bun informator de-al meu, cum se face că nu-l cunosc?

— Pentru că a ţinut legătura întotdeauna cu tatăl tău şi... cu mine.

— Sper că nu te superi dacă acum mă voi ocupa eu însumi de el - îi spuse ironic Alexandru.

— Câtuşi de puţin - se grăbi să răspundă Eumene. Eu am încercat doar să te feresc de probleme sâcâitoare. Ba, mai mult, dacă doreşti, eu mă pot retrage...

— Nu vorbi prostii şi adu-l încoace.

Eumolpos nu se schimbase mult de când secretarul îl văzuse la Pella, dar suferea ca întotdeauna de frig şi, pentru că pe mare nu se putea naviga, trebuise să străbată călare pe un catâr munţii din interior, acoperiţi de zăpadă.

Peritas începu să mârâie îndată ce-i văzu căciula de blană de vulpe pe care o purta pe cap.

— Ce căţeluş frumos - observa Eumolpos privindu-l îngrijorat. Muşcă?

— Nu, dacă îţi dai jos vulpea de pe cap - îi răspunse Eumene.

Informatorul îşi puse căciula pe un scăunel şi Peritas o înşfăcă imediat şi începu s-o sfâşie, scuipând apoi părul tot timpul cât ţinu întrevederea.

— Ce veşti îmi aduci? - îl întrebă Alexandru.

Eumolpos rosti mai întâi o serie de aprecieri de complezenţă şi de complimente pentru strălucitoarele victorii ale tânărului rege, apoi reveni la subiect.

— Măria Ta, faptele tale de arme au răspândit panică la curtea din Susa. Magii spun că eşti încarnarea lui Ahriman.

— Este zeul răului la ei - îi explică, puţin încurcat, Eumene regelui Seamănă puţin cu Hades al nostru, stăpânul infernului. Vezi, acest zeu al lor este reprezentat întotdeauna ca un leu şi, cum tu porţi în luptă un coif de forma unui cap de leu, asemănarea i-a impresionat foarte tare.

— Şi în plus de asta? - îl întrebă Alexandru pe informator.

— Marele Rege are o încredere deosebită în Memnon: se pare că i-ar fi trimis două mii de talanţi.

— O sumă uriaşă.

— Aşa este.

— Ştii în ce scop?

— Pentru toate. Înrolarea de noi soldaţi, corupere, finanţarea unor posibili aliaţi. Am auzit, însă, şi de alţi bani, alte două mii de talanţi care s-ar afla pe drum către interiorul Anatoliei.

— Şi aceştia la ce ar servi?

Eumolpos clătină din cap.

— N-am idee despre aşa ceva. În zona aceea nu se află generalul tău? El ar putea avea informaţii mai precise...

Un gând supărător îl fulgeră pe Alexandru: şi dacă Marele Rege ar încerca să-l corupă pe Parmenion? Îşi alungă de îndată din minte o asemenea bănuială care i se păru nedemnă de el.

— Memnon are, aşadar, sprijinul necondiţionat al Marelui Rege?

— Absolut. Cu toate acestea, nu sunt puţini nobilii care nutresc o invidie teribilă faţă de acest străin, acest grec pe care suveranul l-a numit comandant suprem al trupelor sale şi i-a acordat puteri chiar mai mari decât cele ale tuturor guvernatorilor persani. După regele Darius, Memnon este

cel mai puternic om din imperiul persan. Dacă mă întrebi, însă, de existenţa sau de posibilitatea alimentării unor conspiraţii împotriva lui....

— Nu te întreb despre nimic de felul acesta - i-o reteză scurt Alexandru.

— Te rog să mă ierţi - îi răspunse iscoada. Nu vroiam să te supăr. Ah, mai este şi altceva.

— Spune.

— A sosit la curte soţia lui Memnon, Barsines, o femeie de o frumuseţe răpitoare.

Alexandru avu o tresărire abia perceptibilă care, însă, nu scăpă privirii agere a lui Eumene.

— O cunoşti?

Regele nu răspunse; secretarul îi făcu semn lui Eumolpos să nu mai insiste asupra acestui subiect, dar el continuă de unde se întrerupsese.

— Cum spuneam, o femeie impresionant de frumoasă, picioare de gazelă, sâni de zeiţă, ochi negri ca bezna nopţii. Nici nu îndrăznesc să-mi imaginez ce trandafir de Pieria o fi având între coapse...

Eumene îi făcu din nou semn să treacă peste toate astea.

— Şi a adus cu ea şi copiii, doi băieţi frumoşi: unul, cu un nume grecesc, care-i seamănă mamei, iar celălalt, cu nume persan, care seamănă leit cu tatăl. Nu-i ceva extraordinar? Sunt unii la curte care spun că Marele rege a vrut să-i aibă acolo ca ostatici pentru că n-ar avea încredere totală în Memnon.

— Şi, după tine, este adevărat?

— Şi trebuie să-ţi spun ceea ce gândesc cu adevărat?

— O întrebare fără rost - comentă Eumene.

— Aşa este. Ei bine, eu nu cred. După mine, regele Darius are o încredere oarbă în Memnon, tocmai pentru că este o căpetenie mercenară. Memnon nu a semnat nici un contract, dar şi-a respectat întotdeauna cuvântul dat. Este un om de fier.

— Ştiu - spuse Alexandru.

— Mai este şi altceva de care ar trebui să ţii seama.

— Care?

— Memnon deţine supremaţia pe mare.

— Deocamdată.

— Aşa este. În zilele noastre, Atena primeşte tot grâul de care are nevoie din Pontus, prin Strâmtori. Dacă Memnon ar opri traficul comercial, oraşul ar suferi de foame şi el l-ar putea obliga să treacă de partea lui cu tot cu flotă: asta ar duce la apariţia celei mai puternice forţe navale din toate timpurile.

Alexandru îşi plecă fruntea:

— Ştiu.

— Şi nu te sperie aşa ceva?

— Nu mă sperie niciodată un lucru care încă nu s-a întâmplat.

Pentru moment, Eumolpos rămase fără grai, apoi continuă:

— Nu mă mai îndoiesc de faptul că eşti fiul tatălui tău. Totuşi, se pare că, deocamdată, Marele Rege a hotărât să nu facă nici o mişcare şi să-i lase libertate deplină de mişcare comandantului Memnon. Duelul este între voi doi. Dacă, însă, Memnon ar fi înfrânt, atunci Marele Rege va intra în acţiune şi, o dată cu el, întreaga Asie.

Spuse aceste cuvinte pe un ton solemn care-i surprinse pe ceilalţi.

— Îţi mulţumesc - spuse Alexandru. Secretarul meu general va avea grijă să-ţi plătească pentru serviciile pe care ni le-ai adus.

Eumolpos zâmbi cu jumătate de gură.

— În privinţa asta, Măria Ta, chiar vroiam să-ţi cer să-mi acorzi ceva mai mult decât primeam de la tatăl tău, fie-i gloria nepieritoare. Strădania mea, date fiind împrejurările, devine tot mai grea şi mai periculoasă şi ideea că aş putea fi tras în ţeapă nu mă părăseşte nici în somnul, cândva atât de liniştit.

Alexandru dădu din cap în semn de aprobare şi schimbă o privire de înţelegere cu Eumene.

— Mă ocup eu de asta - spuse secretarul general şi-l conduse pe Eumolpos până la uşă.

Omul aruncă o privire dezamăgită la ceea ce mai rămăsese din călduroasa lui căciulă de blană, făcu o plecăciune de salut către rege şi ieşi din cameră.

Alexandru îi privi îndepărtându-se pe coridor şi-l putu auzi pe informator cum spunea:

— Pentru că, dacă tot trebuie să mă las tras în ţeapă, aş prefera păsărica unui tinerel frumos decât parii ascuţiţi pe care-i pregătesc barbarii ăia.

Şi pe Eumene care-i răspundea:

— Aici n-ai decât să te hotărăşti: avem cam douăzeci şi cinci de mii de asemenea tinerei...

Regele clătină din cap şi închise uşa.

A doua zi, văzând că nu primeşte nici o veste de la Parmenion, hotărî să pornească în marş pentru a înfrunta porţiunea aceea periculoasă de pe ţărm despre care Hefestion îi vorbise atât de înspăimântat.

Îi trimise înainte pe agrieni ca să fixeze ţăruşii şi funiile de care să se ţină soldaţii, dar toate aceste măsuri se dovediră inutile. Timpul se schimbă brusc, vântul umed şi aducător de furtună dinspre apus încetă şi marea deveni netedă ca uleiul.

Hefestion, care-i însoţise pe agrieni şi pe traci, se întoarse cu vestea că soarele era pe cale de a usca poteca şi, deci, nu mai era nici un pericol.

— Se pare că zeii sunt de partea ta.

— Aşa se pare - îi răspunse Alexandru. S-o luăm ca pe un semn bun.

Ptolemeu, care călărea imediat în urma lor, având sub comanda sa garda de corp, se întoarse către Perdicas:

— Îmi închipui deja ce va scrie Calistene despre asta.

— N-am ţinut seama niciodată de ceea ce spun cronicarii despre această campanie.

— Va scrie că marea s-a retras din faţa lui Alexandru, recunoscându-l ca rege cu puteri aproape divine.

— Dar tu ce vei scrie?

Ptolemeu scutură din cap.

— Las-o baltă şi hai să mergem mai departe: mai avem drum lung de făcut.

După ce trecu de această porţiune a drumului, Alexandru îşi conduse armata pe cărări abrupte care duceau din ce în ce mai sus, până când ajunseră pe culmile acoperite de zăpadă. De obicei, satele erau lăsate în pace, cu condiţia ca locuitorii să nu-i atace sau să nu refuze să le vândă tot ceea ce le trebuia. Apoi, dincolo de acest prim masiv muntos, coborâră în valea râului Eurimedont, pe unde se putea urca din nou către interior şi către podiş.

Era o vale destul de îngustă, cu pereţi abrupţi de piatră roşie care contrastau cu albastrul intens al apelor râului. Mirişti galbene se întindeau pe cele două maluri şi pe rarele porţiuni netede care mărgineau prundişul râului.

Merseră o zi întreagă până când, la asfinţit, se aflară în faţa unei strâmtori străjuite de două fortăreţe gemene care se înălţau pe două stânci: în spate, pe o colină se putea vedea o cetate fortificată.

— Thermesos - spuse Ptolemeu apropiindu-se de Alexandru şi arătând spre zidurile înroşite de ultimele raze ale soarelui.

Perdicas se apropie şi el de cealaltă parte.

— N-o să fie uşor de cucerit un asemenea cuib de vulturi - spuse el îngrijorat. De la apă până la înălţimea zidurilor s-ar putea să fie cel puţin patru sute de picioare. Chiar dacă am urca turnurile noastre de asalt unul peste altul şi tot n-am ajunge la o asemenea înălţime.

Sosi şi Seleucos cu doi ofiţeri din cavaleria *eterilor.*

— Eu aş zice să facem popas aici. Dacă ne continuăm drumul, ne-am putea trezi atacaţi şi nu avem nimic cu care să ripostăm.

— Bine, Seleucos - acceptă regele. Mâine, pe lumină, vom vedea ce se poate face. Sunt sigur că există posibilitatea de a trece pe undeva. Mai rămâne doar s-o descoperim.

În clipa aceea, din spatele său se auzi o voce:

— Este oraşul meu. Un oraş de magi şi de ghicitori. Lăsaţi-mă să merg eu acolo.

Regele se întoarse: era Aristandru, omul pe care-l întâlnise la izvorul de pe malul mării, pe când citea inscripţia aceea indescifrabilă.

— Te salut, vizionarule - îl salută el. Apropie-te şi spune-mi ce ai de gând.

— Este oraşul meu - repetă Aristandru. Un oraş magic care se înalţă într-un loc magic. Un oraş în care până şi copiii ştiu să interpreteze semnele cerului şi măruntaiele victimelor. Lasă-mă să merg eu mai întâi acolo, înaintea armatei tale.

— Fii liniştit, poţi merge. Nimeni nu va face nimic până nu te întorci tu.

Aristandru se retrase cu un semn din cap şi o porni la drum pe povârnişul care trecea pe sub cele două fortăreţe gemene. După câtva timp, când se lăsase întunericul, se putea zări mantia lui albă ca a unei fantome singuratice pe panta abruptă a muntelui Thermesos.

36

Aristandru se afla în picioare în faţa lui ca o stafie şi singura lampă care mai ardea dădea feţei sale un aspect şi mai derutant. Alexandru sări de pe pat, ca şi cum ar fi fost înţepat de un scorpion.

— Când ai sosit? - întrebă el. Şi cum de te-au lăsat să intri?

— Ţi-am mai spus: cunosc multe taine ale magiei şi pot să mă mişc prin noapte după cum mi-e voia.

Alexandru se ridică în picioare şi aruncă o privire spre câinele său: dormea liniştit, ca şi cum în cort n-ar mai fi fost nimeni în afara de stăpânul lui.

— Cum ai făcut? - întrebă din nou regele.

— Asta n-are importanţă.

— Dar ce are importanţă?

— Ceea ce-ţi voi spune acum: concetăţenii mei au lăsat doar santinelele ca să controleze trecerea şi s-au retras către Thermesos. Ia-le prin surprindere şi treci cu armata. Imediat după aceea vei vedea o potecă pe latura stângă a muntelui şi ea duce până la poarta cetăţii. Mâine, trâmbiţele tale le vor suna deşteptarea.

Alexandru ieşi din cort şi văzu că tabăra era cufundată în tăcere: dormeau liniştiţi cu toţii şi santinelele din post se încălzeau pe lângă focuri. Se întoarse către Aristandru şi vizionarul îi arătă ceva spre cer.

— Priveşte, o acvilă care zboară în cercuri largi pe deasupra zidurilor: asta înseamnă că oraşul se va afla la mila ta după acest atac de noapte. Acvilele nu zboară noaptea, este cu siguranţă şi acesta un semn din partea zeilor.

Alexandru ordonă să fie treziţi cu toţii fără sunete de trâmbiţă, apoi îi chemă pe Lisimah şi pe căpetenia agrienilor.

— Asta este o treabă pentru voi. Ştiu că pe stâncile acelea nu sunt decât câteva grupuri de santinele: trebuie să le luaţi prin surprindere şi să le ucideţi fără a face zgomot, după care vom trece cu armata prin strâmtoare. Dacă aţi reuşit, semnalaţi aruncând jos câteva pietre.

Agrienii fură instruiţi în limba lor asupra celor ce aveau de făcut şi Alexandru le promise şi o răsplată dacă reuşeau să-şi îndeplinească misiunea. Primiră cu plăcere, îşi luară pe umăr funiile de cânepă, traistele cu ţăruşi şi îşi strecurară pumnalele la centură. Când luna ieşi pentru puţin timp dintre nori, Alexandru îi văzu cum se urcau deja pe stânci cu incredibila lor sprinteneală de munteni. Cei mai îndrăzneţi se căţărau cu mâinile goale până unde puteau, apoi legau funia de o ieşitură a stâncii sau de un ţăruş strecurat în vreo crăpătură şi o aruncau jos pentru ca şi ceilalţi camarazi să poată urca.

Luna se ascunse din nou în nori şi agrienii agăţaţi de stânci nu se mai zăriră. Alexandru înaintă, urmat de Ptolemeu şi de garda de corp, până în strâmtoare. Acolo se ascunseră şi aşteptară.

Nu trecu mult timp şi se simţi o bufnitură puternică, apoi alta şi încă una: erau trupurile fără viaţă ale santinelelor care fuseseră aruncate jos de agrieni.

— Au reuşit - spuse Ptolemeu aruncând o privire asupra corpurilor zdrobite de pe pietre. Poţi să ordoni armatei să treacă.

Alexandru îi făcu, însă, semn să mai aştepte. La scurt timp după aceea, se auziră alte asemenea bufnituri şi, pe urmă, zgomotul sec al pietrelor ce cădeau de sus ciocnindu-se de pereţii stâncoşi.

— Ce-ţi spuneam eu? - repetă Ptolemeu. Au făcut-o deja. Sunt oameni sprinteni de mână şi de picior şi, în asemenea situaţii, sunt de neînlocuit.

Alexandru îi ceru să transmită detaşamentelor ordinul de a merge în tăcere prin defileu şi lunga coloană se puse în mişcare, în timp ce agrienii, îndeplinindu-şi misiunea,

coborau de pe stânci strângându-şi, pe măsură ce se apropiau de pământ, frânghiile cu ajutorul cărora urcaseră.

Călăuzele şi cercetaşii de pe latura stângă a defileului găsiră cu uşurinţă cărarea care urca spre podiş şi, înainte de revărsatul zorilor, întreaga armată era înşiruită în faţa zidurilor, dar pe un teren atât de accidentat încât nu s-ar fi putut găsi un locşor nici măcar pentru a instala tabăra. Îndată ce cortul său fu înălţat pe unul dintre puţinele locuri mai plate şi fără bolovani, regele îi chemă în consiliu pe prietenii săi. Totuşi, în timp ce crainicul regelui mergea peste tot ca să-i caute, Hefestion îi anunţă o altă vizită: un bărbat, pe nume Sisines, un egiptean, cerea să-i vorbească neîntârziat.

— Un egiptean? - întrebă mirat Alexandru. Dar cine este? L-ai mai văzut vreodată?

Hefestion clătină din cap.

— Ca să-ţi spun drept, nu, dar el afirmă că ne cunoaşte pe amândoi, că a lucrat cândva pentru regele Filip, tatăl tău, că ne-a văzut alergând pe când eram copii prin curtea palatului de la Pella. După aspect pare că vine de foarte departe.

— Şi ce vrea?

— Spune că nu poate vorbi cu tine decât între patru ochi.

Crainicul veni şi el în clipa aceea.

— Măria Ta, comandanţii sunt aici şi aşteaptă în faţa cortului.

— Să intre - ordonă Alexandru.

Apoi, către Hefestion:

— Spune să i se dea de mâncare şi de băut şi găseşte-i un adăpost până când va fi instalat un cort. Întoarce-te, apoi, aici: vreau să fii prezent la consiliu.

Hefestion se îndepărtă şi imediat după aceea intrară prietenii regelui: Eumene, Seleucos, Ptolemeu, Perdicas, Lisimah şi Leonatos.

Nu lipseau decât Filotas - se afla alături de tatăl său în Frigia interioară, împreună cu Crater şi cu Clito. Îl sărutară cu toţii pe rege pe obraji şi se aşezară.

— Aţi văzut oraşul - începu Alexandru. Aţi văzut şi terenul, pietros, accidentat: chiar dacă am vrea să construim turnuri de asalt cu lemnul din păduri, n-am reuşi să le aducem în poziţie de luptă, iar dacă am vrea să săpăm o galerie, ar trebui să străbatem piatra dură cu ciocanul şi cu dalta. Imposibil! Singura soluţie ar fi să înconjurăm oraşul Termesos, dar fără a putea şti când va cădea: s-ar putea să dureze zile sau chiar luni...

— La Halicarnas nu ne-am pus atâtea probleme de acest fel - remarcă Perdicas. Am folosit doar timpul care ne-a fost necesar.

— Să îngrămădim o grămadă mare de lemne pe lângă ziduri, să le aprindem şi să-i pârjolim - propuse Leonatos.

Alexandru scutură din cap.

— Ai văzut la ce distanţă sunt pădurile? Şi câţi oameni am putea pierde trimiţându-i sub ziduri ca să care lemne, fără acoperişuri de protecţie şi fără asigurarea printr-un tir al catapultelor? Eu nu-mi trimit oamenii la moarte dacă nu împart cu ei riscurile şi trebuie să faceţi şi voi la fel. În plus, timpul ne presează. Trebuie să ne unim neapărat cu armata lui Parmenion.

— Aş avea şi eu o idee - interveni Eumene. Barbarii ăştia sunt la fel ca grecii: se omoară în permanenţă unii pe alţii. Locuitorii din Thermesos au şi ei, cu siguranţă, duşmani; va fi suficient, prin urmare, să ne înţelegem cu aceştia. După care ne vom putea relua drumul spre nord.

— Nu-i o idee rea - spuse Seleucos.

— Deloc - fu de acord şi Ptolemeu. Admiţând că-i vom putea găsi pe aceşti inamici.

— Vrei să te ocupi tu de asta? - îl întrebă Alexandru pe secretar.

Eumene ridică din umeri.

— Ce să fac, dacă nu se mai oferă nimeni...

— Atunci, ne-am înţeles. Între timp, totuşi, pentru că tot suntem aici, să blocăm oraşul şi să nu lăsăm pe nimeni să intre ori să iasă. Mergeţi acum fiecare şi ocupaţi-vă de oamenii voştri.

Prietenii plecară unul după altul şi îndată după aceea sosi şi Hefestion.

— Văd că aţi terminat deja: ce-aţi hotărât?

— Că nu avem timp să cucerim oraşul acesta. Aşteptăm să găsim pe cineva care s-o facă în locul nostru. Unde este oaspetele?

— Aşteaptă afară.

— Atunci, cheamă-l înăuntru.

Hefestion ieşi şi imediat intră un bărbat destul de în vârstă, mai degrabă de şaizeci decât de cincizeci de ani, cu barba şi părul cărunt, îmbrăcat ca locuitorii de pe podiş.

— Vino mai aproape - îl invită Alexandru. Mi s-a spus că ai cerut să vorbeşti cu mine. Cine eşti?

— Mă numesc Sisines şi vin din partea generalului Parmenion.

Alexandru îl privi în ochii negri care îi jucau necontenit în orbite.

— Nu te-am mai văzut niciodată - îi răspunse. Dacă te trimite Parmenion, ai, cu siguranţă, o scrisoare cu sigiliul său.

— Nu am nici o scrisoare: ar fi fost prea periculos în caz că aş fi fost prins. Am primit ordin să-ţi transmit tot ce mi s-a spus.

— Spune ce ai de spus.

— Împreună cu Parmenion este o rudă de-a ta care comandă cavaleria.

— Este vărul meu, Amintas, din neamul Lincestizilor. Este un războinic excelent: de aceea i-am încredinţat comanda cavaleriei tesaliene.

— Şi ai încredere în el?

— Când a fost ucis tatăl meu, mi s-a alăturat imediat şi, de atunci, mi-a fost întotdeauna credincios.

— Eşti chiar sigur de asta? - insistă omul.

Alexandru începea să-şi piardă răbdarea.

— Dacă ai ceva să-mi spui, vorbeşte, în loc să-mi pui atâtea întrebări.

— Parmenion a interceptat un curier persan cu o scrisoare a Marelui Rege adresată vărului tău.

— Pot s-o văd? - întrebă Alexandru, întinzând mâna spre oaspete.

Sisines clătină din cap cu un surâs uşor.

— Este un document foarte delicat pe care nu puteam risca să-l pierd, în caz că aş fi fost prins. Am, însă, permisiunea generalului Parmenion de a-ţi reda conţinutul ei.

Alexandru îi făcu semn să înceapă.

— Scrisoarea Marelui Rege îi oferă vărului tău Amintas din Lincestides tronul Macedoniei şi două mii de talanţi de aur, dacă te va ucide.

Regele tăcu o vreme. Se gândi la ceea ce îi spusese Eumolpos din Solis despre o mare sumă de bani care plecase din capitala Susa către Anatolia şi se mai gândi şi la toate faptele de bravură şi de credinţă de care dăduse dovadă până atunci vărul său. Se simţi prizonier în iţele unei poveşti din care nu făceau parte bravura, forţa şi curajul, o situaţie în care mama sa ar fi ştiut să se descurce de o mie de ori mai bine decât el, dar care trebuia rezolvată fără întârziere.

— Dacă minţi, pun să te taie în bucăţi şi să-ţi lase hoitul pradă câinilor - îl ameninţă regele.

Peritas, care dormita într-un colţ, îşi înălţă capul şi se linse pe bot cu limba lui roşie ca şi cum l-ar fi interesat turnura pe care o lua disuţia. Dar Sisines nu păru câtuşi de puţin tulburat.

— Dacă aş minţi, nu ţi-ar fi greu deloc să te lămureşti când vei ajunge la Parmenion.

— Dar ce probe aveţi că vărul meu ar avea intenţia de a accepta banii şi propunerea Marelui Rege?

— Teoretic, nici una. Dar, gândeşte-te, Măria Ta: regele Darius ar fi făcut vreodată o propunere de acest fel şi ar fi riscat să piardă o sumă atât de mare dacă n-ar fi avut şanse de succes? Şi tu cunoşti vreun om care să poată rezista tentaţiei amăgitoare a puterii şi a bogăţiei? Eu, în locul tău, n-aş risca. Cu toţi banii aceia, vărul tău ar putea plăti mii de ucigaşi, ar putea angaja o armată întreagă.

— Văd că mă sfătuieşti şi cum să procedez.

— Să mă ferească zeii de aşa ceva. Sunt un servitor credincios care şi-a făcut datoria trecând prin munţii acoperiţi de zăpadă, suferind de foame şi de frig, punându-şi de multe ori viaţa în pericol pe când străbătea teritoriile aflate, încă, în mâinile soldaţilor şi ale iscoadelor Marelui rege.

Alexandru nu răspunse, dar înţelese că, ajuns în acest stadiu, nu mai avea încotro şi trebuia să ia o decizie. Sisines interpretă tăcerea lui în cel mai logic mod cu putinţă.

— Generalul Parmenion mi-a poruncit să mă întorc la el cât mai curând cu răspunsul tău. Nici acesta nu va putea fi scris: va trebui să-l reproduc din memorie. Pe de altă parte, generalul are încredere deplină în mine.

Alexandru se întoarse cu spatele la el pentru că nu vroia să i se citească pe faţă gândurile care îi treceau prin minte. Apoi, după se gândi şi cântări fiecare cuvânt, se întoarse şi vorbi:

— Vei spune cele ce urmează generalului Parmenion:

Am primit mesajul tău şi-ţi mulţumesc pentru că ai dejucat un complot care ar fi putut aduce mari complicaţii expediţiei noastre sau ar fi dus la moartea mea.

Nu avem, totuşi, după cum mi s-a spus, nici o dovadă că vărul meu ar fi avut intenţia de a accepta banii aceia şi propunerea respectivă.

În această situaţie, îţi cer să-l ţii sub arest până când voi sosi şi-l voi interoga chiar eu. Vreau, însă, să fie tratat aşa cum se cuvine rangului şi gradului său militar.

Sper că tu eşti sănătos. Ai grijă de tine.

— Acum, repetă - îi ordonă Alexandru.

Sisines îl privi ţintă, drept în ochi, şi repetă mesajul cuvânt cu cuvânt, fără a se poticni şi cu totală stăpânire de sine.

— Foarte bine - spuse regele, ascunzându-şi mirarea.

— Mergi acum să mai prinzi puteri. Oamenii mei te vor găzdui în noaptea asta. Când te vei simţi în stare, vei putea pleca.

— Voi cere să-mi dea o traistă cu de-ale gurii şi un burduf cu apă şi voi pleca imediat.

— Aşteaptă.

Sisines care făcea o plecăciune în semn de salut, îşi îndreptă imediat spinarea.

— Porunceşte.

— Câte zile ai făcut pe drum până aici, după ce te-ai despărţit de general?

— Unsprezece zile călare pe catâr.

— Comunică-i lui Parmenion că voi pleca de aici peste maximum cinci zile şi că voi ajunge la Gordion în tot atâta timp cât ţi-a trebuit şi ţie ca să vii la mine.

— Vrei să repet şi mesajul acesta?

Alexandru clătină din cap.

— N-are importanţă. Îţi mulţumesc pentru informaţiile pe care mi le-ai adus şi-i voi spune lui Eumene să te răsplătească.

Sisines nici nu vru să audă:

— Răsplata este că am contribuit la apărarea Măriei Tale. Nu doresc altceva.

Îi aruncă o ultimă privire care ar fi putut însemna orice, se înclină apoi cu respect şi ieşi.

Alexandru se lăsă să cadă pe un scăunel şi-şi ascunse faţa în palme.

Rămas mult timp aşa, aşezat şi fără să facă vreo mişcare: gândul îi zbura la zilele în care, copil fiind, la Pella, juca

mingea sau de-a v-aţi ascunselea cu prietenii şi cu verii săi şi simţea nevoia să urle sau să plângă.

Leptine se apropie de el cu mersul ei abia perceptibil şi-şi puse mâinile pe umerii săi.

— Veşti proaste, stăpâne? - întrebă cu voce stinsă.

— Da - spuse Alexandru fără a se întoarce.

Leptine îşi lipi obrazul de umărul lui.

— Am reuşit să fac rost de lemne şi să încălzesc apă. N-ai vrea să faci o baie?

Suveranul dădu din cap afirmativ, veni după fată în spatele perdelei despărţitoare a cortului, acolo unde se afla o cadă de baie plină cu apă fierbinte şi se lăsă dezbrăcat. Lampa era aprinsă şi seara se lăsase de mult peste tabără.

37

Cu ajutorul lui Aristandru, Eumene reuşi să încheie rapid o înţelegere cu o populaţie vecină, selgheii, duşmani de moarte ai locuitorilor oraşului Thermesos, deşi vorbeau aceeaşi limbă şi se rugau la aceleaşi divinităţi. Le lăsă bani, acordă căpeteniei lor, în numele lui Alexandru, titlul răsunător de „dinast suprem şi autocrat al Pisidiei” şi ei ocupară imediat poziţii în jurul oraşului organizându-se pentru asedierea lui.

— Ţi-am spus că Thermesos îţi va sta la dispoziţie - îi aminti Aristandru suveranului, tălmăcind în maniera sa cele întâmplate.

Regele se mai asigură de supunerea câtorva oraşe nu prea îndepărtate de pe coastă, ca Sides şi Aspendos, foarte frumoase şi construite, parţial, după modelul grecesc, cu pieţe, colonade şi temple împodobite cu statui, şi le ceru aceleaşi taxe pe care le plătiseră persanilor. În sfârşit, lăsă un grup de ofiţeri dintre *eteri* cu un detaşament de atac din corpul „scutierilor”, împreună cu barbarii, aliaţi acum de-ai lui, sub zidurile oraşului Thermesos şi plecă mai departe spre miazănoapte.

Munţii Taurus erau acoperiţi cu totul de zăpadă, dar vremea era destul de frumoasă şi cerul limpede precum cristalul, de un albastru intens; pe alocuri, pâlcuri izolate de fagi şi de stejari îşi mai păstrau încă frunzele colorate în ocru şi în roşu apărând, pe fondul de un alb orbitor, ca nişte giuvaeruri pe o tavă de argint. Pe măsură ce armata înainta, tracii şi agrienii, conduşi de Lisimah, erau trimişi în avangardă ca să ocupe trecătorile, evitând astfel atacurile prin surprindere, şi marşul continuă fără prea mari peripeţii.

Eumene îşi trimitea oamenii să cumpere provizii de prin sate pentru a nu provoca iritare în rândul populaţiilor băştinaşe şi pentru a asigura trecerea cât mai paşnică a armatei

prin punctele dificile ale marelui lanţ muntos. Alexandru se afla singur şi tăcut, în faţa tuturor, călare pe Ducipal, şi nu era greu de imaginat ce gânduri neliniştitoare îi bântuiau mintea. Purta pălăria macedoneană cu boruri largi şi pe umeri avea mantia soldăţească din lână grosolan ţesută. Peritas tropăia de regulă printre picioarele calului. Între cele două animale se stabilise de mai mult timp o armonie prietenească şi când câinele nu dormea la picioarele patului lui Alexandru, îşi găsea culcuş în paiele din grajd, alături de cal.

După trei zile de mers prin munţi, ajunseră într-un loc de unde se putea zări podişul interior: o întindere de pământ, netedă şi parcă pârjolită, peste care sufla în permanenţă un vânt rece. În depărtare, se vedea strălucind o oglindă de apă, limpede şi închisă la culoare, înconjurată de o câmpie care îţi lua vederea cu albul ei.

— Iar zăpadă - bombăni Eumene care suferea iarăşi de frig şi renunţase definitiv la chitonul militar scurt schimbându-l cu o pereche de pantaloni frigieni care i se păreau mai comozi.

— Nu, este sare - îl corectă Aristandru care călărea alături de el. Acesta este lacul Ascanias, cu apa mai sărată decât cea a mării. Vara, nivelul apei scade foarte mult iar suprafaţa acoperită de sare devine enormă. Locuitorii de pe aici o adună şi o vând în toată valea.

Pe când armata străbătea toată acea câmpie albă, soarele începea să coboare în spatele munţilor şi lumina, care venea pieziş, reflectată de milioane de cristale, crea un spectacol fantastic, o atmosferă magică, aproape ireală. Soldaţii priveau în tăcere acea minunăţie, fără a reuşi să-şi mute privirea de la schimbarea continuă a culorilor, de la razele de lumină descompuse de nesfârşitele faţete care parcă se desfăceau în evantaie irizate, în explozii de particule incandescente.

— Pe toţi zeii Olimpului... - murmură Seleucos. Ce splendoare! Acum chiar putem spune că suntem departe de casă.

— Da - îl aprobă Ptolemeu. În viaţa mea n-am văzut un asemenea spectacol.

— Şi nu este singurul pe care-l veţi putea admira - adăugă Aristandru. Mai departe, se află muntele Argeus care aruncă foc şi flăcări de la mare înălţime şi acoperă cu cenuşă regiuni întregi. Se spune că sub acest munte uriaş s-ar afla înlănţuit gigantul Tifon.

Ptolemeu îi făcu semn lui Selecos să vină după el şi-şi îndemnă calul ca şi cum ar fi vrut să pornească în faţă ca să inspecteze coloana. Se opri după o jumătate de stadiu şi calul îşi continuă mersul la pas.

— Ce are Alexandru? - întrebă.

Seleucos se apropie de el şi-i răspunse:

— Nu ştiu. Este aşa de când a vorbit cu egipteanul acela.

— Nu-mi plac egiptenii - declară sentenţios Ptolemeu. Cine ştie ce i-a băgat în cap. Nu era de ajuns vizionarul ăsta, Aristandru.

— Cred că Hefestion ştie mai multe, dar nu vrea să spună absolut nimic.

— Cred şi eu. El face orbeşte numai ce spune şi ce vrea Alexandru.

— Chiar aşa. Ce-ar putea fi oare? Cu siguranţă, o veste proastă. Pe urmă, toată graba asta de a merge tot înainte... Să i se fi întâmplat ceva lui Parmenion?

Ptolemeu aruncă o privire către Alexandru care călărea în faţa lor, nu prea departe.

— Ne-ar fi spus-o. Şi, apoi, împreună cu Parmenion sunt Clito cel Negru, Filotas, Crater şi vărul său, Amintas, care comandă cavaleria tesaliană. E posibil să nu fi scăpat cu viaţă nici unul?

— Cine poate şti? Puteau să cadă într-o ambuscadă... Sau poate că se gândeşte la Memnon. Omul ăla este în stare de

orice: în timp ce noi vorbim aici, el s-ar putea să fi debarcat deja în Macedonia sau la Pireus.

— Ce facem? Îl întrebăm în seara asta dacă ne invită la cină?

— Depinde în ce dispoziţie o să fie. În orice caz, ar fi mai bine să ne sfătuim şi cu Hefestion.

— Da, e cel mai bine. Aşa facem.

Între timp, soarele coborâse dincolo de orizont şi cei doi prieteni se gândeau la fetele pe care le lăsaseră înlăcrimate în casele lor din Pieria sau din Eordeea şi care, poate, în acel ceas al melancoliei îşi aminteau de ei.

— Ţi-a trecut vreodată prin minte să te însori? - întrebă pe neaşteptate Ptolemeu.

— Nu. Dar ţie?

— Nici mie. Dar mi-ar fi plăcut s-o iau de nevastă pe Cleopatra.

— Şi mie.

— Şi lui Perdicas, dacă e să fim drepţi.

— Aşa este. Şi lui Perdicas.

Se auzi un strigăt din capul coloanei şi apărură cercetaşii care se întorceau în galop din recunoaştere, înainte de căderea nopţii:

— Kelainai! Kelainai!

— Unde? - îi întrebă Eumene care venise din urmă.

— La cinci stadii în direcţia aceea - răspunse un cercetaş arătând spre un deal din depărtare deasupra căruia se vedeau miliarde de luminiţe. Era un spectacol fascinant: părea un furnicar gigantic iluminat de mii de licurici.

Alexandru parcă se trezi din gândurile sale şi ridică braţul oprind pe loc coloana.

— Facem popas aici - ordonă el. Ne vom apropia mâine de oraş. Este capitala Frigiei şi sediul satrapului persan al provinciei. Dacă încă n-a cucerit-o Parmenion, o vom cuceri noi: în fortăreaţa aceea ar trebui să existe mulţi bani.

— Pare într-o altă dispoziţie - remarcă Ptolemeu.

— Aşa mi se pare şi mie - îl aprobă Seleucos. Şi-o fi amintit de ceea ce spunea Aristotel: „Ori problema are o soluţie şi este inutil să ne mai facem griji, ori problema nu are soluţie şi este inutil să ne mai facem griji”. Măcar de ne-ar invita diseară la cină.

38

Aristotel sosi la Meton cu una dintre ultimele corăbii care mai plecaseră din Pireus şi înfruntaseră marea pe o vreme atât de rea. Comandantul se hotărâse să profite de un vânt care sufla destul de tare şi constant dinspre sud pentru a transporta o încărcătură de ulei de măsline, vin şi ceară de albine, marfa care ar fi trebuit, alminteri, să aştepte în depozite până la primăvara când, însă, preţurile scădeau.

Ajuns pe uscat, se urcă într-o trăsurică trasă de doi măgăruşi şi plecase către Mieza. Avea la el cheile de la toate încăperile şi putea să le folosească în orice moment ar fi dorit. Mai mult, ştia că în acea perioadă va găsi acolo pe cineva cu care dorea să vorbească, o persoană de la care ar fi aflat veşti despre Alexandru: Lisip.

Îl găsi, într-adevăr, lucrând în topitorie, unde pregătea modelul în argilă pentru grandiosul grup statuar dedicat celor căzuţi luptând sub comanda lui Alexandru la Granicos; modelul urma să se transforme în viitorul monument. Se înserase şi luminile erau deja aprinse atât în atelier cât şi în sala de mese şi în câteva camere pentru oaspeţi.

— Bine ai venit, Aristotel! - îl salută Lisip. Îmi pare rău, nu pot să dau mâna cu tine: sunt groaznic de murdar. Dacă mă aştepţi o clipă, îţi stau la dispoziţie.

Aristotel se apropie de machetă: o sculptură cu douăzeci şi şase de personaje, care se întindea pe o platformă lungă de opt sau zece picioare. Uluitor: se putea vedea vârtejul pe care-l făceau valurile râului şi aproape că se auzea tropotul galopului ce venea dinspre grupul de călăreţi avântaţi în plină şarjă. Dintre toţi, ieşea în evidenţă Alexandru, purtând platoşă, cu părul fluturând în vânt şi călare pe un Ducipal furios.

Lisip se spălă pe mâini şi se apropie de filosof.

— Ce părere ai?

— Superb. Ceea ce iese în evidenţă în lucrările tale este energia care clocoteşte în interiorul tuturor formelor, ca şi cum ar fi vorba despre nişte corpuri aflate într-o stare de frenezie sub atracţia zeului Pan.

— În faţa celui care le va privi, aceste forme vor apărea pe neaşteptate - îi explică Lisip cu un aer inspirat, agitându-şi mâinile enorme pentru a descrie scena - când va ajunge în vârful unui deluşor. Va avea impresia că vin peste el, că va fi călcat în picioarele cailor. Alexandru mi-a cerut să-i înfăţişez ca pe nişte nemuritori şi eu fac tot posibilul pentru a-i îndeplini dorinţa şi pentru a compensa câtuşi de puţin pierderea suferită de părinţii lor îndureraţi.

— În acelaşi timp, îl treci pe el, încă din viaţă, în legendă - spuse Aristotel.

— Oricum s-ar întâmpla asta, nu crezi?

Lisip îşi scoase şorţul de piele şi-l agăţă într-un cui.

— Cina este aproape gata: vrei să stai la masă cu noi?

— Cu plăcere - răspunse Aristotel. Cine mai este?

— Caretes, ajutorul meu - răspunse sculptorul arătând spre un tânăr slab şi cu părul rar care lucra într-un colţ al atelierului, cu o daltă, la un model din lemn şi care îl salută cu o înclinare respectuoasă a capului. - şi, de asemenea, un reprezentant al oraşului Tarent, Evemeros din Kallipolis, o persoană cumsecade care ne-ar putea da veşti despre regele Alexandru al Epirului.

Ieşiră din topitorie şi străbătură porticul interior îndreptându-se către refectoriu, unde urmau să ia cina. Aristotel se gândi cu melancolie la ultima dată când cinase aici împreună cu regele Filip.

— Rămâi mai mult timp aici? - îl întrebă Lisip.

— Nu chiar. În ultima scrisoare pe care i-am trimis-o lui Calistene, i-am dat instrucţiuni să-mi răspundă aici, la Mieza şi aş vrea să văd cât mai repede ce-mi scrie. De aici, voi pleca la Aigai.

— Mergi la palatul vechi?

— Voi depune o ofrandă pe mormântul regelui şi va trebui să mă întâlnesc cu câteva persoane.

Lisip ezită puţin înainte de a vorbi din nou.

— Am auzit că cercetezi împrejurările în care a fost asasinat regele Filip, dar poate ca nu sunt decât nişte zvonuri...

— Nu sunt zvonuri - îi adeveri Aristotel, în aparenţă nepăsător.

— Alexandru ştie?

— Cred că da, chiar dacă atunci, în primele momente, i-a încredinţat această misiune nepotului meu, Calistene.

— Şi regina mamă?

— Eu n-am făcut nimic ca ea să afle, dar Olimpia are urechi peste tot. Este foarte probabil ca ea să fie deja la curent cu toate astea.

— Şi nu te temi?

— Cred că regentul Antipatros are grijă să nu mi se întâmple nimic rău. Îl vezi pe vizitiul acela? - spuse el arătând spre omul care-l adusese la Mieza şi care în acele momente ducea catârii către grajd. Poartă în desagă o sabie macedoneană la fel cu a soldaţilor din garda palatului.

Lisip aruncă o privire mai atentă asupra personajului respectiv: un munte de muşchi care se mişca la fel de agil ca o pisică. Se vedea de departe că era un om din garda regelui:

— Pe toţi zeii, mi-ar putea poza pentru o statuie a lui Hercule.

Se aşezară la masă.

— Nu sunt paturi pentru mâncat - comentă artistul. Este la fel ca în vremurile de demult, se mănâncă aşezat pe scaun.

— Mie îmi convine - îi răspunse filosoful. M-am dezobişnuit să mănânc culcat. Aşadar, ce veşti îmi dai despre Alexandru?

— Îmi închipui că te mai ţine la curent şi Calistene.

— Sigur că da. Sunt curios, totuşi, să aud propriile tale impresii. Cum ţi s-a părut când l-ai văzut?

— Este complet preocupat de visul său. Nimic nu-l va putea opri până când nu-şi va atinge ţelul.

— Şi, după tine, care este ţelul său?

Lisip tăcu câteva minute: părea că priveşte la servitorul care întreţinea focul din cămin. Spuse, apoi, fără a se întoarce spre Aristotel:

— Să schimbe lumea.

Filosoful suspină:

— Cred că ai dreptate. Problema este dacă o va schimba în mai bine sau în mai rău.

În acel moment, intră oaspetele străin, Evemeros din Kallipolis, şi îi salută pe comesenii săi în timp ce li se servea cina: supă de găină fiartă cu legume, pâine, brânzeturi şi ouă răscoapte cu ulei şi cu sare. Şi vin de Taxos.

— Ce veşti ne aduci despre regele Alexandru al Epirului? - întrebă Lisip.

— Veşti importante - răspunse oaspetele. Suveranul este în fruntea oştirii noastre şi a mers din victorie în victorie. I-a învins pe mesapi şi pe yapigi şi a cucerit toată Apulia, un teritoriu aproape cât regatul său de aici.

— Şi acum unde este? - întrebă Aristotel.

— Acum ar trebui să fie în taberele sale de iarnă, aşteptând să intre în acţiune primăvara viitoare împotriva samniţilor, un popor barbar care locuieşte în nord, în zona munţilor. A încheiat o alianţă cu alţi barbari, numiţi romani care vor ataca de la miazănoapte, în timp ce el va ataca dinspre sud.

— Şi, la Tarent, cum este văzut?

— Eu nu sunt un om politic, dar, din câte am înţeles, este văzut bine... cel puţin deocamdată.

— Ce vrei să spui?

— Concetăţenii mei sunt nişte oameni ciudaţi: principalele lor pasiuni sunt comerţul şi bucuria de a trăi. Din această cauză nu prea le place să lupte şi când sunt la

ananghie cheamă pe câte cineva care să-i scoată din necaz. Asta au făcut ei şi cu regele Alexandru al Epirului. Dar eu sunt gata să jur că, încă de pe acum, unii se gândesc deja că el îi ajută prea mult şi prea bine.

Aristotel zâmbi sarcastic.

— Ei cred că şi-a lăsat patria şi soţia, că a înfruntat pericole şi suferinţe, nopţi nedormite, marşuri extenuante şi lupte sângeroase doar pentru a le permite lor să se ocupe numai de comerţ şi să ducă o viaţă fără griji?

Evemeros din Kallipolis ridică din umeri.

— Mulţi oameni cred că pe lumea asta li se cuvine totul, dar vine întotdeauna momentul în care trebuie să dea piept cu realitatea. Acum, vă rog să mă lăsaţi să vă spun de ce am venit până aici: intenţia mea era aceea de a-l întâlni pe Lisip şi mulţumesc zeiţei Fortuna că mi-a dat ocazia de a-l cunoaşte chiar pe marele Aristotel în persoană, mintea cea mai luminată a lumii greceşti, ceea ce înseamnă, fără îndoială, a lumii întregi.

Aristotel nu se arătă câtuşi de puţin impresionat de bombasticul compliment şi aşteptă ca oaspetele să continue.

Şi Evemeros continuă:

— Un grup de orăşeni bogaţi a avut ideea de a aduna bani pentru un proiect grandios care să ducă în lume faima oraşului.

Lisip, care terminase de mâncat, îşi clăti gura cu o cupă de vin roşu şi se rezemă de spătarul scaunului.

— Spune mai departe - îl îndemnă pe musafir.

— Ar vrea să înalţe o statuie gigantică a lui Zeus, dar nu într-un templu sau într-un sanctuar, ci în aer liber, în plină lumină, în mijlocul agorei.

La auzul acelor cuvinte, tânărul Caretes, holbă ochii. Băiatul îi prezentase în mai multe rânduri maestrului său visurile şi ideile care-i umblau prin cap.

Lisip surâse, imaginându-şi ce gândea ajutorul său, apoi vru să ştie:

— Cel mai important lucru este: cât de gigantică.

Evemeros păru să ezite o clipă, apoi spuse pe nerăsuflate:

— Să zicem... de patruzeci de coţi.

Caretes tresări şi Lisip se apucă de braţele jilţului şi-şi în-dreptă spinarea.

— Patruzeci de coţi? Zei din cer, îţi dai seama că vorbeşti despre o statuie care să fie cât Partenonul din Atena?

— Aşa este. Noi, grecii din colonii, ne gândim la lucruri măreţe.

Sculptorul se întoarse către tânărul său ajutor:

— Ce zici de asta, Caretes? Patruzeci de coţi este o dimensiune zdravănă, nu-i aşa? Din păcate, nu există, pentru moment, nimeni în lume care să fie în stare să înalţe un asemenea gigant.

— Plata ar fi foarte generoasă - insistă Evemeros.

— Cu mijloacele tehnice pe care le cunoaştem astăzi, nu este nici o posibilitate de a menţine bronzul lichid pe o dis-tanţă atât de mare şi nu se poate mări prea mult temperatura exterioară a blocului de turnare pentru că există riscul ca materialul refractar de deasupra să explodeze. Nu spun că ar fi absolut imposibil: poate că ar trebui să te mai adresezi şi altor artişti... De ce să nu vorbeşti chiar cu Caretes? - propuse el ciufulind părul şi aşa rar al timidului său elev.

— El spune că, într-o zi, va construi cea mai mare statuie din lume.

Evemeros clătină din cap.

— Dacă marele Lisip nu se simte în stare, cine ar îndrăzni să se ofere?

Lisip zâmbi şi puse o mână pe umărul discipolului său.

— Poate Caretes. Cine ştie...

Aristotel fu impresionat de privirea tânărului care vădea o fantezie înflăcărată.

— De unde eşti, băiete?

— Din Lindos, insula Rhodos.

— Eşti din Rhodos... repetă filosoful ca şi cum numele acela i-ar fi adus aminte de ceva foarte cunoscut.

Se întoarse la subiectul discuţiei:

— Prin părţile voastre, statuilor le spuneţi „coloşi”, nu-i aşa?

Un servitor începu să strângă masa şi-i mai servi cu încă puţin vin.

Lisip sorbi o înghiţitură, apoi continuă:

— Ideea ta mă fascinează, Evemeros, chiar dacă o consider de nerealizat. Totuşi, în acest moment şi câţiva ani de acum înainte, voi fi foarte ocupat şi, cu siguranţă, nu voi avea timpul necesar pentru a concepe şi a studia modul de realizare a unei asemenea lucrări. Dar spune-le concetăţenilor tăi că, începând din clipa aceasta, în mintea lui Lisip există deja o imagine a lui Zeus şi s-ar putea concretiza mai devreme sau mai târziu: peste un an, peste zece, peste douăzeci... cine ar putea şti?

Evemeros se ridică.

— Atunci, te salut. Dacă-ţi vei schimba planurile, să ştii că noi suntem gata să te primim printre noi.

— Te salut, Evemeros. Eu trebuie să mă întorc în atelierul meu, unde se află o ceată de călăreţi încremeniţi care abia aşteaptă să prindă viaţă în bronzul topit: ceata de eroi ai lui Alexandru.

39

Aristotel intră în vechiul său apartament, aprinse lămpile şi deschise lădiţa de corespondenţă, scoţând din ea scrisorile pe care le aştepta de la Calistene: un sul de papirus sigilat şi legat cu o cureluşă de piele. Întreg textul era scris într-un cifru secret a cărui cheie numai el, nepotul său şi Teofrast o aveau. Filosoful suprapuse peste scrisoare grila care nu lăsa să se vadă decât anumite cuvinte dintr-un text absolut întâmplător şi începu să citească mesajul.

Când termină, apropie scrisoarea de flacăra unei lămpi şi o privi cum se răsuceşte, arzând până la capăt, risipindu-se apoi într-o mulţime de fragmente de scrum, împreună cu secretul pe care-l conţinuse. Coborî, apoi, la grajduri şi-l trezi pe vizitiul care-l adusese până acolo. Îi înmână un pacheţel sigilat şi o scrisoare şi, după ce-i dădu multe indicaţii, îi porunci:

— Ia cel mai bun cal şi pleacă imediat la Meton. Căpitanul corăbiei care m-a adus de la Pireus trebuie să mai fie acolo. Spune-i să dea pachetul acesta persoanei din adresa scrisă pe el.

— Mă îndoiesc că va putea pleca: vremea stă să se strice.

Aristotel scoase de sub mantie o pungă cu bani:

— Asta o să-l convingă să plece. Pleacă acum, repede.

Omul luă un cal din grajd, îşi scoase din desagă sabia punând în locul ei pachetul primit de la filosof, îşi atârnă arma la sold şi porni în galop.

Lisip, deşi era târziu, încă mai lucra şi, când auzi zgomotul de afară, se apropie de fereastră, dar nu-l văzu decât pe Aristotel trecând în grabă pe sub porticul din curtea interioară. A doua zi, de dimineaţă, în timp ce se bărbierea în faţa oglinzii, îl văzu din nou pe filosof, de data aceasta îmbrăcat şi cu desaga de drum pe umăr, mergând spre grajd şi dând dispoziţii să i se înhame catârii la trăsurică. Se

şterse pe faţă pentru a coborî să-l salute, dar un servitor bătu în aceeaşi clipă la uşă şi-i dădu un bilet pe care scria:

Aristotel către Lisip, te salut!

Trebuie să plec neîntârziat cu o treabă urgentă. Sper să te întâlnesc cât de curând. Îţi doresc succes şi spor la treabă.

Rămâi cu bine.

Aristotel se îndepărtă, aşezat pe lada micuţei trăsurici, pe drumul care ducea spre nord. Cerul era cenuşiu şi se lăsase frigul: poate că stătea să ningă. Sculptorul închise fereastra şi continuă să se bărbierească înainte de a-şi lua micul dejun.

Filosoful călători toată ziua oprindu-se doar ca să mănânce ceva într-o locandă din Kition, pe la jumătatea drumului. Ajunse la Aigai pe întuneric şi merse direct la mormântul regelui Filip în faţa căruia ardeau două facle, pe suporturi cu trei picioare, de-o parte şi de alta a altarului. Turnă peste flăcări o sticluţă cu un preţios parfum oriental şi se reculese pios în faţa portalului de piatră deasupra căruia se afla sculptată o foarte frumoasă scenă de vânătoare ce împodobea arhitrava. I se păru că-l vede din nou pe suveran pe când descăleca în curtea interioară de la Mieza, înjurând din cauza piciorului beteag şi strigând:

— Unde-i Alexandru?

Şi repetă în şoaptă, ca pentru sine:

— Unde este Alexandru?

Se întoarse apoi şi, lăsând în urmă marele mormânt cufundat în tăcere, se îndepărtă.

Înnoptă într-o căsuţă pe care o mai avea încă la periferia oraşului şi rămase acolo toată ziua următoare citind şi punând în ordine anumite însemnări de-ale sale. Vremea devenea din ce în ce mai rea şi nori plumburii se adunau peste crestele muntelui Bermios, deja acoperite de zăpadă. Aşteptă căderea nopţii, se înfăşură într-o pelerină, îşi

acoperi capul cu o glugă şi porni la drum pe străzile aproape pustii.

Trecu prin faţa teatrului în care fusese ucis regele în culmea gloriei, prăbuşit atunci în praf şi în sânge, apoi îşi continuă drumul pe cărarea ce ducea spre câmpie. Căuta un mormânt izolat.

În faţa acestuia se înălţa un grup de stejari seculari în mijlocul unui luminiş şi Aristotel se ascunse printre trunchiurile lor zgrunţuroase, făcându-se una cu umbrele serii. Destul de aproape de locul acela se putea distinge o mică moviliţă de pământ peste care fusese aşezat ca semn de recunoaştere un bolovan de piatră. Filosoful rămase în aşteptare, nemişcat şi atent la ce se întâmpla în jur.

Din când în când îşi ridica privirea spre cerul vineţiu şi-şi strângea pelerina în jurul umerilor, ca să se apere de vântul rece care începuse să sufle dinspre munţi o dată cu căderea nopţii.

Într-un târziu, un zgomot uşor de paşi pe potecă îl făcu să se întoarcă spre stânga şi văzu silueta mărunţică a unei femei înaintând grăbită, trecând pe lângă el şi oprindu-se ceva mai încolo, în faţa grămăjoarei de pământ.

O văzu îngenunchind şi aşezând ceva pe mormânt, apoi rezemându-şi palmele şi capul pe piatra goală şi acoperind-o cu mantia sa, ca şi cum ar fi vrut s-o încălzească. Prin întuneric începuseră să cadă bobiţe albe de măzăriche.

Aristotel încercă să se înfofolească mai bine în pelerină, dar chiar în clipa aceea o pală de vânt mai rece îl făcu să tuşească: femeia se ridică în picioare şi se întoarse dintr-o dată către pâlcul de stejari.

— Cine-i acolo? - întrebă ea cu vocea tremurătoare.

— Cineva care caută adevărul.

— Arată-ţi, atunci, faţa - răspunse femeia.

Aristotel ieşi din ascunzătoarea sa şi veni mai aproape.

— Sunt Aristotel din Stagira.

— Marele învăţat - îl recunoscu femeia. Ce te face să vii în locul acesta trist?

— Ţi-am spus: caut adevărul.

— Adevărul despre ce?

— Adevărul despre moartea regelui Filip.

Femeia, o tânără cu ochi mari negri, îşi lăsă capul în jos şi- şi încovoie umerii ca şi cum ar fi simţit apăsarea unei poveri imense.

— Nu cred că ţi-aş putea fi de folos.

— De ce vii prin întuneric să te reculegi la acest mormânt? Aici a fost îngropat Pausanias, ucigaşul regelui.

— Pentru că era bărbatul meu şi îl iubeam. Mă ceruse în căsătorie şi urma să ne căsătorim.

— Am auzit lumea vorbind de aşa ceva pe aici. De asta am venit până aici. Este adevărat că era iubitul lui Filip?

Femeia clătină din cap.

— Eu... nu ştiu.

— Se spune că, atunci când Filip s-a însurat ultima dată, cu tânăra Euridice, el i-a făcut o scenă de gelozie şi asta l-a înfuriat teribil pe tatăl miresei, nobilul Attalos.

Aristotel era atent la orice reacţie de pe figura fetei şi, în timp ce o făcea să retrăiască acea poveste îngrozitoare, i se păru că vede lucind lacrimi pe obrajii săi palizi.

— Tot din zvonuri ştiu că Attalos l-a invitat la conacul său de vânătoare şi l-a lăsat, după aceea, toată noaptea, pradă gonacilor care l-au violat cu sălbăticie.

Tânăra plângea acum disperată, fără să se mai poată abţine, dar aceasta nu-l putea opri de filosof care continuă:

— Atunci, Pausanias îi ceru lui Filip să răzbune umilinţa la care fusese supus şi, pentru că regele nu era de acord cu aşa ceva, l-a ucis. Aşa s-a întâmplat cu adevărat?

Fata încerca să-şi şteargă lacrimile cu poala mantiei.

— Acesta este adevărul?

— Da - recunoscu ea, sughiţând.

— Tot adevărul?

Fata nu mai răspunse.

— Ştiu că întâmplările de la conacul de vânătoare al lui Attalos sunt adevărate: am şi eu informatorii mei. Dar ce le-

a provocat? A fost vorba doar de nişte simple şi tulburi amoruri între bărbaţi?

Femeia dădu să plece, ca şi cum ar fi vrut să încheie discuţia. Şalul pe care-l avea pe cap era deja alb de zăpada care cădea, iar pe pajiştea din jur se aşternuse un strat alb subţire. Aristotel o apucă de un braţ.

— Deci? - insistă el ţintuind-o cu ochii lui mici şi cenuşii de pasăre de pradă.

Fata scutură din cap.

— Vino - îi spuse filosoful pe un ton care devenise dintr-o dată mai blând. Am o casă pe-aici prin apropiere şi focul trebuie să mai ardă încă.

Fata îl urmă supusă şi Aristotel o conduse în locuinţa lui, o aşeză în faţa căminului şi mai puse lemne pe foc.

— N-am nimic altceva să-ţi ofer decât un ceai cald de plante. Sunt doar în trecere pe aici.

Luă de pe foc o cană şi turnă lichidul aburind din ea în două ceşti de lut ars.

— Atunci, ce ştii tu şi eu nu ştiu?

— Pausanias nu a fost niciodată iubitul regelui şi n-a avut niciodată legături amoroase cu bărbaţii. Era un băiat simplu, dintr-o familie săracă, şi-i plăceau femeile. În ce-l priveşte pe regele Filip, au circulat multe bârfe pe seama amorurilor lui printre bărbaţi, dar nimeni nu a văzut vreodată ceva concret.

— Cum se face că eşti aşa de bine informată?

— Sunt brutăreasă la palat.

— Tot ce spui nu înseamnă că e imposibil să se fi petrecut o întâmplare de acest fel, fie ea chiar izolată.

— Eu nu cred.

— De ce?

— Pentru că Pausanias mi-a povestit că, din întâmplare, l-a surprins pe Attalos pe când purta o discuţie foarte secretă şi, deci, periculoasă.

— A tras el cu urechea?

— N-aş putea spune.

— Şi ţi-a spus despre ce era vorba?

— Nu, dar ceea ce i-au făcut mai târziu era, după mine, pentru a-l speria, a-l zdrobi fără, însă, a-l ucide: asasinarea unei gărzi de corp a regelui ar fi stârnit mare vâlvă şi bănuieli.

— Atunci, să presupunem că Pausanias îl surprinde pe Attalos în toiul unei discuţii periculoase, să zicem un complot, şi acesta ameninţă că va da în vileag totul. Attalos îl invită într-un loc izolat, ca şi când ar fi vrut să trateze cu el şi, apoi, pentru a-i da o lecţie, îl lasă pradă violenţei din partea slujitorilor săi de vânătoare. De ce, însă, Pausanias ar fi vrut să-l ucidă pe regele Filip? E ceva fără sens.

— Are, în schimb, vreun sens ceea ce s-a zvonit şi anume că Pausanias l-a ucis pe rege pentru că acesta refuzase să pedepsească agresarea lui? Pausanias era una dintre gărzile de corp, puternic, priceput în mânuirea armelor: putea foarte bine să se răzbune chiar el.

— Este adevărat - admise Aristotel gândindu-se la aspectul impunător al vizitiului său. Atunci, tu cum îţi explici toate astea? Dacă el era băiatul cumsecade aşa cum mi l-ai descris, de ce ar fi vrut să-şi ucidă regele?

— Nu pricep, dar dacă ar fi vrut cu adevărat să facă aşa ceva, nu crezi că ar fi existat ocazii mult mai bune şi la îndemâna unei gărzi de corp? Ar fi putut, de exemplu, să-l ucidă în pat pe când dormea.

— M-am gândit şi eu întotdeauna la asta. Dar, acum, mi se pare că nici tu şi nici eu nu reuşim să găsim un răspuns la întrebările pe care ni le punem. Cunoşti pe altcineva care ar putea şti ceva? Se spune că ar fi avut complici sau un fel de acoperire: nişte bărbaţi îl aşteptau cu un cal pregătit pentru el lângă pâlcul de stejari unde ne-am întâlnit adineori.

— Se spune că ar fi fost găsit unul dintre ei - observă fata privindu-l ţintă pe filosof.

— Şi unde se află acest om?

— Într-o cârciumă din Beroea, pe malul râului Haliakmon: îşi spune Nicandru, dar, cu siguranţă, nu este numele lui adevărat.

— Şi care este, de fapt, numele lui? - întrebă Aristotel.

— Nu ştiu. Dacă l-aş fi ştiut, poate că aş fi fost mai aproape de a cunoaşte motivul pentru care Pausanias a făcut ce a făcut şi a păţit ce a păţit.

Aristotel luă din nou cana de pe foc şi vru să mai toarne puţin ceai în ceaşca fetei, dar ea îl opri cu o mişcare a mâinii şi se ridică în picioare.

— E timpul să plec ca să nu vină cineva să mă caute.

— Cum aş putea să-ţi mulţumesc pentru tot ce... - începu să spună Aristotel, dar fata îl întrerupse:

— Găseşte-l pe adevăratul vinovat pentru toate astea şi spune-mi şi mie.

Deschise uşa şi ieşi pornind grăbită pe uliţa pustie. Aristotel o strigă:

— Stai puţin, nu mi-ai spus nici cum te cheamă!

Dar fata dispăruse deja în vârtejul de fulgi albi, pe uliţele tăcute ale oraşului adormit.

40

Regentul Antipatros îl primi în vechea sală a tronului, înfofolit într-o mantie groasă de lână şi îmbrăcat în pantaloni de postav ca ai tracilor. Un foc mare ardea în mijlocul sălii, dar, o dată cu fumul, o bună parte din căldură ieşea şi ea pe hornul larg din mijlocul tavanului.

— Ce mai faci, generale? - îl întrebă Aristotel.

— Bine, atunci când mă aflu departe de Pella. Numai când o văd pe regină, mă apucă durerea de cap. Tu ce mai faci, maestre?

— Bine şi eu, dar anii încep să se facă simţiţi. Şi, în plus, n-am suportat niciodată frigul.

— Cu ce treburi pe-aici?

— Vroiam să mă reculeg la mormântul regelui înainte de a mă întoarce la Atena.

— Este un lucru care-ţi face cinste, dar este şi foarte periculos. Dacă tu renunţi la oamenii pe care-i pun să aibă grijă de tine, cum să te mai păzesc? Fii atent, Aristotel, regina este o adevărată tigroaică.

— Am fost întotdeauna în relaţii bune cu Olimpia.

— Nu-i destul - spuse Antipatros, ridicându-se în picioare şi venind în faţa focului cu palmele întinse pentru a şi le încălzi. Pot să jur că nu-i suficient.

Luă o carafă de argint de pe marginea focului şi două cupe de ceramică frumoasă atică.

— Puţin vin fierbinte?

Aristotel dădu din cap aprobator.

— Ce veşti ai de la Alexandru?

— Din ultimul mesaj pe care l-am primit de la Parmenion, am aflat că era pe drum spre Lycia.

— Deci, toate merg bine.

— Din păcate, nu chiar toate.

— Ce nu merge?

— Alexandru aşteaptă întăriri şi tinerii pe care i-a trimis în permisie, împreună cu alţii care s-au înrolat de curând, se află deja în zona Strâmtorilor, dar nu reuşesc să treacă de ele pentru că flota lui Memnon nu-i lasă. Dacă socotelile mele sunt corecte, la ora asta, el s-a putea afla în Frigia Mare, pe undeva pe la Sargalasos sau Kelainai şi este, cu siguranţă, îngrijorat văzând că nu soseşte nimeni.

— Şi nu se poate face nimic?

— Superioritatea pe mare a lui Memnon este aproape totală: dacă aş scoate flota, mi-ar distruge-o chiar înainte de a ieşi în larg. Avem necazuri, Aristotel. Singura mea speranţă ar fi ca Memnon să încerce o debarcare pe teritoriul macedonean: doar aşa pot spera să-l distrug. Dar omul ăsta este tare isteţ, cu greu s-ar hotărî să facă vreo mişcare greşită.

— Şi, dacă nu, ce vei face?

— Pentru moment, nimic. Voi aştepta ca el să se hotărască să facă vreo mişcare: n-o să poată sta la infinit la ancoră şi să se legene pe valuri. Şi tu, maestre? Scopul călătoriei tale este doar acela de a aduce un omagiu răposatului rege Filip? Dacă nu-mi spui ce ai de gând, îmi va fi greu să te feresc de necazuri.

— Trebuie să mă întâlnesc cu cineva.

— Ceva cu privire la moartea regelui?

— Da.

Antipatros dădu din cap în semn că se aşteptase la un asemenea răspuns.

— Şi mai rămâi mult pe aici?

— Plec mâine. Dacă găsesc o corabie la Meton, mă întorc la Atena. Dacă nu, plec pe uscat.

— Şi, pe la Atena, ce mai este?

— Toate bune atât timp cât Alexandru este învingător.

— Aşa este - oftă Antipatros.

— Aşa este - repetă şi Aristotel.

Alexandru se opri la Kelainai, nu departe de izvoarele râului Meandros, oraşul fiind reşedinţa satrapului Frigiei Mari. Nu avu probleme pentru că toţi soldaţii persani se refugiaseră într-o fortăreaţă din locul cel mai înalt al frumoasei aşezări: un pisc muntos aflat deasupra unui mic lac cu apă limpede care venea din râul Marsias, un afluent al Meandrosului. Probabil că nu erau prea mulţi, altfel ar fi încercat să apere zidurile oraşului, deşi acestea erau într-o stare destul de proastă.

Lisimah dădu ocol fortăreţei şi se întoarse prost dispus.

— Nu poate fi cucerită - raportă el. Singura cale de acces este printr-o portiţă de la jumătatea pantei, pe latura de est, dar pe treptele care duc la intrare nu poate trece decât câte un singur om, sub controlul celor două bastioane gemene. Va trebui s-o punem sub asediu în speranţa că nu au atâtea provizii ca să reziste timp îndelungat. În ce priveşte apa, este pe aici destulă şi, cu siguranţă, au câteva puţuri în legătură cu apa lacului.

— Dacă i-am întreba ce au de gând? - propuse Leonatos.

— Nu-i cazul să facem glume - îl puse la punct Lisimah. Nu ştim unde se află Parmenion şi ce-i cu armata lui: dacă pierdem prea mult timp aici cu asediul, riscăm să nu ne mai întâlnim niciodată cu el.

Alexandru aruncă o privire spre zidurile fortăreţei: soldaţii persani nu aveau un aer prea războinic şi păreau mai mult curioşi decât îngrijoraţi. Stăteau rezemaţi în coate de-a lungul meterezelor, privind cu interes în jos, către armata macedoneană.

— Poate că ideea lui Leonatos nu-i prea rea - remarcă el.

Se întoarse, apoi, către Eumene:

— Pregăteşte o solie cu un tălmaci şi mergi cât poţi mai aproape de portiţă. Ei nu ştiu ce intenţii avem, dar, cu siguranţă, ştiu că nimic nu ne-a putut sta în cale până acum: nu s-ar spune că sunt prea dornici să opună vreo rezistenţă.

— Aşa este - insistă Leonatos, mândru nevoie mare că regele luase în consideraţie propunerea lui. Dacă ar fi vrut să ne oprească, ne-ar fi putut ataca de o sută de ori pe urcuşul de la Thermesos până aici.

— N-are rost să pierdem timpul cu atâtea presupuneri - încheie discuţia Alexandru. Aşteptăm să se întoarcă Eumene şi o să vedem ce va urma.

— Între timp, eu aş vrea să arunc o privire prin oraş, dacă mai vrea cineva să vină cu mine. Se spune că acolo, pe malul opus al lacului, s-ar afla peştera în care satirul Marsias ar fi fost jupuit de viu la porunca lui Apolo pentru că îl provocase la o întrecere muzicală şi, desigur, pierduse.

Lisimah alese zece „scutieri” ca escortă pentru Calistene în excursia din Kelainai: trebuia ca istoricul expediţiei să vadă locurile pe care urma să le descrie.

Între timp, Eumene îşi alcătui solia. Vru ca din ea să facă parte un crainic şi un tălmaci şi, când fură cu toţii gata, se apropie de portiţă, cerând să discute cu comandantul ganizoanei.

Răspunsul nu întârzie să vină: portiţa se deschise scârţâind din balamale şi comandantul ieşi însoţit de un grup de soldaţi. Eumene îşi dădu seama imediat că nu era persan, ci frigian, aproape sigur originar de prin părţile locurilor: satrapul persan plecase, probabil, de mult timp.

Secretarul îl salută şi-i transmise prin interpret:

— Regele Alexandru m-a trimis să-ţi spun că dacă te predai nu veţi păţi nimic, nici tu şi nici oamenii tăi, iar oraşul, mai ales, nu va avea, nici el, nimic de suferit. Dacă, însă, încerci să te opui, îţi vom asedia fortăreaţa şi nimeni din cei care sunt cu tine nu va mai ieşi viu de aici. Ce răspuns trebuie să transmit?

Comandantul se vede că luase deja o decizie pentru că răspunse pe nerăsuflate:

— Poţi spune regelui tău că, deocamdată, nu avem intenţia să ne predăm. Vom aştepta două zile şi, dacă nu vom primi întăriri de la guvernatorul nostru, ne vom preda.

Eumene rămase uluit de sinceritatea naivă a comandantului, îl salută cu multă politeţe şi se întoarse la ai săi.

— E absurd - izbucni Lisimah. Dacă mi-ar fi povestit altcineva, n-aş fi crezut.

— Şi de ce nu? - îi replică Eumene. Mie mi se pare o decizie de bun simţ. Omul şi-a făcut următoarea socoteală: s-a gândit că, dacă guvernatorul persan contraatacă şi ne învinge, el va fi pedepsit pentru că s-a predat fără luptă şi probabil că va fi tras în ţeapă. Dacă, însă, guvernatorul nu-şi va face simţită prezenţa timp de două zile, înseamnă că nici nu va mai veni vreodată şi atunci mai bine să se predea ca să nu aibă necazuri cu noi.

— E mai bine aşa - comentă Alexandru. Comandanţii să-şi rechiziţioneze în oraş casele în care să doarmă; ofiţerii de grad inferior vor rămâne cu trupa în tabără. Instalaţi un batalion de *pezeteri* de jur împrejurul fortăreţei şi santinele la baza stâncii: nimeni nu va intra şi nici nu va ieşi. Vreau, de asemenea, ca un escadron de cavalerie uşoară, traci şi tesalieni, să patruleze pe toate căile de acces către oraş pentru a evita orice surpriză. Să vedem dacă povestea asta cu cele două zile este un lucru serios sau doar o păcăleală. Vă aştept pe toţi aici la cină: m-am instalat în palatul guvernatorului, o reşedinţă foarte frumoasă şi bogată. Sper să petrecem o seară plăcută.

La ora stabilită, veni şi Calistene care îşi încheiase turul prin oraş. Un servitor îi aduse cele necesare pentru a se spăla pe mâini şi-l invită pe unul dintre paturile aşezate în semicerc în jurul aceluia al lui Alexandru. În seara aceea, regele îi mai invitase şi pe actorul Tessalos, interpretul său preferat, pe vizionarul Aristandru şi pe medicul său personal, Filip.

— Aşadar, ce-ai văzut? - întrebă regele în timp ce servitorii începuseră să servească.

— Este aşa cum ţi-am spus - răspunse Calistene. Chiar în peştera din care izvorăşte râul Marsias, este expusă o piele despre care cei de acolo spun că este a satirului jupuit de

Apolo. Cunoaşteţi povestea: satirul Marsias l-a provocat pe zeul Apolo la o întrecere muzicală. El urma să cânte din nai, iar zeul din ţiteră. Apolo a acceptat provocarea, dar cu o condiţie: dacă Marsias pierdea, trebuia să se lase jupuit de viu. Aşa s-a şi întâmplat, poate şi pentru că arbitri erau cele nouă Muze care, cu siguranţă, nu şi-ar fi putut nedreptăţi niciodată zeul.

Ptolemeu zâmbi.

— E greu de crezut că în peştera aceea s-ar putea afla pielea satirului.

— Aşa s-ar părea, însă - îi răspunse Calistene. Partea superioară seamănă întru totul cu o piele de om, chiar dacă este mumificată, iar cea inferioară este o blană de ţap.

— Nu este un lucru prea greu de realizat - le explică medicul Filip. Un chirurg bun poate tăia şi coase orice. Există taxonomişti care sunt în stare să creeze cele mai ciudate animale: Aristotel mi-a povestit că a văzut cândva un centaur îmbălsămat într-un sanctuar de pe muntele Pelios, în Tesalia, dar m-a asigurat că era vorba doar despre un tors de bărbat ataşat cu măiestrie la corpul unui mânz.

Regele se întoarse către Aristandru:

— Tu ce părere ai? Calistene a văzut într-adevăr pielea unui satir sau un truc reuşit al preoţilor pentru a atrage daruri cât mai bogate pentru sanctuarul lor?

Mulţi dintre comeseni izbucniră în râs, dar vizionarul aruncă înspre cei din jur o privire ca de foc şi râsetele încetară destul de curând, chiar şi pe buzele bărbaţilor mai puternici şi mai siguri pe ei.

— Este uşor să râdeţi de asemenea soluţii mărunte - spuse el - dar mă întreb dacă aţi râde şi de semnificaţia cea mai profundă a acestor fenomene. Este vreunul dintre voi, războinici renumiţi, care să fi pătruns în zona de dincolo de limitele percepţiei noastre? Este printre voi cineva care s-ar simţi în stare să meargă împreună cu mine într-o călătorie pe tărâmul umbrelor nopţii? Voi ştiţi să înfruntaţi moartea pe câmpul de luptă, dar aţi şti să înfruntaţi şi necunoscutul?

Aţi şti să luptaţi cu monştrii de neatins, invulnerabili şi invizibili pe care natura noastră umană cea mai profundă îi ţine ascunşi chiar şi în conştiinţa noastră?

„Aţi avut vreodată dorinţa de a vă ucide tatăl? Aţi râvnit vreodată să vă tăvăliţi cu mama sau cu sora voastră? Ce vedeţi în adâncul fiinţei voastre când vă lăsaţi în voia beţiei sau când violaţi o fată nevinovată, bucurându-vă dublu de suferinţa ei? Aceasta este natura satirului sau a centaurului, fiara ancestrală cu copita despicată şi cu coadă de animal care sălăşluieşte în noi şi care, doar într-o singură clipă, ne poate transforma în bestii! Râdeţi şi de ea, dacă vă dă mâna!”

— Nimeni nu vroia să-şi bată joc de religie şi de zei, Aristandru - încercă să-l potolească regele - ci doar de nimicnicia unor escroci care profită de credulitatea oamenilor simpli. Haideţi să bem ceva şi să ne veselim. Mai avem de înfruntat multe până să aflăm ce ne-a fost sortit.

Începură cu toţii să bea şi să mănânce şi, curând, conversaţia se însufleţi, dar, din ziua aceea, nimeni nu mai putu uita privirea lui Aristandru şi vorbele sale.

Suveranul îşi aduse aminte de clipa în care-l întâlnise prima dată şi de felul în care clarvăzătorul îi vorbise despre coşmarul care-i tulbura nopţile: un om gol care ardea de viu pe propriul său rug funebru. Şi, în învălmăşeala de glasuri şi de sunete a banchetului, căută pentru o clipă ochii lui Aristandru pentru a încerca să descifreze adevăratul motiv pentru care el îl urma spre inima Asiei, dar nu zări în ei decât o lumină tulbure şi o expresie absentă. El se afla în cu totul altă parte.

41

Comandantul garnizoanei din Kelainai lăsă să treacă încă două zile şi capitulă, astfel încât o bună parte din tezaurul guvernatorului intră în lăzile de bani ale armatei macedonene. Alexandru îl lăsă tot pe el să răspundă de fortăreaţă şi mai lăsă câţiva dintre ofiţeri şi un mic detaşament de soldaţi ca s-o apere. Îşi reluă, apoi, marşul spre nord.

Când ajunse la Gordion, după cinci zile de mers pe podişul acoperit cu un strat subţire de zăpadă, îl găsi pe Parmenion care-l aştepta. Generalul instalase observatori pe coama dealurilor care înconjurau vechiul oraş frigian şi fusese anunţat îndată ce steagul roşu cu steaua argeadă îşi făcuse apariţia prin albul orbitor.

Bătrânul general ieşi în întâmpinarea lui Alexandru cu o escortă de onoare aflată sub comanda fiului său Filotas; când acesta ajunse în apropiere, Parmenion ordonă gărzii să se alinieze şi înaintă de unul singur, ţinându-şi calul de căpăstru. Suveranul descălecă şi el şi-i ieşi, mergând pe jos, în întâmpinare, pe când mulţimea de soldaţi înălţa strigăte de salut şi de bucurie pentru fericita reîntâlnire a celor două corpuri ale armatei.

Parmenion îl îmbrăţişă pe rege şi-l sărută pe amândoi obrajii:

— Măria Ta, nici nu-ţi închipui ce bine-mi pare că te revăd. Eram foarte îngrijoraţi pentru că nu reuşeam să înţelegem comportarea persanilor.

— Sunt foarte bucuros şi eu să te văd, generale. Fiul tău, Filotas, e bine şi el? Dar oamenii tăi?

— Sunt bine cu toţii, Măria Ta. Şi au pregătit o petrecere cu ocazia sosirii tale. Va fi de băut şi distracţie.

În timp ce vorbea, porni pe jos spre tabără, împreună cu Alexandru, iar Ducipal îşi împingea din când în când

stăpânul cu botul pentru a-i atrage atenţia asupra lui. Întrega armată venea în urma lor şi toată cavaleria, dată fiind câmpia nesfârşită din jurul lor, înainta aliniată pe un front larg, pe numai trei rânduri, astfel încât era un spectacol de-a dreptul impresionant de văzut doi oameni plimbându-se agale pe jos în mijlocul podişului fără de margini, urmaţi de acea impunătoare desfăşurare de forţe şi însoţiţi de ropotul zecilor de mii de copite ale cailor care mergeau la pas după comandanţi.

— Au sosit întăririle noastre? - întrebă regele.

— Din păcate, nu.

— Ştii măcar dacă sunt pe aproape?

— Nu ştiu încă nimic.

Alexandru continuă să meargă alături de el în tăcere pentru că următoarea întrebare pe care vroia să i-o pună îl apăsa foarte tare. Parmenion tăcea ca să nu-l pună în încurcătură.

— El unde este? - întrebă deodată Alexandru ca şi cum s-ar fi interesat de ceva fără importanţă.

— Sisinus s-a întors cu mesajul tău şi eu nu am făcut altceva decât să-ţi execut ordinele. Amintas se află sub pază în locuinţa sa şi, provizoriu, l-am numit pe Filotas comandant al cavaleriei tesaliene.

— Cum s-a comportat?

— Rău, dar era de aşteptat.

— Îmi pare un lucru imposibil. Mi-a fost credincios întotdeauna: l-am văzut în mai multe rânduri punându-şi viaţa în pericol.

Parmenion clătină din cap.

— Puterea ameţeşte mulţi oameni - remarcă el. În sinea sa, însă, gândea „toţi”. Totuşi, nu avem nici o dovadă pe care el s-o fi recunoscut.

— Persanul care aducea scrisoarea unde este?

— L-am arestat. Şi-ţi pot arăta scrisoarea pe care o avea la el.

— Este scrisă în greceşte sau în persană?

— În greceşte, dar mi se pare normal. Marele Rege are la curte mulţi greci şi nu puţini dintre ei sunt atenieni: cu siguranţă, n-a fost nici un fel de problemă să pună pe unul dintre ei să scrie documentul acela.

— Şi banii promişi?

— Nici o urmă. Cel puţin până acum.

Ajunseseră acum într-un loc de unde se vedea tabăra macedoneană a armatei lui Parmenion. Era formată în cea mai mare parte din corturi, dar mai fuseseră construite şi nişte căsuţe din lemn, semn că soldaţii se instalaseră acolo de mai mult timp.

În acel moment se auziră semnale date de trâmbiţe şi, în scurt timp, întreaga armată ieşi echipată ca de război pe un platou ca să prezinte onorul regelui care se întorcea.

Alexandru şi Parmenion încălecară din nou şi trecură în revistă trupele care băteau cu săbiile în scuturi făcând mare larmă şi scoteau strigăte ritmice:

Aléxandre! Aléxandre! Aléxandre!

Suveranul îi salută emoţionat printr-un semn cu mâna şi cu priviri pline de mândrie.

— În acest moment, aproape jumătate din Asia se află sub controlul nostru - spuse Parmenion. Nici un grec n-a mai cucerit vreodată un teritoriu atât de întins: nici măcar Agamemnon. Ceea ce îmi dă de bănuit este pasivitatea persanilor. La Granicos au luptat împotriva noastră, din propria lor inţiativă, guvernatorii Frigiei şi al Bityniei. Nici n-au mai avut timpul material să se consulte cu Marele Rege. Dar, la ora aceasta, Darius a luat din vreme nişte decizii şi nu reuşesc să înţeleg ce înseamnă tot calmul acesta: nici un atac, nici o ambuscadă... şi nici măcar vreo propunere de tratative.

— Mai bine - îi răspunse Alexandru - pentru că nu am intenţia să duc tratative cu ei.

Parmenion nu mai spuse nimic: cunoştea de-acum foarte bine temperamentul regelui. El nu respecta decât un singur adversar: Memnon, dar nu se mai ştia nimic de el de multă vreme. Doar faptul că întăririle întârziau să sosească lăsa loc presupunerii că puternicul său adversar nu stătea degeaba.

Discuţia continuă în locuinţa bătrânului general şi li se alăturară şi ceilalţi camarazi, Clito cel Negru, Filotas şi Crater, dar se vedea bine că toţi aveau chef să petreacă şi să se distreze aşa încât discuţia devie în curând de la problemele strategice şi militare la domenii mai plăcute, ca vinul şi fetele. Şi se aflau deja acolo mai multe fete, unele aflate sub îndrumarea unor impresari, altele care se alăturaseră în mod spontan soldaţilor, fiind atrase prin daruri sau promisiuni şi, în sfârşit, fete cumpărate ca sclave de către unul dintre negustorii care urmau armata ca puricii, câinii.

Alexandru rămase la cină, dar, de îndată ce începu petrecerea şi grupuri de fete şi de băieţi începură să danseze printre mese lepădându-şi cu totul veşmintele, se ridică de pe patul său şi ieşi. Afară era o lună frumoasă şi seara era răcoroasă şi senină. Se apropie de un ofiţer de-al lui Parmenion, care inspecta corpurile de gardă, şi-l întrebă:

— Unde este ţinut prizonier prinţul Amintas?

Ofiţerul înlemni recunoscându-l pe rege care umbla singur prin tabără la o oră aşa de târzie şi-l conduse chiar el până în faţa uneia dintre căsuţele din lemn construite ici-colo. Paznicii traseră zăvoarele şi-l conduseră înăuntru.

Amintas era treaz, la lumina unei lămpi şi, în încăperea aproape goală, cu un mobilier făcut din bârne negeluite, citea dintr-un sul de papirus pe care-l ţinea deschis pe o măsuţă cu ajutorul a două pietre culese de pe jos. Îşi ridică privirea îndată ce-şi dădu seama că intrase cineva şi-şi frecă pleoapele ca să vadă mai bine. Când văzu cine se afla în faţa sa, se ridică în picioare şi se retrase către perete: pe faţă i se putea citi expresia unei adânci suferinţe.

— Tu ai ordonat să mă aresteze? - întrebă el.

Alexandru dădu aprobator din cap:

— Da.

— De ce?

— Nu ţi-a spus Parmenion?

— Nu. A ordonat doar să fiu arestat, în plină zi şi în faţa oamenilor mei, şi m-a închis în vizuina asta.

— A interpretat greşit ordinele mele şi cu siguranţă că a fost exagerat de prudent.

— Şi care erau ordinele tale?

— Să te ţină sub pază până la sosirea mea, nu să-ţi fie pătată onoarea în faţa soldaţilor tăi.

— Şi pentru care motiv? - insistă Amintas.

Avea o înfăţişare îngrozitoare: sigur nu se mai pieptănase de mult timp, barba îi crescuse peste măsură, iar hainele nu şi le schimbase niciodată.

— Au prins un curier al Marelui Rege şi acesta avea asupra lui o scrisoare pentru tine în care ţi se promiteau două mii de talanţi de aur şi tronul Macedoniei dacă m-ai fi ucis.

— N-am văzut niciodată o asemenea scrisoare şi, dacă aş fi vrut să te ucid, ar fi existat sute de ocazii din ziua în care l-au omorât pe tatăl tău.

— Nu puteam risca.

Amintas scutură din cap.

— Cine te-a sfătuit să procedezi astfel?

— Nimeni. A fost decizia mea.

Amintas lăsă capul în jos şi se rezemă de peretele din lemn. Lumina lămpii lăsa să i se vadă doar partea de jos a feţei, iar ochii se aflau în umbră. Se gândea în clipa aceea la ziua în care regele Filip fusese asasinat şi el se hotărâse să-l sprijine pe Alexandru pentru a nu da naştere unui război în cadrul dinastiei. El fusese unul dintre aceia care-l însoţiseră, înarmaţi, în palat şi care, după aceea, luptaseră alături de el.

— Ai pus să fiu închis fără măcar să vezi ce dovezi existau împotriva mea... şopti el cu glas tremurat. Şi eu care mi-am riscat de atâtea ori viaţa pentru tine.

— Un rege nu are de ales - îi răspunse Alexandru. În special în momente ca acestea.

Şi parcă îl vedea pe tatăl său prăbuşindu-se în genunchi într-o baltă de sânge, devenind palid de moarte.

— Poate că ai dreptate: probabil că întâmplarea asta este fără sens, dar nu mă pot preface că nu a avut loc. Tu ai fi procedat la fel în locul meu. Pot doar să uşurez, pe cât pot, această stare a ta de umilinţă. Dar mai întâi trebuie să aflu adevărul. O să-ţi trimit un servitor care să te ajute să faci o baie şi un bărbier să te tundă şi să te bărbierească. Arăţi îngrozitor.

Dădu ordin santinelelor să se îngrijească să-i cheme pe cei care trebuiau să aibă grijă de aspectul prinţului Amintas, apoi se îndreptă către cortul lui Parmenion unde avea loc banchetul. Se auzeau strigăte şi zarvă, zgomote de farfurii, gemete şi adevărate grohăituri şi sunetul, destul de supărător, al naiurilor şi al altor instrumente de-ale barbarilor, necunoscute pentru el.

Intră şi traversă cortul sărind de mai multe ori peste grămezi de corpuri despuiate şi gâfâind, împreunate în toate felurile posibile pe rogojinile care serveau drept pardoseală. Merse alături de Hefestion, se întinse pe pat şi începu să bea. Şi continuă să bea toată noaptea, până deveni ca un animal lipsit de raţiune.

42

Calistene sosi cu puţin înainte de miezul nopţii şi intră însoţit de una dintre gărzile de corp. Alexandru era aşezat la măsuţa sa de lucru şi mai avea pe chip semnele cumplitei orgii din noaptea trecută, dar era preocupat de ceva. Avea în faţă o foaie de papirus desfăşurată pe masă şi o cupă aburindă în mână, probabil vreun ceai pe care i-l prescrisese medicul Filip ca să înlăture urmele somnului de după beţie.

— Vino încoace - îl chemă. Vreau să arunci o privire pe documentul ăsta.

— Despre ce este vorba? - întrebă Calistene apropiindu-se de masă.

— Este o scrisoare pe care o avea asupra lui un trimis al Marelui Rege, adresată vărului meu, Amintas. Aş vrea ca tu s-o examinezi şi să-mi spui ce impresie îţi face.

Calistene parcurse scrisoarea fără a se arăta prea surprins, apoi întrebă:

— Ce ai nevoie să ştii?

— Nu ştiu... Cine ar fi putut s-o scrie, de exemplu.

Calistene o mai citi o dată, ceva mai atent:

— Este scrisă bine, de o persoană cultivată, fără îndoială, şi destul de rafinată. În plus, papirusul este de calitate foarte bună şi, de asemenea, şi cerneala. Ba chiar...

Alexandru îl privi destul de surprins cum îşi înmoaie în gură vârful degetului arătător, îl pune pe rândurile scrise şi din nou pe limbă.

— Pot să-ţi mai spun şi că tipul acesta de cerneală se prepară în Grecia din zeamă de soc şi negru de fum...

— În Grecia? - îl întrerupse regele.

— Da, dar asta nu înseamnă mare lucra. Oamenii îşi iau cerneala cu ei peste tot pe unde merg. O folosesc şi eu, poate că şi ceilalţi camarazi...

— Nu poţi să mai deduci şi altceva din document?

Calistene clătină din cap.

— Nu cred.

— Dacă-ţi mai trece prin cap ceva, să vii imediat să-mi spui - îi spuse Alexandru.

Îi mulţumi, apoi, şi-l lăsă să plece.

Îndată ce Calistene ieşi, regele trimise după Eumene. Aşteptându-l, luă călimara sa de cerneală, vârî un deget în ea, o gustă, apoi repetă acelaşi gest ca al istoricului şi observă că gustul era acelaşi.

Secretarul sosi aproape imediat.

— Ai nevoie de mine?

— L-ai văzut cumva, pe undeva prin tabără, pe egiptean? - îl întrebă Alexandru.

— Parmenion mi-a spus că, după ce a transmis răspunsul tău, a plecat din nou.

— Şi asta este ciudat: încearcă să afli mai multe, dacă poţi.

— O să fac tot posibilul - răspunse Eumene. Veşti despre întăririle noastre? - întrebă el înainte de a ieşi.

Alexandru scutură negativ din cap.

— Încă nimic, din păcate.

Când secretarul dădu la o parte perdeaua de la intrarea în cortul regal pentru a ieşi, pe acolo intră o pală de vânt rece care răvăşi hârtiile de pe masa regelui. Leptine mai adăugă cărbuni pe vasul cu jar care reuşea cu greu să încălzească atmosfera dinăuntru, în timp ce Alexandru luă o foaie de papirus şi începu să scrie:

> *Alexandru, rege al macedonenilor, către Antipatros, regent al tronului şi apărător al casei regale, te salut!*
>
> *Te felicit pentru înţelepciunea cu care conduci patria noastră în timp ce noi luptăm în ţinuturi îndepărtate împotriva barbarilor.*
>
> *În urmă cu câteva zile, Parmenion a capturat un trimis al Marelui Rege purtător al unei scrisori pentru vărul meu,*

Amintas, în care i se promiteau tronul Macedoniei şi două mii de talanţi de aur dacă m-ar fi ucis.

Această manevră a fost descoperită datorită unui egiptean, pe nume Sisinius, care susţine că ar fi fost prieten cu tatăl meu Filip. Acest om, însă, a dispărut. Este un bărbat cam de şaizeci de ani, cu părul rar, nasul acvilin, ochi negri foarte mobili şi cu un neg pe pometul stâng. Aş vrea ca tu să faci cercetări asupra lui şi să mă anunţi dacă-l vezi prin oraş sau în palat.

Îţi doresc sănătate.

Alexandru sigilă scrisoarea şi o expedie de îndată cu unul dintre curierii săi, apoi se duse în cortul lui Parmenion. Generalul era întins pe patul de campanie şi un servitor îi masa cu ulei şi cu suc de urzici umărul stâng care, pe vreme rea, îl durea cumplit din cauza unei răni mai vechi, primită pe când era tânăr, într-o campanie în Tracia. Se ridică imediat şi trase pe el un halat.

— Măria Ta, nu mă aşteptam la vizita ta. Pot să-ţi ofer ceva? Puţin vin fiert?

— Generale, aş vrea să-l văd pe prizonierul persan ca să-l descos puţin. Poţi să-mi faci rost de un tălmaci?

— Sigur că da. Chiar acum?

— Da, cât poţi de repede.

Parmenion se îmbrăcă în grabă, îi porunci servitorului să dea fuga să-l caute pe tălmaci şi-l conduse pe Alexandru la arestul în care prizonierul era ţinut sub pază severă.

— Bănuiesc că l-ai interogat deja şi tu - spuse regele în timp ce mergeau spre arest.

— Da - răspunse Parmenion.

— Şi ce ţi-a spus?

— Tot ceea ce ştim. Că Marele Rege i-a încredinţat un mesaj personal pentru un şef *yauna,* pe numele său Amintas.

— Nimic altceva?

— Absolut nimic. M-am gândit să-l supun la tortură, dar mi s-a părut zadarnic: nimeni nu i-ar destăinui vreodată unui simplu curier amănunte importante cu caracter secret.

— Şi cum s-a făcut că l-ai prins?

— A fost meritul lui Sisines.

— Egipteanul?

— Da. A venit într-o zi şi mi-a spus că a văzut un personaj suspect în tabăra negustorilor şi a femeilor.

— Dar tu îl cunoşteai pe Sisines?

— Sigur că da. Lucrase pentru noi ca informator când am debarcat pentru prima dată în Asia din ordinul tatălui tău, dar de atunci nu l-am mai întâlnit.

— Şi asta nu ţi-a dat de bănuit?

— Nu, n-aveam nici un motiv: a fost întotdeauna un bun informator şi a fost plătit bine pentru asta, ca, de altfel, şi de data asta.

— Ar fi trebuit să-l mai reţii pe aici - îi replică Alexandru vădit nedumerit. Cel puţin până veneam eu.

— Îmi pare rău - spuse Parmenion plecând capul. N-am considerat că ar fi nevoie, cu atât mai mult cu cât mi-a dat de înţeles că era pe urmele unui alt spion persan, aşa că... Dacă am greşit, te rog să mă ierţi, Măria Ta, eu...

— Nu face nimic. Ai procedat cum ai crezut de cuviinţă. Hai să-l vedem, acum, pe prizonierul ăsta.

Ajunseseră între timp în faţa barăcii care servea drept arest pentru mesagerul persan şi Parmenion îi ordonă paznicului să tragă zăvoarele.

Soldatul se execută şi intră el primul, ca să se asigure că totul era în ordine. Se dădu înapoi tulburat.

— Ce este? - întrebă generalul.

— Este... e mort - bâigui soldatul arătând spre interiorul barăcii.

Alexandru intră şi îngenunche lângă cadavru.

— Chemaţi-l de îndată pe medicul meu - porunci el.

Apoi, către Parmenion:

— Este clar că omul ăsta ştia mai mult decât ţi-a spus ţie, altfel nu l-ar fi ucis.

— Îmi pare rău, Măria Ta... recunoscu generalul încurcat. Eu... eu nu sunt decât un soldat. Pune-mă la încercare pe câmpul de luptă, dă-mi o misiune, chiar şi cea mai grea într-o bătălie şi voi şti întotdeauna ce să fac, dar în asemenea treburi încurcate mă descurc mai greu. Îmi pare rău...

— Nu-i nimic - spuse regele. Stai să vedem ce spune Filip.

Medicul veni şi el şi începu să examineze corpul curierului.

— Sunt ceva semne? - îl întrebă Alexandru după ceva timp.

— Sunt aproape sigur că a fost otrăvit şi, aproape sigur, cu ce a mâncat ieri seară.

— Ai putea să-ţi dai seama cu ce fel de otravă?

Filip se ridică în picioare şi ceru apă ca să se spele pe mâini.

— Cred ca da, dar ar trebui să-i fac autopsia...

— Fă tot ce trebuie - ordonă regele - şi, când termini, dă dispoziţii să i se facă funeralii după obiceiul persan.

Filip privi în jurul său.

— Dar pe aici nu sunt turnuri ale tăcerii.

— Atunci, construiţi unul - ordonă regele adresându-se lui Parmenion. Pietrele nu lipsesc şi, de asemenea, nici mâna de lucru.

— Am înţeles, Măria Ta - dădu din cap generalul. Mai este ceva?

Alexandru rămase puţin pe gânduri, apoi răspunse:

— Da, ordonă să fie eliberat Amintas şi repune-l în drepturi. Doar că... fii atent.

— Sigur, Măria Ta.

— Bine. Du-te acum să-ţi faci masajul, Parmenion, şi ai grijă de umărul tău. Vremea este pe cale să se schimbe - adăugă el privind spre cer - şi nu în bine.

43

Într-o seară, pe la jumătatea iernii, comandantul Memnon se simţi rău: avea ameţeli, o durere puternică în încheieturi şi la rinichi şi, în scurt timp, temperatura îi crescu foarte mult. Rămase închis în cabina sa de la pupa, tremurând şi clănţănind din dinţi, şi începu să refuze hrana care îi era adusă.

Nu putea decât să bea puţină supă caldă din când în când, dar uneori o dădea afară. Medicul său îi dădu leacuri care să-i aline durerea şi-i recomandă să bea cât mai multe lichide pentru a înlocui ce pierdea prin transpiraţia abundentă, dar nu reuşi să-l vindece.

Boala lui Memnon îi îngrijoră pe toţi cei din jurul său, dar mulţi dintre ei observară indiferenţa noului vicecomandant, un persan pe nume Tigran care comandase până atunci flota din Marea Roşie. Era un om ambiţios şi intrigant care, la curte, nu-şi ascunsese niciodată nemulţumirea faţă de hotărârea regelui Darius de a acorda comanda întregii armate unui mercenar *yauna.*

El fu acela care îi luă locul lui Memnon când fu limpede că grecul nu mai putea face faţă îndatoririlor sale. Cel dintâi ordin al noului comandant fu de a se ridica ancora şi de a porni spre sud, renunţând la blocarea Strâmtorilor.

Memnon ceru, atunci, să fie imediat lăsat pe ţărm şi Tigran nu se opuse. Comandantul grec ceru să i se dea voie să ia cu el patru dintre mercenari, soldaţii săi cei mai credincioşi, care să-l ajute în călătoria pe care vroia s-o facă. Noul comandant îi îndeplini cererea din milă, convins că bolnavul, sfârşit cum era, nu putea ajunge prea departe; îi ură, totuşi, succes în limba persană şi-l lăsă să plece.

Aşa încât, în puterea nopţii, o barcă fu coborâtă la apă de pe nava-amiral, având la bord cinci oameni, şi se îndreptă, purtată de lovituri puternice de vâsle, până la un mic golf

de pe ţărmul de răsărit al Helespontului. În aceeaşi noapte, cei cinci porniră la drum pentru că Memnon dorea să fie dus la soţia şi la fiii săi.

— Vreau să-i mai văd o dată, înainte de a muri - spuse el îndată ce ajunseseră pe uscat.

— N-o să mori, comandante - îi răspunse unul dintre mercenarii săi. Ai trecut tu prin altele şi mai rele. Porunceşte şi noi te vom duce unde vei voi, chiar şi la marginea lumii, chiar şi până în infern. O să te ducem şi în spinare dacă o fi nevoie.

Memnon îi ascultă cu un surâs trist, dar gândul de a-şi revedea familia părea să-i dea o forţă misterioasă, o energie nebănuită. Unul dintre oamenii săi merse să caute un mijloc de transport pentru că, în nici un caz, bolnavul nu ar fi fost în stare să călărească şi se întoarse a doua zi cu o căruţă trasă de doi catâri şi cu patru cai pe care-i cumpărase de la nişte ţărani mai înstăriţi.

Tot mergând, mercenarii se sfătuiră şi hotărâră ca unul dintre ei s-o ia înainte până ajungea la Calea regală şi să trimită de acolo un mesaj către Barsines, astfel încât ea să le poată ieşi în întâmpinare. Altfel, nu puteau spera ca bolnavul să poată ajunge viu la Susa, aflată cam la o lună de mers.

Un timp, boala păru să-i mai dea un oarecare răgaz şi Memnon începu din nou să mai mănânce câte ceva, dar, când se lăsa seara, febra revenea şi-i pârjolea tâmplele şi mintea. În aceste momente, delira şi de pe buze îi ieşeau strigătele întregii sale vieţi de lupte, de dureri înspăimântătoare pe care le provocase sau pe care le îndurase, gemetele şi tânguirea pentru speranţele pierdute şi pentru visele destrămate.

Căpetenia micului grup, un bărbat din Tegeos care lupta de-o viaţă alături de el, îl privea cu spaimă în acele clipe, îi ştergea fruntea cu o cârpă umedă şi şoptea:

— Nu-i nimic, comandante, nu-i nimic. O fierbinţeală păcătoasă nu-l poate doborî pe Memnon din Rhodos, nu poate...

Şi părea că vroia să se convingă pe el însuşi de adevărul din vorbele sale.

Omul care fusese trimis înainte ajunse pe Calea regală la podul de peste râul Halys, despre care se spunea că fusese construit de Cresus din Lidia, şi acolo află că nu era nevoie să mai meargă până la Susa. Regele Darius se hotărâse, în sfârşit, să dea o lecţie acestui mic şi obraznic *yauna,* care îndrăznise să năvălească în provinciile sale din răsărit, şi înainta către Porţile Siriei în fruntea unei armate de jumătate de milion de oameni, cu sute de care de război şi zeci de mii de călăreţi. Întrega curte îl însoţea şi, desigur, şi Barsines. Aşa încât numele lui Memnon alergă iute ca lumina focurilor şi sclipirile oglinzilor de bronz de pe un munte pe altul, iute ca galopul neînfrânat al cailor niseeni până ajunse la cortul de purpură şi împodobit cu aur al Marelui Rege. Şi Marele Rege trimise după Barsines.

— Soţul tău este grav bolnav - o anunţă el - şi vrea să te vadă. Mergi pe Calea regală ca să-l mai poţi vedea măcar pentru ultima dată. Nu ştim dacă-l vei mai prinde în viaţă, dar, dacă vrei să-i ieşi în întâmpinare, îţi vom da zece dintre Nemuritorii din garda noastră ca să te însoţească.

Barsines simţi că i se opreşte inima în piept, dar nici nu clipi din ochi şi nici nu vărsă vreo lacrimă.

— Îţi mulţumesc, Mare Rege, pentru că m-ai anunţat şi pentru că mă laşi să plec. Plec imediat să-mi văd soţul şi nu voi avea linişte, nu voi dormi şi nu mă voi odihni până când nu voi ajunge la el şi nu-l voi îmbrăţişa.

Se întoarse în cortul său, se îmbrăcă precum o amazoană, cu o tunică din postav şi pantaloni de piele, luă cel mai bun cal pe care-l putu găsi şi se avântă în galop, urmată cu greu de oamenii pe care Marele Rege îi trimisese ca escortă.

Călători zile şi nopţi, odihnindu-se doar din când în când câteva ore, în timp ce-i schimbau calul sau când nu-şi mai simţea mâinile şi picioarele de oboseală, până când, într-o seară pe la asfinţit, văzu în depărtare un convoi care înainta cu greu pe drumul aproape pustiu: o căruţă cu coviltir trasă de doi catâri, escortată de patru soldaţi călare.

Dădu pinteni calului şi ajunse lângă căruţă. Sări din şa şi privi înăuntru: comandantul Memnon zăcea pe moarte, pe un aşternut din blăni de oaie. Avea barba lungă şi buzele crăpate, părul neîngrijit şi crescut în voie. Cel care fusese până cu puţină vreme înainte cel mai puternic om din lume după Marele Rege, ajunsese ca un vierme.

Dar încă mai trăia.

Barsines îl mângâie şi-i sărută cu dragoste buzele şi ochii fără să-şi dea seama dacă el o recunoştea, apoi privi în jur, căutând un loc de adăpost. Văzu în depărtare, pe un deal, o casă de piatră, poate că era locuinţa vreunui ţăran mai înstărit din zonă şi-i rugă pe oamenii din escortă să ceară găzduire pentru câteva zile, sau pentru câteva ore, nu ştia nici ea pentru cât timp.

— Vreau un pat pentru soţul meu, vreau să-l spăl şi să-i schimb veşmintele, vreau să moară ca un om şi nu ca un animal. - spuse ea.

Căpetenia escortei plecă şi, la puţin timp după aceea, Memnon fu dus în casă, primit cu toate onorurile de persanul care locuia acolo. Fu încălzită apa pentru baie şi Barsines îl dezbrăcă, îl spălă şi-i dădu haine curate. Servitorii îi tăiară părul, ea i-l dădu cu parfum, îi unse fruntea cu o alifie răcoritoare şi îl aşeză, apoi, în pat rămânând alături de el şi ţinându-l de mână.

Era târziu şi stăpânul casei veni să întrebe dacă distinsa doamnă nu vroia să coboare la cină împreună cu oamenii care o însoţeau, dar Barsines refuză politicos.

— Am călărit zi şi noapte ca să ajung până la el şi nu-l voi părăsi nici o clipă cât timp va mai trăi.

Omul ieşi închizând cu grijă uşa în urma lui şi Barsines se aşeză din nou lângă patul lui Memnon, mângâindu-l şi umezindu-i din când în când buzele. Trecuse puţin de miezul nopţii când, sfârşită de oboseală şi de somn, aţipi pe scaun şi rămase câtva timp aşa, între veghe şi somn.

Deodată, i se păru că aude glasul soţului său şi crezu că visa, dar vocea continua să-i rostească numele:

— Bar...si...nes...

Tresări şi deschise ochii: Memnon îşi venise în fire şi o privea cu ochii să mari albaştri, acum lucind de febră.

— Iubitule - şopti ea întinzând mâna spre el ca să-i mângâie obrajii.

Memnon aţintea asupra ei o privire halucinată şi părea că ar fi vrut să spună ceva.

— Ce vrei? Vorbeşte, te rog.

Memnon deschise din nou gura: părea că în corpul său ar fi revenit un fior al vieţii şi faţa lui parcă îşi recăpătase frumuseţea bărbătească de altădată. Barsines îşi apropie urechea de buzele lui ca să nu piardă nici un cuvânt din ce spunea.

— Vreau...

— Ce vrei, iubitul meu? Orice... orice ai vrea, spune-mi, iubitule.

— Vreau... să... te văd.

Şi Barsines îşi aminti de ultima noapte pe care o petrecuseră împreună şi înţelese. Se ridică brusc de pe scaun, se dădu înapoi astfel încât corpul ei să se afle în lumina celor două lămpi care atârnau din tavan şi începu să se dezbrace, îşi scoase corsetul, desfăcu şireturile care ţineau pantalonii de piele, lăsând la o parte orice urmă din pudoarea sa înnăscută, şi rămase goală în toată splendoarea corpului ei.

Îi văzu ochii umezindu-se şi două lacrimi mari care i se scurgeau pe obrajii supţi de boală; înţelese că reuşise să-i îndeplinească dorinţa. Simţi că el îi mângâia cu privirea, încet, blând, faţa şi corpul şi simţi că acesta era felul în care el îşi dorea să facă dragoste cu ea pentru ultima oară.

Memnon mai spuse cu o voce stinsă:

— Băieţii mei... - îi căuta mereu ochii pentru a-i transmite, printr-o ultimă privire, arzătoare şi disperată, tot ce mai rămânea din viaţa sa şi din iubirea pentru soţia lui, apoi îşi lăsă capul pe pernă şi-şi dădu ultima suflare.

Barsines se acoperi cu o mantie şi se prăbuşi peste corpul lui printre hohote de plâns, acoperindu-l cu sărutări şi cu mângâieri. În casă nu se mai auzea nimic în afară de plânsul său disperat şi mercenarii greci care stăteau de veghe jos, în jurul unui foc, înţeleseră. Se ridicară în picioare şi dădură în linişte onorul comandantului Memnon din Rhodos căruia destinul nu-i îngăduise să moară ca soldat, cu sabia în mână.

Aşteptară revărsatul zorilor ca să urce în camera sa şi să ia în primire corpul pentru funeralii.

— O să-l ardem pe rug, după obiceiul nostru - spuse cel mai în vârstă, cel care venea din Tegeos. Pentru noi, să lăsăm un corp drept hrană câinilor şi păsărilor este o ruşine de neîndurat: din asta se vede ce mare diferenţă este între neamurile noastre.

Şi Barsines înţelese. Înţelese că în acele clipe de răscruce trebuia să se dea la o parte şi să accepte ca Memnon să se întoarcă alături de neamul său şi să aibă parte de onorurile funebre după ritualul grecesc.

Înălţară un rug în mijlocul unei pajişti albite de brumă şi aşezară deasupra lui corpul comandantului, îmbrăcat în armură şi purtând pe cap coiful cu emblema din argint a insulei Rhodos.

Şi aprinseră focul.

Vântul care cutreiera întregul podiş făcu să se înteţească flăcările care se întinseră lacome şi mistuiră în scurt timp rămăşiţele marelui războinic. Soldaţii săi, aliniaţi cu lancea în mână lângă rug, strigară de zece ori numele său către cerul rece şi plumburiu ce acoperea ca un giulgiu ţinutul acela pustiu şi, când ultimul lor strigăt se stinse, îşi dădură seama că rămăseseră complet singuri pe lume, că nu aveau

nici tată nici mamă, nici fraţi şi nici casă, nici un locşor unde s-ar fi putut adăposti.

— Eu am jurat că o să-l urmez peste tot - spuse atunci cel mai vârstnic dintre ei - chiar şi în infern. Îngenunche, scoase sabia din teacă aşezând-o în dreptul inimii şi se prăvăli în ascuţişul ei.

— Şi eu - repetă după el unul dintre camarazi scoţând, la rândul său, sabia.

— La fel şi noi - spuseră ceilalţi doi.

Se prăbuşiră unul după altul în propriul lor sânge, în timp ce primul cântec al cocoşilor împrăştia tăcerea fantomatică a zorilor ca un sunet de trâmbiţă.

44

Medicul Filip îi prezentă lui Alexandru ce aflase după examinarea cadavrului mesagerului persan care avea asupra lui scrisoarea Marelui Rege pentru prinţul Amintas.

— A fost cu siguranţă otrăvit, dar este o otravă pe care n-o cunosc. De aceea, cred că n-are rost să fie interogat bucătarul: este un băiat cumsecade care n-ar fi în stare s-o prepare. Dacă n-aş fi în stare eu însumi, el nici atât.

— Este posibil să se fi otrăvit el singur? - întrebă Alexandru.

— Sigur că este posibil. În rândul gărzilor Marelui Rege sunt oameni care jură să-l servească până la capat, uneori chiar cu preţul vieţii. Mă tem că, pentru moment, nu mai putem afla nimic despre această întâmplare.

Mai trecură câteva zile şi tot nu primiră veşti despre întăririle care trebuiau să sosească din Macedonia şi moralul soldaţilor începu să slăbească din cauza lipsei de activitate şi a plictiselii. Într-o dimineaţă, Alexandru se hotărî să urce la templul Marii Mame a zeilor de la Gordion despre care se spunea că fusese întemeiat de regele Midas.

Îl însoţeau prietenii şi preoţii care, îndată ce aflaseră de această vizită, se adunaseră cu toţii şi-şi îmbrăcaseră veşmintele de ceremonie.

Templul era un străvechi loc de închinăciune al băştinaşilor şi în el se afla o statuie a zeiţei sculptată în lemn, roasă de carii, împodobită cu o cantitate incredibilă de giuvaeruri şi de talismane, oferite de-a lungul secolelor de mulţimea credincioşilor care se perindaseră prin faţa ei. Pe pereţi atârnau relicve şi daruri votive de toate felurile şi multe imagini din teracotă şi lemn ale unor membre sau organe omeneşti care fuseseră tămăduite sau pentru care se spera o însănătoşire.

Se aflau acolo picioare şi mâini cu semne de râie, marcate prin culori vii, ochi, nasuri şi urechi, utere care sperau să devină fertile precum şi însemne ale bărbăţiei care, de asemenea, nu mai erau în stare să-şi îndeplinească menirea.

Fiecare dintre acele obiecte avea semnificaţia numeroaselor nenorociri, boli şi suferinţe care, de la începuturile lumii, se năpustiseră asupra speţei umane, după ce nesăbuitul de Epimeteu deschisese cutia Pandorei făcând ca din ea să se reverse peste omenire toate relele posibile.

— Lăsând pe fundul ei doar speranţa - le aminti celorlalţi Eumene rotindu-şi de jur-împrejur privirea. Şi ce altceva sunt toate aceste obiecte dacă nu o expresie a speranţei, aproape întotdeauna înşelată, dar care a rămas, în cele din urmă, o însoţitoare preţioasă, dacă nu chiar de neînlocuit, a tuturor oamenilor?

Seleucos, care se afla alături de el, îl privi uluit de acea neaşteptată demonstraţie de pedanterie filosofică; între timp, preoţii îi conduceau pe vizitatori într-o încăpere laterală în care se păstra relicva cea mai preţioasă: carul regelui Midas.

Era un vehicul ciudat cu patru roţi, foarte primitiv, cu un fel de parapet în partea superioară. Ca sistem de direcţie, avea un proţap care, la un capăt, era legat de osia roţilor din faţă, iar la capătul din faţă avea fixat jugul, printr-o frânghie înfăşurată într-un nod foarte complicat care, de fapt, era imposibil de desfăcut.

Un oracol străvechi prezicea că acela care ar fi reuşit să dezlege acest nod ar fi dobândit stăpânirea întregii Asii şi Alexandru hotărâse să-şi consfinţească în acest fel opera de cucerire. Atât Eumene cât şi Ptolemeu, ca şi Seleucos însuşi, insistaseră ca el să facă acest lucru.

— Nu poţi renunţa la aşa ceva - îl avertizase Eumene. Toţi ştiu de acest oracol: dacă tu nu ai trece prin această

încercare, soldaţii ar crede că nu ai încredere în tine însuţi, că nu crezi că ai putea să-l învingi pe Marele Rege.

— Are dreptate Eumene - fusese de acord şi Seleucos. Nodul acela este un simbol: reprezintă încrucişarea în oraşul Gordion a nenumăratelor drumuri şi rute ale caravanelor, toate ducând către cele mai îndepărtate hotare ale lumii. De fapt, tu ai deja controlul asupra acestei răspântii de drumuri pentru că ai cucerit-o prin forţa armelor, dar trebuie să desfaci şi simbolul, altfel s-ar putea să nu fie de ajuns.

Alexandru se răsucise atunci către Aristandru:

— Şi tu, ce crezi, clarvăzătorule?

Aristandru nu spusese decât câteva cuvinte:

— Nodul acela este semnul unei perfecţiuni absolute, al unei armonii desăvârşite, al îngemănării energiilor primordiale care au creat viaţa pe pământ. Tu vei desface acel nod şi vei stăpâni Asia şi lumea întreagă.

Un asemenea răspuns îi bucurase pe toţi, dar Eumene nu vroia să rişte nimic şi, înainte de aceasta, adusese pe un ofiţer al amiralului Nearchos, care cunoştea toate felurile de noduri folosite pe corăbiile de război sau de transport, ca să-l înveţe pe rege acest secret al meseriei de marinar, astfel încât Alexandru era foarte încrezător în şansele sale de a trece cu bine printr-o asemenea încercare.

În plus, era de aşteptat ca preoţii din sanctuar să facă totul pentru a simplifica lucrurile în favoarea noului stăpân şi să nu-l expună la umilinţa unui eşec.

— Iată, acesta este carul lui Midas - anunţă unul dintre ei, arătându-i suveranului străvechiul vehicul ros de carii - şi iată şi nodul.

Spuse aceasta zâmbind, aşa că toţi cei prezenţi, mai ales Eumene, Seleucos şi Ptolemeu fură siguri că totul va merge bine. De aceea, îi chemară şi pe ofiţerii de rang inferior să intre în sanctuar ca să asiste la izbânda regelui lor.

Când, însă, Alexandru se aplecă şi încercă să desfacă nodul, îşi dădu seama că fusese prea optimist. Frânghia de

cânepă era strânsă într-o manieră incredibilă şi, mai mult, nu se vedea că ar avea vreun capăt, nici deasupra, nici pe margini, de unde să se poată porni pentru a dezlega nodul. Între timp, mulţimea de oameni din jur se înghesuia tot mai tare şi nu mai era loc în încăpere nici cât să arunci un ac: chiar şi preoţii, în odăjdiile lor de ceremonie, se îndesau unii în alţii, lac de sudoare.

Regele simţea că se sufocă şi fu cuprins de furie: simţea că, în numai câteva clipe, tot prestigiul său personal, dobândit pe câmpul de luptă cu lancea şi cu sabia, ar fi putut să fie compromis datorită acelei situaţii în aparenţă fără ieşire.

Privi spre Eumene, care ridică din umeri, în semn că, de data aceasta, nu-i putea sugera nici o soluţie şi, după aceea, spre faţa parcă împietrită a lui Aristandru din Thermesos, vizionarul care vorbise o dată şi nu avea să mai vorbească din nou.

Îi privi pe Seleucos şi pe Ptolemeu, pe Crater şi pe Perdicas şi văzu dezamăgire şi derută în ochii lor. Pe când îngenunchea din nou lângă nodul de nedesfăcut, simţi, însă, mânerul săbiei care îi împungea şoldul şi se gândi că era un semn din partea zeilor. În aceeaşi clipă, ca dintr-o întâmplare fericită, printr-un ochi de aerisire din acoperiş, pătrunse înăuntru o rază de soare care îi făcu părul să strălucească aidoma unui nor auriu şi făcu să scânteieze broboanele de sudoare care-i apăruseră pe frunte.

În tăcerea fără margini care domnea împrejur, se auzi fâsâitul metalic al săbiei regelui scoasă din teacă; apoi, lama sclipi ca un fulger în raza de lumină şi se abătu cu o forţă năprasnică asupra nodului din Gordion.

Frânghia, retezată complet, se desfăcu şi jugul, eliberat din strânsoare, căzu la pământ cu un zgomot sec.

Preoţii se priviră uşuraţi unul pe altul şi îşi aţintiră privirile asupra lui Alexandru care se ridicase în picioare şi-şi vâra la loc sabia în teacă. Când regele îşi înălţă fruntea, văzură că

ochiul său stâng se întunecase, strălucind între lumină şi umbră, în raza care venea din înalturi, negru ca noaptea.

Ptolemeu strigă:

— Regele a dezlegat nodul din Gordion! Regele este stăpânul Asiei!

Toţi camarazii îl aclamară cu strigăte puternice pe care le auziră de afară şi soldaţii adunaţi în jurul templului. Se bucurară şi ei, dând frâu liber entuziasmului pe care, până în acel moment, din teamă şi din superstiţie şi-l reţinuseră în suflete; strigătele lor erau însoţite de bătăi cu sabia în scuturi, într-o larmă care făcu să se cutremure zidurile străvechiului sanctuar.

Când suveranul apăru în uşa de la intrare, strălucitor în armura lui de argint, îl ridicară pe umeri şi-l purtară în triumf până în tabără, ca pe o statuie a unui zeu. Nimeni nu-l mai luă în seamă pe Aristandru care se îndepărta singur, cu o expresie de nemulţumire pe faţă.

45

După câteva zile, sosiră întăririle mult aşteptate: atât noii recruţi cât şi tinerii soţi plecaţi din Halicarnas ca să petreacă iarna acasă împreună cu soţiile lor. Aceştia din urmă fură întâmpinaţi cu fluierături şi urlete de către camarazii lor care înduraseră în locul lor necazurile războiului şi rigorile iernii şi acum strigau tot felul de obscenităţi. Unii, agitând în mână falusuri enorme din lemn, urlau cât îi ţinea gura:

— V-a plăcut să vă bucuraţi de păsărică? Acu, trebuie să plătiţi!

Ofiţerul care le era comandant era un om al lui Antipatros, fost comandant de batalion din Orestida, pe nume Trassilos. Se prezentă imediat la raport în faţa regelui.

— De ce a durat atât? - întrebă Alexandru.

— Pentru că flota persană ţinea închise Strâmtorile şi regentul Antipatros nu vroia să rişte ca escadra noastră să dea nas în nas cu Memnon. Apoi, într-o zi, corăbiile duşmane au ridicat ancora şi s-au îndreptat spre sud profitând de un vânt dinspre nord, aşa că noi am putut trece.

— Asta-i un lucru ciudat - observă Alexandru. Şi, în orice caz, nu prevesteşte nimic bun. Memnon nu ar fi renunţat la blocadă decât doar pentru a-şi înfige colţii într-un alt loc şi mai vulnerabil. Tare aş vrea ca Antipatros…

— Umblă vorba că Memnon ar fi murit, Măria Ta? - îl întrerupse ofiţerul.

— Ce spui?

— Aşa am auzit de la informatorii noştri din Bitynia.

— Şi din ce cauză se spune ar fi murit?

— Asta n-o ştie nimeni. Se spune că ar fi fost o boală ciudată…

— O boală? Greu de crezut.

— Nu este o ştire sigură, Măria Ta. Este vorba, cum ţi-am spus, de zvonuri care trebuie verificate.

— Sigur că da. Du-te acum şi instalează-te împreună cu oamenii tăi, pentru că o vom porni din loc cât de curând. Aveţi cel mult o zi de odihnă: am aşteptat chiar prea mult.

Ofiţerul ceru voie să plece şi Alexandru rămase singur în cort meditând la ştirea aceea neaşteptată care nu-i aducea nici uşurare, nici satisfacţie. În mintea şi în sufletul lui îl considera de-acum pe Memnon singurul adversar demn de el, ca singurul Hector în stare să lupte cu noul Ahile şi de mult timp se pregătise sufleteşte să-l înfrunte într-o zi într-un duel, ca unul dintre eroii homerici. Nici măcar ideea de a se lupta el însuşi cu Marele Rege nu avea pentru el aceeaşi semnificaţie.

Îşi amintea perfect prezenţa impunătoare a comandantului, coiful care-i acoperea faţa, timbrul vocii sale şi sentimentul apăsător pe care-l avea în permanenţă ştiindu-l mereu la pândă şi întotdeauna gata să lovească, neobosit şi imposibil de atins. O boală... Nu-şi dorise aşa ceva, nu acesta era sfârşitul luptei pe viaţă şi pe moarte care se ducea între ei.

Îi chemă la sfat pe Parmenion şi pe Clito cel Negru ca să le ordone plecarea peste două zile şi le comunică şi lor vestea pe care o primise:

— Comandantul trupelor sosite de curând mi-a spus că, după unele zvonuri, Memnon ar fi murit.

— Ar fi un mare avantaj - îi răspunse bătrânul general fără a-şi ascunde satisfacţia. Faptul că avea flota lui şi că ţinea sub control marea dintre noi şi Macedonia era o ameninţare foarte gravă. Zeii îţi sunt prielnici, Măria Ta.

— Zeii m-au lipsit de o luptă cinstită cu singurul adversar demn de mine - îi replică Alexandru întunecându-se la faţă.

Dar, în clipa aceea, pe neaşteptate, se gândi la Barsines, la frumuseţea ei brună şi plină de nelinişte, şi-şi dădu seama că dacă soarta făcuse ca Memnon să se stingă din

viaţă din cauza unei boli, poate că ar fi îngăduit şi ca Barsines să nu-l urască. Ar fi fost gata chiar şi în clipa aceea să înlăture orice obstacol ar fi stat între el şi ea, dacă ar fi ştiut măcar unde se afla.

— Se pare că se află undeva între Damasc şi Porţile Siriei - îl trezi vocea lui Clito.

Alexandru se răsuci fulgerător spre el ca şi cum ofiţerul i-ar fi ghicit gândurile. Clito îl privi şi el, surprins de o asemenea reacţie.

— Despre ce vorbeşti, Negrule? - îl întrebă suveranul.

— Vorbeam despre mesajul pe care ni l-a trimis Eumolpos din Solis.

— Aşa este - interveni Parmenion. Ne-a trimis un curier cu un mesaj verbal.

— Când?

— Pe la jumătatea dimineţii. A cerut să-ţi vorbească, dar tu erai plecat cu Hefestion şi cu ceilalţi ca să treci în revistă recruţii, aşa că l-am primit eu.

— Ai făcut foarte bine, generale - spuse Alexandru - dar putem fi siguri că venea chiar de la Eumolpos?

— Curierul avea parola pe care o ştii şi tu foarte bine.

Alexandru clătină din cap.

— „Creieri de oaie”! Cine a mai auzit vreodată o parolă aşa de trăznită?

— Este felul său preferat de mâncare - comentă Clito întinzând braţele în lături în semn de nedumerire.

— După cum îţi spuneam - continuă Parmenion - se pare că Marele Rege s-ar afla în marş cu întreaga lui armată în direcţia vadului de la Tapsaco.

— Vadul de la Tapsaco... - repetă suveranul. Aşa cum mă aşteptam, deci. Darius încearcă să mă oprească din drum la Porţile Siriei.

— Cred că ai dreptate - îl aprobă Clito cel Negru.

— Şi câţi sunt? - vru să ştie Alexandru.

— Mulţi - răspunse Parmenion.

— Câţi? - întrebă regele nerăbdător.

— Cam o jumătate de milion, dacă informaţia este exactă.

— Unul la zece. Mulţi, într-adevăr.

— Ce-ai de gând să faci?

— Mergem înainte: nu avem de ales. Pregătiţi oamenii de plecare.

Cei doi ofiţeri salutară şi se îndreptară către uşă, dar Alexandru îl mai reţinu pe Parmenion.

— Ce este, Măria Ta? - întrebă generalul.

— Nu crezi că ar trebui să stabilim şi noi o parolă pentru schimbul de mesaje vorbite?

Parmenion lăsă capul în jos.

— Nu aveam de ales când ţi l-am trimis pe Sisines: nu prevăzusem o asemenea eventualitate înainte de a ne despărţi.

— Este adevărat, dar acum avem nevoie de o parolă pentru mesajele noastre prin viu grai. Ar mai putea interveni şi în viitor o asemenea situaţie.

Parmenion surâse.

— De ce zâmbeşti?

— Pentru că îmi amintesc de cuvintele cântecelului pe care-l cântai când erai copil. Te învăţase bătrâna Artemisia, doica mamei tale, îţi aduci aminte?

Soldatul cel bătrân la luptă a pornit
Pe drum s-a poticnit, pe drum s-a poticnit!

Şi, după aceea, te aruncai pe pardoseală.

— De ce nu? - admise Alexandru. Sunt sigur că nimeni nu poate bănui o asemenea parolă.

— Şi o putem ţine minte uşor. Eu plec, atunci.

— Generale - îl strigă din nou Alexandru.

— Da, Măria Ta.

— Ce face Amintas?

— Îşi face datoria.

— Bine. Stai însă cu ochii pe el, fără să se observe. Şi încearcă să afli dacă Memnon este într-adevăr mort şi din ce cauză.

— O să fac tot ce pot, Măria Ta. Curierul trimis de Eumolpos din Solis se mai află încă în tabără: o să-i transmit ordinul de a afla şi asta.

A doua zi, curierul plecă şi armata se pregăti să ridice corturile în zori. Totul fusese pregătit din vreme: animalele fuseseră înhămate, carele umplute cu provizii şi cu arme, iar ofiţerii care răspundeau de deplasare fixaseră etapele pe care trebuia să le parcurgă armata în şapte zile de marş, până la Porţile Ciliciei, o strâmtoare din munţii Taurus atât de îngustă încât nu permitea accesul a două animale de povară unul lângă altul.

În aceeaşi seară, unul dintre soldaţii care sosiseră cu trupele de întărire se prezentă la cortul lui Calistene pentru a-i înmâna o scrisoare. Istoricul, ocupat cu scrisul, se ridică pentru a-l răsplăti şi, îndată ce omul ieşi, deschise scrisoarea şi văzu că era un text fără noimă: un mic tratat de apicultură de care nu avea nevoie şi care, prin urmare, trebuia descifrat. Mesajul era acesta:

> *I-am trimis lui Teofrast medicamentul ca să i-l dea medicului din Lesbos, dar vremea este rea şi nici o corabie nu va putea pleca în zilele următoare. Nimic nu este sigur, nici măcar rezultatul final.*

Urma o scrisoare, de data asta în clar:

> *Aristotel către nepotul său Calistene, te salut!*
>
> *Am întâlnit o persoană care-l cunoştea pe Pausanias, asasinul regelui Filip, şi ceea ce ni s-a povestit cândva despre el şi despre raporturile lui cu suveranul este greu de crezut pentru că nimic nu este verosimil. L-am identificat pe unul dintre complicii care au reuşit să scape şi l-am întâlnit într-o cârciumă din Beroea. Era foarte speriat şi nega în permanenţă*

totul, deşi eu încercam în toate felurile să-l liniştesc. N-a fost nimic de făcut. Singurul lucru pe care l-am putut afla a fost adevărata sa identitate, mituind cu bani o sclavă care-i este şi concubină. Ştiu acum că are o fiică tânără pe care o iubeşte nespus şi pe care o ţine ascunsă printre fecioarele dintr-un templu al Artemizei de la hotarul cu Tracia.

Trebuie să plec la Atena, dar îmi voi continua cercetările şi te voi ţine la curent.

Ai mare grijă de sănătatea ta.

Puse documentul într-o mică lădiţă de fier şi se culcă pentru a fi gata să pornească a doua zi împreună cu ceilalţi.

Îl treziră Eumene şi Ptolemeu pe când era încă întuneric.

— Ai auzit vestea cea nouă? - îl întrebă Eumene.

— Care veste? - întrebă Calistene frecându-se la ochi.

— Se pare că Memnon a murit. De o boală neaşteptată.

Calistene se aşeză pe marginea patului şi turnă puţin ulei în lampa care dădea să se stingă.

— Mort? Când?

— Vestea a fost adusă de unul dintre ofiţerii care au condus trupele de întărire. Calculând timpul care le-a trebuit ca să ajungă aici, aş zice că s-ar putea să se fi întâmplat acum cincisprezece zile sau o lună. Toate au mers aşa cum le-am plănuit.

Calistene îşi aminti data scrisorii abia primite de la unchiul său, Aristotel, şi făcu şi el în minte un calcul rapid, ajungând la concluzia că nu exista siguranţa că evenimentul respectiv fusese provocat, dar nici că trebuia exclusă o asemenea eventualitate. Se mulţumi doar să răspundă:

— Mai bine că s-a întâmplat aşa.

Apoi, pe când era aproape îmbrăcat, chemă un sclav şi-i porunci:

— Serveşte-i cu ceva cald pe secretarul general şi pe comandantul Ptolemeu.

46

— Creier de oaie - anunţă bucătarul persan, aducând un platou cu fripturi bine rumenite pe masa aflată în faţa lui Eumolpos din Solis. Rostind aceste cuvinte, îşi dezvelea într-un surâs nu prea liniştitor toţi cei treizeci şi doi de dinţi strălucitor de albi de sub mustăţile negre în formă de aripă de corb.

Guvernatorul Siriei, satrapul Ariobarzanes, tolănit pe un pat din faţa sa, zâmbi şi mai neliniştitor:

— Nu este felul de mâncare pe care-l preferi?

— Oh, sigur că da, lumină a arienilor şi ilustru cuceritor. Fie ca viitorul să-ţi ofere prilejul de a-ţi pune pe cap tiara cea înaltă dacă, într-o bună zi, pe care Ahura Mazda n-o doreşte, Marele Rege ar trebui să urce în turnul tăcerii pentru a ajunge la glorioşii săi străbuni.

— Marele Rege este perfect sănătos - îi replică Ariobarzanes. Dar te rog, mănâncă. Cum ţi se par creierii ăştia de oaie?

— Mmh... făcu Eumolpos mijind ochii pentru a întări bucuria de a mânca asemenea bunătăţi.

— Asta-i şi parola ta când schimbi mesaje secrete cu duşmanii noştri, nu-i aşa? - îl întrebă Ariobarzanes fără ca zâmbetul să-i dispară de pe faţă.

Eumolpos tuşi disperat din cauza unei înghiţituri care i se oprise în gât.

— Puţină apă? - întrebă grijuliu bucătarul umplându-i cupa dintr-o carafă de argint, dar Eumolpos, vânăt la faţă, făcu semn cu mâna că nu, nu era nevoie.

Când îşi mai reveni, avea aerul său imperturbabil dintotdeauna şi surâsul cel mai atrăgător.

— Nu am înţeles această glumă bună.

— De fapt nu este o glumă - îi răspunse graţios satrapul smulgând aripa unui sturz fript şi muşcând din ea cu poftă. Este adevărul adevărat.

Eumolpos îşi învinse teama care-i intrase în oase, luă o plăcintă prefăcându-se că o savurează pe îndelete, apoi remarcă, luându-şi un aer condescendent:

— Ei, distinsă gazdă, nu poţi să dai atenţie, în mod serios, unor bârfe care sigur că ar putea fi luate chiar ca nişte glume, atât timp cât nu aduc atingere reputaţiei unui om de onoare care...

Ariobarzanes îl opri cu un gest politicos, îşi şterse mâinile pe şorţul bucătarului, se dădu jos din pat şi se îndreptă spre fereastră, făcându-i semn şi lui Eumolpos să vină lângă el.

— Te rog, bunul meu prieten.

Eumolpos nu avu încotro şi-l ascultă privind pieziş în direcţia lui. Puţinii dumicaţi pe care apucase să-i înghită se transformară în fiere şi faţa îi deveni cenuşie. Curierul său atârna gol-goluţ într-un par, legat de braţe, şi fâşii lungi de piele îi atârnau din toate părţile corpului lăsând să se vadă carnea însângerată de dedesubt. În unele locuri carnea îi fusese smulsă până la os, iar testiculele îi atârnau la gât ca un colier grotesc. Nu mai dădea nici un semn de viaţă.

— El este acela care a mărturisit - îi explică Ariobarzanes fără să clipească.

Puţin mai departe, un sclav hircan ascuţea un par din lemn de salcâm, cu un cuţit foarte ascuţit, şi îl freca apoi cu o piatră aspră astfel încât suprafaţa ascuţită să fie netedă şi aproape lucioasă.

Ariobarzanes se uită la par şi apoi îl privi ţintă pe Eumolpos făcând şi un gest foarte elocvent cu mâinile.

Bietul musafir înghiţi în sec, bâţâind convulsiv din cap.

Satrapul zâmbi.

— Ştiam eu c-o să ajungem la o înţelegere, prietene.

— Cu ce... cu ce anume pot să te slujesc? - bâigui iscoada fără a putea să-şi dezlipească privirea de la vârful ascuţit al parului, în timp ce anusul i se închidea convulsiv, într-o

încercare inconştientă şi spasmodică de a opri intrarea unui obiect atât de înfricoşător.

Ariobarzanes se întoarse la masa lui şi se tolăni pe pat, invitându-l şi pe Eumolpos să se aşeze şi el. Sărmanul de el respiră adânc şi trase nădejde că scăpase de ceea ce era mai rău.

— Ce răspuns aştepta micul *yauna?* - întrebă satrapul referindu-se cu acea poreclă dispreţuitoare la macedoneanul care cucerise deja toată Anatolia.

— Regele Alexandru... adică, micul *yauna* - se corectă Eumolpos - vroia să ştie unde îl va aştepta Marele Rege ca să poată da bătălia cu armata sa.

— Foarte bine! Vei trimite atunci un curier, nu acesta care mă tem că nu mai pote fi bun la nimic, ca să-i spună micului *yauna* că Marele Rege îl va aştepta la Porţile Siriei cu o jumătate din armata sa, lăsând cealaltă jumătate să păzească vadul de la Tapsaco. Asta îl va convinge să atace.

— Oh, sigur, fără îndoială - îl aprobă în grabă iscoada. Acel nechibzuit şi îngâmfat băieţandru care, te rog să mă crezi, mi-a fost întotdeauna antipatic, se va arunca înainte cu capul în pământ, sigur de victorie, şi se va împotmoli în trecătoarea dintre muntele Amman şi mare, în timp ce voi, însă...

— Noi, însă, nimic - i-o reteză scurt Ariobarzanes. Fă ce ţi-am spus, şi chiar astăzi. Îl vei chema pe omul tău în sala de alături, unde noi te vom putea vedea şi asculta, şi-l vei trimite imediat la micul *yauna.* După ce vom ieşi victorioşi, vom vedea ce facem cu tine. Sigur că, dacă vei avea o contribuţie însemnată, parul acela pe care l-ai văzut în curte ar putea fi folosit la altceva. Dar, dacă lucrurile nu merg bine, ţac!

Şi-şi vârî arătătorul mâinii drepte în arătătorul făcut inel al mâinii stângi.

Eumolpos se grăbi să facă tot ce i se ceruse, în timp ce ochi şi urechi îl priveau şi îl ascultau prin mai multe orificii,

desigur bine camuflate, aflate peste tot în pereţii împodobiţi cu fresce somptuoase.

Îi explică amănunţit totul noului curier:

— Îi vei spune că, din păcate, colegul tău s-a îmbolnăvit şi de aceea te-am trimis pe tine. Când te vor întreba de parolă, să spui... - tuşi - „creier de oaie”.

— „Creier de oaie”, stăpâne? - întrebă uluit curierul.

— Da, „creier de oaie”. De ce, este ceva în neregulă?

— Nu, nu, totul este în regulă. Plec imediat.

— Aşa, bravo, pleacă imediat.

Eumolpos din Solis ieşi după aceea pe o uşiţă de pe peretele opus al sălii, unde îl aştepta Ariobarzanes.

— Pot să plec? - întrebă el nu fără a se arăta îngrijorat.

— Poţi pleca - răspunse satrapul. Deocamdată.

Din Gordion, Alexandru traversă Frigia Mare până la oraşul Ancyra, o aşezare întemeiată pe câteva dealuri din marginea unei depresiuni ceţoase, şi îl confirmă în funcţie pe satrapul persan de acolo, lăsând pe lângă el câţiva ofiţeri macedoneni care comandau şi garnizoana.

Îşi reluă, apoi, marşul către răsărit şi ajunse pe malul fluviului Halys, un mare curs de apă care se vărsa în Marea Neagră şi care fusese, de secole, hotarul dintre lumea egeeană şi anatoliană şi Asia interioară, limita cea mai îndepărtată peste care se spunea că grecii nu vor putea trece niciodată. Armata merse pe malul fluviului până la cotitura pe care acesta o făcea către răsărit, după care porni pe malul a două mari lacuri cu apă sărată, înconjurate de vaste câmpii albicioase.

Alexandru îl confirmă în funcţie şi pe satrapul persan din Cappadocia care îi jură credinţă, apoi se îndreptă direct spre sud fără a întâlni vreo rezistenţă şi se afundă în podişul întins dominat de înălţimile muntelui Argeos, un vulcan stins, cu crestele sale veşnic înzăpezite care se vedeau apărând dimineaţa printre aburii zorilor ca o fantomă albă. Câmpiile erau deseori albite de brumă în

primele ore ale zilei, dar, mai târziu, pe măsură ce soarele se ridica pe cer, deveneau de o culoare brun-roşcată.

Multe ogoare erau arate şi semănate, iar în unele locuri, pe unde plugul nu trecuse încă, se vedea galbenul miriştilor pe care păşteau mici turme de oi şi de capre. După două zile de mers, în faţa soldaţilor apăru şirul munţilor Taurus cu crestele albe care scânteiau ziua, sub razele soarelui sau se colorau în roşu către asfinţit.

Părea peste putinţă ca tot acel teritoriu imens să se aştearnă în faţa lor aproape de la sine şi ca o sumedenie de triburi, sate şi oraşe să se supună fără a opune nici o rezistenţă.

Faima tânărului cuceritor se răspândise peste tot şi se aflase şi de moartea comandantului Memnon, singurul, în afară de Marele Rege, care ar fi fost în stare să-i oprească înaintarea.

După cinci zile de mers pe podiş, drumul începu să urce, într-o pantă din ce în ce mai abruptă, spre trecătoarea prin care se pătrundea în câmpia de coastă a Ciliciei. La fiecare popas de seară, Alexandru se aşeza în cortul său, singur sau cu Hefestion şi cu ceilalţi prieteni, citind *Anabasis* a lui Xenofon, jurnalul zilnic al expediţiei celor zece mii care, cu şaptezeci de ani înainte, trecuse prin exact aceleaşi locuri. Istoricul atenian descria trecătoarea ca fiind un loc foarte strâmt, îngust şi greu de travesat dacă era apărat de duşmani.

Alexandru vru să conducă el însuşi coloana în timpul marşului. Oamenii de pază ai persanilor, aflaţi în trecătoare îl văzură şi-l recunoscură imediat, în primele raze ale soarelui, prin steagul roşu purtând steaua argeazilor brodată cu aur, prin uriaşul cal negru pe care-l călărea şi prin armura de argint ce scânteia la fiecare mişcare a călăreţului.

Văzură şi nesfârşita coloană şerpuitoare de oameni şi de cai care urcau cu pas rar, dar ferm, înţeleseră că erau prea puţini ca să-i poată înfrunta şi o luară grăbiţi la fugă, aşa

încât armata putu să treacă mai departe fără nici o opelişte.

Seleucos observă, pe peretele de piatră din stânga drumului, săpate direct în stâncă, inscripţii lăsate, poate, de vreunul dintre cei zece mii ai lui Xenofon şi i le arătă lui Alexandru care le examină cu multă atenţie. Îşi continuară drumul şi zăriră în faţă valea râului Cydnos şi întinsa câmpie plină de verdeaţă a Ciliciei.

— Suntem în Siria - anunţă Eumene. Anatolia a rămas în urma noastră.

— O altă lume! - exclamă Hefestion scrutând depărtările până la linia subţire şi albăstruie care se zărea la capătul câmpiei. Şi acolo este marea!

— Unde o fi Nearchos cu corăbiile noastre? - întrebă Perdicas.

— Pe undeva pe-acolo - îi răspunse Leonatos. Poate că şi el se uită înspre munţi şi bombăne: „Pe unde or fi ăia? De ce naiba nu apar?”.

— Nimic mai simplu - le răspunse Alexandru. Tocmai de aceea este bine să ne grăbim să ocupăm porturile de pe ţărm. Dacă vine, va putea arunca ancora liniştit, fără să se teamă de vreun pericol.

Îi dădu pinteni lui Ducipal şi porni să coboare.

Lisimah îi spuse lui Leonatos care călărea acum alături de el:

— Dacă ar fi pus o mână de soldaţi acolo, pe stâncile alea de deasupra trecătorii, n-ar mai fi trecut pe aici nici musca.

— Le este frică - răspunse prietenul său. Fug ca iepurii. De-acum, nu ne mai poate opri nimeni.

Lisimah scutură din cap neîncrezător.

— Aşa crezi tu. Nu-mi place absolut deloc toată liniştea asta. După părerea mea, ne vârâm capul drept între fălcile leului care ne aşteaptă cu botul căscat.

Leonatos mormăi:

— O să-i zmulg eu leului limba.

Şi se întoarse către coada coloanei ca să supravegheze ce se mai întâmpla pe acolo.

Peste doar câteva zeci de stadii, clima se schimbă complet, de la răcoroasă şi uscată, cum era pe podiş, deveni caldă şi umedă şi asudau cu toţii încinşi cum erau în armuri.

În numai două etape de marş ajunseră aproape de malul mării, la Tarsus şi oraşul îşi deschise porţile în faţa lor după ce satrapul Ciliciei fugise, preferând să se alăture armatei Marelui Rege care continua să înainteze. Alexandru hotărî ca armata să-şi aşeze tabăra în câmpie, iar el, trupele de elită şi ofiţerii superiori fură găzduiţi în cele mai bune locuinţe din oraş. Acolo i se anunţă vizita cuiva.

— Este aici un curier care insistă să-ţi vorbească personal, Măria Ta - spuse una dintre gărzile de pază la intrare.

— Din partea cui?

— Spune că vine din partea unuia, Eumolpos din Solis.

— În cazul ăsta, trebuie să aibă o parolă.

Garda ieşi şi, după puţin timp, se auzi cum râdea în hohote de ceva. Trebuie că era vorba chiar despre curierul trimis de Eumolpos.

— Parola este... începu să spună soldatul abţinându-se cu greu să nu râdă.

— Nu fi caraghios - îl repezi Alexandru.

— Parola este „creier de oaie”.

— El este. Adu-l încoace.

Soldatul se îndepărtă râzând pe înfundate şi-l lăsă să intre pe curier.

— Măria Ta, mă trimite Eumolpos din Solis.

— Ştiu, doar el poate avea o parolă atât de năstruşnică. De ce a venit alt curier? Pe tine nu te-am mai văzut până acum.

— Celălalt curier s-a rănit căzând de pe cal.

— Ce ai să-mi spui?

— Lucruri importante, stăpâne. Marele Rege este acum foarte aproape şi Eumolpos a reuşit să mituiască un

aghiotant al lui Darius şi să afle unde urmează să dea bătălia prin care vrea să te nimicească.

— Unde?

Curierul privi în jurul său şi văzu că pe un suport se afla harta de care Alexandru nu se despărţea niciodată. Puse degetul pe câmpia dintre muntele Cârmei şi muntele Amman.

— Aici - spuse el. La Porţile Siriei.

47

Vestea făcu înconjurul taberei cu iuţeala fulgerului, transmisă din gură în gură, semănând panică peste tot:

— Regele a murit! Regele a murit!

— De ce?

— S-a înecat!

— Nu, a fost otrăvit.

— O iscoadă persană.

— Şi unde este persanul?

— Nu se ştie. A fugit.

— Să-l urmărim, atunci. Încotro a luat-o?

— Staţi puţin, aşteptaţi, uite-i pe Hefestion şi pe Ptolemeu.

— Uite-l cu ei şi pe Filip, medicul regelui.

— Atunci, înseamnă că n-a murit!

— De unde să ştiu? Mi-au spus alţii că a murit. Soldaţii se îngrămădiră imediat în jurul celor trei care încercau să-şi facă loc prin îmbulzeală înspre poarta taberei.

Un grup de „scutieri” din garda regelui se înşirui pentru a forma un culoar prin care micul grup să poată parcurge mai repede distanţa de la cortul lui Filip până la ieşirea din tabără.

— Cum s-a întâmplat? - vru să ştie medicul.

— Terminaserăm de luat masa de prânz - începu Hefestion.

— Era o căldură de nesuportat - continuă Ptolemeu.

— Aţi şi băut? - îi întrebă Filip.

— Regele era bine dispus şi a băut o „cupă a lui Hercule”.

— O jumătate de amforă de vin - mormăi nemulţumit medicul.

— Da - recunoscu Ptolemeu. Apoi, a zis că nu mai suportă căldura şi, văzând pe fereastră apa pârâului Cydnos, a strigat: „Eu mă duc să fac o baie!”.

— Cu stomacul plin şi înfierbântat peste poate? - strigă scos din fire Filip.

Între timp ajunseseră la locul unde se aflau caii. Încălecară şi dădură pinteni pornind în cea mai mare viteză către râul care se afla la două stadii depărtare.

Suveranul era întins pe pământ, la umbra unui smochin. Îl aşezaseră pe o rogojină şi-l acoperiseră cu o manta. Era pământiu la faţă, cu orbitele negre şi cu unghiile albăstrii.

— Fir-ar să fie! - urlă Filip sărind de pe cal. De ce nu l-aţi oprit? Omul ăsta e mai mult mort decât viu. Daţi-vă la o parte, plecaţi de aici!

— Dar noi... - bolborosi Hefestion.

Şi nu reuşi să-şi termine vorba. Se întoarse către trunchiul copacului ca să-şi ascundă lacrimile.

Medicul îl dezveli pe Alexandru şi-i puse urechea pe piept. Inima se auzea, dar bătea foarte slab şi neregulat. Îl acoperi imediat la loc.

— Repede! - ordonă el întorcându-se spre „scutieri”. Du-te fuga la locuinţa în care stă regele şi spune-i lui Leptine să pregătească apă fierbinte pentru o baie, spune-i să pună nişte apă la încălzit şi să pună în ea ierburile pe care ţi le dau acum şi exact în proporţiile acestea.

Luă din geanta lui o tăbliţă şi un condei pe care mâzgăli în fugă o reţetă.

— Hai, du-te! Aleargă ca vântul!

Hefestion făcu un pas înainte.

— Noi cu ce te putem ajuta?

— Pregătiţi imediat o targă împletită din trestie şi fixaţi-o de hamurile a doi cai de povară, unul în dreapta şi altul în stânga. Trebuie să-l ducem acasă.

Soldaţii scoaseră săbiile, tăiară un mănunchi de trestii de pe malul râului şi făcură tot ce li se ordonase. Îl ridicară, apoi, pe rege cu toată atenţia şi-l aşezară pe targă, acoperindu-l cu o manta de-a lor.

Micul cortegiu se puse în mişcare sub conducerea lui Hefestion care ţinea de căpăstru cei doi cai pentru a-i face să meargă cât mai lin.

Leptine le ieşi în întâmpinare cu ochii săi mari deschişi larg şi plini de îngrijorare, fără a îndrăzni să întrebe ceva pe vreunul dintre cei de faţă; îl văzu pe rege şi înţelese dintr-o privire care era situaţia. Se îndreptă în grabă către camera de baie, urmată de cei care purtau targa, muşcându-şi buzele ca să nu plângă.

Alexandru nu dădea aproape nici un semn de viaţă: acum buzele îi erau şi ele livide, iar unghiile aproape că se înnegriseră.

Hefestion îngenunchie şi-l ridică pe braţe: capul şi braţele îi atârnau spre spate ca la un cadavru.

Filip se apropie.

— Aşază-l în cadă. Încet. Scufundă-l puţin câte puţin în apă.

Hefestion bolborosi ceva printre dinţi, blesteme poate sau vorbe de ocară.

Între timp, sosiseră toţi ceilalţi prieteni şi se rânduiseră de jur împrejur, ceva mai departe ca să nu-l incomodeze pe Filip.

— Îi spusesem să nu se arunce în apă aşa de încins de căldură şi cu stomacul plin, dar el n-a vrut să înţeleagă - îi şopti Leonatos lui Perdicas. Mi-a răspuns că a făcut asta de mii de ori şi nu i s-a întâmplat niciodată nimic.

— Există întotdeauna şi o primă dată - îl corectă Filip întorcându-se spre el. Sunteţi nişte nenorociţi, nişte derbedei. Când o să înţelegeţi odată că de-acum sunteţi nişte oameni în toată firea? Că aveţi pe umerii voştri soarta unei ţări întregi? De ce nu l-aţi oprit? De ce?

— Noi am încercat... încercă să se dezvinovăţească Lisimah.

— N-aţi încercat nimic, lua-v-ar naiba pe toţi! - îi boscorodi Filip începând să maseze corpul regelui. Ştiţi de ce s-a întâmplat aşa ceva? Ştiţi sau nu? Habar n-aveţi.

Tinerii ţineau capetele în jos ca nişte copii în faţa învăţătorului lor.

— În râul ăsta se varsă zăpezile de pe Taurus care se topesc vara, atunci când dă căldura, dar traseul său este atât de scurt şi apele curg atât de repede încât nu au timp să se încălzească şi ajung aici, la mare, aproape îngheţate, ca şi cum abia acum ar fi ieşit din munţi. Este ca şi cum cineva ar fi îngropat dezbrăcat în zăpadă!

Între timp, Leptine îngenunchease lângă cadă şi aştepta ca medicul să-i spună ce mai are de făcut.

— Aşa, bravo, ajută-mă şi tu. Masează-l aşa, de la stomac spre gât, încet. Să încercăm să punem în funcţiune digestia.

Hefestion se apropie de el şi îl împunse cu degetul arătător.

— Ascultă, el este regele, face ceea ce vrea şi nimeni dintre noi nu-l poate împiedica. Tu însă eşti medic şi trebuie să-l vindeci. Ai înţeles? Trebuie să-l faci bine şi gata!

Filip îl privi ţintă, drept în ochi.

— Nu-mi vorbi pe tonul ăsta, că nu sunt servitorul tău. Fac ceea ce trebuie să fac şi cum ştiu eu, e clar? Şi acum, hai, plecaţi de aici!

Apoi, în timp se îndepărtau cu toţii, adăugă:

— În afară de unul dintre voi. Unul care să mă ajute.

Hefestion se întoarse către el.

— Pot rămâne eu?

— Da - mârâi Filip - dar aşază-te pe scaunul ăla şi nu mă sâcâi.

Între timp, regele îşi mai recăpătase puţin din culoarea normală, dar era tot inconştient şi nu deschidea ochii.

— Trebuie să dea totul afară din stomac - spuse Filip. Imediat. Altfel nu o scoatem la capăt. Leptine, ai pregătit ce ţi-am cerut?

— Da.

— Atunci, adu-mi-l. Îl masez eu în continuare.

Leptine sosi aducând un vas plin cu un lichid de culoare verde închis.

— Aşa, acum ajutaţi-mă - le porunci Filip. Tu, Hefestion, ţine-i gura deschisă: trebuie să bea zeama asta.

Hefestion se supuse şi medicul turnă, picătură cu picătură, lichidul în gura lui Alexandru.

Pe moment, suveranul nu avu nici o reacţie, dar, la puţin timp după aceea, tresări şi avu un acces violent de vomă.

— Ce i-ai dat? întrebă Leptine înspăimântată.

— Un vomitiv care-şi face acum efectul şi încă un medicament care să trezească la viaţă organismul pe cale să moară.

Alexandru vomită de mai multe ori, în timp ce Leptine îi susţinea fruntea iar servitorii, veniţi în grabă, ştergeau pardoseala de sub cadă. Apoi fu cuprins de convulsii violente care îi zguduiau pieptul cu horcăituri şi sughiţuri.

Medicamentul pe care i-l dăduse Filip era puternic: provocă o reacţie în corpul regelui, dar îl slăbi peste măsură. Bolnavul rezistă, dar fu nevoit să treacă printr-o lungă convalescenţă cu dese reveniri ale bolii, însoţite de accese persistente de febră care îl chinuiau zile întregi.

Trecură câteva luni până când starea lui se îmbunătăţi şi, în tot acest timp, soldaţii erau disperaţi şi vorbeau între ei că regele murise, şi că nimeni nu îndrăznea să le dea o asemenea veste. În sfârşit, pe la începutul toamnei, Alexandru se putu ridica din pat, arătându-se în faţa trupelor sale pentru a le îmbărbăta, dar trebui să se întoarcă din nou în pat.

Mai târziu începu să se mişte câte puţin prin cameră şi Leptine se ţinea după el cu ceaşca de supă, rugându-l mereu:

— Bea, stăpâne, bea că-ţi face bine.

Filip trecea, de obicei seara, şi-l consulta în fiecare zi. Restul timpului îl petrecea în tabără pentru că o parte dintre soldaţi se îmbolnăviseră din cauza schimbărilor de climă şi de alimentaţie. Mulţi dintre ei sufereau de diaree, alţii aveau febră, ameţeli şi senzaţie de greaţă.

Într-o seară, Alexandru era aşezat la masa de lucru unde începuse să citească scrisorile venite din Macedonia şi din provinciile cucerite, când sosi un curier care-i înmână un mesaj sigilat şi secret din partea generalului Parmenion. Regele deschise scrisoarea, dar tocmai atunci sosi şi Filip.

— Cum ne simţim astăzi, Măria Ta? - îl întrebă el, apucându-se să prepare o soluţie pe care vroia să i-o dea.

Alexandru citi mesajul bătrânului general care spunea:

Parmenion către regele Alexandru, te salut!

Conform unor informaţii care au ajuns în posesia mea, medicul tău Filip a fost mituit de persani şi acum te otrăveşte. Fii atent.

Răspunse:

— Destul de bine.

Şi întinse mâna ca să apuce cupa cu doctoria.

Cu cealaltă îi întinse lui Filip biletul abia primit şi acesta îl citi în timp ce pacientul său sorbea medicamentul.

Medicul nu avu nici o reacţie şi, când regele termină de băut, turnă ce mai rămăsese din soluţia preparată într-un alt vas şi spuse:

— O să mai bei o porţie în seara asta, înainte de culcare. Mâine poţi începe să mănânci şi ceva mai consistent: o să-i spun lui Leptine ce trebuie să-ţi pregătească. Fă ce-ţi va spune ea.

— Aşa am să fac - îl asigură regele.

— Atunci, eu mă întorc în tabără. Sunt mulţi soldaţi bolnavi, ştii asta?

— Ştiu - răspunse Alexandru. Darius se apropie, simt eu. Trebuie neapărat să mă fac bine.

Apoi, pe când Filip se pregătea să plece, îl întrebă:

— Ai idee cine ar fi putut fi?

Filip ridică din umeri:

— N-am nici cea mai vagă idee. Dar sunt destui chirurgi tineri şi foarte ambiţioşi care aspiră la funcţia de medic-şef.

Dacă mie mi s-ar întâmpla ceva, oricare dintre ei mi-ar putea lua locul.

— Spune-mi doar cine este şi eu...

— Mai bine nu, Măria Ta. Peste puţin timp, vom avea nevoie de toţi chirurgii noştri şi nici nu ştiu măcar dacă vom avea destui. Oricum, mulţumesc pentru încredere - adăugă şi ieşi, închizând uşa în urma lui.

48

Escadra lui Nearchos aruncă ancora în dreptul oraşului Tarsus pe la jumătatea toamnei şi amiralul coborî pe uscat ca să-l salute şi să-l îmbrăţişeze pe Alexandru care, acum, se restabilise complet.

— Ştii că Darius intenţionează să ne bareze drumul la Porţile Siriei? - îi spuse regele.

— M-a informat Perdicas. Din păcate, boala ta i-a dat, probabil, tot timpul necesar ca să-şi consolideze poziţiile.

— Da, aşa-i, dar ascultă care este planul meu: vom merge de-a lungul ţărmului, vom urca spre trecătoare şi vom trimite cercetaşi ca să aflăm exact unde se află Darius. Trebuie să nimicim garnizoana lăsată de el acolo şi să coborâm, apoi, cu întreaga armată să-l atacăm în câmp deschis. Oricum, au o superioritate numerică zdrobitoare: unu la zece.

— Unu la zece?

— Astea sunt informaţiile. Îi voi lăsa la Issus pe cei bolnavi sau în convalescenţă şi voi porni în marş către punctul de trecere prin munţi. Plecăm mâine dimineaţă. Tu vei veni în urma noastră cu flota: de-acum înainte ne vom menţine la distanţa potrivită pentru a putea comunica prin semnale.

Nearchos se întoarse la bordul corăbiei sale şi a doua zi ridică ancora, îndreptându-se spre sud, în timp ce armata pornea de-a lungul ţărmului în aceeaşi direcţie.

Ajunseră la Issus, un oraş aşezat la poalele munţilor care se înălţau de jur împrejur ca treptele unui amfiteatru şi regele dădu dispoziţii să fie găzduiţi aici soldaţii care nu erau capabili să lupte şi-şi reluă marşul către pasul denumit Porţile Siriei.

În seara care urmă, îi trimise pe cercetaşi în recunoaştere, în timp ce, de pe nava-amiral, Nearchos

semnala că marea se monta şi că era posibil să se dezlănţuie furtuna.

— Asta ne mai lipsea! - bombăni Perdicas.

Oamenii săi încercau să ridice corturile, dar vântul, din ce în ce mai puternic, le făcea să fluture ca pânzele unor corăbii pe vreme de furtună.

La căderea nopţii, când tabăra fu, în sfârşit, instalată, se porni furtuna, cu rupere de nori, fulgere orbitoare şi tunete care răsunau în nenumărate ecouri răsfrânte de munţii din jur.

Corăbiile lui Nearchos reuşiseră să acosteze la mal în ultima clipă şi marinarii înfigeau în nisip, cu lovituri de mai, parii de care urmau să lege parâmele de ancorare aruncate de la pupa.

În cele din urmă, se părea că situaţia se află sub control şi întregul stat-major se adună în cortul lui Alexandru pentru a lua o cină frugală şi a discuta planurile pentru a doua zi. Erau gata aproape toţi să meargă la culcare când sosi un curier de la Issus, ud şi murdar de noroi din cap până în picioare, şi se prezentă gâfâind în faţa regelui. Se ridicară cu toţii în picioare.

— Ce s-a întâmplat? - îl întrebă Alexandru.

— Măria Ta - începu să spună omul după ce-şi mai trase sufletul - armata lui Darius este în spatele nostru, la Issus.

— Ce tot spui? Nu eşti cumva beat? - strigă suveranul.

— Nu, îmi pare rău. Au năvălit pe neaşteptate peste noi la căderea serii, au atacat prin surprindere santinelele care se aflau în afara oraşului şi au luat prizonieri toţi soldaţii bolnavi sau convalescenţi pe care i-ai lăsat în urmă.

Alexandru lovi cu pumnul în masă.

— Fir-ar să fie! Acum trebuie să tratăm cu Darius ca să ne dea înapoi prizonierii.

— N-avem încotro - spuse Parmenion.

— Dar cum este posibil să apară în spatele nostru? - întrebă Perdicas.

— Pe aici nu puteau să treacă: aici suntem noi - remarcă Seleucos pe un ton oarecum detaşat, ca şi cum ar fi vrut să-i îndemne pe toţi să fie calmi. De pe mare, nici atât: i-ar fi observat Nearchos.

Ptolemeu se apropie de curier.

— Şi dacă este o cursă pentru a ne face să ne îndepărtăm şi să-i dea Marelui Rege timpul necesar pentru a urca în munţi şi a ne lovi de acolo? Eu nu-l cunosc pe omul ăsta. Voi îl cunoaşteţi?

Se apropiară cu toţii şi-l priviră cu atenţie pe curier care se dădu înapoi speriat.

— Eu nu l-am mai văzut niciodată - spuse Parmenion.

— Nici eu - spuse şi Crater privindu-l cu neîncredere.

— Dar, Măria Ta... - se rugă de el curierul.

— Ai o parolă? - întrebă Alexandru.

— Dar eu... n-a mai fost timp, mărite rege. Comandantul meu mi-a zis să dau fuga iar eu am încălecat şi am pornit în goană.

— Şi cine este comandantul tău?

— Amintas din Lincestides.

Alexandru rămase fără grai şi schimbă o privire plină de înţeles cu Parmenion. În aceeaşi clipă, un fulger căzu cu atâta forţă încât sclipirea sa intră şi în cort, luminând feţele celor prezenţi cu reflexe fantomatice. Îndată după aceea, se auzi şi un tunet asurzitor.

— Nu există decât o singură modalitate de a afla ce naiba se întâmplă - spuse Nearchos îndată ce bubuitul se domoli, îndepărtându-se către mare.

— Adică? - întrebă regele.

— Eu mă întorc acolo să văd ce se întâmplă. Cu corabia mea.

— Dar eşti nebun! - exclamă Ptolemeu. O să te răstoarne furtuna.

— Nu neapărat. Vântul se schimbă, venind dinspre sud: cu puţin noroc, pot reuşi. Nu vă mişcaţi de aici până când

nu mă întorc sau nu trimit pe cineva. Parola va fi „Poseidon”.

Îşi trase mantaua până peste cap şi alergă afară prin ploaia care cădea din ce în ce mai des.

Alexandru şi prietenii lui îl urmară cu felinare în mâini. Nearchos urcă la bordul navei-amiral şi dădu ordin să se desfacă parâmele şi să se lase vâslele la apă. Puţin după aceea, corabia viră îndreptându-se spre nord şi, în timp ce se îndepărta de plajă, înălţă la proră fantasma albă a unei vele.

— E nebun - bombăni Ptolemeu încercând să-şi ferească ochii de şuvoaiele de apă ale ploii. A ridicat şi o pânză.

— Nu este deloc nebun - îl corectă Eumene. Este cel mai bun marinar care a navigat vreodată de aici până la Coloanele lui Hercule şi el ştie asta.

Pata alburie a velei de la prova dispăru curând în beznă şi se întoarseră cu toţii în cort ca să se încălzească puţin în jurul vasului cu jăratic înainte de a merge la culcare. Alexandru era prea tulburat pentru a mai putea adormi şi rămase până noaptea târziu sub pânza care acoperea intrarea în cort, privind furtuna care se înteţea, aruncând din când în când câte o privire la Peritas care schelălăia speriat la fiecare tunet. La un moment dat, văzu un trăznet căzând peste un stejar de pe culmea unui deal şi incendiindu-l.

Trunchiul uriaş luă foc şi, în reflexele flăcărilor, i se păru că zăreşte mantia albă a lui Aristandru şi figura clarvăzătorului, nemişcată în ciuda vântului şi a ploii, cu mâinile înălţate spre cer. Alexandru simţi un fior îngheţat de-a lungul spinării şi i se păru că aude strigătele a nenumăraţi oameni care mureau, vaietul deznădăjduit al multor suflete care se îndreptau prea devreme spre infernuri, apoi mintea sa păru să se prăbuşească într-un fel de inconştienţă întunecată.

Furtuna bântui toată noaptea şi abia spre dimineaţă norii începură să se destrame lăsând să se vadă câteva petece de cer senin. Când soarele apăru în cele din urmă din

spatele munţilor Taurus, cerul redevenise senin şi marea trimitea către plajă şiruri lungi de valuri brodate pe margini cu spumă albă.

Înainte de amiază sosiră cercetaşii trimişi către sud, la Porţile Siriei şi se prezentară în faţa regelui ca să raporteze:

— Măria Ta, nu este nimeni acolo sus şi nici pe câmpie.

— Nu pricep - spuse regele. Nu pricep. Cei „zece mii” au trecut şi ei pe aici. Nu mai există altă trecătoare...

Răspunsul veni o dată cu corabia lui Nearchos la căderea serii: oamenii se spetiseră vâslind împotriva vântului şi foarte aproape de ţărm pentru a-i aduce lui Alexandru ştirile aşteptate, îndată ce corabia putu fi văzută, regele se năpusti în fugă pe plajă pentru a ieşi în întâmpinarea amiralului care coborâse deja într-o barcă.

— Ei? - îl întrebă îndată ce puse piciorul pe ţărm.

— Din păcate, cele spuse de curier sunt adevărate. Sunt în spatele nostru şi sunt sute de mii. Au cai, care de război, arcaşi, prăştiaşi, lăncieri...

— Dar cum...

— Mai există şi o altă trecătoare: Porţile Ammanice, la cincizeci de stadii spre nord.

— Eumolpos ne-a făcut-o! - răbufni Alexandru. Ne-a atras în locul ăsta strâmt, între munţi şi mare, în timp ce Darius cobora în spatele nostru, tăindu-ne drumul către Macedonia.

— S-ar putea să n-o fi făcut cu intenţie - observă Parmenion. Poate că a fost descoperit şi l-au obligat să facă asta. Sau poate că Darius spera să te surprindă chiar pe patul de suferinţă la Tarsus.

— Asta nu schimbă cu nimic situaţia - reflectă Ptolemeu.

— Aşa este - întări Seleucos. Suntem la strâmtoare.

— Ce facem? - întrebă Leonatos ridicându-şi faţa pistruiată pe care o ţinuse până atunci lăsată în jos.

Alexandru rămase o vreme tăcut, rumegându-şi gândurile, apoi spuse:

— În clipa aceasta, Darius ştie exact unde suntem. Dacă rămânem aici o să ne zdrobească.

49

Alexandru îi chemă pe toţi la sfat în cortul său, înainte de răsăritul soarelui. Dormise foarte puţin, dar părea stăpân pe el şi într-o formă fizică perfectă.

Le prezentă în câteva cuvinte planul său:

— Prieteni, armata persană ne este cu mult superioară prin număr, aşa că trebuie să plecăm de aici, unde suntem prea expuşi. Avem în spate o câmpie destul de întinsă iar în faţă munţii: Darius ne-ar zdrobi după ce ne va încercui complet. Trebuie, deci, să ne întoarcem înapoi şi să-i înfruntăm într-un loc mai îngust în care să nu-şi poată pune în valoare întrega superioritate.

„El nu se aşteaptă să ne întoarcem înapoi, aşa că-l vom lua prin surprindere. Vă amintiţi locul acela în care râul Piramos se varsă în mare? Iată, acela ar putea fi locul potrivit. Ofiţerii care răspund de desfăşurarea marşului mi-au spus că acolo distanţa dintre dealuri şi mare este de maximum zece, douăsprezece stadii, dar terenul cu adevărat neted şi fără obstacole nu este mai lat de trei stadii şi asta ne convine. Dispozitivul pentru luptă va fi cel care oferă cea mai mare siguranţă: în centru, batalioanele falangei *pezeterilor* şi ale aliaţilor greci; în dreapta, pe partea dealurilor, voi fi eu, cu Vârful, în fruntea escadroanelor de cavalerie ale *eterilor,* pe aripa stângă, generalul Parmenion ne va acoperi dinspre mare cu restul infanteriei grele şi cu cavaleria tesaliană. Tracii şi agrienii vor sta cu mine în linia a doua, ca rezervă.

Falanga va ataca frontal, iar cavaleria pe margini, la fel ca la Cheroneea şi ca la Granicos.

Nu mai am altceva să vă spun. Zeii să fie de partea noastră! Mergeţi acum la trupele voastre şi aliniaţi-le în ţinuta de luptă pentru că vreau să le trec în revistă.”

Nu se luminase încă de ziuă când regele, îmbrăcat în armura de luptă, cu pieptul acoperit de o platoşă de fier împodobită cu săgeţi de argint şi cu o gorgonă în dreptul inimii, îşi trecu armata în revistă, călare pe Ducipal. În dreapta şi în stânga lui se aflau gărzile de corp şi camarazii săi: Hefestion, Lisimah, Seleucos, Leonatos, Perdicas, Ptolemeu şi Crater, acoperiţi cu toţii de fier şi de bronz din cap până în picioare, purtând coifuri cu creste înalte care unduiau în vântul rece al dimineţii de toamnă.

— Bărbaţi macedoneni! - strigă el. Pentru prima dată, de când am pus piciorul în Asia, avem în faţă armata persană aflată sub comanda Marelui Rege în persoană. Ne-a căzut în spate şi armata sa ne blochează orice cale de retragere. Cu siguranţă că el are de gând să înainteze de-a lungul coastei şi să ne strivească de munţii aceştia, bazându-se pe superioritatea sa numerică. Noi, însă, nu vom sta să-l aşteptăm, îi vom ieşi în întâmpinare, îl vom surprinde într-un loc strâmt şi-l vom învinge. Nu avem altă soluţie, soldaţi! Nu putem decât să învingem, altfel vom fi nimiciţi. Ţineţi minte! Marele Rege se află întotdeauna în centrul armatei sale. Dacă reuşim să-l ucidem sau să-l luăm prizonier, vom câştiga războiul şi vom cuceri astfel întregul său imperiu. Şi acum, vreau să aud glasul vostru, soldaţi! Vreau să aud glasul armelor voastre!

Armata răspunse cu un vuiet de glasuri, apoi toţi ofiţerii şi soldaţii îşi scoaseră săbiile din teacă şi începură să bată ritmic cu ele în scuturi, răspândind pe câmpie un zăngănit asurzitor. Alexandru înălţă lancea şi-l îndemnă înainte pe Ducipal, care porni cu pasul său maiestuos, însoţit în dreapta şi în stânga de alţi călăreţi încinşi în armuri. În urma lor răsună curând pasul greu şi cadenţat al falangei şi tropotul miilor de copite.

Merseră timp de câteva ceasuri spre nord, fără a se fi întâmplat nimic deosebit, dar, pe mijlocul dimineţii, un grup de cercetaşi se întoarse într-un galop nebunesc din recunoaştere.

— Măria Ta - strigă comandantul lor cu o expresie îngrozită - barbarii ne-au trimis înapoi oamenii pe care-i lăsaserăm la Issus.

Alexandru îl privi fără să înţeleagă despre ce era vorba.

— I-au schilodit pe toţi, Măria Ta, le-au tăiat mâinile. Mulţi au murit cu sângele scurs, alţii se târăsc cu greu pe drum scoţând vaiete şi ţipete de durere. E ceva înspăimântător.

Suveranul ajunse călare în faţa soldaţilor săi masacraţi. Văzându-l, ei întindeau spre el braţele însângerate, cioturile retezate cu cruzime de săbiile persanilor.

Faţa regelui se crispă într-o expresie de groază adâncă; descălecă dintr-o săritură şi, strigând şi plângând ca ieşit din minţi, începu să-i îmbrăţişeze pe rând pe fiecare.

Un veteran se târî până la picioarele sale ca să-i spună ceva, dar forţele îl părăsiră şi se prăbuşi pe moarte în noroi.

Alexandru începu să urle:

— Chemaţi-l pe Filip, chemaţi-i pe medici, repede! Repede! Să-i îngrijească pe oamenii ăştia.

Apoi, adresându-se armatei:

— Priviţi ce le-au făcut camarazilor voştri! Ştiti acum ce vă aşteaptă şi pe voi dacă vom fi învinşi. Nici unul dintre noi nu trebuie să aibă linişte până când măcelul acesta nu va fi răzbunat.

Filip le dădu primul ajutor răniţilor, puse să fie urcaţi în care pentru a fi transportaţi înapoi, în tabără, şi veni din nou în preajma armatei, ştiind bine că, înainte de apusul soarelui, va avea din nou mult de lucru.

Armata lui Darius apăru pe la amiază, desfăşurată larg pe malul de nord al râului Piramos. Era un spectacol impresionant: cel puţin două sute de mii de oameni aşezaţi în formaţie de luptă, pe mai multe rânduri şi având în faţă care de război cu seceri care ieşeau ameninţătoare de la butucul roţilor. Pe margini erau cavalerii mezi, cisieni, saka, hircani; în centru, în urma carelor, se afla pedestrimea Nemuritorilor, garda lui Darius, cu tolbele lor de argint

pentru săgeţi, cu lăncile cu vârf de aur şi purtând pe umăr arcuri lungi, având curbura dublă.

— Zei din Olimp, mulţi mai sunt! - exclamă Lisimah.

Alexandru nu spuse nimic, se uita atent în centrul frontului inamic, căutând din priviri carul Marelui Rege. Ptolemeu îi atrase atenţia:

— Priveşte! Persanii ne ocolesc prin dreapta!

Regele se întoarse cu faţa către dealuri şi văzu că un escadron de cavalerie gonea pe înălţimi într-o manevră de învăluire.

— Nu putem lupta cu ei la distanţa aceea. Trimiteţi-i pe traci şi pe agrieni ca să-i oprească. Nu trebuie lăsaţi cu nici un chip să treacă pe acolo. Daţi semnalul, atacăm!

Ptolemeu porni în galop către detaşamentele de traci şi de agrieni şi-i trimise către coline, Hefestion făcu un semn trâm- biţaşilor şi aceştia dădură semnalul pentru atac. Alte sunete răspunseră de pe aripa stângă şi întreaga armată se puse în mişcare la pas, atât infanteria cât şi cavaleria.

— Uitaţi-vă şi acolo! - spuse Hefestion. Infanteria grea a grecilor! I-au aşezat pe centru.

— Şi acolo - interveni şi Perdicas - înfig pari ascuţiţi în pământ.

— Şi râul este destul de învolburat - adăugă Lisimah. Cu ploaia de astă-noapte...

Alexandru rămăsese tăcut şi privea atent spre traci şi agrieni care îi loveau pe persani şi-i respingeau.

Mai aveau puţin de-acum până la Piramos. Râul nu era adânc, dar curgea umflat, cu ape tulburi, între cele două maluri mocirloase. Regele înălţă din nou mâna şi trâmbiţele dădură semnalul atacului decisiv.

Falanga coborî sarisele şi porni la atac, pe stânga, cavaleria tesaliană porni în galop şi Alexandru îi dădu pinteni lui Ducipal conducându-i pe *eteri.* Coti cât putu de mult spre dreapta, îşi împinse calul în râu, acolo unde acesta era mai îngust şi fu urmat de întregul escadron înainte ca persanii să-l poată împiedica, apoi făcu o întoarcere în unghi drept şi

porni, cu lancea în mână, atacând din flanc trupele duşmane.

În aceeaşi clipă, falanga intră în râu şi începu să urce pe malul drept, dar se găsi în faţa mercenarilor greci pedeştri, grupaţi strâns unul lângă altul. Terenul accidentat şi alunecos, pietrele din albia râului şi de pe mal stricară formaţia macedoneană şi grecii se aruncară prin spaţiile libere apărute luptând cu *eterii* într-o încleştare furibundă corp la corp.

Crater, care lupta pe jos în dreapta falangei, văzu pericolul mortal în care se aflau şi puse să sune trâmbiţele pentru a chema în ajutor „scutierii” ca să umple golurile apărute. Mulţi dintre *eteri* trebuiseră să renunţe la sarise şi să-şi scoată săbiile scurte pentru a se apăra de atacul furios al mercenarilor greci, dar se aflau într-o situaţie grea.

Între timp, pe stânga, Parmenion îşi aruncase călăreţii tesalieni asupra aripii drepte a persanilor, în valuri, escadron după escadron. Fiecare val arunca un nor de suliţe şi apoi se retrăgea, pe când al doilea şi al treilea val se aruncau înainte la intervale scurte. Hircanii şi saka contraatacară cu furie la rândul lor, sub acoperirea valurilor de săgeţi ale arcaşilor cisieni, şi un grup de care fu amestecat şi el în învălmăşeală, dar terenul accidentat nu le era propice: multe dintre ele se răsturnară şi caii fugiră speriaţi care încotro, târându-i după ei pe vizitiii cu hăţurile înnodate de încheieturile mâinilor şi zdrobindu-i de bolovani.

Încleştarea ţinu ore întregi şi persanii aruncau mereu în luptă trupe proaspete din uriaşele lor rezerve. La un moment dat, un detaşament de scutieri condus de Crater reuşi să pătrundă în spatele infanteriei mercenare greceşti, s-o izoleze de restul poziţiilor persane şi să-i învălmăşească rândurile până atunci compacte.

Cu puterile sleite de atâtea eforturi, apăsaţi de greutatea armurilor devenite dintr-o dată prea grele, mercenarii pedeştri începură să dea înapoi şi să se împrăştie devenind o pradă uşoară pentru cavaleria tesaliană. „Scutierii” se

deplasară către marginile câmpului de luptă, falanga *eterilor* îşi strânse din nou rândurile, înclină în faţă sarisele şi înaintă către frontul larg desfăşurat al celor zece mii de Nemuritori ai lui Darius care înaintau cu pas apăsat, scut lângă scut şi cu lăncile îndreptate ameninţător înspre inamic. O trâmbiţă dădu, de undeva din spate, un semnal ascuţit şi un tunet se făcu auzit peste tot acel vălmăşag de strigăte, nechezături şi scrâşnete de arme care se înfruntă: tunetul de la Cheroneea!

Uriaşa tobă transportată pe bucăţi fusese montată şi adu-să, cu ajutorul a şase cai, în apropierea liniilor macedonene ca să-şi alăture semnalele la strigătele luptătorilor.

Eterii strigară:

Alalalài!

şi porniră înainte aproape alergând, fără a mai ţine seama de oboseală şi de durerea pe care le-o dădeau rănile. Murdari de noroi şi plini de sânge până la umeri, erau ca nişte furii dezlănţuite ale infernului, dar Nemuritorii nu se lăsară înspăimântaţi şi atacară la rândul lor cu o energie furibundă. Cele două formaţii de luptă se încleştară într-o luptă pe viaţă şi pe moarte şi liniile războinicilor înaintară şi se retraseră de mai multe ori după cum, dintr-o parte sau din alta, porneau şarjele furibunde.

Pe aripa dreaptă, Alexandru, aflat mereu printre primii, avându-l în faţă doar pe stegarul său care ţinea sus steagul roşu cu steaua argeadă în şaisprezece colţuri, conducea asalt după asalt, dar escadroanele de călăreţi arabi şi asirieni contraatacau curajos de fiecare dată, susţinuţi de norul des şi neîntrerupt al săgeţilor trimise de arcaşii mezi şi armeni. Când soarele stătea să coboare spre mare, tracii şi agrienii reuşiră, în sfârşit, să învingă cavaleria persană cu care luptaseră până atunci, se regrupară şi porniră să dea o mână de ajutor batalioanelor de infanterie aflate într-o crâncenă încleştare corp la corp cu duşmanul. Venirea lor

dădu parcă forţe noi *eterilor,* sleiţi de energie după această nesfârşită bătălie şi Alexandru porni într-o nouă şarjă în fruntea Vârfului, scoţând un urlet sălbatic şi împungându-l cu pintenii pe Ducipal. Puternicul animal simţi îndemnul călăreţului său, se înălţă nechezând pe picioarele dinapoi, după care porni la atac călcând în picioare cu o forţă de nestăvilit toţi duşmanii pe care-i întâlnea în cale.

Se putea vedea acum şi carul de luptă al lui Darius, la o depărtare mai mică de o sută de picioare, şi aceasta îl întărâtă peste măsură pe Alexandru care îşi deschise drum doborându-i cu sabia unul câte unul pe duşmanii care-i stăteau în cale.

Deodată, aproape ameţit de efortul pe care-l făcuse până atunci, suveranul macedonean se aflǎ faţă în faţă cu adversarul său şi cei doi regi se priviră ţintă unul pe altul, timp de o clipă. În aceeaşi clipă, însă, Alexandru simţi o durere sfâşietoare într-o coapsă şi văzu că o săgeată i se înfipsese într-un picior puţin mai sus de genunchi. Strânse din dinţi şi o smulse stăpânindu-şi durerea, dar, când îşi ridică din nou privirea, Darius dispăruse: vizitiul său întorsese caii şi-i biciuia sălbatic mânându-i înspre dealuri, pe drumul care ducea spre Porţile Ammanice.

Perdicas, Ptolemeu şi Leonatos veniră în preajma regelui rănit doborându-i pe duşmanii din jur, în timp ce Alexandru striga fără încetare:

— Darius fuge! Urmăriţi-l! Urmăriţi-l!

În urma atacului concentrat al escadroanelor macedonene, persanii începură să şovăie şi să se împrăştie în toate părţile. Doar Nemuritorii rămaseră pe loc, formară un pătrat compact şi continuară să respingă atacurile inamice.

Alexandru sfâşie o poală a mantiei, îşi bandajă rana, după care porni şi el în urmărirea regelui fugar. Un călăreţ din garda lui Darius îi apăru în faţă cu sabia scoasă din teacă, dar regele smulse de la oblânc securea cu două tăişuri şi lovi din toate puterile, rupând în două sabia

persanului care, pentru o clipă, rămase năucit şi dezarmat. Regele mai înălţă încă o dată arma pentru a-l ucide, dar în acelaşi moment, într-o ultimă rază a soarelui care apunea, îl recunoscu.

Recunoscu chipul măsliniu şi barba ca pana corbului a unui arcaş care doborâse, de la o sută de paşi depărtare şi dintr-o singură lovitură de suliţă, leoaica gata să-l atace cu atâţia ani în urmă. O zi de demult, o zi de vânătoare şi de petrecere pe câmpia presărată cu flori de undeva, din Eordeea.

Şi persanul îl recunoscu şi rămase fără grai privindu-l, ca şi cum l-ar fi lovit trăznetul.

— Nu vă atingeţi de omul acesta! - strigă Alexandru şi porni în galop pe urma prietenilor săi.

Goana pe urmele lui Darius continuă mai multe ore. Cvadriga regelui persan apărea din când în când în depărtare pentru a dispărea iarăşi pe cărările pierdute în vegetaţia deasă care acoperea dealurile. La un moment dat, după o cotitură a drumului, Alexandru şi prietenii săi dădură peste carul de luptă al Marelui Rege, abandonat într-un şanţ, cu mantia regală atârnată pe o latură, având alături tolba de aur pentru săgeţi, lancea şi arcul.

— N-are rost să mai continuăm - spuse Ptolemeu. S-a lăsat noaptea şi Darius are un cal odihnit: nu-l mai putem ajunge din urmă. Iar tu eşti rănit - adăugă privind coapsa însângerată a lui Alexandru.

— Să ne întoarcem: astăzi zeii au fost buni cu noi.

50

Alexandru se întoarse în tabără noaptea târziu, plin de sânge şi de noroi din cap până în picioare, după ce trecuse pe câmpia pe care ardeau focurile şi peste tot se puteau vedea cadavre de oameni şi leşuri de animale. Ducipal era acoperit şi el de un fel de mocirlă însângerată, aproape uscată, ceea ce îi dădea o culoare fantomatică asemenea unei vedenii de coşmar.

Prietenii săi călăreau pe margini şi în urma lui trăgând după ei, agăţat de hamurile cailor, carul de luptă al Marelui Rege.

Tabăra persană fusese complet scotocită şi prădată de soldaţii macedoneni, dar de corturile regale nu se atinseseră pentru că acestea îi aparţineau de drept lui Alexandru.

Cortul lui Darius era uriaş, făcut cu totul din piele bătută şi împodobită cu tot felul de ornamente, cu perdele din purpură şi ţesături cu fir de aur. Stâlpii de susţinere erau din lemn de cedru sculptat şi acoperit cu plăci din aur curat. Pe jos erau aşternute cele mai de preţ covoare care puteau exista. În interior, draperii de pânză fină, albă, roşie şi albastră despărţeau diferitele încăperi, ca şi cum ar fi fost vorba despre o reşedinţă regală propriu-zisă, cu o sală a tronului pentru primiri, sală de ospeţe, dormitor în care se afla un pat monumental cu baldachin şi sala de baie.

Alexandru privea în jur aproape fără să-i vină să creadă că atâta bogăţie şi luxul acesta de necrezut se aflau acum în mâinile sale. Cada de baie, amforele şi toate celelalte vase erau din aur masiv iar slujnicele şi tinerii eunuci ai lui Darius, cu toţii neasemuit de frumoşi, pregătiseră baia pentru noul stăpân şi erau gata, tremurând de spaimă, să-i satisfacă toate dorinţele.

Îşi mai plimbă împrejur privirea uluită şi şopti ca pentru sine:

— Deci, după cât s-ar părea, asta ar însemna cu adevărat să fii rege.

Obişnuit cu simplitatea austeră a palatului regal de la Pella, cortul acela i se părea a fi asemenea locului în care trăiesc zeii.

Se apropie, şchiopătând de durerea pe care i-o dădea piciorul rănit şi femeile îl înconjurară de îndată, îl dezbrăcară şi-l ajutară să se întindă pe pat. Între timp sosise în goana mare Filip ca să-i vadă rana şi să i-o trateze: medicul fu acela care le învăţă pe slujnice cum să-l îmbăieze fără a-i mai provoca o altă hemoragie. Apoi, îl întinse pe rege pe o masă şi, cu ajutorul unuia dintre sanitari, îl operă. Curăţă şi drenă rana, o cusu şi o bandajă cu grijă. Alexandru nu scoase nici cel mai mic geamăt, dar suferinţa atroce din timpul operaţiei, adăugată la oboseala din bătălia de peste zi îl făcură să cadă, pe când Filip nici nu-şi terminase bine ce avea de făcut, într-un somn ca de plumb.

Leptine îi scoase afară pe toţi, îl vârî în aşternuturi şi se întinse şi ea goală alături de el ca să-l încălzească în noaptea rece de toamnă.

Regele se trezi a doua zi auzind vaiete disperate care veneau de undeva din corturile vecine. Puse, din obişnuinţă, piciorul jos din pat şi imediat se strâmbă de durere. Piciorul îl durea, totuşi drenajul pe care-l aplicase Filip cu un tub subţire de argint nu lăsase rana să se umfle. Regele era slăbit, dar putea să se mişte şi să treacă peste recomandarea medicului de a nu se ridica din pat timp de o săptămână.

Se îmbrăcă în grabă şi, fără a mai mânca nimic, ieşi şchiopătând ca să vadă de unde veneau acele vaiete. Hefestion, care dormise în atrium cu Peritas, se apropie de el ca să-l susţină, dar Alexandru îl refuză.

— Ce s-a întâmplat? - întrebă el. Cine geme aşa?

— În cortul acela se află regina-mamă, soţia lui Darius şi câteva dintre cele trei sute şaizeci şi cinci de concubine. Celelalte au rămas la Damasc. Au văzut carul de luptă al lui Darius, mantia şi tolba lui de săgeţi şi acum cred că el a murit.

— Atunci, hai să mergem să le potolim.

Spuseră unui eunuc să-i anunţe ca să nu le găsească nepregătite şi intrară amândoi. Regina-mamă, care avea obrajii scăldaţi în lacrimi şi cu dâre din negrul cu care îi fuseseră machiaţi ochii, avu un moment de rătăcire şi de ezitare, după care se aruncă la picioarele lui Hefestion crezând că el era regele, fiind cel mai înalt şi mai impunător dintre cei doi. Eunucul, care îşi dădu seama de încurcătură, păli şi-i şopti în persană că suveranul era celălalt bărbat.

Regina clătină din cap dezorientată şi se prăbuşi la picioarele lui Alexandru tânguindu-se şi mai tare şi rugându-l fierbinte s-o ierte pentru greşeală, dar regele se aplecă, o ajută să se ridice şi, servindu-se de eunucul de alături ca tălmaci, îi spuse:

— N-are importanţă, doamna mea, şi el este un Alexandru.

Şi, văzând că ea îşi recăpătase oarecum curajul, adăugă:

— Nu plânge şi nu dispera, te rog. Darius trăieşte. Şi-a lăsat cvadriga şi hlamida regală, fugind cu un cal pentru a se putea mişca mai uşor şi mai iute. În aceste momente, este, cu siguranţă, la adăpost.

Regina-mamă se aplecă din nou, apucându-i mâna pe care o acoperi cu sărutări nesfârşite. Soţia Marelui Rege se apropie şi ea ca să-i mulţumească în acelaşi fel şi suveranul rămase înmărmurit de frumuseţea ei de neînchipuit. După aceea, însă, rotindu-şi privirea în jur, îşi dădu seama că şi celelalte femei erau minunat de frumoase, astfel că-i şopti la ureche lui Hefestion:

— Pe Zeus, femeile astea te ameţesc numai când le priveşti!

Se vedea, însă, bine că el căuta din priviri o anumită figură.

— Nu mai sunt şi alte femei în tabără? - întrebă el.

— Nu - răspunse Hefestion.

— Eşti sigur?

— Absolut sigur.

Apoi, crezând că desluşeşte în vorbele prietenului său o nuanţă de dezamăgire, adăugă:

— La Damasc, însă, se află întreaga curte a regelui. Poate că acolo ai putea găsi ceea ce cauţi.

— Nu caut pe nimeni - îi răspunse grăbit Alexandru.

Se adresă, apoi, eunucului:

— Spune-i reginei-mame, soţiei lui Darius şi celorlalte că vor fi tratate cu tot respectul şi că nu au a se teme de nimic. Să ceară fără frică tot ceea ce le trebuie şi, pe cât posibil, vor primi.

— Regina şi regina-mamă îţi mulţumesc, Măria Ta - traduse eunucul - şi, pentru îndurarea şi bunătatea ta, se roagă ca Ahura Mazda să te binecuvânteze.

Alexandru salută aplecându-şi capul, ieşi urmat de Hefestion şi dădu ordin să fie adunaţi cei căzuţi şi să li se facă toate cele cuvenite.

În seara aceea, Calistene scrise în însemnările sale că muriseră trei sute nouă macedoneni, dar bilanţul era, de fapt, mult mai trist şi regele zăbovi timp îndelungat şchiopătând printre şirurile de corpuri neînsufleţite sfârtecate şi mutilate, dându-şi seama că, în realitate, pierduse mii de oameni. Pierderile cele mai mari fuseseră în centrul formaţiei de luptă, acolo unde luptaseră mercenarii greci.

Fură doborâţi zeci de copaci de pe dealuri şi se înălţară ruguri uriaşe pe care fură arse cadavrele, în faţa întregii armate înşiruite ca pentru un ultim omagiu. Când funeraliile se încheiară, Alexandru îşi trecu în revistă soldaţii, mergând în urma drapelului său roşu şi având coapsa frumos bandajată şi cu o pată mare pe ea, de culoarea steagului.

Avu pentru fiecare detaşament câte un cuvânt de laudă şi de încurajare, ca şi pentru toţi aceia pe care el însuşi îi văzuse luptând eroic. Multora dintre ei le dărui câte ceva, un obiect pe care să-l aibă ca amintire din această luptă.

Când inspecţia se termină, le strigă:

— Soldaţi, sunt mândru de voi! Aţi înfrânt cea mai puternică armată de pe tot pământul. Nici un grec şi nici un macedonean nu au mai cucerit vreodată până acum un teritoriu atât de întins! Sunteţi cei mai buni, sunteţi de neînvins: nu există forţă în lume care să vă poată opri!

Soldaţii răspunseră printr-un cor de strigăte frenetice, în timp ce vântul împrăştia cenuşa camarazilor căzuţi şi înălţa roiuri de scântei către cerul cenuşiu al toamnei.

Când se lăsă seara, Alexandru dori să fie condus la războinicul persan a cărui viaţă fusese cruţată din ordinul său în toiul bătăliei. Omul şedea pe pământ, cu mâinile şi cu picioarele legate, dar, îndată ce-l văzu, regele îngenunche lângă el şi-l dezlegă. Îl întrebă, apoi, ajutându-se cu gesturi din mâini:

— Îţi aminteşti de mine?

Omul înţelese şi dădu din cap afirmativ.

— Tu mi-ai salvat viaţa.

Războinicul zâmbi şi spuse prin semne că mai era acolo şi un alt băiat, la vânătoarea aceea de lei.

— Hefestion - îi explică Alexandru. Trebuie să fie şi el pe aici, pe undeva. E neschimbat.

Omul zâmbi iarăşi.

— Eşti liber - spuse Alexandru şi-şi însoţi cuvintele cu un gest grăitor. Te poţi întoarce la poporul şi la regele tău.

Omul părea că nu înţelege; atunci, regele porunci să fie adus un cal şi-i puse în mâini frâiele.

— Poţi pleca. Poate că ai pe cineva care te aşteaptă acasă. Ai copii? - întrebă arătând cu mâna în jos cam la înălţimea unui copilaş.

Omul ridică palma până la înălţimea unui adult şi Alexandru zâmbi.

— Aşa este, trece timpul...

Persanul îl privi cu o expresie serioasă şi concentrată şi ochii săi ca tăciunele străluciră de emoţie când îşi duse o mână la piept şi atinse, după aceea, pieptul lui Alexandru.

— Du-te - îl îndemnă suveranul - înainte de a se lăsa noaptea.

Războinicul murmură ceva în limba sa, apoi sări pe cal şi dispăru în depărtare.

În aceeaşi noapte, fu descoperit în tabăra persană egipteanul Sisines care cu un an înainte făcuse ca, prin mărturia sa, prinţul Amintas din Lincestides să fie arestat şi ţinut prizonier sub acuzaţia că Darius l-ar fi plătit pentru a-l ucide pe Alexandru şi a-i lua locul pe tron. Ptolemeu ţinu un scurt proces prin care fu declarat fără dubii ca spion persan, dar, înainte de a-l trimite la execuţie, trimise după Calistene fiind sigur că acesta ar fi avut multe întrebări să-i pună condamnatului.

Îndată ce-l văzu, egipteanul i se aruncă la picioare.

— Fie-ţi milă! Persanii m-au luat prizonier ca să mă oblige să le dau informaţii despre armata voastră, dar eu nu le-am spus nici o vorbuliţă, nu am…

Calistene îl tăie vorba cu un gest al mâinii.

— Nu mă îndoiesc că persanii îi tratează foarte bine pe prizonieri, din moment ce aveai un cort luxos, doi sclavi şi trei slujnice. Şi unde sunt urmele torturilor la care te-au supus? Văd că arăţi grozav de bine.

— Dar eu....

— Singurul mod în care te poţi salva este să vorbeşti - îl ameninţă istoricul. Vreau să ştiu totul, în special despre povestea cu prinţul Amintas, cu scrisoarea lui Darius, cu banii pe care i-ar fi promis pentru a-l ucide pe Alexandru, totul.

Lui Sisines parcă îi mai revenise culoarea în obraji.

— Ilustrul meu prieten - începu el - nu aveam de gând să destăinui aspecte secrete şi foarte delicate ale muncii mele, dar fiind în joc viaţa mea, cu părere de rău trebuie să mă hotărăsc...

Calistene îi făcu semn că n-avea prea mult timp de pierdut cu el.

— Deci, după cum spuneam, pot să-ţi demonstrez că nu am făcut altceva decât să servesc cu credinţă tronul macedonean: toată această poveste am urzit-o la ordinul reginei-mame Olimpia.

Calistene îşi aduse aminte de gustul pe care îl avea cerneala de pe scrisoarea aceea, un gust destul de cunoscut.

— Ei bine, regina-mamă Olimpia era foarte îngrijorată că Amintas ar fi putut deveni mai devreme sau mai târziu o ameninţare pentru fiul său Alexandru. Îl ştia departe, pe pământ străin, expus la o mulţime de riscuri. Ce s-ar fi întâmplat dacă Alexandru ar fi fost înfrânt? Armata l-ar fi putut proclama ca rege pe Amintas şi ar fi obţinut prin aceasta întoarcerea acasă şi o viaţă mai tihnită. A poruncit atunci unui sclav persan pe care i-l dăruise Filip să scrie acel mesaj, a imitat perfect sigiliile barbarilor de pe documentele existente în arhiva cancelariei regale şi m-a onorat pe mine cu încrederea sa pentru ca...

— Am înţeles - i-o reteză Calistene. Dar... mesagerul persan?

Sisines îşi drese glasul:

— Îndeletnicirile mele m-au obligat să frecventez deseori societatea persană în care mi-am făcut prieteni influenţi. Nu mi-a fost prea greu să-l conving pe guvernatorul din Nisibis să-mi dea un curier persan şi să-l însărcinez pe el cu transmiterea unui document.

— Şi să-l otrăveşti apoi când te temeai că ar fi putut vorbi.

— Trebuie să te asiguri întotdeauna - îi răspunse impasibil egipteanul. Asta chiar dacă bietul om nici nu ar fi avut prea mare lucru de spus.

„În felul acesta” se gândi Calistene în sinea sa „rămâi singurul care cunoaşte adevărul: dar care este acest adevăr?”

Imediat după aceea continuă:

— Toate astea explică multe lucruri, dar nu justifică prezenţa ta aici, în lux şi înconjurat de o mulţime de atenţii. În realitate, nimic nu m-ar împiedica să cred că scrisoarea ar fi autentică.

— Sunt de acord cu tine că ar trebui ţinut seama şi de o asemenea posibilitate.

Istoricul tăcu din nou căzând din nou pe gânduri: rămânea totuşi în picioare posibilitatea ca Marele Rege să fi vrut cu adevărat să-l corupă pe Amintas, dar nu exista nici un alt indiciu care să arate că prinţul era complice la aşa ceva, în afară de insinuările lui Sisines. Hotărî să ia el însuşi responsabilitatea de a rezolva cazul. Îşi ridică ochii şi-l privi drept în ochi pe omul din faţa sa:

— Ai face mai bine să-mi spui adevărul. Eşti un informator al regatului macedonean găsit într-o tabără persană şi într-o situaţie foarte compromiţătoare. Ptolemeu nu are nici o îndoială că eşti un spion duşman.

— Nobile stăpân, - răspunse egipteanul - eu mulţumesc zeilor că mi-au trimis un om inteligent şi cu scaun la cap cu care se poate discuta. Am la dispoziţie o sumă de bani importantă pe care o păstrez la Sidon şi, dacă am ajunge la o înţelegere, ţi-aş oferi o versiune demnă de crezare pe care ai putea să i-o sugerezi comandantului Ptolemeu.

— E mai bine să-mi spui adevărul - repetă din nou Calistene.

— Să zicem că am dorit să mă fac util şi, datorită relaţiilor mele, Marele Rege credea că m-aş putea întoarce în Anatolia pentru a-i convinge pe conducătorii unor oraşe să-şi redeschidă porturile pentru flota sa şi...

— Şi, în felul acesta, să ne taie căile de comunicaţie cu Macedonia.

— Cincisprezece talanţi ar fi de ajuns ca să te convingă de nevinovăţia mea?

Istoricul îi aruncă o privire nehotărâtă.

— Şi alţi douăzeci pentru comandantul Ptolemeu?

Calistene avu un moment de ezitare înainte de a răspunde:

— Cred că vor fi de ajuns.

Ieşi, apoi, din cort şi se duse la Ptolemeu.

— Cu cât mai repede, cu atât mai bine - îi spuse. Pe lângă că este spion, deţine şi secrete destul de periculoase care o acuză pe regină şi...

— Nu vreau să mai aud nimic altceva. În plus, egiptenii nu mi-au plăcut niciodată.

— Mai aşteaptă până să spui aşa ceva - îi răspunse Calistene. În curând o să-i cunoşti pe mulţi dintre ei. Se aude că Alexandru ar dori să cucerească Egiptul.

51

De la Damasc, unde fusese trimis în marş forţat, Parmenion anunţă că ocupase domeniile regale, capturând rezervele de bani şi arestându-i pe curtenii Marelui Rege:

> *În total două mii şase sute de talanţi-aur în monede şi cinci sute de mine în lingouri, peste trei sute cincizeci de concubine, trei sute douăzeci şi nouă de cântăreţe la flaut şi la harpă, trei sute de bucătari, şaptezeci de degustători de vinuri, treisprezece cofetari şi patruzeci de parfumieri.*

— Pe Zeus! - exclamă Alexandru când termină de citit mesajul. Asta chiar că înseamnă să ştii să trăieşti!

— Am şi un mesaj personal pe care trebuie să ţi-l transmit prin viu grai - adăugă curierul după ce regele înfăşurase la loc foaia de papirus.

— Spune. Despre ce este vorba?

— Generalul Parmenion doreşte ca tu să ştii că va aduce cu el o nobilă din Damasc împreună cu cei doi fii ai săi. Se numeşte Barsines.

Alexandru scutură din cap ca şi cum nu şi-ar fi crezut urechilor.

— Nu se poate - şopti el.

— Oh, ba da - îi răspunse curierul. Generalul mi-a spus că un bătrân soldat îţi va aduce parola, dacă nu ai încredere.

— Am înţeles - îl întrerupse Alexandru. Am înţeles. Poţi pleca.

O revăzu opt zile mai târziu, timp care i se păru o veşnicie. Pe când se afla printre soldaţii săi, o văzu trecând călare în cortegiul suitei regale care era încadrat de două şiruri de *eteri* din garda lui Parmenion. Purta pantaloni de piele ca ai sciţilor şi o tunică de postav gri, avea părul

strâns la ceafă cu două agrafe şi era, dacă putea fi posibil, mai frumoasă decât atunci când o întâlnise prima oară.

Figura sa era uşor palidă şi trăsăturile erau parcă mai fine, aşa încât ochii mari negri ieşeau şi mai mult în evidenţă strălucind de o lumină intensă şi vibrantă asemenea stelelor.

Se duse la ea mult mai târziu, când tabăra se cufundase de-acum în tăcere şi începuse primul schimb al gărzilor. Purta doar un chiton militar scurt, pe umeri avea o mantie de lână cenuşie şi puse o slujnică să-l anunţe.

Ea se îmbăiase şi-şi schimbase veşmintele: purta acum o rochie persană lungă până la călcâie care abia lăsa să i se ghicească formele şi în cort se simţea o mireasmă puternică de levănţică.

— Stăpâne - şopti ea aplecând capul.

— Barsines...

Alexandru făcu câţiva paşi spre ea.

— Am aşteptat clipa asta încă de când te-am văzut ultima oară.

— Sufletul meu e plin de durere.

— Ştiu: ţi-ai pierdut soţul.

— Omul cel mai bun, tatăl cel mai iubitor, soţul cel mai blând.

— Era singurul duşman pe care l-am respectat şi de care, poate, m-am temut.

Barsines îşi aţintise privirea în pământ pentru că ştia bine că era doar o pradă, ştia că femeia duşmanului este trofeul pe care şi-l doreşte cel mai mult învingătorul, cel care a luptat îndurând durerea şi rănile, oboseala şi groaza de a vedea sângele curgând, urletele, măcelul, dar aflase, totuşi, că tânărul acela fusese îndurător şi se purtase frumos cu bătrâna regină-mamă, cu soţia şi cu copiii lui Darius.

Alexandru întinse mâna şi-i atinse uşor bărbia, iar ea îşi ridică ochii întâlnindu-i privirea, culoarea diferită a ochilor tânărului rege. Văzu în ei albastrul pur al cerului senin, albastrul din ochii lui Memnon, şi văzu culoarea întunecată

a morţii şi a nopţii; se simţi parcă atrasă într-un vârtej de ape, fu cuprinsă de o ameţeală nesfârşită, ca şi cum ar fi privit în faţă un zeu sau o creatură fantastică.

— Barsines... - repetă Alexandru şi în sunetul vocii sale se simţea vibrând o patimă fără margini, o dorinţă arzătoare.

— Poţi face cu mine ce vrei, tu eşti învingătorul, dar eu voi avea întotdeauna în faţa ochilor imaginea lui Memnon.

— Morţii cu morţii şi viii cu viii - îi răspunse regele. Tu mă ai acum pe mine în faţa ochilor şi eu n-am să te mai las să pleci pentru că am văzut că în tine viaţa vrea să uite moartea. În clipa asta, eu însemn pentru tine viaţa. Priveşte-mă. Pri- veşte-mă, Barsines, şi spune-mi că nu este adevărat.

Barsines nu răspunse, dar îl privi ţintă cu o expresie disperată şi, în acelaşi timp, rătăcită. Două lacrimi mari îi străluciră între pleoape ca apa cristalină de izvor, coborâră încet de-a lungul obrajilor şi se împreunară umezindu-i buzele. Alexandru se apropie şi mai mult de ea până simţi pe faţă respiraţia mângâietoare, până-i simţi sfârcurile sânilor atingându-i pieptul.

— O să fii a mea - îi şopti.

Se răsuci, apoi, fulgerător şi plecă. Imediat ce ieşi, se auzi nechezatul lui Ducipal, tropăitul apăsat de copite şi, apoi, zgomotul ritmic al unui galop dezlănţuit rupse tăcerea adâncă a nopţii.

A doua zi, Calistene primi o altă scrisoare cifrată de la unchiul său, prin curierul care aducea ştirile din Macedonia, de la Antipatros.

> *Am descoperit unde se află fiica lui Nicandros, omul care i-a fost complice lui Pausanias în asasinarea lui Filip. Fata se află sub ocrotirea preotului din templul Artemizei de la hotarul cu Tracia. Preotul, însă, este de origine persană şi rudă cu satrapul din Bitynia care de mult timp îi trimite regulat bani şi daruri destul de preţioase pentru templu. Acest lucru m-a făcut să cred că regele Darius a fost amestecat în uciderea lui Filip şi*

am reuşit să citesc pe ascuns o scrisoare păstrată în templu, scrisoare din care reiese ca fiind foarte probabilă o asemenea ipoteză.

Calistene se duse la Alexandru.

— Cercetările asupra morţii tatălui tău continuă şi am primit informaţii importante: se pare că persanii ar fi amestecaţi direct şi îi mai ocrotesc încă pe unii dintre cei care au participat la complot.

— Asta ar explica multe lucruri - comentă regele. Şi când te gândeşti că Darius are îndrăzneala să-mi trimită o scrisoare ca asta!

Îi dădu un mesaj pe care un sol i-l adusese de curând din partea Marelui Rege.

Darius, Rege al Regilor, stăpân peste cele patru colţuri ale pământului, lumină a arienilor, către Alexandru, regele macedonenilor, te salut!

Tatăl tău, Filip, a fost primul care a adus ofense persanilor în vremea regelui Xerxe, deşi aceştia nu erau vinovaţi cu nimic. Când am devenit eu rege, tu nu ai trimis nici o solie pentru a reînnoi vechea prietenie şi alianţă şi ai năvălit în Asia aducându-ne mari daune. În această situaţie, a trebuit să te înfrunt pe câmpul de luptă pentru a-mi apăra ţara şi a-mi redobândi vechile posesiuni. Rezultatul luptei a fost cel pe care l-au hotărât zeii, dar mă adresez ţie, de la suveran la suveran, pentru ca tu să redai libertatea copiilor mei, mamei mele şi soţiei mele. Sunt gata să închei cu tine un tratat de prietenie şi de alianţă: de aceea, te rog să trimiţi un reprezentant al tău împreună cu solul meu pentru a putea purta tratative.

Calistene închise scrisoarea.

— Te face, de fapt, vinovat pe tine pentru toate, îşi arogă dreptul de a se apăra, totuşi admite că a fost înfrânt şi este dispus să devină prietenul şi aliatul tău cu condiţia să-i eliberezi familia. Ce ai de gând să faci?

În clipa aceea intră Eumene aducând o ciornă a răspunsului pe care-l pregătise pentru rege şi Alexandru îl rugă să-l citească. Secretarul îşi drese glasul şi începu:

Alexandru, rege al macedonenilor, către Darius, rege al persanilor, te salut!

Strămoşii tăi au năvălit în Macedonia şi în Grecia făcându-ne mari pagube fără nici un motiv. Eu am fost ales drept comandant suprem al grecilor şi am intrat în Asia pentru a răzbuna agresiunea făptuită de voi. Tot voi aţi fost aceia care aţi dat ajutor Perintului împotriva tatălui meu şi aţi ocupat Tracia care este un teritoriu de-al nostru.

Alexandru îl opri.
— Adaugă ce-ţi dictez acum.

Regele Filip a fost ucis printr-un complot pe care voi l-aţi susţinut şi există dovezi despre aceasta în scrisorile scrise de voi.

Eumene îi privi surprins atât pe Alexandru, cât şi pe Calistene şi acesta din urmă spuse:
— Îţi explic eu pe urmă.
Atunci, secretarul continuă să citească:

În plus, ţi-ai obţinut tronul prin înşelăciune, i-ai plătit pe greci ca să mă atace şi ai făcut tot posibilul pentru a distruge pacea pe care eu, cu atâta greutate, reuşisem s-o clădesc. Eu i-am înfrânt pe generalii tăi şi te-am învins pe tine însuţi pe câmpul de luptă, aşa că eu decid asupra acelora dintre soldaţii tăi care au trecut de partea mea, ca şi asupra celorlalte persoane pe care le am pe lângă mine. Tu eşti, prin urmare, acela care trebuie să mi te adresezi ca unui stăpân al Asiei ce sunt. Cere ce crezi de cuviinţă, fie venind la mine tu în persoană, fie prin intermediul vreunui trimis de-al tău. Cere ce doreşti referitor la soţia ta, la copiii tăi sau la mama ta şi vei obţine, dacă vei reuşi să mă convingi.

Pe viitor, însă, dacă vei dori să-mi comunici ceva, va trebui să te adresezi regelui Asiei şi nu unui egal de-al tău; va trebui

să ceri ce doreşti aceluia care este acum stăpân peste tot ceea ce mai demult era al tău. Dacă nu vei face aşa, voi lua măsuri împotriva ta la fel ca împotriva unuia care a încălcat regulile şi legile convieţuirii dintre popoare. Dacă mai pretinzi încă să mai fii considerat un suveran, vino pe câmpul de luptă, apără-ţi această calitate şi nu fugi, pentru că eu te voi urmări pretutindeni.

— Nu-i laşi prea multe posibilităţi de alegere - comentă Calistene.

— Nu, sigur că nu, - îi răspunse Alexandru - şi, dacă este bărbat şi rege, va fi nevoit să se comporte ca atare.

52

Armata se puse în mişcare la începutul iernii, pornind către sud, spre coasta Feniciei. Alexandru se hotărâse, într-adevăr, să cucerească toate porturile care ar mai fi rămas accesibile persanilor, astfel încât să zădărnicească orice acţiune a inamicului în Marea Egee şi chiar şi în Grecia.

Oraşul Aradus îl primi cu mari onoruri şi Sidonul promise chiar că-şi va retrage cele cincizeci de corăbii ale sale din flota imperială pentru a le pune la dispoziţia sa. Entuziasmul macedonenilor era uriaş: părea că zeii înşişi netezeau calea tânărului cuceritor, iar expediţia sa de cucerire aproape că devenea doar o călătorie aventuroasă pentru descoperirea unor lumi noi, a unor alte popoare, a unor locuri de poveste.

La Sidon sosi şi restul suitei Marelui Rege pe care Parmenion o capturase la Damasc: un cortegiu incredibil de sclavi, cântăreţi la diferite instrumente, bucătari, degustători, eunuci, maeştri de ceremonie, dansatoare, flautiste, magi, ghicitori, scamatori care provocară un haz de nedescris în rândul soldaţilor şi al ofiţerilor lui Alexandru. Regele, însă, îi primi cu mare bunăvoinţă şi omenie, se interesă de soarta sau de peripeţiile prin care trecuseră şi porunci să fie trataţi cu respect.

Când se părea că întregul cortegiu trecuse prin faţa suveranului şi a prietenilor săi, mai sosi un mic grup escortat de o echipă de agrieni.

— Pe ăştia i-am găsit la cartierul general al satrapului Siriei - le explică ofiţerul care comanda soldaţii din escortă.

— Dar eu pe acela de-acolo îl cunosc - spuse Seleucos arătând înspre un bărbat corpolent, cu păr cărunt care forma un fel de coroană în jurul ţestei pleşuve.

— Eumolpos din Solis! - exclamă Ptolemeu. Ce surpriză!

— Domnii mei, Măria Ta! - salută informatorul aplecându-se până la pământ.

— Ia te uită, ia te uită... Nu ştiu de ce, dar eu parcă am o anume bănuială...- spuse ironic Perdicas.

— Şi eu - interveni Seleucos. Uite cum a făcut Darius ca să apară în spatele nostru la Issus. Ia spune, Eumolpos, cât ţi-au dat ca să ne trădezi?

Omul era alb ca varul la faţă şi încerca să schiţeze un zâmbet chinuit.

— Dar, Măria Ta, stăpânii mei, doar n-o să credeţi că eu aş fi putut...

— Oh, sigur că a putut - afirmă ofiţerul care-l păzea, adre- sându-se lui Alexandru. Mi-a povestit satrapul Siriei care o să vină cât de curând ca să-ţi jure credinţă.

— Aduceţi-l înăuntru! - ordonă regele, intrând în cortul său. Va fi judecat imediat.

Se aşeză înconjurat de prietenii săi şi-l întrebă pe informator:

— Vrei să mai spui ceva înainte de a muri?

Eumolpos îşi coborî privirea şi nu spuse nimic. Tăcerea lui avea o demnitate surprinzătoare care-l făcu să nu mai semene cu bărbatul caraghios şi mereu pus pe glume pe care îl cunoşteau cu toţii.

— N-ai nimic de spus? - repetă Eumene. Cum ai putut să faci aşa ceva? Puteau să ne zdrobească pe toţi până la unul. Mesajul adus de curierul tău ne atrăsese într-o cursă fără posibilitate de scăpare.

— Porc ce eşti! - îl înjură Leonatos. Dacă ar fi după mine, n-ai scăpa cu o moarte rapidă. Mai întâi aş pune să ţi se smulgă toate unghiile şi după aia...

Eumolpos ridică o privire apoasă către judecătorii săi.

— Ei, vorbeşte! - îl încolţi Alexandru.

— Măria Ta... - începu să spună informatorul - eu de când mă ştiu am fost spion. Încă de când eram copil, îmi câştigam pâinea spionându-le, la cererea soţilor încornoraţi, pe soţiile lor infidele. Eu nu ştiu să fac altceva. Şi am

alergat întotdeauna după bani, servindu-i mai ales pe cei care plăteau cel mai bine. Totuşi...

— Totuşi? - îl întrebă Eumene care avea rolul unui anchetator.

— Totuşi, din ziua în care am intrat în serviciul tatălui tău, regele Filip, n-am mai fost decât spionul lui, o jur. Şi ştii de ce, stăpâne? Pentru că tatăl tău era un om extraordinar. Oh, sigur, mă plătea bine, dar nu era vorba numai despre asta. Când mă întâlneam cu el ca să-i dau raportul despre ce aflasem, mă poftea să mă aşez ca pe un vechi prieten, îmi turna el însuşi de băut, mă întreba cum o mai duc cu sănătatea şi alte lucruri de astea, înţelegi?

— Cum asta, eu m-am comportat oare urât cu tine? - îl întrebă Alexandru. Nu te-am tratat şi eu ca pe un vechi prieten, mai mult decât ca pe o iscoadă preţioasă?

— Este adevărat - recunoscu Eumolpos - şi ţi-am fost credincios pentru asta. Dar la fel aş fi fost chiar dacă n-aş fi avut alt motiv decât acela că erai fiul tatălui tău.

— Şi atunci, de ce m-ai trădat? Trebuie să existe vreun motiv pentru care să-ţi trădezi un prieten!

— Frica stăpâne. Satrapul care va veni în curând ca să-ţi jure credinţă, uitând de cuvântul dat regelui său, mă înspăimântase de moarte privindu-mă drept în ochi în timp ce rupea carnea de pe oasele unui sturz fript, ca şi cum ar fi spus: „Uite ce-o să păţeşti: o să fii sfârtecat bucată cu bucată ca sturzul ăsta”. După aceea, m-a tras lângă fereastră ca să privesc în curte.

„Acolo se afla curierul meu, băiatul acela simpatic pe care ţi-l trimiteam de fiecare dată: îl jupuiseră de viu, îl castraseră şi-i atârnaseră testiculele la gât.” Vocea îi tremura acum şi ochii apoşi de peşte bătrân erau umflaţi de lacrimi fierbinţi, „Îi smulseseră carnea de-i rămăseseră oasele goale... Şi asta nu era tot. Mai era acolo şi un barbar ce ascuţea un par de salcâm şi-i lustruia vârful pe o piatră. Îl pregătea pentru mine dacă n-aş fi făcut ceea ce îmi cereau. Ai văzut vreodată un om tras în ţeapă, stăpâne? Eu

da. Îi vâră un par ascuţit în corp, dar fără să-l ucidă de la început şi stă ăla acolo şi îndură tot ce poate îndura un om timp de ceasuri, câteodată chiar zile întregi. Te-am trădat pentru că mi-a fost frică, pentru că de când sunt nimeni nu mi-a pretins să am un asemenea curaj.”

„Şi acum, dacă vrei, pune să mă omoare, merit o asemenea pedeapsă, dar, te rog, măcar să fie o moarte iute. Ştiu că ai pierdut mulţi oameni şi că ai purtat o bătălie foarte grea, dar eu presimţeam că vei învinge, o simţeam. Şi, de fapt, la ce ţi-ar mai folosi să torturezi un biet bătrân care nu ţi-ar fi făcut nici un rău dacă totul ar fi depins de el şi care a suferit mult că trebuia să te trădeze, mult mai mult decât ţi-ai putea închipui, băiatul meu.”

Tăcu şi-şi suflă cu zgomot nasul.

Alexandru şi prietenii săi se priviră în tăcere şi-şi dădură seama că nici unul dintre ei n-ar fi avut curajul să pronunţe un verdict de condamnare la moarte a lui Eumolpos din Solis.

— Ar trebui să pun să fii ucis - afirmă regele - dar tu ai dreptate: ce-aş câştiga? Şi, în plus…

Eumolpos înălţă capul pe care-l ţinuse până atunci aplecat.

— În plus, ştiu că şi curajul este o calitate pe care zeii o acordă doar câtorva muritori. Ţie nu ţi-au dat-o, dar ai de la ei alte daruri: şiretenia, inteligenţa, poate că şi fidelitatea.

— Vrei să spui că n-am să mor? - întrebă Eumolpos.

— Nu.

— Nu? - repetă iscoada şi parcă nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Nu - repetă Alexandru fără a reuşi să-şi reţină un zâmbet uşor.

— Şi-o să mai pot lucra pentru tine?

— Voi ce spuneţi? - îi întrebă regele pe prietenii săi.

— Eu i-aş mai da o şansă - fu de părere Ptolemeu.

— De ce nu? - i se alătură Seleucos. La urma urmelor a fost întotdeauna un spion excelent. Şi, apoi, acum noi suntem învingătorii.

— Suntem deci cu toţii de acord - hotărî regele. Dar va trebui, totuşi, să schimbi parola aia nenorocită dat fiind că ai dezvăluit-o şi duşmanului.

— Oh, da, sigur că da - spuse Eumolpos uşurat de-a binelea.

— Care era parola? - întrebă curios Seleucos.

— Creier de oaie - îi răspunse sec Alexandru.

— Eu aş fi schimbat-o în orice caz - declară Seleucos.

— Cred că este cea mai năstruşnică parolă pe care am auzit-o vreodată.

— Aşa este - admise şi Alexandru.

Îi făcu semn lui Eumolpos să se apropie.

— Spune-mi acum care este cea nouă.

Informatorul veni lângă el şi-i şopti la ureche:

— Sturz fript.

Se înclină, apoi, şi-i salută cu respect pe toţi cei de faţă.

— Vă mulţumesc, stăpânii mei, Mărie Tale, pentru bunătatea voastră.

Şi ieşi din cort clătinându-se pe picioarele ce-i mai tremurau încă din cauza spaimei prin care trecuse.

— Cum e noua lui parolă? - întrebă Seleucos îndată ce bătrânul ieşi.

Alexandru clătină din cap.

— Năstruşnică.

53

Locuitorii din Sidon, care, doar cu câţiva ani în urmă, înduraseră multe suferinţe din partea garnizoanei persane, întâmpinară cu mult entuziasm sosirea lui Alexandru şi promisiunea că le va reinstala vechea orânduire. Dinastia domnitoare se stinsese, însă, de o bună bucată de vreme şi trebuia ales un nou rege.

— De ce nu te ocupi tu de asta? - îi propuse Alexandru lui Hefestion.

— Eu? Dar eu nu cunosc pe nimeni, nici nu ştiu unde să caut aşa ceva şi de fapt...

— Deci, ne-am înţeles - i-o reteză scurt regele. O să te ocupi tu de asta. Eu trebuie să duc tratative cu celelalte oraşe de pe coastă.

Atunci, Hefestion îşi căută un interpret şi începu să colinde incognito prin Sidon, luând seama în jurul lui prin pieţe, mâncând prin cârciumi populare sau primind invitaţii la câte un prânz oficial în cele mai simandicoase familii. Nu găsea, însă, pe nimeni potrivit pentru o asemenea funcţie.

— Tot nimic? - îl întreba Alexandru când se întâlneau la consiliile de război. Şi Hefestion clătina din cap negativ.

Într-o zi, avându-l alături pe tălmaci, trecu prin faţa unui zid scund din piatră care se prelungea până departe, în direcţia dealurilor, şi dincolo de el se zăreau coroanele multor specii de copaci: cedri maiestuoşi de Liban, smochini seculari cu crengi cenuşii şi zgrunţuroase, o mulţime de arbori de fistic şi tufe bogate de sulfină. Trase cu ochiul prin canaturile porţii de la intrare şi rămase uluit de minunăţiile pe care le văzu: tot felul de arbori fructiferi, tufe şi arbuşti frumos combinaţi şi tunşi, mici fântâni şi pârâiaşe, stânci printre care creşteau plante suculente şi cu ţepi, unele nemaivăzute vreodată de el.

— Toate astea vin din Libia dintr-un oraş care se numeşte Lixos. - îi explică tălmaciul.

La un moment dat, apăru un bărbat cu un măgăruş care trăgea un cărucior plin cu bălegar. Începu să pună pe rând, la fiecare plantă, câte puţin îngrăşământ şi făcea aceasta cu atât drag şi cu atâta grijă, încât cei doi fură uluiţi.

— Când a avut loc răscoala împotriva guvernatorului persan, oamenii au hotărât să dea foc acestei grădini - îşi continuă tălmaciul povestirea - dar omul acesta s-a aşezat în faţa porţii de la intrare şi le-a spus că, dacă vroiau să comită o asemenea crimă, ar fi trebuit să-şi păteze mai întâi mâinile cu sângele lui.

— El este regele - spuse hotărât Hefestion.

— Un grădinar? - întrebă uluit tălmaciul.

— Da. Un om care este gata să moară pentru a salva plantele dintr-o grădină, care nici măcar nu este a sa, n-ar face orice ca să-i protejeze pe concetăţenii săi şi pentru ca oraşul acesta să se dezvolte?

Şi aşa se făcu. Într-o zi, umilul grădinar văzu sosind un alai de demnitari însoţiţi de gărzile lui Alexandru şi fu condus cu mari onoruri la palatul regal pentru a fi instalat în funcţie. Avea mâini mari şi bătătorite care îi amintiră suveranului macedonean de cele ale lui Lisip şi o privire liniştită şi senină. Se numea Abdalonimus şi deveni cel mai bun rege pe care şi-l puteau aminti oamenii locului.

De la Sidon, armata înaintă şi mai mult spre sud, către Tyr, acolo unde se afla un grandios templu al lui Melqart, un Hercule al fenicienilor. Oraşul era format din două părţi: un cartier vechi, pe continent, şi un oraş nou, pe o insulă aflată la o depărtare de un stadiu de coastă. Fusese construit de curând şi era incredibil de frumos prin clădirile sale impunătoare şi grandioase. Avea două porturi fortificate şi ziduri împrejmuitoare înalte de o sută cincizeci de picioare, cele mai înalte pe care le construise omul vreodată.

— Să sperăm că vom fi primiţi şi aici la fel ca la Byblos, Aradus sau Sidon - comentă Seleucos. Fortăreaţa aceea este imposibil de cucerit.

— Ce ai de gând? - îl întrebă Hefestion privind formidabilul zid care înconjura oraşul şi care se oglindea în apele albastre ale golfului.

— Aristandru m-a sfătuit să ofer un sacrificiu în templul strămoşului meu Hercule, pe care locuitorii îl numesc Melqart - răspunse Alexandru. Uite că pleacă solii noştri - adăugă el arătând spre o barcă mare ce traversa încet canalul scurt dintre oraş şi uscat.

Răspunsul sosi în aceeaşi după-amiază şi-l făcu pe rege să se înfurie.

— Spun că, dacă vrei să aduci un sacrificiu lui Hercule, este pentru asta un templu în cartierul vechi de pe ţărm.

— Ştiam eu - remarcă Hefestion. Ăia stau acolo, în cuibul lor de piatră de pe insula aia nenorocită, şi le dă mâna să-şi bată joc de oricine.

— Nu şi de mine - spuse Alexandru. Trimiteţi alţi soli. De data asta o să fiu mai limpede.

Noii trimişi plecară a doua zi ducând un mesaj în care se spunea: „Dacă doriţi, puteţi avea parte de un tratat de pace şi de alianţă cu Alexandru. Dacă refuzaţi, regele va porni războiul cu voi pentru că sunteţi aliaţi ai persanilor”.

Din păcate, răspunsul fu la fel de clar: solii fură aruncaţi de la înălţimea zidurilor şi se zdrobiră de stâncile de pe malul mării. Printre ei se aflau prieteni şi tovarăşi de joacă din copilărie ai regelui şi moartea lor îl făcu să se cufunde într-o stare de amară tristeţe, transformată curând într-o furie oarbă. Se închise două zile în cortul său fără a vedea pe nimeni: numai Hefestion îndrăzni să intre la el a doua zi seara şi-l găsi neaşteptat de calm.

Alexandru era treaz şi, la lumina lămpii, citea ceva.

— Este, ca de obicei, Xenofon? - întrebă Hefestion.

— De la Xenofon nu mai avem nimic de învăţat din momentul în care am lăsat în urmă Porţile Siriei. Citesc din Filistos.

— Nu este un scriitor sicilian?

— Este un istoric de la curtea lui Dyonisios din Siracuza care, acum şaptezeci de ani, a cucerit o cetate feniciană construită pe o insulă, exact ca Tyr: Motya.

— Cum a făcut?

— Stai jos şi uită-te aici.

Alexandru luă o pană şi începu să deseneze pe o foaie de papirus.

— Asta este insula şi aici este uscatul: el a construit un dig până la insulă şi a trecut peste el cu maşinile de război. Când flota cartagineză a apărut pentru a-l opri, el a adus o mulţime de catapulte cu harpoane de o construcţie nouă, a provocat spărturi corăbiilor scufundându-le sau arzându-le cu ghiulele încinse în foc.

— Vrei să construieşti un dig până la Tyr? Bine, dar distanţa este de două stadii.

— La fel ca la Motya. Dacă Dyonisios a reuşit să facă aşa ceva, o să reuşesc şi eu. De mâine începeţi să dărâmaţi oraşul vechi şi veţi folosi materialele recuperate pentru construirea digului. Trebuie să înţeleagă cât mai curând că eu nu glumesc.

Hefestion înghiţi în sec.

— Să demolăm oraşul vechi?

— Ai înţeles perfect: dărâmaţi-l şi aruncaţi totul în mare.

— Cum vrei tu, Alexandru.

Hefestion plecă să transmită ordinul camarazilor săi şi regele se cufundă din nou în lectură.

A doua zi îi chemă la el pe toţi inginerii şi mecanicii care însoţeau expediţia. Îşi aduseră instrumentele şi tot ce era necesar pentru a desena şi a face însemnări. Şeful lor era Diades din Larisa, un discipol al lui Faillos, care fusese inginer-şef sub domnia lui Filip şi construise turnurile de asalt cu care fuseseră dărâmate zidurile Perintului.

— Dragii mei - începu regele - acesta este un război care nu va putea fi câştigat fără contribuţia voastră. Îi vom învinge pe duşmani mai întâi pe planşetele voastre de desen şi abia apoi pe câmpul de luptă. Asta şi din cauză că nu va exista un câmp de bătălie propriu-zis.

De la fereastră se putea vedea marea care strălucea de jur împrejurul bastioanelor impresionante ale cetăţii Tyr şi inginerii înţeleseră perfect ce intenţii avea suveranul.

— Deci, iată care este planul meu - reluă Alexandru. Noi vom construi un dig până la insulă, iar voi veţi proiecta maşini mai înalte decât zidurile.

— Măria Ta,- îi atrase atenţia Diades - vorbeşti despre turnuri înalte de o sută cincizeci de picioare.

— Cred că da - îi răspunse regele netulburat. Aceste maşini trebuie să fie invulnerabile şi prevăzute cu berbeci şi cu catapulte mai moderne. Îmi trebuie maşinării în stare să arunce bolovani de cel puţin două sute de livre la o distanţă de opt sute de picioare.

Inginerii se priviră dezorientaţi unul pe altul. Diades nu spuse nimic, dar desena ceva care părea că n-are nici un sens pe papirusul din faţa lui, în timp ce Alexandru îl privea ţintă şi cu toţii simţeau că acea privire era mai grea decât pietrele pe care trebuiau să le arunce catapultele lor. La sfârşit, tehnicianul îşi înălţă privirea şi spuse:

— Da, se poate face.

— Foarte bine. Atunci, puteţi să vă apucaţi de treabă.

În acest timp, afară, în oraşul vechi se auzeau vaietele oamenilor care erau goniţi din case şi zgomotul acoperişurilor şi al zidurilor care se prăbuşeau. Hefestion pusese să se monteze berbeci mai mici, basculanţi, pe care-i folosea la demolare. În zilele următoare, echipele de tăietori de lemne escortaţi de cercetaşii agrieni urcară pe munţi ca să taie cedrii de Liban pentru a-i transforma în cherestea pentru construcţii.

Se lucra zi şi noapte la dig, în schimburi, folosindu-se care trase de boi şi de măgari pentru a transporta

materialul care trebuia aruncat pe fundul mării. De la înălţimea zidurilor, locuitorii din Tyr râdeau şi făceau glume, luând în batjocură truda uriaşă a inamicului lor, dar, în seara celei de-a patra zi, încetară să mai râdă.

Într-o dimineaţă, la revărsatul zorilor, santinelele care-şi făceau rondul pe metereze, rămaseră fără grai văzând doi coloşi înalţi de peste o sută cincizeci de picioare, înaintând singuri, scârţâind din roţi, pe platforma nou apărută. Erau cele mai mari maşini de asalt care fuseseră construite vreodată şi îndată ce ajunseră la capătul digului intrară în acţiune. Pietre enorme şi mingi de foc şuierară prin aer, se abătură asupra meterezelor şi în oraş, răspândind peste tot distrugerea şi groaza.

Locuitorii răspunseră aproape imediat urcând alte catapulte pe ziduri şi atacându-i pe lucrătorii care construiau digul şi chiar şi maşinile de asalt.

Alexandru ordonă atunci să se pregătească locuri de adăpost şi paravane de protecţie din lemn acoperit cu blănuri netăbăcite de animale ca să nu poată lua foc. În felul acesta, lucrul la dig putu continua nestingherit. Turnurile de asalt erau împinse tot mereu înainte şi tirul lor deveni din ce în ce mai precis şi mai distrugător. Dacă lucrurile ar fi putut continua tot aşa, în scurt timp zidurile ar fi putut fi atacate de aproape.

Între timp sosiseră flota din Sidon, cea din Byblos şi mai multe corăbii din Cipru şi din Rhodos care se puseseră sub comanda lui Nearchos, dar flota din Tyr, închisă în porturile ei inaccesibile, nu accepta bătălia. Mai mult, pregătea un contraatac neaşteptat şi devastator.

Într-o noapte fără lună, după o zi de atacuri neîntrerupte, două trireme ieşiră din port trăgând după ele o ambarcaţiune ciudată: un vas enorm, plin cu materiale incendiare. La prora ei se aflau, îndreptate înainte, două grinzi lungi de lemn de care atârnau alte două butoaie pline cu smoală şi cu păcură. Când ajunseră foarte aproape de dig, triremele înteţiră la maximum ritmul vâslitului, apoi

dezlegară vasul pe care-l remorcau după ce-i dăduseră foc şi după ce aprinseseră şi cele două bârne din faţă.

Vasul incendiar, învăluit într-un vârtej de flăcări, merse drept înainte, purtat de inerţie, în timp ce triremele coteau brusc în lături, şi se ciocni de dig în apropierea turnurilor de asalt. Bârnele de la proră, mistuite de foc, se rupseră şi butoaiele explodară într-o vâlvătaie uriaşă, aprinzând la bază turnurile.

De la posturile de gardă alergară imediat trupele macedonene de contraatac pentru a stinge focul, dar de pe corăbiile inamice debarcară câteva cete de atacatori înarmaţi care intrară în luptă cu cei de pe uscat, astfel încât începu o încăierare crâncenă în lumina sângerie a incendiului, în fumul şi în vârtejul de scântei, în aerul care devenise irespirabil din cauza mirosului de păcură şi de smoală care ardeau. Nava care pusese focul se sfărâmă într-o ultimă şi înspăimântătoare explozie, iar cele două turnuri fură complet învăluite de flăcări.

Înălţimea lor alimenta, prin tirajul creat în interior, flăcă-rile şi scânteile ce se ridicau cu peste o sută de picioare mai sus decât înălţimea zidurilor, luminând ca ziua întregul golf şi aruncând reflexe ca de sânge pe zidurile oraşului.

De pe metereze se auzeau strigătele de satisfacţie ale locuitorilor din Tyr şi fu doar o palidă consolare pentru macedoneni faptul că îi măcelăriseră în totalitate pe cei care debarcaseră pe dig şi că distruseseră cele două trireme. Munca de luni şi luni, iscusinţa celor mai buni ingineri din lume se pierduseră în numai câteva ore.

Alexandru sosi în galop pe dig, călare pe Ducipal, trecu printre focuri ca o furie a infernului şi se opri în apropierea turnurilor care tocmai atunci se prăbuşeau cu zgomot, într-o nouă izbucnire de flăcări, fum şi scântei.

Prietenii alergară imediat în jurul lui şi, după câtva timp, veniră în fugă inginerii şi mecanicii care construiseră acele minunăţii. Inginerul-şef, Diades din Larisa, privea împietrit

dezastrul, cu ochii plini de o furie neputincioasă, dar pe faţa lui nu se putea vedea nici o urmă de emoţie.

Alexandru coborî de pe cal, privi îndelung zidurile oraşului, maşinile distruse, apoi îşi mută privirea către inginerii care păreau paralizaţi în faţa acelui spectacol şi ordonă:

— Construiţi-le din nou.

54

La numai câteva zile după aceea, pe când inginerii se frământau să găsească o posibilitate de a reconstrui cât mai repede maşinile distruse, o furtună de pe mare sfărâmă în totalitate digul ridicat cu preţul atâtor eforturi: se părea că, dintr-o dată, zeii îşi întorseseră faţa de la protejatul lor astfel încât moralul oamenilor fu pus şi el la grea încercare după atâtea nenorociri.

Regele deveni morocănos şi nimeni nu se mai putea apropia de el: călărea singur de-a lungul ţărmului mării, privind insula aceea înconjurată de ziduri care îşi bătea joc de strădaniile lui ori se aşeza pe un bolovan privind ore întregi cum se sparg valurile de mal.

Barsines obişnuia şi ea să meargă călare pe malul mării la revărsatul zorilor, înainte de a se refugia în cortul ei cu slujnicele şi cu doica, şi într-o zi o întâlni: mergea pe jos urmat de Ducipal şi se vedea că încă îl mai durea coapsa rănită la Issus; părul său lung, fluturând în vânt, aproape că-i acoperea faţa. Ca şi ultima oară când îl văzuse, Barsines fu cuprinsă, din nou, de un fior, ca şi cum ar fi avut în faţă o fiinţă ireală.

El o privi, dar nu spuse nimic şi ea descălecă pentru a nu-i vorbi de la înălţime. Îşi plecă fruntea şi şopti:

— Măria Ta.

Alexandru se apropie de ea, îi atinse uşor obrazul cu palma mâinii şi o privi lung, înclinându-şi uşor capul spre umărul drept cum făcea întotdeauna când se lăsa pradă unor sentimente puternice şi adânci. Ea închise ochii pentru că nu reuşea să susţină privirea sa care scânteia printre şuviţele de păr agitate de vânt.

Regele o surprinse cu un sărut arzător dat pe neaşteptate, apoi încălecă şi-l îndemnă pe Ducipal de-a lungul malului acoperit de spuma mării. Când Barsines se

întoarse ca să privească în urma lui, era deja departe, învăluit în norul de stropi fini stârnit de copitele lui Ducipal.

Se întoarse în cortul său şi se lăsă, plângând, să cadă pe pat.

După ce i se mai domoli furia, Alexandru deveni din nou stăpân pe situaţie şi ordonă convocarea unui consiliu de război lărgit: îi chemă pe generali, pe arhitecţi, pe tehnicieni, pe ingineri şi pe Nearchos împreună cu comandanţii flotei.

— Ceea ce s-a întâmplat nu este din cauza mâniei zeilor, ci a nechibzuinţei noastre. O să ne îndreptăm greşelile şi Tyrul nu va mai avea scăpare. Mai întâi digul: căpitanii corăbiilor noastre vor trebui să studieze vânturile şi curenţii din acest braţ al mării şi să-i instruiască pe arhitecţi astfel încât aceştia să poată proiecta o nouă construcţie prin care să fie folosită forţa şi direcţia lor, în loc să încerce să li se opună.

„În al doilea rând, maşinile” spuse adresându-i-se lui Diades şi inginerilor săi. „Dacă am aştepta să se termine noul dig, am pierde prea mult timp. Trebuie să facem astfel încât locuitorii din Tyr să nu aibă linişte şi nici timp de odihnă. Trebuie să ştie că nu vor putea fi liniştiţi nici ziua, nici noaptea. Vom avea, deci, două echipe care vor lucra în acelaşi timp: unii vor proiecta şi vor construi maşinile ca ele să poată înainta pe dig îndată ce acesta va fi gata, iar ceilalţi vor proiecta maşini de război plutitoare.”

— Plutitoare, Măria Ta? - întrebă Diades făcând ochii mari.

— Întocmai. Nu ştiu cum le veţi face, dar sunt sigur că sunteţi în stare şi încă repede. Prietenilor mei le revine misiunea de a linişti triburile care locuiesc în munţii Libanului pentru ca tăietorii noştri de lemne să poată lucra nestingheriţi.

La primăvară, vom intra în Tyr, sunt absolut sigur de asta şi vă spun şi de ce. Astă-noapte am avut un vis: se făcea că

Hercule îmi apărea pe zidurile oraşului şi cu un gest al mâinilor mă chema la el.

„I-am povestit visul lui Aristandru şi el l-a interpretat fără şovăire: eu voi intra în Tyr şi îi voi oferi eroului un sacrificiu chiar în templul lui de dincolo de ziduri. Vreau ca această veste să fie cunoscută şi de soldaţi pentru ca şi ei să fie siguri de victorie."

— Aşa vom face, Alexandru - spuse Eumene şi se gândi că visul acela era cum nu se poate de bine venit.

Lucrările fură reluate imediat: se porni la reconstruirea digului urmând indicaţiile marinarilor din Cipru şi din Rhodos care cunoşteau foarte bine acele ape, în timp ce Diades, căruia îi revenea misiunea cea mai dificilă, proiectă nişte turnuri de asalt montate fiecare pe o platformă fixată pe puntea superioară a două corăbii de război legate între ele. După o lună, fură gata două turnuri complete şi, îndată ce apăru o zi cu mare calmă, începură să se apropie, purtate prin forţa vâslelor, de fortificaţiile oraşului. Când fură foarte aproape, corăbiile aruncară ancora şi berbecii intrară în acţiune lovind fără încetare în ziduri.

Locuitorii Tyrului ripostară destul de repede şi trimiseră în timpul nopţii scufundători care tăiară parâmele ancorelor şi ambarcaţiunile plutiră în derivă spre stâncile de pe plajă. Nearchos, care se afla la comanda navei-amiral cu cinci rânduri de vâsle, dădu imediat alarma şi se repezi cu zece corăbii către platformele plutitoare care nu mai reuşeau să manevreze din cauza vântului. Veni lângă ele, le opri aruncând la bordul lor frânghii cu cârlige şi le remorcă la locul lor cu ajutorul vâslelor. Parâmele fură înlocuite cu lanţuri de fier şi berbecii începură din nou să lovească în fortificaţii, dar în acest timp locuitorii oraşului căptuşiseră zidurile saci pline de alge pentru a amortiza loviturile. Rezistenţa înverşunată a oraşului părea să nu cunoască limite.

Într-o zi, pe când Alexandru se afla prin munţi luptând împotriva triburilor din Liban care deveniseră din ce în ce

mai agresive, la digul cel nou acostă o corabie care venea din Macedonia cu provizii şi cu corespondenţă şi Parmenion fu anunţat că avea un musafir deosebit: bătrânul profesor al suveranului, Leonidas, ajuns acum la vârsta de optzeci de ani, auzind de faptele glorioase ale elevului său ceruse să se îmbarce pentru ca, înainte de a muri, să-l mai vadă şi să-l felicite pentru reuşitele lui. Când aflară vestea, toţi ceilalţi elevi ai săi vrură să-l vadă. Seleucos, Leonatos, Crater, Perdicas, Filotas, Ptolemeu, Hefestion şi Lisimah veniră chiuind ca atunci când erau copii şi strigând în cor cântecelul care-l făcea să-şi iasă din fire:

Ek korì korì koròne!
Ek korì korì koròne!

„Uite-l că vine, vine corbul!”

Începură, apoi, să bată din palme, strigând:

Didàskale! Didàskale! Didàskale!

Auzindu-se strigat „Învăţătorule! Învăţătorule! Învăţătorule!” ca atunci când îl salutau dimineaţa şezând în sala de clasă, cu tăbliţele pe genunchi, bătrânul Leonidas fu mişcat, dar n-o arătă şi-i puse imediat pe toţi în rând.

— Faceţi linişte! - strigă cu gura lui fără dinţi. Aţi rămas aceiaşi ştrengari! Şi pot să pun pariu că n-aţi mai citit o carte de când aţi plecat de acasă.

— Ei, învăţătorule! - strigă Leonatos. N-o să începi acum să ne scoţi la lecţie, nu vezi câte avem pe cap?

— N-ar fi trebuit să porneşti la un asemenea drum - spuse Ptolemeu - iarna şi pe aşa o vreme. Cum se face că ai venit pe la noi?

— Pentru că am auzit despre isprăvile elevului meu şi vroiam să-l mai văd o dată înainte să crăp.

— Şi noi? - întrebă Hefestion. Şi noi am făcut destule lucruri bune.

— Cât despre crăpat, învăţătorule, întotdeauna este timp pentru aşa ceva - comentă Perdicas. Ai fi putut să aştepţi până-n primăvară.

— Of! - răbufni Leonidas. Ştiu eu ce fac, n-am nevoie de părerile voastre, ţâncilor. Dar unde este Alexandru?

— Regele este în munţi - îi explică Hefestion - ca să lupte împotriva triburilor din Liban care i-au rămas credincioase lui Darius.

— Duceţi-mă, atunci, la el, în munţi.

— Dar, eu zic că... vru să spună ceva Ptolemeu.

— În munţi este deja zăpadă, învăţătorule - protestă Leonatos. O să te alegi cu o răceală.

Leonidas fu, însă, de neclintit:

— Corabia asta pleacă înapoi peste cinci zile. Doar n-am făcut degeaba tot drumul ăsta. Vreau să-l văd pe Alexandru. De data asta e un ordin.

Leonatos clătină din capul lui creţ şi ridică din umeri.

— A rămas acelaşi - bombăni el. Nu s-a schimbat absolut deloc.

— Tu să taci, păcătosule! N-am uitat, să ştii, cum îmi puneai broaşte în supă - cârâi bătrânul.

— Atunci, cine-l duce până acolo? - întrebă Leonatos.

Se oferi Lisimah.

— Îl duc eu şi, cu ocazia asta, îi duc regelui şi corespondenţa.

Porniră la drum a doua zi, cu o escortă de *eteri* şi ajunseră pe seară la Alexandru. Regele rămase uluit şi mişcat de vizita aceea la care nu s-ar fi aşteptat nici în ruptul capului; îl luă el în primire pe bătrân şi-i dădu drumul lui Lisimah care se întoarse în tabăra de pe malul mării.

— Ai fost foarte imprudent, *didàskale,* să vii până aici. Este şi foarte periculos: mai avem de urcat până să ajungem la trupele noastre auxiliare, la agrienii care păzesc trecătoarea.

— Mie nu mi-e frică de nimic. Şi deseară o să stăm să pălăvrăgim niţel: cred că ai multe să-mi povesteşti.

Porniră la drum, dar măgarul lui Leonidas nu ţinea pasul cu caii celorlalţi soldaţi, aşa că Alexandru îi lăsă pe ei să o ia înainte şi el rămase în urmă cu bătrânul său învăţător. La un moment dat, după ce se lăsase întunericul, se treziră în faţa unei răspântii: în amândouă direcţiile pe pământ se vedeau urme de copite de cai astfel încât Alexandru alese prin intuiţie una dintre poteci, dar ajunse curând în nişte locuri pustii pe care nu le mai văzuse niciodată.

Între timp, bezna nopţii devenise şi mai deasă şi, în plus, începuse să bată un vânt rece dinspre miazănoapte. Leonidas era zgribulit de frig şi încerca să-şi acopere cât putea mai bine umerii cu mantaua lui de lână groasă. Alexandru îl privi, aşa vânăt de frig, cu ochii obosiţi şi lăcrimoşi şi fu cuprins de o milă nesfârşită. Bietul bătrân, care trecuse marea pentru a veni să-l vadă, nu ar fi putut rezista o noapte întreagă sub vântul acela îngheţat. Era limpede că o apucase pe un drum greşit, dar era prea târziu ca să se mai întoarcă înapoi şi să-i ajungă din urmă pe ceilalţi şi, în plus, nu se mai putea vedea nimic în jur. Trebuia să aprindă neapărat un foc, dar cum? Nu avea jăratic şi nici lemne uscate nu se zăreau înjur: toate crengile erau ude şi acoperite de zăpadă iar vremea se înrăutăţea văzând cu ochii.

În clipa aceea zări prin întuneric un foc aprins, nu prea departe de ei, apoi altul şi încă unul. Spuse:

— Învăţătorule, nu te mişca de aici, mă întorc îndată. Îl las aici şi pe Ducipal.

Calul protestă cu un sforăit, dar se lăsă convins să rămână cu Leonidas şi regele se strecură prin întuneric până în apropierea focurilor. Erau nişte războinici inamici care se pregăteau să înnopteze şi aprinseseră focurile ca să se încălzească şi să mănânce.

Alexandru se apropie de un bucătar care înşira bucăţi de carne pe o frigare; îndată ce omul se îndepărtă ca să mai ia ceva din desagi, se târî rapid până lângă foc, luă un cărbune aprins, îl ascunse sub mantie şi porni înapoi, dar

zgomotul crengilor rupte îi trădă prezenţa. Unul dintre luptători strigă:

— Cine-i acolo? - şi, scoţând sabia din teacă se apropie de locul în care regele se ascunsese în spatele unui trunchi de copac, cu ochii în lacrimi din cauza fumului şi reţinându-şi răsuflarea ca să nu tuşească sau să strănute. Din fericire, un alt soldat care se dusese puţin mai departe ca să se uşureze, se întoarse chiar atunci la locul de popas.

— Ah, tu erai - spuse omul, aflat acum la doar câţiva paşi de Alexandru. Hai, că aproape am terminat.

Regele se îndepărtă cu mare atenţie ca să nu facă nici cel mai mic zgomot şi ajunse după un timp la cărare, ţinând în tot acest timp tăciunele aprins sub mantie. Începea să ningă şi sufla un vânt îngheţat, tăios ca o lamă de cuţit: bătrânul poate că ajunsese la capătul puterilor.

Ajunse curând la el.

— Am venit, *didàskale.* Ţi-am adus un cadou - spuse el arătându-i tăciunele.

Căută apoi un loc mai adăpostit, sub o stâncă, şi începu să sufle în cărbune ca să aprindă focul. Adăugă, apoi, crenguţe şi lemne mai groase până când fumul lăsă loc jăraticului şi avură căldură suficientă.

Leonidas se coloră din nou în obraji şi se învioră. Alexandru luă desaga de la oblâncul şeii lui Ducipal şi scoase pâine, o tăie în bucăţele pentru învăţătorul lui ştirb, apoi se aşeză şi el lângă foc.

Leonidas începu să-şi molfăie pâinea.

— Deci, măi băiete, este adevărat că ai luat armele lui Ahile iar scutul lui este la fel cum l-a descris Homer? Şi Halicarnasul? Se spune că Mausoleul este înalt cât Partenonul şi templul Herei de la Argos puse unul peste altul, este posibil aşa ceva? Şi Halysul? Tu l-ai văzut, băiete. Nu prea-mi vine să cred râul acela este de trei ori mai lat decât Haliakmon al nostru, dar ce spun eu, tu l-ai văzut şi ştii care este adevărul. Şi amazoanele? Este adevărat că lângă Halys se află mormântul amazoanei Pentesileea? Şi,

apoi, mă întrebam dacă Porţile Ciliciei sunt chiar atât de înguste după cum se povesteşte şi...

— *Didàskale* - îl opri Alexandru - tu vrei să ştii prea multe lucruri deodată. Mai bine îţi răspund pe rând la câte o întrebare. Cât despre armele lui Ahile, cam aşa s-a întâmplat...

Vorbi toată noaptea cu învăţătorul lui şi împărţi cu el mantaua sa, după ce-şi riscase viaţa ca să-l apere de gerul din munţi. A doua zi, se întâlniră sănătoşi şi teferi cu ceilalţi şi Alexandru îl rugă pe Leonidas să rămână în tabără: nu vroia să-l expună la riscurile unei traversări a munţilor pe timp de iarnă. Urma să plece o dată cu sosirea primăverii.

55

Pe la sfârşitul iernii, fu gata digul cel nou, partea superioară fiind nivelată cu pământ bătut astfel încât să poată permite trecerea celor două noi turnuri de asalt pe care Diades le pregătise incredibil de repede. Pe platformele de la o înălţime egală cu cea a zidurilor el aşezase mai multe catapulte de concepţie nouă care puteau arunca orizontal suliţe grele de oţel, iar în vârful turnurilor montase baliste care aruncau bolovani cu traiectorie curbă şi ghiulele incendiare cu smoală, ulei şi păcură.

Alte două platforme, instalate pe trireme legate între ele în pereche şi având turnuri prevăzute cu berbeci se apropiară de ziduri ca să deschidă o breşă, iar câteva corăbii se apropiară de mal debarcând mii de cercetaşi care trebuiau să creeze un cap de pod în dreptul uneia dintre porţile oraşului.

Riposta celor din oraş fu plină de furie şi meterezele erau pline de luptători, la fel ca vârful unui furnicar pe care un copil l-a deranjat cu un băţ: urcaseră şi ei pe parapete zeci de catapulte şi răspundeau la fiecare lovitură a asediatorilor. Când îi văzură pe cercetaşii care încercau să dea foc porţii, aruncară asupra lor cu nisip pe care-l încălziseră la foc, în scuturi de bronz, până îl aduseseră în stare de incandescenţă.

Nisipul încins pătrundea pe sub haine şi pe sub armuri făcându-i pe atacatori să înnebunească de durere şi obligându-i să se arunce în mare urlând din cauza chinului insuportabil. Alţii îşi scoteau armurile şi imediat erau străpunşi de săgeţile arcaşilor, alţii erau agăţaţi cu cârlige pe care maşini necunoscute până atunci le coborau de pe ziduri la capătul unor frânghii şi erau apoi traşi la înălţime şi lăsaţi acolo să strige până mureau. Vaietele lor sfâşietoare îl chinuiau pe rege, care nu se putea odihni nici ziua, nici

noaptea şi umbla de colo până colo ca un leu înfometat în jurul unui saivan de oi. Soldaţii se înfuriau şi ei văzând asemenea grozăvii.

Alexandru nu se grăbea, totuşi, să ordone atacul final care s-ar fi încheiat cu un masacru şi se gândea la alte soluţii mai puţin dure care să-i salveze onoarea şi să ofere o cale de scăpare locuitorilor din Tyr, pe care îi admira în sinea lui pentru marele lor curaj.

Se sfătui cu Nearchos, omul cel mai potrivit pentru a înţelege situaţia şi mentalitatea unui oraş de marinari.

— Ascultă-mă - îi spuse amiralul. Am pierdut deja aproape şapte luni aici şi am suferit pierderi serioase. Eu cred că ar trebui să pleci cu armata şi să mă laşi pe mine să menţin asediul. Am acum o sută de corăbii de război şi vor mai sosi altele din Macedonia. Nu voi lăsa pe nimeni să intre sau să iasă, până se vor preda, şi atunci le voi oferi condiţii de pace onorabile.

„Tyrul este un oraş minunat din toate punctele de vedere; marinarii săi au navigat până la Coloanele lui Hercule şi chiar dincolo de ele. Se spune că ar fi vizitat ţinuturi pe care nici o fiinţă omenească nu le-a văzut vreodată şi că ar cunoaşte chiar şi calea de navigaţie pe care s-ar putea ajunge la Insulele celor Fericiţi, aflate dincolo de Ocean. Gândeşte-te, Alexandru: din moment ce acest oraş va face parte din imperiul tău, n-ar fi mai bine pentru tine să-l păstrezi întreg în loc să-l distrugi?”

Regele medită adânc la această propunere, dar îşi aduse aminte de alte informaţii pe care le primise de curând.

— Eumolpos din Solis mi-a comunicat că Tyrul a primit o ofertă de ajutor din partea cartaginezilor şi că sosirea unei flote trimise de ei ar putea fi iminentă. Să nu uităm nici faptul că persanii mai navighează încă prin Marea Egee şi ar putea să vină peste tine în orice moment dacă eu aş pleca. Nu, trebuie să capituleze. Dar le voi lăsa o ultimă posibilitate de scăpare.

Se hotărî să trimită o solie şi-i alese în acest scop pe cei mai bătrâni şi mai înţelepţi consilieri ai săi. Auzind de plecarea acestei solii, bătrânul Leonidas veni la rege.

— Măi băiete, lasă-mă şi pe mine să merg cu ei. Tu nu ştii, dar tatăl tău, Filip, mi-a încredinţat de mai multe ori misiuni secrete şi extrem de delicate pe care eu le-am îndeplinit întotdeauna, pot să spun, cu deosebită pricepere.

Alexandru clătină din cap.

— Nici vorbă de aşa ceva, *didàskale.* Asta este o treabă foarte riscantă şi eu nu vreau să te expun inutil la...

Leonidas îşi puse mâinile în şolduri.

— Inutil? - îi replică el. Nu ştii ce vorbeşti, băieţaş: misiunea asta nu are sorţi de izbândă fără bătrânul tău Leonidas. Sunt omul cel mai priceput şi mai capabil pe care îl ai la dispoziţie şi dă-mi voie să-ţi spun că tu mai făceai încă în pat când eu conduceam, din ordinul tatălui tău, fie-i numele în veci nemuritor, o solie la cruzii şi barbarii tribalii şi am reuşit să-i aduc la sentimente mai bune fără a mai fi nevoie de luptă. Mai citeşti *Iliada?*

— Sigur că o citesc, *didàskale* - răspunse regele. În fiecare seară.

— Şi? Pe cine a trimis pe Ahile ca sol la căpeteniile aheilor? Nu cumva pe bătrânul său învăţător, Phoenix? Şi, dat fiind că tu eşti noul Ahile, este de la sine înţeles că eu trebuie să fiu noul Phoenix. Lasă-mă pe mine să merg, îţi spun, şi-ţi garantez că-i voi face să devină mai cuminţi pe căpăţânoşii ăia.

Leonidas era atât de insistent că Alexandru nu mai putu să-i refuze acele clipe de glorie şi acceptă ca el să facă parte din delegaţie. Trimise grupul de soli pe o corabie cu însemne de armistiţiu, pentru a trata capitularea oraşului şi el se retrase în cortul său de la capătul digului, aşteptând cu mare nerăbdare rezultatul misiunii. Orele treceau, însă, fără să se întâmple nimic.

Pe la amiază Ptolemeu intră la el în cort negru la faţă.

— Ei? - îl întrebă Alexandru. Ce răspuns au dat?

Ptolemeu îi făcu semn să vină până afară şi-i arătă turnurile cele mai înalte din fortificaţiile oraşului: pe turnuri, cinci cruci cu cinci corpuri ţintuite cu piroane şi pline de sânge. Cel al lui Leonidas se putea recunoaşte uşor după capul pleşuv şi membrele scheletice.

— După ce i-au torturat, i-au răstignit - spuse el.

Văzând o asemenea scenă, Alexandru păli şi rămase ca paralizat. Pe cer se adunau nori negri, iar privirea lui se întuneca din ce în ce mai mult până când ochiul stâng deveni un abis de tenebre.

Apoi, deodată, scoase un strigăt, de fapt un urlet animalic care părea să vină din adâncul fiinţei sale. Crizele de furie ale lui Filip şi cruzimea barbară a Olimpiei parcă-i invadară sufletul în acele clipe, provocând o furie oarbă a distrugerii, dar regele îşi reveni repede trecând într-o stare de linişte mohorâtă şi îngrijorătoare, ca aceea a cerului înainte de furtună.

Îi chemă la el pe Hefestion şi pe Ptolemeu.

— Armele mele! - ordonă el şi Ptolemeu le făcu semn ordonanţelor care răspunseră:

— La ordin, mărite rege! - şi alergară să-l îmbrace cu cea mai strălucitoare armură, în timp ce un altul aducea steagul regal cu steaua argeadă.

— Trâmbiţaşi! - mai ordonă Alexandru. Daţi semnalul de atac pentru toate turnurile.

Trâmbiţele sunară şi, imediat după aceea, bubuiturile berbecilor care loveau în ziduri şi şuieratul proiectilelor aruncate de catapulte şi de baliste făcură să răsune întregul golf.

Se întoarse, apoi, către amiralul său:

— Nearchos!

— La ordin, Măria Ta!

Alexandru arătă spre unul dintre turnurile de asalt, cel mai apropiat de ziduri.

— Du-mă pe platforma aceea, dar, între timp, ordonă flotei să intre în luptă, strecoară-te în porturi şi scufundă toate corăbiile pe care le găseşti acolo.

Nearchos privi cerul care devenea din ce în ce mai negru, dar se supuse şi-i duse pe rege şi pe prietenii săi pe nava-amiral cu cinci rânduri de vâsle. Dădu imediat ordin să se coboare pânzele tuturor navelor, apoi ridică steagul de luptă şi ridică ancorele. De pe toate cele o sută de corăbii ale flotei se auzi bubuitul tobelor care băteau în acelaşi ritm şi marea clocoti sub forţa vântului şi loviturile miilor de vâsle.

Nava-amiral ajunse la platformă sub o ploaie de proiectile venite din înaltul zidurilor. Alexandru sări peste bord urmat de camarazii săi şi se strecurară cu toţii în turn, urcând în fugă scările dintre diferitele niveluri într-un adevărat infern de praf şi de strigăte, în bubuiturile asurzitoare ale berbecilor care loveau în ziduri, în strigătul ascuţit, strident, continuu, ritmic al oamenilor care îi puneau în mişcare.

Ţâşni dintr-o săritură în vârful turnului, pe când cerul, devenit negru ca smoala, era sfâşiat de un fulger orbitor care lumină pentru o clipă paloarea fantomatică a celor răstigniţi, armura aurie a lui Alexandru şi pata roşie a stindardului regal.

O punte fu lăsată spre metereze şi regele, urmat de prietenii săi, se avântă la atac avându-i alături pe Leonatos, înarmat cu o secure uriaşă, pe Hefestion, cu sabia scoasă din teacă, pe Perdicas, care învârtea o lance enormă, pe Ptolemeu şi pe Crater, cu armurile lor din oţel strălucitor. Uşor de recunoscut din cauza armurii strălucitoare, a crestei albe de pe coif, a stindardului roşu cu auriu, Alexandru deveni imediat ţinta arcaşilor şi a atacului înverşunat din partea apărătorilor. Unul dintre cercetaşi, un soldat din Lincestides, pe numele lui Admetos, se avântă primul, dornic să-i arate regelui cât de curajos era şi fu de îndată secerat, dar Alexandru înaintă în locul lui învârtindu-şi sabia şi doborându-i pe duşmani cu lovituri de scut, în

timp ce Leonatos făcea gol în jurul său cu lovituri năprasnice de secure.

Suveranul, aflat deja pe metereze, arunca de pe ziduri un soldat inamic, îl despica pe altul de la bărbie până la brâu, îl împingea pe un al treilea peste acoperişurile caselor de dincolo de zid, în timp ce Perdicas înfigea vârful suliţei în altul, îl ridica în sus ca pe un peşte prins în harpon şi-l arunca peste capetele duşmanilor. Alexandru striga, din ce în ce mai tare, trăgând după el şuvoiul dezlănţuit al soldaţilor săi şi furia sa ajunsese la culme, ca şi cum ar fi fost susţinut de forţa fulgerelor şi de bubuiturile tunetelor care zguduiau cerul şi pământul până în adâncuri. Înainta pe metereze, imposibil de oprit, şi alerga acum, fără să ia în seamă ploaia de săgeţi şi de suliţe oţelite aruncate de catapulte, alerga spre crucea lui Leonidas, aflată de-acum aproape de el. Apărătorii făcură zid pentru a-l opri, dar el îi doborî ca pe nişte păpuşi de cârpă, unul după altul, pe când Leonatos, cu forţe parcă înzecite, lovea orbeşte la grămadă cu securea, făcând să sară roiuri de scântei din scuturi şi din coifuri, sfărâmând săbii şi lănci.

În cele din urmă, regele ajunse sub cruce, unde se afla o catapultă cu servanţii ei. Strigă:

— Puneţi mâna pe catapultă şi îndreptaţi-o către celelalte! Daţi-l jos pe omul ăsta! Daţi-l jos.

Şi, în timp ce prietenii săi îi executau ordinul şi capturau catapulta, el văzu pe jos o lădiţă cu scule, luă din ea un cleşte de cuie şi lăsă scutul jos.

Unul dintre duşmani îl ţinti încordându-şi arcul, dar o voce răsună în aceeaşi clipă în urechile regelui: vocea mamei sale, plină de nelinişte, care îl striga:

Aléxandre!

Suveranul văzu, ca prin minune, primejdia în care se afla: îşi smulse fulgerător pumnalul de la cingătoare şi-l aruncă în arcaş străpungându-i gâtul.

Camarazii săi făcură în dreptul lui un zid de scuturi şi el scoase piroanele, unul după altul din mâinile şi din picioarele schingiuite ale învăţătorului său. Luă în braţe corpul gol, slab ca un schelet, şi îl aşeză pe pământ. Revăzu, parcă, în acele clipe membrele goale ale unui alt bătrân într-o după-amiază cu lumină aurie din Corint, Diogene, înţeleptul cu ochii senini, şi-şi simţi sufletul sfâşiat. Şopti:

— *Didàskale...*

Şi, la ultimul cuvânt, firicelul de viaţă care mai rămăsese în Leonidas avu o ultimă tresărire şi învăţătorul deschise ochii.

— Băiete, n-am reuşit...

Apoi, îşi dădu sufletul pe braţele sale.

Norii se rupseră deasupra oraşului şi, peste mare, peste pământ şi peste mica insulă plină de strigăte şi de sânge, se revărsă o ploaie torenţială, o vijelie grozavă care aduse în cele din urmă şi valuri de grindină. Furia războinică nu se opri, însă: afară din port, printre valurile care parcă fierbeau, flota oraşului lupta într-un efort disperat cu puternicele corăbii cu cinci rânduri de vâsle ale lui Nearchos, în interiorul oraşului apărătorii se baricadau în fiecare casă, luptau pe fiecare stradă, luptau chiar la poarta propriilor case, până la ultima picătură de sânge.

Către seară, când soarele răzbătu printre nori iluminând apele tulburi, zidurile pe jumătate dărâmate, resturile de corăbii plutind în derivă, corpurile înecaţilor, ultimele puncte de rezistenţă fură nimicite.

Mulţi dintre supravieţuitori se refugiară în temple, la picioarele statuilor care întruchipau divinităţile lor, şi regele porunci să le fie cruţată viaţa. Fu însă imposibil de oprit setea de răzbunare care se abătu asupra celor care fuseseră prinşi pe străzi.

Două mii de prizonieri fură răstigniţi de-a lungul digului. Corpul lui Leonidas fu aşezat pe un rug şi cenuşa trimisă în ţară pentru a fi îngropată sub platanul la umbra căruia,

primăvara, obişnuia să le împărtăşească elevilor învăţăturile sale.

56

Alexandru dădu ordin flotei să plece spre sud şi să ducă maşinile de război demontate la Gaza, ultima cetate fortificată care separa Palestina de Egipt.

Zece corăbii fură, însă, trimise în Macedonia pentru a înrola alţi soldaţi care să-i înlocuiască pe cei căzuţi. Tot în perioada aceea suveranul primi o nouă scrisoare de la regele Darius.

Darius, rege al persanilor, Rege al Regilor, lumină a arienilor şi stăpân peste cele patru colţuri ale pământului, către Alexandru, rege al macedonenilor, te salut!

Doresc să ştii că îţi recunosc vitejia şi, de asemenea, norocul pe care zeii ţi l-au hărăzit din belşug. Îţi propun, încă o dată, să fii aliatul meu şi chiar să stabilim legături de rudenie.

Îţi ofer drept soţie pe fiica mea, Statira, şi-ţi dau în stăpânire teritoriile care se întind de la Efes şi Milet, oraşe al poporului yauna, *până la râul Halys, ca şi un dar de două mii de talanţi de argint.*

Te sfătuiesc să nu provoci destinul care ţi-ar putea întoarce spatele în orice moment: aminteşte-ţi că, dacă ţi-ai continua expediţia, ai îmbătrâni înainte de a parcurge întregul meu imperiu, chiar dacă n-ar trebui să mai dai nicăieri vreo luptă. Teritoriul meu este, în plus, apărat şi de fluvii uriaşe ca Tigrul, Eufratul, Araxes şi Ydaspes, imposibil de trecut.

Gândeşte-te, deci, şi ia hotărârea cea mai înţeleaptă.

Alexandru citi scrisoarea celor prezenţi la consiliul de război şi, după ce termină, întrebă:

— Ce părere aveţi de asta? Ce-ar trebui să răspund?

Nimeni nu îndrăznea să-i sugereze regelui ce ar fi trebuit să facă aşa că nu deschise gura nici unul dintre cei de faţă, cu excepţia lui Parmenion care, prin vârstă şi prin prestigiu,

credea că este îndreptăţit să-şi exprime punctul de vedere. Spuse doar atât:

— Eu aş accepta dacă aş fi în locul lui Alexandru.

Regele îşi înclină capul ca şi cum ar fi vrut să reflecteze asupra acestei afirmaţii, apoi răspunse cu răceală:

— Şi eu, dacă aş fi în locul lui Parmenion.

Bătrânul general îl privi dureros surprins; se vedea că fusese atins în demnitatea sa. Se ridică şi se îndepărtă în tăcere. Camarazii lui Alexandra priviră şi ei surprinşi unul la altul, dar suveranul continuă pe un ton blând:

— Este de înţeles punctul de vedere al generalului Parmenion, dar cred că vă daţi seama că Darius nu-mi oferă nimic, în afară de fiica sa, din ce eu n-am cucerit deja. Ba, mai mult, îmi cere chiar să renunţ la toate provinciile de la est de Halys care ne-au costat atâtea sacrificii. Încearcă doar să ne sperie pentru că el este acela care se teme. Noi vom merge înainte. Vom lua Gaza şi, apoi, Egiptul, ţara cea mai veche şi mai bogată din toată lumea.

Îi trimise Marelui Rege un răspuns plin de dispreţ şi plecă în marş cu armata de-a lungul coastei, în timp ce flota, sub comanda lui Nearchos şi a lui Hefestion, se deplasa în strânsă legătură cu el.

Gaza era o fortăreaţă destul de impunătoare, dar zidurile sale erau din cărămidă şi se înălţa pe un deal argilos cam la cinci stadii de malul mării. Comandantul era un eunuc negru cu numele de Batis, foarte curajos şi fidel regelui Darius; el refuză să capituleze.

Alexandru se hotărî să atace cetatea şi făcu un tur de recunoaştere în jurul zidurilor pentru a vedea unde s-ar fi putut săpa galerii şi pe unde s-ar fi putut apropia maşinile de ziduri, o problemă destul de greu de rezolvat din cauza terenului nisipos care înconjura dealul din aproape toate părţile.

Pe când se gândea la toate astea, un corb trecu pe deasupra lui şi lăsă să-i cadă pe cap un smoc de iarbă pe care-l ţinea în gheare, după care zbură pe zidurile oraşului şi

acolo se împotmoli în bitumul care le acoperea şi care se topise la căldura soarelui.

Regele rămase uimit de această întâmplare şi-l întrebă pe Aristandru care se ţinea acum după el ca o umbră:

— Ce înseamnă toate astea? Ce prevestire îmi trimit zeii?

Clarvăzătorul îşi ridică privirea spre discul de foc al soarelui şi privi, apoi, cu pupilele care deveniseră mici ca nişte puncte la corbul care se zbătea disperat cu aripile năclăite în smoală. Pasărea se zbătu cât putu de tare şi, până la urmă, reuşi să scape din capcană, smulgându-şi din aripi penele pe care nu le mai putea desprinde.

— Vei cuceri Gaza, dar, dacă o vei face astăzi, vei fi rănit.

Alexandru se decise să înceapă, totuşi, lupta pentru ca soldaţii să nu creadă că se temea de prevestirea unei dureri şi, în timp echipele de mineri începeau să sape galerii sub ziduri pentru a le face să se surpe, el atacă frontal pe urcuşul care ducea spre cetate.

Batis, profitând de poziţia sa mai avantajoasă, ieşi de după ziduri cu armata lui şi contraatacă viguros trimiţându-i în luptă pe războinicii săi persani împreună cu zece mii de mercenari arabi şi etiopieni, bărbaţi cu pielea neagră, pe care soldaţii lui Alexandru nu-i mai văzuseră până atunci.

Regele, deşi vechea rană de la Issus îl mai durea încă, se afla în primele rânduri printre pedestraşii săi şi încercă să ajungă la un duel direct cu Batis, un negru uriaş şi strălucind de sudoare care făcea prăpăd în fruntea etiopienilor săi.

— Pe toţi zeii! - strigă Perdicas. Omul ăla arată a bărbat adevărat chiar dacă este castrat!

Alexandru doborî cu lovituri de sabie soldaţii inamici care se aruncaseră asupra lui, dar în aceeaşi clipă, de pe înaltul zidurilor, un servant de la o catapultă observă steagul său roşu, creasta albă de pe coif şi armura strălucitoare şi-l luă la ochi.

Departe, în vârful unui alt turn, în palatul de la Pella, Olimpia simţi pericolul de moarte şi încercă, disperată, să strige:

Aléxandre!

Dar vocea sa nu putea străbate eterul, fiind oprită de o prevestire negativă, şi săgeata ucigaşă porni. Şuieră străbătând aerul parcă încremenit şi lovi drept la ţintă: trecu prin scut şi prin armură şi se înfipse în umărul lui Alexandru care se prăbuşi la pământ. Mai mulţi duşmani se repeziră spre el ca să-l ucidă şi să-i ia armele, dar Perdicas, Crater şi Leonatos făcură zid în faţa lui, respingându-i cu scuturile sau străpungându-i pe mulţi dintre ei cu lăncile.

Suveranul, care se strâmba de durere, strigă:

— Chemaţi-l pe Filip!

Medicul veni imediat în fugă.

— Repede! Luaţi-l de aici! Duceţi-l!

Şi doi brancardieri îl aşezară pe rege pe o targă şi-l scoaseră din învălmăşeală.

Mulţi dintre soldaţii macedoneni văzuseră, însă, ce paloare ca de mort avea, precum şi săgeata înfiptă în umărul său, şi imediat se răspândi zvonul că murise, astfel încât liniile atacatorilor începură să şovăie sub loviturile duşmanului.

Alexandru îşi dădu seama de cele ce se întâmplau după urletele care îi ajungeau la urechi, îi apucă mâna lui Filip care alerga alături de targă şi-i spuse:

— Trebuie să mă întorc de îndată în luptă: scoate săgeata şi arde-mi rana.

— Dar n-o să fie de ajuns! - exclamă medicul. Măria Ta, dacă te întorci acolo o să mori.

— Nu. Am fost deja rănit. Prima parte a prevestirii s-a adeverit. Mai rămâne cea de-a doua: voi intra în Gaza.

Se aflau de-acum în cortul regelui şi Alexandru spuse din nou:

— Scoate-mi imediat săgeata. Îţi ordon să faci asta.

Filip se supuse şi, în timp ce regele muşca din centura sa de piele ca să nu urle de durere, medicul făcu o incizie în umăr şi-i scoase vârful săgeţii. Un val de sânge izvorî din rană, dar Filip luă imediat o lamă de cuţit înroşită în jar şi o vârî în rană. Cortul se umplu de un miros pătrunzător de carne arsă şi regele lăsă să-i scape un geamăt prelung de durere.

— Coase - scrâşni el printre dinţi.

Medicul îi cusu rana, puse un tampon curat şi-i făcu un bandaj strâns, încrucişat în faţă şi în spate.

— Puneţi-mi acum armura.

— Măria Ta, te rog din tot sufletul... îl imploră Filip.

— Puneţi-mi armura!

Cei de faţă se supuseră şi Alexandru se întoarse pe câmpul de bătălie, unde armata, dezorientată, începea să dea înapoi sub presiunea duşmanilor, deşi Parmenion mai aruncase în luptă alte două batalioane ale falangei de rezervă.

— Regele trăieşte! - strigă Leonatos cu o voce de tunet. Regele e viu! *Alalalài*!

— *Alalalài*! - răspunseră luptătorii şi reluară lupta cu forţe înzecite.

Alexandru se afla din nou în primele rânduri ale atacatorilor, în ciuda durerii sfâşietoare pe care i-o dădea rana şi trăgea după el întreaga armată, uluită de acea apariţie neaşteptată, ca şi cum ar fi avut în frunte nu un om ca toţi oamenii ci un zeu invincibil şi invulnerabil.

Inamicii fură copleşiţi şi împinşi către porţile cetăţii. Mulţi căzură ucişi pentru că nu-şi mai găsiră scăparea după ziduri.

Dar, în timp ce porţile se închideau cu mare greutate şi macedonenii înălţau spre ceruri strigăte victorioase, un războinic care părea mort aruncă pe neaşteptate scutul care-l acoperea şi-i străpunse lui Alexandru coapsa stângă.

Regele îl străpunse cu suliţa, dar se prăbuşi imediat după aceea, sfârşit de durere.

Trei zile şi trei nopţi deliră pradă febrei, în timp ce oamenii săi continuau să sape fără încetare sub marele deal pe care se înălţa cetatea Gaza.

Barsines veni la el în a patra zi şi rămase mult timp privindu-l, impresionată de curajul nebunesc care-l făcuse pe tânărul acela să îndure atâta durere. O văzu pe Leptine care plângea umilă într-un colţ, apoi se apropie de Alexandru şi-l sărută uşor pe frunte înainte de a ieşi fără a scoate o vorbă, la fel cum intrase.

Către seară, regele îşi recăpătă cunoştinţa, dar durerea rămânea insuportabilă. Privi spre Filip care se afla lângă el cu ochii înroşiţi de multe ore de nesomn şi-i spuse:

— Dă-mi ceva care să-mi treacă durerea... Nu mai pot: simt că înnebunesc.

Medicul ezită o clipă, apoi văzând faţa schimonosită de durere a regelui îşi dădu seama că suferinţa lui era atroce:

— Medicamentul pe care am să ţi-l dau - spuse el - este un drog puternic ale cărui efecte, totuşi, nu le cunosc în totalitate, dar nu mai poţi rezista prea mult cu durerea asta fără a-ţi pierde minţile: trebuie să riscăm.

În clipa aceea, se auzi din depărtare zgomotul asurzitor al zidurilor cetăţii Gaza care se năruiau din cauza galeriilor săpate pe sub ele şi urletul luptătorilor care se înfruntau într-o luptă furibundă. Regele începu să şoptească, parcă aiurând:

— Trebuie să merg acolo... Trebuie să merg acolo... Dă-mi ceva să-mi treacă durerea.

Filip dispăru câteva clipe şi se întoarse aducând un borcă- naş din care scoase o substanţă de culoare închisă şi cu miros înţepător. Luă puţin din ea şi-i dădu regelui.

— Înghite-o - îl îndemnă el cu o oarecare îngrijorare în priviri.

Alexandru înghiţi ce-i dăduse medicul şi aşteptă, cu speranţa că durerea îl va lăsa. Larma luptei care se auzea

dinspre ziduri îi dădea o ciudată, din ce în ce mai puternică energie şi, puţin câte puţin, în mintea sa apărură imagini războinice din poemele lui Homer pe care le citea în fiecare seară încă din adolescenţă. Deodată, se ridică în capul oaselor: durerea încă mai persista, dar se schimbase, era ceva diferit şi nu-şi putea da seama ce, o forţă crudă care-i aducea în întreaga fiinţă mânie oarbă şi nemiloasă. Mânia lui Ahile.

Se ridică de pe pat parcă visând şi ieşi din cort. În urechi îi răsunau cuvintele medicului care-l implora:

— Nu te duce, Măria Ta... Ţi-e rău. Mai aşteaptă, te rog.

În mintea lui, erau, însă, cuvinte fără nici un înţeles. El era Ahile şi trebuia să alerge în bătălia în care camarazii săi aveau o nevoie disperată de ajutorul său.

— Pregătiţi-mi carul de luptă - ordonă el şi ordonanţele, uluite, făcură întocmai.

Pivirea îi era sticloasă şi absentă, vocea metalică şi aproape fără nici o inflexiune. Urcă în car şi vizitiul dădu bice cailor înspre zidurile cetăţii Gaza.

Tot ceea ce urmă fu ca într-un coşmar: era conştient doar că era Ahile care, în acele momente, înconjura în carul său o dată, de două, de trei ori zidurile Troiei, târând după el prin pulbere corpul fără viaţă al lui Hector.

Când îşi reveni în fire, îl văzu pe vizitiul său oprind carul în faţa armatei aliniate. În spate, legat cu două curele de car, văzu un cadavru care ajunsese o grămadă de carne însângerată. Cineva îi spuse că era leşul lui Batis, curajosul apărător al cetăţii Gaza pe care-l aduseseră în faţa lui ca prizonier.

Coborî privirea cuprins de groază şi fugi departe, spre mare, unde durerea reveni, mai crudă decât oricând, să-i chinuie corpul sfârtecat. Se întoarse în cortul său noaptea târziu, copleşit de ruşine, de remuşcări şi torturat de dureri cumplite în umăr, în piept şi în picioare.

Barsines îl auzi gemând de o durere atât de sfâşietoare şi de disperată, că nu se putu abţine să nu meargă la

căpătâiul lui. Când ea intră în cort, Filip ieşi şi-i făcu un semn şi lui Leptine să iasă.

Barsines se aşeză pe pat, îi mângâie fruntea brobonată de sudoare şi-i şterse buzele cu apă proaspătă. Când Alexandru o îmbrăţişă şi o strânse la piept, pradă delirului, ea nu îndrăzni să-l respingă.

57

Filip se spălă pe mâini şi începu să schimbe compresele şi bandajele de la rănile lui Alexandru. Trecuseră cinci zile de la masacrarea lui Batis şi regele încă mai era tulburat de ceea ce făcuse.

— Eu cred că ai acţionat sub efectul medicamentului pe care ţi l-am dat. Poate că ţi-a alinat durerea, dar a descătuşat în tine alte forţe pe care n-ai mai reuşit să le ţii în frâu. Nu puteam să prevăd asta... nimeni n-ar fi putut să prevadă.

— Am schingiuit un om care nu era capabil să se apere, un om care merita să fie respectat pentru vitejia şi credinţa sa. Voi fi aspru judecat pentru asta...

Eumene, aşezat la fel ca Ptolemeu pe scăunele, de partea cealaltă a patului, se ridică în picioare şi se apropie.

— Tu nu poţi fi judecat ca oricare alt om - spuse el. Tu ai trecut dincolo de orice limite, ai suferit răni grozave, ai suportat dureri pe care nimeni nu le-ar fi putut îndura, ai ieşit învingător în confruntări în care nimeni n-ar fi îndrăznit să se angajeze.

— Tu nu eşti la fel ca alţi oameni - îi continuă spusele Ptolemeu. Eşti la fel ca Hercule şi Ahile. Ai lăsat deja în urma ta condiţia şi regulile după care se conduce viaţa muritorilor de rând. Nu te mai chinui singur, Alexandru: dacă ai fi căzut tu în mâinile lui Batis, el te-ar fi făcut să suferi mult mai mult.

Între timp, Filip terminase de curăţat rănile şi de bandajat şi acum îi dădea o infuzie pentru a-i calma durerile. Îndată ce Alexandru aţipi, Ptolemeu se aşeză alături de el, iar Eumene veni după Filip afară din cort. Medicul înţelese imediat că avea să-i spună ceva între patru ochi.

— Ce s-a întâmplat? - întrebă.

— A sosit o veste proastă - răspunse secretarul. Regele Alexandru al Epirului a căzut într-o ambuscadă în Italia şi a fost ucis. Regina Cleopatra este distrusă şi nu ştiu dacă pot să-i dau regelui scrisoarea de la ea.

— Ai citit-o?

— N-aş deschide niciodată vreo scrisoare pecetluită destinată lui Alexandru. Dar curierul ştia de asta şi m-a pus la curent.

Filip stătu şi se gândi câteva clipe.

— E mai bine să nu i-o dai. Starea sa sufletească şi fizică este încă în cumpănă. O asemenea veste i-ar putea aduce o durere fatală: este mai bine să aştepţi.

— Până când?

— Am să-ţi spun eu când, dacă ai încredere în mine.

— Am. Cum se simte?

— Are nişte suferinţe îngrozitoare, dar se va vindeca. Poate că tu ai dreptate, poate că el nu este un om ca noi toţi.

Barsines suferea şi ea în zilele acelea, pradă remuşcării că trădase memoria soţului ei. Nu-şi găsea liniştea pentru că-i cedase lui Alexandru, dar, în acelaşi timp, ştia cât de mult suferea şi dorise să fie împreună cu el. Avea o doică, o bătrână cumsecade pe nume Artemas care fusese întotdeauna aproape de sufletul ei şi care observase cât de mult se schimbase în ultimul timp şi cât de tulburată era.

Într-o seară, doica se apropie de ea şi o întrebă:

— De ce te chinui aşa, fata mea?

Barsines stătea cu capul plecat şi plângea.

— Dacă nu vrei să-mi spui, eu nu te pot forţa - spuse bătrâna, dar Barsines simţea nevoia să se destăinuiască unei persoane apropiate şi începu:

— I-am cedat lui Alexandru, doică. Atunci când s-a întors de pe câmpul de luptă, l-am auzit strigând şi gemând din cauza suferinţei sale înspăimântătoare şi n-am putut să-i rezist. A fost bun cu mine şi cu copiii mei şi simţeam că trebuie să-l ajut cumva în acele clipe... M-am apropiat de el

şi i-am şters sudoarea de frunte, l-am mângâiat... Era, pentru mine, doar un tânăr cuprins de febră, tulburat de coşmaruri groaznice, de imagini pline de sânge şi de orori.

Femeia o asculta, atentă şi gânditoare.

— Dar, deodată, m-a atras spre el, m-a îmbrăţişat cu o forţă irezistibilă şi eu n-am ştiut cum să-l resping. Nu mai ştiu cum de s-a întâmplat... - şopti ea cu o voce care tremura. Nu ştiu. Corpul său martirizat emana, parcă, un fel de parfum misterios iar privirea sa înfierbântată de febră avea o forţă irezistibilă.

Izbucni în lacrimi.

— Nu plânge, copila mea - o linişti doica. N-ai făcut nimic rău. Eşti tânără şi viaţa îşi cere drepturile. În plus, eşti o mamă căzută împreună cu copiii săi în mâna unei puteri străine. Instinctul tău te învaţă să te uneşti cu omul care are putere asupra tuturor şi poate să-i protejeze pe copiii tăi împotriva oricărui pericol.

Asta este soarta tuturor femeilor frumoase şi dorite: ştie că este o pradă şi ştie că doar dacă oferă dragoste sau se supune bărbatului poate spera să se salveze pe sine şi pe cei care depind de ea.

Barsines continua să plângă acoperindu-şi faţa în mâini.

— Dar bărbatul căruia i-ai cedat este un tânăr foarte frumos care s-a purtat întotdeauna cu tine frumos şi plin de respect, arătând că merită dragostea ta. Suferi pentru că porţi în sufletul tău, în acelaşi timp, două sentimente adânci şi foarte puternice: dragostea pentru un om care nu mai există şi care, prin urmare nu ar mai trebui să fie prezent, deşi el refuză să dispară, şi dragostea instinctivă pentru un om pe care ai vrea să-l refuzi, pentru că este un duşman şi, într-un fel, este cel care a dus la moartea soţului tău iubit. N-ai făcut nimic rău. Dacă vezi că în sufletul tău apare un sentiment, nu-l îndepărta pentru că nimic din ce se întâmplă în sufletele oamenilor nu este în afara voinţei lui Ahura Mazda, focul veşnic aflat la originea oricărui foc ceresc sau pământesc. Dar, ţine minte, Alexandru nu

seamănă cu ceilalţi oameni. Este ca vântul care vine, trece şi pleacă mai departe. Şi nimeni nu este în stare să oprească vântul. Nu te lăsa cuprinsă de dragoste dacă ştii că nu vei putea suporta despărţirea.

Barsines îşi şterse lacrimile şi ieşi să ia puţin aer. Era o noapte frumoasă cu lună plină şi razele ei lăsau o dâră lungă argintie pe apele liniştite ale mării. În apropiere se vedea cortul regelui şi flacăra lămpilor proiecta pe pânză umbra lui neliniştită şi singuratică. Merse spre mare şi intră în valuri până când apa îi ajunse până la genunchi şi, la un moment dat, i păru că simte parfumul lui şi că-i aude vocea care şoptea:

— Barsines.

Nu era posibil şi totuşi era în spatele ei, atât de aproape că-i simţea răsuflarea.

— Am visat, nu mai ştiu când - îi spuse cu blândeţe - că tu îmi dăruiai dragostea ta, că-ţi mângâiam tot corpul, că mă contopeam cu tine. Dar când m-am trezit, am găsit asta pe patul meu.

Lăsă să-i cadă o batistă albastră din pânză fină care se pierdu curând în valuri.

— Este a ta?

— Nu era un vis - răspunse Barsines fără a se întoarce spre el. Intrasem pentru că-ţi auzisem strigătele de durere şi mă aşezasem lângă tine. Tu m-ai îmbrăţişat cu o forţă de neînvins şi eu n-am ştiut să te resping.

Alexandru îşi puse mâinile pe şoldurile ei şi o făcu să se întoarcă spre el. Lumina lunii îi aşternea pe faţă o paloare ca de fildeş şi se reflecta în umbra ochilor ei.

— Acum poţi, Barsines. Acum poţi să mă respingi când îţi cer să mă primeşti în braţele tale. În numai câteva luni, am suferit şi am provocat tot felul de chinuri, mi-am pierdut toate amintirile adolescenţei, am ajuns la fundul tuturor prăpăstiilor, am uitat că am fost cândva şi copil, că am avut un tată, o mamă... Flacăra războiului mi-a pârjolit sufletul şi eu trăiesc în fiecare clipă cu imaginea morţii care călăreşte

mereu alături de mine fără a mă putea lovi. Simt în acele momente ce înseamnă să devii nemuritor şi asta mă umple de nelinişte şi de teamă. Nu mă respinge, Barsines, acum când mâinile mele îţi mângâie obrazul, dăruieşte-mi căldura ta, îmbrăţişarea ta.

Corpul său purta semnele de pe toate câmpurile de bătălie: nici un locşor de pe pielea sa nu era cruţat de semne ale unor zgârieturi sau cicatrice. Doar faţa îi rămăsese ca prin minune neatinsă şi pletele lungi îi cădeau mătăsoase pe umeri dându-i figurii regelui un aspect delicat şi plin de graţie.

— Iubeşte-mă, Barsines - îi spuse el atrăgând-o spre el şi strângând-o la piept.

Luna se ascunse în spatele norilor aduşi de vântul dinspre apus şi el o sărută cu patimă. Barsines răspunse acelui sărut ca şi cum, dintr-o dată, ar fi fost cuprinsă de flăcările unui rug, dar în aceleaşi clipe simţi în adâncul sufletului durerea unei disperări nelămurite.

Armata porni din nou în marş, în direcţia deşertului, îndată ce regele fu în stare să pornească la drum. După şapte zile, ajunseră în faţa oraşului Pelusium, la marginea Egiptului, pe latura de răsărit a Deltei Nilului. Guvernatorul persan, conştient că rămăsese complet izolat, se supuse şi lăsă ţara şi tezaurul regal pe mâinile lui Alexandru.

— Egiptul! - exclamă Perdicas contemplând din înaltul turnurilor fortăreţei ţinuturile care se întindeau până la orizont, apele leneşe ale marelui fluviu, frunzişul unduitor al papiruşilor înşiraţi de-a lungul digurilor şi canalelor, palmierii încărcaţi de curmale deja mari ca nucile.

— Eu nici măcar nu credeam că aşa ceva ar exista în realitate - remarcă Leonatos.

— Credeam că era una dintre poveştile pe care ni le spunea bătrânul Leonidas.

O fată purtând pe cap o perucă neagră şi cu ochii violent fardaţi, înfăşurată într-o rochie de in atât de mulată pe corp

încât părea goală, îi servi pe tinerii soldaţi cuceritori cu vin de palmier şi cu prăjituri.

— Continui să fii la fel de sigur că nu-i poţi suporta pe egipteni? - îl întrebă Alexandru pe Ptolemeu care o urmărea cu o privire admirativă pe frumoasa fată.

— Nu chiar atât de sigur - îi răspunse Ptolemeu.

— Priviţi, priviţi acolo, în mijlocul fluviului! Ce-or fi monştrii ăia? - strigă deodată Leonatos arătând spre un loc în care apa parcă fierbea şi apăruseră nişte spinări solzoase care luciră câteva clipe în soare, după care dispărură.

— Crocodili - le explică tălmaciul, un grec din Naucrates, pe nume Aristossenos. Sunt peste tot, trebuie să ţineţi minte: poate fi extrem de periculos să faci baie în apele astea. De asta trebuie să fiţi atenţi pentru că...

— Şi ăia de acolo? Uitaţi-vă la ăia! - strigă din nou Leonatos. Par nişte porci uriaşi!

— *Ippopótamoi:* noi, grecii, le-am dat numele acesta - le mai explică tălmaciul.

— „Cai de râu” - spuse Alexandru. Pe Zeus, cred că Ducipal s-ar simţi jignit dacă ar şti că le spunem „cai” arătărilor astea.

— Este doar o denumire populară - îi replică tălmaciul. Nu sunt periculoşi pentru că se hrănesc cu ierburi şi cu alge, dar sunt în stare să răstoarne o barcă prin greutatea lor şi, într-un asemenea caz, cine ajunge în apă poate cădea pradă crocodililor.

— O ţară periculoasă - remarcă Seleucos care până atunci admirase în tăcere tot spectacolul. Şi acum, ce crezi că se va întâmpla? - întrebă el, întorcându-se spre Alexandru.

— Nu ştiu, dar cred că aici am putea fi primiţi cu prietenie, dacă vom şti să-i înţelegem pe toţi aceşti oameni. Am impresia că este un popor binevoitor şi înţelept, dar foarte mândru.

— Aşa este - confirmă Eumene. Egiptul n-a suportat niciodată o stăpânire străină şi persanii n-au înţeles niciodată

asta: au pus întotdeauna un guvernator cu trupele sale de mercenari la Pelusium şi asta n-a dus decât la răscoale după răscoale, toate înăbuşite în sânge.

— Şi de ce cu noi ar trebui să se întâmple altfel? - întrebă Seleucos.

— Ar fi putut să fie aşa şi cu persanii, dacă le-ar fi respectat religia şi dacă Marele Rege ar fi acceptat să devină faraon al Egiptului. Într-un anume sens, totul n-ar fi fost decât o formalitate.

— O... formalitate? - repetă mirat Ptolemeu.

— Aşa este - întări Eumene. De formă. Un popor care trăieşte pentru zei şi pentru lumea de dincolo, un popor care cheltuieşte bogăţii uriaşe pentru a cumpăra de pe alte meleaguri tămâia de ars în temple acordă, cu siguranţă, o importanţă deosebită formei.

— Cred că ai dreptate - fu de acord Alexandru. Oricum, o să descoperim asta în curând. Mâine ar trebui să sosească aici flota noastră şi după asta o să urcăm pe Nil până la Memfis, capitala ţării.

Două zile mai târziu, corăbiile lui Nearchos şi ale lui Hefestion aruncară ancora la intrarea pe braţul de răsărit al Deltei şi suveranul, însoţit de camarazii săi navigară pe Nil până când ajunseră la Heliopolis şi, în cele din urmă, la Memfis, iar armata parcurgea acelaşi drum pe uscat.

Plutind pe uriaşul fluviu, trecură prin faţa piramidelor care străluceau ca nişte diamante în soarele amiezii şi prin faţa sfinxului gigantic, aflat acolo de mii de ani ca să vegheze somnul marilor regi.

— După cum spune Herodot, treizeci de mii de oameni au trudit treizeci de ani pentru a-l înălţa - le explică Aristossenos.

— Şi crezi că-i adevărat? - întrebă Alexandru.

— Eu cred că da, chiar dacă în ţara asta se spun mai multe poveşti decât oriunde în lume, pur şi simplu pentru că s-au adunat extrem de multe pe parcursul atâtor ani.

— Este adevărat că în deşertul răsăritean trăiesc şerpi cu aripi? - mai întrebă Alexandru.

— Nu ştiu - răspunse tălmaciul. Nu am fost niciodată acolo, totuşi, cu siguranţă, este unul dintre cele mai neprimitoare locuri de pe pământ. Dar, uite, ne apropiem de locul de acostare. Cei cu capul ras pe care-i vezi în fruntea tuturor sunt preoţii templului lui Zeus Amon. Tratează-i cu respect: s-ar putea să te scutească de multe eforturi şi de mult sânge.

Alexandru dădu aprobator din cap şi se pregăti să coboare de pe corabie. Îndată ce puse piciorul pe uscat, se apropie cu respect de preoţi şi ceru să fie condus de îndată la templu pentru a aduce un omagiu zeului.

Preoţii se priviră unul pe altul schimbând între ei câteva cuvinte în şoaptă, apoi răspunseră cu o plecăciune politicoasă şi se îndreptară în procesiune către grandiosul sanctuar, intonând un imn religios acompaniat de flaute şi de harpe. Ajunşi în faţa atriumului cu coloane, se răsfirară în evantai ca pentru a-l invita pe Alexandru să intre. Şi Alexandru intră, de unul singur.

Razele soarelui, care pătrundeau în interior printr-o deschizătură din tavan, traversau un nor des de fum de tămâie ce se ridica dintr-un vas de aur aşezat în mijloc, dar restul sanctuarului rămânea cufundat în penumbră. Pe un soclu de granit se înălţa statuia zeului, cu cap de berbec, ochi de rubin şi coarne acoperite cu plăci de aur. Alexandru privi în jurul său: templul părea complet pustiu şi cufundat într-o tăcere adâncă, iar zgomotele care mai răzbăteau de afară păreau să se piardă prin pădurea de coloane care susţineau tavanul din lemn de cedru.

Deodată statuia păru să se mişte: ochii de rubin străluciră ca şi cum ar fi fost însufleţiţi de o lumină interioară şi o voce profundă, vibrantă răsună în sală.

— Ultimul suveran legiuit al acestei ţări a trebuit să se refugieze în deşert acum douăzeci de ani şi nu s-a mai întors de atunci. Tu eşti, oare, fiul său despre care se spune

că s-a născut departe de Nil şi pe care îl aşteptăm de ani şi ani?

În clipa aceea, Alexandru înţelese tot ceea ce auzise spunându-se despre Egipt, despre sufletul poporului care trăia aici şi răspunse cu voce sigură:

— Da, eu sunt.

— Dacă tu eşti - continuă vocea - dovedeşte-o.

— Cum? - întrebă suveranul.

— Numai zeul Amon te poate recunoaşte ca fiu al său, dar el nu vorbeşte decât prin oracolul de la Siwa care se află în inima deşertului. Acolo va trebui să mergi.

„Siwa” gândi Alexandru. Şi-şi aminti o poveste pe care i-o spunea mama sa când era copil, povestea celor doi porumbei eliberaţi de Zeus la începutul timpurilor: unul se aşezase pe un stejar la Dodona, iar celălalt pe un palmier la Siwa şi, de acolo, începuseră să facă profeţii. Ea îi mai povestea că-l simţise mişcându-i pentru prima dată în pântece pe când se afla în faţa oracolului de la Dodona şi că o altă naştere a lui, o naştere divină, se va petrece după ce va vizita celălalt oracol, cel de la Siwa.

Vocea se stinse şi Alexandru ieşi din marea sală cufundată în întuneric, reapărând în lumina soarelui întâmpinat fiind de un cor de cântece şi de imnuri sacre.

Fu adus în faţa sa taurul Apis şi el îl omagie punându-i pe frunte o ghirlandă de flori, apoi oferi din partea sa o antilopă ca sacrificiu zeului Amon.

Preoţii, cuprinşi de admiraţie faţă de pioşenia sa, se apropiară şi-i oferiră cheile oraşului, iar Alexandru ordonă chiar atunci să se înceapă imediat lucrări de restaurare a templului care se vedea că era deteriorat în mai multe locuri.

58

Porniră la drum către îndepărtata oază Siwa la câteva zile după aceea, când rănile lui Alexandru părură definitiv închise. Armata plecă în marş spre miazănoapte, iar o parte dintre soldaţi însoţea flota. Întâlnirea era stabilită într-o lagună din apropierea braţului apusean al Deltei Nilului.

Când, însă, Alexandru ajunse în acel loc, rămase vrăjit de întinderea golfului, de insula plină de palmieri care ofereau adăpost împotriva vânturilor reci dinspre nord, de câmpia largă ce se aşternea în jurul plajei.

Hotărî să poposească aici şi dădu o petrecere pentru a sărbători cu prietenii săi şi cu întreaga armată succesul acestei etape a expediţiei şi primirea paşnică de care avuseseră parte în Egipt. Înainte ca banchetul să se transforme în orgie, cum se întâmpla de obicei în asemenea situaţii, Alexandru vru ca prietenii săi să asculte un program muzical interpretat de artişti greci şi egipteni şi să asiste la un moment dramatic de excepţie datorat lui Tessalos, actorul său preferat, care interpretă magistral monologul lui Oedip din tragedia *Oedip la Colonus.*

Aplauzele celor de faţă nu se potoliseră când fu anunţată o vizită pentru rege.

— Cine este? - întrebă Alexandru.

— Un individ ciudat - răspunse Eumene nedumerit - dar el susţine că te cunoaşte foarte bine.

— Ah, da? - spuse regele bine dispus. Adu-l, atunci, aici. Dar de ce ţi se pare atât de ciudat?

— O să vezi tu - îi răspunse Eumene şi ieşi ca să-l aducă pe musafir.

La apariţia sa, în sală se stârni un murmur, pe alocuri chiar câteva râsete şi toate privirile se aţintiră spre noul venit. Era un bărbat de circa patruzeci de ani, gol puşcă,

acoperit doar cu o blană de leu ca aceea a lui Hercule şi ţinând o măciucă în mâna dreaptă.

Alexandru îşi stăpâni cu greu râsul în faţa acelui omagiu neobişnuit adus strămoşului său şi, căznindu-se să rămână serios, îl întrebă:

— Cine eşti, tu oaspete străin, care semeni atât de bine cu eroul Hercule, strămoşul meu?

— Sunt Dinocrate - răspunse omul. Un arhitect grec.

— Eşti îmbrăcat cam ciudat pentru un arhitect - remarcă Eumene.

— Ceea ce contează - declară omul - nu este felul în care te îmbraci, ci proiectele pe care eşti în stare să le creezi şi, eventual, să le realizezi.

— Şi tu ce proiect ai vrea să-mi propui? - întrebă suveranul.

Dinocrate bătu din palme şi intrară doi tinerei care desfăşurară la picioarele lui Alexandru un papirus mare.

— Pe Zeus! - exclamă regele. Dar ce-i asta?

Dinocrate nu-şi ascunse mulţumirea că-i atrăsese atenţia lui Alexandru şi începu să explice:

— Este un proiect ambiţios, fără îndoială, dar, cu siguranţă, demn de măreţia şi de gloria ta. Ceea ce intenţionez să fac este să sculptez muntele Athos şi să-i dau forma unui colos care să aibă trăsăturile tale, adică, de fapt, ceea ce vezi aici, în aceste desene. Şi gigantul va ţine în palma sa întinsă un oraş pe care-l vei întemeia chiar tu. Nu-i aşa că este extraordinar?

— Ah, sigur că este extraordinar - comentă Eumene. Mă întreb dacă este realizabil.

Alexandru privi cu atenţie neobişnuitul proiect care-l înfăţişa înalt cât muntele, ţinând un oraş întreg în palmă şi spuse:

— Mă tem că este cam prea mult pentru posibilităţile mele... Şi, apoi, dacă aş dori să mi se facă o statuie atât de mare, m-aş adresa unui băiat tare bun pe care l-am cunoscut pe când învăţam la Mieza cu Aristotel. Un elev al

lui Lisip, pe nume Caretes, şi care visează să construiască într-o zi un uriaş din bronz înalt de optzeci de coţi. Îl cunoşti?

— Nu.

— În orice caz, dacă nu te superi, aş avea eu un proiect să-ţi propun.

— Nu-ţi place acesta, Măria Ta? - întrebă dezamăgit arhitectul.

— N-aş putea spune că nu-mi place. Pur şi simplu, mi se pare cam prea mare... Proiectul meu, în schimb, s-ar putea pune în aplicare începând chiar de mâine, dacă te simţi în stare de aşa ceva.

— Cum să nu mă simt în stare, Măria Ta. Doar să-mi spui despre ce este vorba.

— Vino, atunci, cu mine - îl chemă regele şi ieşi afară, îndreptându-se spre malul mării.

Era o seară frumoasă de vară şi luna, ca o seceră, se oglindea în apa liniştită a golfului.

Alexandru îşi luă mantia de pe umeri şi o întinse pe pământ.

— Uite, eu vreau ca tu să-mi proiectezi un oraş de forma unei mantii macedonene, aşa, în jurul golfului pe care-l vezi în faţa ta.

— Chiar aici? - întrebă Dinocrate.

— Chiar aici - răspunse regele. Vreau să începi să lucrezi chiar de mâine, o dată cu revărsatul zorilor. Trebuie să plec într-o călătorie şi când mă întorc vreau să văd că se ridică deja casele, se pavează străzile, se construiesc cheiurile portului.

— O să fac tot ce pot, Măria Ta. Dar cine-mi va da banii necesari?

— Eumene, secretarul meu general.

Se răsuci ca să se întoarcă în cortul său, lăsându-l pe ciudatul arhitect în mijlocul câmpiei pustii, cu măciuca şi cu pielea lui de leu.

— Şi ai grijă să faci treabă bună! - îl sfătui el.

— Un ultim amănunt, Măria Ta! - strigă după el Dinocrate, înainte ca regele să se întoarcă la banchet în mijlocul prietenilor săi.

— Cum se va numi oraşul?

— Alexandria. Va trebui să se numească Alexandria şi să fie cel mai frumos oraş din lume.

Lucrările începură foarte curând şi Dinocrate, schimbând pielea de leu cu haine mai obişnuite, se arătă a fi cu totul demn de această misiune, deşi ceilalţi arhitecţi, care însoţeau de mult timp armata macedoneană fură destul de invidioşi pentru faptul că regele încredinţase o asemenea lucrare unui necunoscut. Însă Alexandru acţiona, deseori, din intuiţie şi rareori greşea.

O singură întâmplare aruncă o oarecare umbră asupra acestei lucrări. Dinocrate trasase planul oraşului, apoi îşi instalase instrumentele pentru a adapta planul la terenul existent şi începuse să marcheze prin diferite semne perimetrul, străzile principale, străzile secundare, locurile unde urmau să fie piaţa principală, piaţa şi templele. La un moment dat, însă, terminând creta, pentru a-şi putea continua lucrarea ceruse de la serviciul de intendenţă al armatei câţiva saci cu făină cu care putea să realizeze marcajele şi să încheie această fază a lucrării. După aceasta, trimisese pe cineva să-l invite pe rege pentru ca el să-şi poată face o idee despre cum va arăta Alexandria, dar, pe când suveranul sosea, însoţit de ghicitorul său, Aristandru, un stol de păsări se aşezase pe pământ şi începuse să ciugulească făina ştergând astfel o bună parte din planul viitorului oraş.

Clarvăzătorul observă imediat o oarecare tulburare în privirea lui Alexandru, ca şi cum ar fi văzut în acea întâmplare un semn rău, dar îl linişti:

— Nu-ţi face griji, Măria Ta, este chiar un semn bun: înseamnă că oraşul va fi atât de bogat şi de prosper încât

vor veni oamenii din toate colţurile zării ca să găsească aici de lucru şi ajutor.

Dinocrate se simţi şi el uşurat auzind acea prevestire şi-şi reluă lucrul cu şi mai mult sârg, cu atât mai mult că, între timp, primise şi creta de care avea nevoie.

În noaptea aceea, regele avu un vis minunat. Se făcea că oraşul creştea, că peste tot apăreau case şi palate cu grădini neînchipuit de frumoase. Visă că, în golful adăpostit în spatele unei insule lungi, era un furnicar de corăbii care descărcau mărfuri de tot felul venind din toate ţările lumii cunoscute. Mai văzu, de asemenea, un dig care se prelungea până la insulă şi un turn gigantic înălţându-se pe ea, răspândind lumină pentru orientarea navelor care se apropiau de port. I se părea, însă, că auzea chiar vocea lui care întreba: „Voi vedea eu vreodată toate acestea? Când mă voi mai întoarce în oraşul meu?”

A doua zi îi povesti visul lui Aristandru şi îi repetă şi lui aceeaşi întrebare:

— Când mă voi întoarce în oraşul meu?

Aristandru se întoarse cu spatele în clipa aceea pentru că, în sufletul său, lupta cu o presimţire tristă, dar se întoarse numaidecât şi spuse cu seninătate:

— Te vei întoarce, Măria Ta, îţi jur că te vei întoarce. N-aş putea să-ţi spun când, dar te vei întoarce...

59

Porniră din nou spre apus, având marea mereu în dreapta şi deşertul nemărginit în stânga, până când ajunseră, după cinci etape de marş, la Paretonion, o ultimă aşezare înainte de intrarea în deşert, care servea ca punct de întâlnire între locuitori, în parte egipteni şi în parte greci originari din Cirenaica, şi triburile nomade din interior: nasamonii şi garamanţii.

Aceştia îşi împărţiseră litoralul în sectoare şi, când o corabie naufragia, era jefuită de tribul în sectorul căruia avea loc această nefericită întâmplare. Naufragiaţii erau vânduţi ca sclavi pe piaţa din Paretonion. Se spunea că nasamonii ar fi traversat cu două secole înainte marea întindere de nisip, despre care nu se ştia unde se sfârşeşte, şi ar fi ajuns, de cealaltă parte a ei, la un lac enorm, plin de crocodili şi de hipopotami, cu arbori de toate felurile care făceau fructe în toate anotimpurile. Se mai spunea şi că, prin acele locuri, se afla peştera lui Proteus, zeul care-şi putea schimba înfăţişarea după cum vroia, trăind în tovărăşia focilor, şi care ştia să prezică viitorul.

Alexandru lăsă o parte a armatei la Paretonion, sub comanda lui Parmenion căruia i-o dădu în grijă şi pe Barsines. Se duse s-o salute în seara dinaintea plecării ducându-i şi un dar: un colier din aur care aparţinuse unei regine a Nilului.

— Nu există nici un giuvaer care să poată sta alături de frumuseţea ta - îi spuse el punându-i la gât minunata bijuterie.

— Nu există limpezime care să se poată măsura cu lumina ochilor tăi, nu există nestemate care să se poată compara cu strălucirea surâsului tău. Aş da toate bogăţiile lumii ca să pot sta în faţa ta şi să te văd zâmbind. Mi-ar

dărui mai multă bucurie surâsul tău decât dacă ţi-aş săruta buzele sau ţi-aş mângâia pântecele şi sânii.

— Surâsul este un dar pe care Ahura Mazda mi l-a luat de mult, Alexandru - îi răspunse Barsines - dar acum, când pleci, într-o călătorie lungă şi plină de primejdii, simt că voi fi îngrijorată tot timpul cât nu vei fi cu mine şi mai simt că îţi voi surâde atunci când te voi vedea întorcându-te.

Îi atinse buzele cu un sărut şi adăugă:

— Întoarce-te la mine, *Aléxandre.*

Călătoria continuă cu un număr mai mic de soldaţi şi Alexandru, însoţit de prietenii săi, se afundă în deşert mergând spre sanctuarul lui Zeus Amon, după ce luaseră apă şi provizii suficiente pe o sută de cămile.

Toată lumea încercase să-l facă pe rege să renunţe la un asemenea drum în plină vară pentru că, în această perioadă, căldura putea fi greu de îndurat, dar el era deacum convins că putea înfrunta şi învinge orice obstacol, că se putea vindeca de orice rană, că putea lupta împotriva oricărui pericol şi dorea ca şi oamenii săi să se comporte la fel. După primele două zile de mers, însă, arşiţa deveni insuportabilă, iar oamenii şi animalele consumau din ce în ce mai multă apă, astfel încât erau cu toţii îngrijoraţi de riscurile continuării drumului.

În plus, în a treia zi, se porni o furtună de nisip care puse la grea încercare oamenii şi animalele şi şterse cu totul urmele drumului. Când, după ore şi ore de chin, vârtejurile de nisip se potoliră, de jur împrejur nu se mai vedea altceva decât întinderea nesfârşită şi ondulată a acelui deşert fără margini: nu se mai distingea nici drumul şi nici pietrele care serveau pentru orientare. Oamenii se afundau în nisipurile din ce în ce mai încinse, astfel încât făceau băşici la picioarele insuficient protejate de jambiere. Trebuiră să se bandajeze cu fâşii din tunici şi din mantii până la genunchi pentru a putea continua acel marş extenuant.

În a patra zi, mulţi începură să dea semne de disperare şi numai exemplul regelui care mergea în fruntea lor, pe jos,

la fel ca ultimul soldat, care bea apă întotdeauna ultimul şi se mulţumea seara doar cu câteva curmale pentru ca fiecare dintre oamenii lui să aibă de mâncare cât de puţin, avea darul să le insufle tuturor energia şi hotărârea necesare pentru a merge înainte.

În a cincea zi, apa aproape că era pe sfârşite şi la orizont nu se zărea, ca de obicei, nimic: nici cel mai mic semn de viaţă, nici un fir de iarbă, nici urmă de fiinţă vie.

— Şi, totuşi, oamenii sunt pe aici prin jur - afirmă călăuza, un grec din Cirenaica negru ca tăciunele, cu siguranţă fiu al unei mame libiene sau etiopiene. Dacă s-ar întâmpla să ne dăm sufletul, totul în jur s-ar însufleţi dintr-o dată, ca prin farmec, ar ieşi cu toţii de prin ascunzători ca furnicile, din toate părţile, şi în scurt timp leşurile noastre ar rămâne, fără nimic pe ele, să se usuce la soarele deşertului.

— O perspectivă îmbietoare - remarcă Seleucos care se chinuia şi el cu drumul, purtând pe cap pălăria macedoneană cu boruri largi.

În clipa aceea, Hefestion observă ceva şi le atrase atenţia celorlalţi:

— Uitaţi-vă acolo!

— S-ar părea că sunt păsări - spuse şi Perdicas.

— Corbi - le explică imediat călăuza.

— Vai de noi! - se plânse Seleucos.

— Este, totuşi, un semn bun - îl linişti călăuza.

— Că leşurile noastre o să fie de folos - comentă din nou Seleucos.

— Asta nu. Înseamnă că suntem aproape de o aşezare omenească.

— O fi aproape pentru cei cu aripi, nu pentru noi care mergem pe jos, fără apă şi fără hrană....

Deodată, Aristandru, care mergea singur la mică distanţă de ei, se opri:

— Staţi pe loc - ordonă el.

— Ce este? - întrebă Perdicas.

Alexandru se opri şi el şi se întoarse către clarvăzător care se aşezase pe pământ şi-şi trăsese mantia peste cap. O pală de vânt veni dinspre dunele care străluceau ca bronzul topit.

— Se schimbă vremea - spuse Aristandru.

— Pe Zeus, să nu fie altă furtună de nisip! - se rugă disperat Seleucos.

Dar adierea de vânt deveni mai puternică alungând aerul sufocant de deasupra lor şi aducând un miros vag de mare.

— Nori - mai spuse Aristandru. Vin nişte nori.

Seleucos schimbă cu Perdicas o privire care vroia parcă să spună: „Aiurează”. Dar vizionarul simţea într-adevăr norii apropiindu-se şi, după aproape o oră, văzură înspre miazănoapte o perdea de nori care întunecau orizontul.

— Să nu ne facem iluzii - le spuse călăuza. Aici nu plouă niciodată, după câte ştiu eu. Să pornim din nou la drum.

Coloana se puse din nou în mişcare înaintând sub soarele orbitor, dar oamenii se întorceau mereu să privească masa compactă de nori care se apropia, din ce în ce mai neagră, străbătută de pâlpâirea necontenită a fulgerelor.

— Poate că nu plouă niciodată - spuse Seleucos. Totuşi tună.

— Ai auzul bun - îi replică Perdicas. Eu nu aud nimic.

— Aşa este - confirmă călăuza. Tună. În orice caz, n-o să plouă, dar, cel puţin, norii o să ne mai apere de soare şi vom putea merge la umbră şi la o temperatură suportabilă.

După o oră, primele picături de ploaie căzură cu un zgomot înfundat pe nisipul încins şi în aer se răspândi mirosul puternic şi plăcut de praf udat. Oamenii, epuizaţi de efort, cu pielea arsă şi cu buzele crăpate, parcă înnebuniseră, strigau, îşi aruncau în aer pălăriile, căscau gurile însetate ca să prindă picăturile de ploaie parcă nu vroiau să le piardă în nisipul fierbinte.

Călăuza clătină din cap.

— Ar bine să le spuneţi să-şi cruţe forţele. Ploaia se evaporă din cauza căldurii chiar înainte de a ajunge pe

pământ şi se întoarce în atmosferă sub formă de ceaţă uşoară. Şi asta-i tot.

Nu-şi terminase vorba că picăturile rare până atunci se transformară într-o ploaie, întâi rară, apoi într-un ropot des însoţit de fulgere şi de tunete asurzitoare.

Soldaţii înfipseră lăncile în nisip şi prinseră de ele mantalele ca să adune cât mai multă apă, puseră pe jos coifurile şi scuturile cu partea adâncită în sus şi, peste puţin timp, putură să bea din ele. Când ploaia torenţială încetă, norii acopereau în continuare cerul, mai rari acum, dar suficienţi pentru a opri razele soarelui şi pentru ca soldaţii să fie feriţi de căldură.

Până în acele momente, Alexandru nu scosese o vorbă şi continua să meargă cufundat în gânduri, ca şi cum ar fi ascultat un glas misterios. Toţi priveau înspre el, siguri acum că aveau drept conducător o fiinţă supraomenească, în stare să supravieţuiască unor răni care l-ar fi ucis pe oricare dintre ei, capabilă să aducă ploaia în deşert şi poate era în stare să facă să răsară acolo chiar şi flori.

Oaza de la Siwa apăru la orizont după două zile, în zori: o fâşie de un verde incredibil de proaspăt care traversa reflexele orbitoare ale nisipurilor. La vederea ei, oamenii începură să strige de entuziasm, mulţi plângeau de emoţie văzând că viaţa putea triumfa, totuşi, în mijlocul acelei întinderi infinite şi aride, alţii înălţau mulţumiri zeilor pentru că-i salvaseră de la o moarte atroce, dar Alexandru continua să mărşăluiască în tăcere, ca şi cum nu s-ar fi îndoit niciodată că îşi putea atinge ţinta.

Oaza era imensă, acoperită de palmieri încărcaţi cu curmale şi alimentată cu apă de la o fântână miraculoasă aflată în centrul ei. Limpede precum cristalul, în ea se oglindeau verdele proaspăt al palmierilor şi monumentele milenare ale străvechii şi misterioasei comunităţi care trăia acolo. Oamenii alergară ca să se arunce asupra ei, dar medicul Filip începu să strige:

— Opriţi-vă! Staţi pe loc! Apa este foarte rece. Beţi încet, încet şi cu înghiţituri mici.

Alexandru fu primul care-l ascultă dând un exemplu pentru ceilalţi.

Ceea ce le apăru ca incredibil tuturor fu faptul că erau aşteptaţi. Erau acolo preoţi înşiraţi pe treptele templului, având în faţa lor ajutoarele care agitau o mulţime de cădelniţe scoţând nori deşi de fum de tămâie, dar călătoria aceea îi obişnuise de-acum cu gândul că pe acele pământuri totul putea fi posibil.

Călăuza, care făcea şi pe tălmaciul, îi traduse lui Alexandru cuvintele preotului care-l întâmpinase cu o cupă de apă rece şi cu un coşuleţ de curmale coapte.

— Ce doreşti, oaspete care vii din deşert? Dacă ne ceri apă şi hrană, aici le vei avea pentru că legea ospitalităţii este sfântă în acest loc.

— Doresc să cunosc adevărul - răspunse Alexandru.

— Şi de la cine aştepţi să afli adevărul? - îl mai întrebă preotul.

— De la cel mai mare peste zei, de la Zeus Amon care sălăşluieşte în acest lăcaş solemn.

— Întoarce-te, atunci, la noapte şi vei afla ceea ce doreşti să ştii.

Alexandru se înclină în semn de salut şi merse la prietenii săi care îşi instalau tabăra în apropierea izvorului. Îl văzu pe Calistene care îşi cufunda mâinile în apă şi-şi uda fruntea.

— Este adevărat ceea ce se spune? Că, spre seară, apa se încălzeşte şi că, apoi, pe la miezul nopţii, va deveni de-a dreptul călduţă.

— Eu am o altă teorie. După mine, apa din fântână are întotdeauna aceeaşi temperatură: temperatura exterioară este aceea care variază într-un mod incredibil, aşa încât, dimineaţa, când afară este foarte cald, apa pare ca de gheaţă, în timp ce, pe seară, când afară începe să fie răcoare, apa pare mai caldă şi la miezul nopţii este chiar călduţă. Totul este relativ, ar fi spus unchiul Aristotel.

— Aşa este - fu de acord Alexandru. Are ceva noutăţi în urma cercetărilor sale?

— Nu, de la ultimele lucruri despre care ţi-am vorbit. Dar vom avea cu siguranţă altele când se vor întoarce corăbiile noastre cu noii recruţi. Se pare că ar fi găsit unele urme care ar dovedi un amestec al persanilor, dar ştiu deja ce ar fi spus el însuşi, dacă ar fi fost aici, cu noi.

— Şi eu. Ar spune că persanii erau cu siguranţă interesaţi să fie ucis tatăl meu, dar că ar fi răspândit zvonul că ei au fost autorii, chiar dacă nu era adevărat, pentru ca viitorii regi ai Macedoniei să se ferească în viitor ca de foc să întreprindă acţiuni ostile împotriva lor.

— Este foarte probabil şi aşa ceva - admise Calistene şi-şi cufundă din nou mâinile în apa din fântână.

În clipa aceea apăru medicul Filip.

— Uite ce au găsit oamenii noştri - spuse el arătându-i un şarpe mare cu un cap zbârcit, de formă triunghiulară. Muşcătura lui poate ucide în numai câteva clipe.

Alexandru îl privi.

— Fă-i atenţi pe soldaţi să ia seama la aşa ceva şi, apoi, pune să fie împăiat ca să i-l trimiţi lui Aristotel pentru colecţia sa. Fă acelaşi lucru şi dacă găseşti ierburi interesante sau cu proprietăţi necunoscute. Îţi voi da eu o scrisoare pentru a însoţi fiecare lucru.

Filip dădu afirmativ din cap şi se îndepărtă cu tot cu şarpe, iar Alexandru aşteptă, şezând pe marginea fântânii, să se lase seara. Văzu deodată imaginea lui Aristandru reflectându-se, din spatele lui, în oglinda apei.

— Tot mai ai coşmarul acela? - îl întrebă regele. Îl mai visezi pe omul acela care arde de viu?

— Dar tu? - întrebă la rândul său Aristandru. Ce coşmaruri se mai cuibăresc în mintea ta?

— Multe... poate prea multe - răspunse regele. Moartea tatălui meu, schingiuirea lui Batis pe care l-am târât pe când încă mai trăia, legat de carul meu, în jurul zidurilor de la Gaza, fantoma lui Memnon care se vâră între mine şi

Barsines de fiecare dată când o strâng în braţe, nodul de la Gordion pe care l-am tăiat cu sabia în loc să-l desfac şi...

Se opri ca şi cum ar fi ezitat să mai continue.

— Şi ce altceva? - întrebă Aristandru privindu-l drept în ochi.

— Un cântecel - răspunse Alexandru coborându-şi privirea.

— Un cântecel? Care?

Regele îngână încetişor:

Soldatul cel bătrân la luptă a pornit
Pe drum s-a poticnit, pe drum s-a poticnit!

Apoi, se întoarse cu spatele.

— Înseamnă ceva anume pentru tine?

— Nu, este doar un cântecel pe care-l cântam pe când eram copil. Îl învăţasem de la doica mamei mele, bătrâna Artemizia.

— Atunci, nu te mai gândi la el. Cât despre coşmarurile tale, nu există decât o singură cale de ieşire - afirmă Aristandru.

— Care?

— Să devii un zeu - îi răspunse clarvăzătorul.

Şi, după ce spuse toate acestea, imaginea sa dispăru din cauza unei insecte care căzuse în apă şi acum îi tulbura suprafaţa, făcând eforturi disperate pentru a scăpa de la moarte.

La căderea nopţii, Alexandru trecu pragul marelui templu iluminat din interior de un şir dublu de lămpi care atârnau din tavan şi de un lampadar mare aflat pe pardoseală, care răspândea o pâlpâire slabă pe statuia colosală a zeului Amon.

Alexandru îşi îndreptă privirea spre chipul de fiară al gigantului, spre enormele lui coarne îndoite, de berbec, spre pieptul larg, spre braţele puternice care atârnau pe

lângă corp, cu pumnii strânşi. Se mai gândi şi la cuvintele pe care mama sa i le spusese într-o zi, înainte de a pleca în expediţie:

— Oracolul din Dodona şi-a pus pecetea pe naşterea ta, un alt oracol, aflat în mijlocul unui deşert arzător, va însemna pentru tine o altă naştere pentru o viaţă fără moarte.

— Ce-i ceri zeului? - răsună pe neaşteptate o voce din pădurea pietrificată de coloane care suţinea tavanul.

Alexandru privi în jurul său, dar nu văzu pe nimeni. Privi ţintă uriaşul cap de berbec cu ochi mari, galbeni, traversaţi de o crăpătură întunecată: acea fiinţă era, oare, un zeu?

— Mai este vreunul... începu el.

Şi ecoul îi răspunse:

— Vreunul...

— Mai este vreunul dintre cei care l-au ucis pe tatăl meu şi pe care să nu-l fi pedepsit?

Cuvintele sale se pierdură răsfrânte şi deformate de miile de suprafeţe curbe şi urmă un moment de tăcere. Apoi, vocea aceea vibrantă şi profundă răsună din nou în pieptul gigantului:

— Fii atent cum vorbeşti pentru că tatăl tău nu este un muritor. Tatăl tău este Zeus Amon!

Regele ieşi din templu noaptea târziu, după ce primise răspuns la întrebările pe care le pusese, dar nu vru să se întoarcă la cortul său, în mijlocul soldaţilor. Trecu prin grădinile de palmieri până când ajunse, singur, la marginea deşertului, sub nesfârşitul cer înstelat. Auzi paşi care se apropiau şi se întoarse ca să vadă cine era. În faţa sa era Eumene.

— În clipa asta n-aş vrea să vorbesc cu nimeni.

Eumene nu se mişcă din loc.

— Dar, dacă este vorba despre un lucru important şi trebuie să-l ştiu, am să te ascult.

— Din păcate, este o veste proastă pe care o ţin în mine de ceva timp, aşteptând momentul potrivit...

— Şi crezi că acesta este momentul potrivit?

— Poate. Oricum, n-o mai pot ţine în mine. Regele Alexandru al Epirului a murit luptând vitejeşte, copleşit de o mulţime de barbari.

Alexandru dădu grav din cap şi, în timp ce Eumene se îndepărta, îşi îndreptă din nou privirea către imensitatea cerului şi a deşertului, plângând în tăcere.

Nota autorului

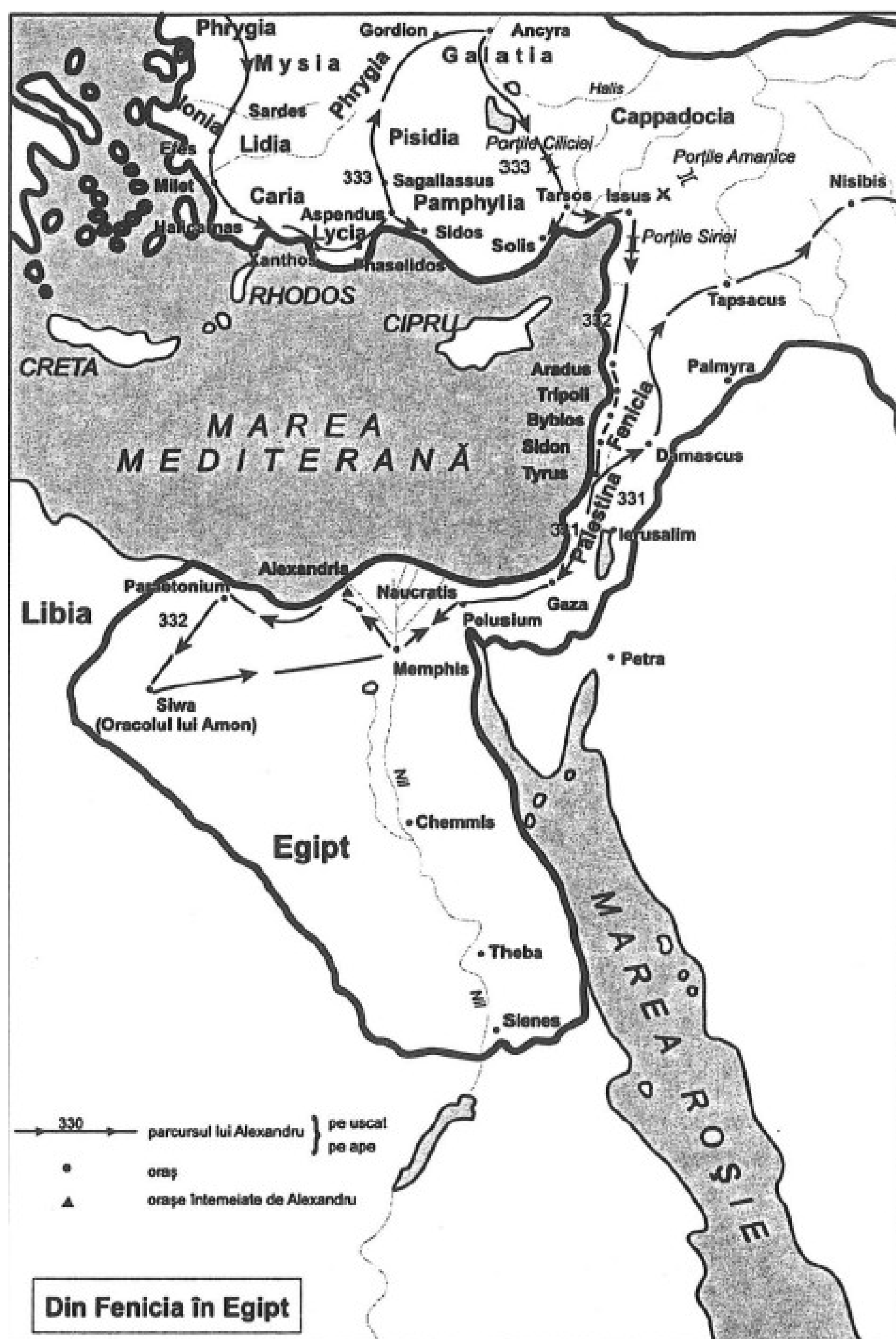
În momentul în care întâmplările prin care trece cuceritorul macedonean intră în etapa cea mai apropiată de istorie, a trebuit să recurg la opţiuni narative care devin, în realitate, opţiuni istorice, chiar dacă, uneori, nu respectă interpretările tradiţionale. Aşa s-a întâmplat în cazul bătăliei de le Granicos, pentru care am preferat o reconstituire, după părerea mea, mai realistă, destul de departe de paginile laudative ale lui Calistene.

Am contopit două personaje diferite, Alexandru din Lincestides şi Amintas, într-un singur personaj, Amintas, pentru a evita o confuzie în percepţia cititorului care cunoaşte deja doi „Alexandru", dar am păstrat situaţiile problematice (privitoare la dinastie, politică, psihologie) care se înregistrau în evoluţia lor. Reconstituirea topografică, tactică şi strategică a asediilor oraşelor Milet, Halicarnas şi Tyr s-a făcut cu atenţie meticuloasă şi la fel s-a întâmplat şi în cazul bătăliei de la Issus pentru care am beneficiat şi de recunoaştere directă la faţa locului. Izvoarele literare sunt, în general, cele deja citate în nota de la primul volum la care se adaugă informaţii din Herodot (şerpii zburători) şi citate din Homer şi Hesiod ca şi câteva referiri la paginile tehnice despre tactica lui Enea şi din *Stratagemata* lui Frontinus. Mărturiile arheologice au fost utilizate în număr mare şi destul de multe imagini descrise vor putea fi recunoscute de cititorul avizat ca provenind din opere de artă, monede sau mozaicuri. Am acordat destul de mare atenţie conturării portretelor, ca şi celor mai recente date obţinute prin săpături efectuate în unele dintre localităţi menţionate în roman. În toate aceste locuri au fost efectuate, cu diferite ocazii, cercetări topografice exhaustive.

Valerio Massimo Manfredi

Expediția lui Alexandru

330 (line with arrow)	parcursul lui Alexandru	pe uscat
(dashed line with arrow)	parcursul lui Alexandru	pe ape
(dotted line with arrow)	parcursul flotei macedonene	
●	oraș	
▲	orașe întemeiate de Alexandru	
(Buhara)	denumire modernă	

Din Fenicia în Egipt

CONTENTS (Volumul 2)